

Α Π Ο Σ Π Α Σ Μ Α

Από το πρακτικό τής υπ' αριθμ. -3/2017- συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Ήλιδας.

Αριθμός απόφασης: 45 /2017

ΘΕΜΑ: «Έγκριση Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ήλιδας 2016-2019 (Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός)»

Στην Αμαλιάδα και στο ισόγειο της Παπαχριστοπούλειου Δημοτικής Βιβλιοθήκης, σήμερα την 15^η Φεβρουαρίου 2017, ημέρα Τετάρτη και ώρα 19.00', συνήλθε σε τακτική δημόσια συνεδρίαση το Δημοτικό Συμβούλιο Ήλιδας, κατόπιν της υπ' αριθμ. 3/3114/10.02.2017 έγγραφης πρόσκλησης του Προέδρου, η οποία επιδόθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα σε όλα τα μέλη του Συμβουλίου και στον Δήμαρχο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν. 3852/10.

Παρόντος του δήμαρχου κ. Χρήστου Χριστοδουλόπουλου, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει νόμιμη απαρτία, δεδομένου ότι σε σύνολο «33» μελών βρέθηκαν παρόντα «21», και ονομαστικά οι:

1. Παναγιωτόπουλος Επαμεινώνδας - Αντιδήμαρχος Διοικητικών Υπηρεσιών	16. Λυμπέρης Ιωάννης [επικεφαλής παράταξης μείζονος μειοψηφίας «ΗΛΙΔΑ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ»]
2. Ζάβρας Γεώργιος-Αντιδήμαρχος Υδάτινων Πόρων & Αποκαταστάσεων	17. Ζαχαρόπουλος Βασίλειος
3. Νικολακόπουλος Ανδρέας -Πρόεδρος	18. Ντάνασης Χαράλαμπος
4. Καραϊνδρος Κωνσταντίνος	
5. Τσεριώνης Κωνσταντίνος	
6. Φωτόπουλος Χρήστος	
7. Παπαγιαννόπουλος Γεράσιμος	
8. Γκουβίτσα Σταυρούλα - Αντιδήμαρχος Οικονομικών Υπηρεσιών	19. Σμέρος Αναστάσιος [επικεφαλής παράταξης «ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΤΗΝ ΗΛΙΔΑ»]
9. Μανωλόπουλος Δημήτριος - Αλέξανδρος	
10. Δούλος Παντελής	
11. Μαυρίκος Παναγιώτης -Αντιδήμαρχος Καθαριότητας Ηλ/σμού & Πρασίνου	20. Κολόσακας Άγγελος [επικεφαλής παράταξης «ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΗΛΙΔΑΣ»]
12. Ευσταθόπουλος Ηλίας	
13. Θεοδωρακόπουλος Ιωάννης	
14. Τζουλέκης Σπυρίδων -Αντιδήμαρχος Τεχνικών Υπηρεσιών	
15. Παναγιωτάρας Παναγιώτης	21. Παναγόπουλος Χρήστος -Ανεξάρτητος δ.σ

Επίσης παρούσα, η πρόεδρος της Δ.Κ Αμαλιάδας κα Βαρελά-Μπουσδούκου Δήμητρα.

Απόντες

(Οι οποίοι δεν προσήλθαν αν και κλήθηκαν νόμιμα)

1. Ανδρουτσόπουλος Ανδρέας, 2. Κωνσταντόπουλος Δημήτριος 3. Πασσάς Ιωάννης, 4. Αθανασόπουλος Ιωάννης, 5. Μπιλέρης Νικόλαος, 6. Χριστοφόρου Ευάγγελος, 7. Νικολόπουλος Νικόλαος, 8. Πατρινός Αντώνιος-Αντιπρόεδρος, 9. Μπακέλλας Γεώργιος, 10 Κοκκαλιάρη Νικολέττα, 11. Παρασκευόπουλος Γεώργιος, 12. Διαμαντόπουλος Νικόλαος-Γραμματέας [επικεφαλής παράταξης «ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ»].

Κατόπιν τούτου, ο πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Η δημοτική υπάλληλος Αντωνία Γιαννοπούλου τήρησε τα πρακτικά.

Κατά τη διαδικασία, το 10^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης προτάθηκε μετά το 6^ο θέμα.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης σημειώθηκαν οι παρακάτω αποχωρήσεις:

Οι κ. Λυμπέρης και Παναγόπουλος αποχώρησαν κατά τη συζήτηση του 1^{ου} θέματος της ημερήσιας διάταξης.

Οι κ. Ζαχαρόπουλος και Ντάνασης μετά τη λήψη απόφασης στο 6^ο θέμα.

Ο Πρόεδρος, ανακοινώνοντας το 1ο θέμα της ημερήσιας διάταξης, έδωσε το λόγο στον δήμαρχο κ. Χριστοδουλόπουλο.

Ο Δήμαρχος εισηγήθηκε την έγκριση της Α΄ Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του δήμου, για τα έτη 2016-2019, ως εξής:

«Το θεσμικό και νομικό πλαίσιο λειτουργίας του Δήμου προβλέπει την εκπόνηση πολυετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το πιο σημαντικό όμως, πέρα από τη θεσμική υποχρέωση, είναι η ανάγκη να υπάρχει στρατηγικός και επιχειρησιακός σχεδιασμός για το Δήμο που θα πλαισιώνεται από οικονομικό προγραμματισμό και την θέσπιση δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης. Να θέσουμε, δηλαδή, στόχους για όλα τα σημαντικά θέματα και να παρακολουθούμε πόσο καλά τα πάμε στο να τους πετύχουμε. Αυτός είναι ο σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος γίνεται σε δύο φάσεις:

Στην πρώτη φάση, αυτή που ψηφίζουμε σήμερα, αφορά το στρατηγικό σχεδιασμό όπου παρουσιάζουμε το Όραμά μας, τις κατευθυντήριες αρχές μας, τους άξονες ανάπτυξης και τους στρατηγικούς στόχους του Δήμου.

Για να φτάσουμε εδώ, έγινε μια λεπτομερής καταγραφή των χαρακτηριστικών του Δήμου όπως τα κοινωνιοοικονομικά (δημογραφικά, εκπαίδευση..), οικονομία (απασχόληση, ανεργία, οικονομικές δραστηριότητες...), τουρισμό (υποδομές φιλοξενίας, ζήτηση, ανάπτυξη...), χωροταξία (πολεοδομία, οικοδομική δραστηριότητα, ΣΟΑΠ..), περιβάλλον και ενέργεια (διαχείριση απορριμμάτων, κατανάλωση ενέργειας..), αστική κινητικότητα, κοινωνικές δομές (εκπαίδευση, κοινωνική μέριμνα, πολιτισμός, αθλητισμός..), κοινωνική οικονομία.

Επίσης καταγράφηκε το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου: ΟΕΥ, ΝΠΔΔ, Χρηματοοικονομικά.

Ζητήσαμε εισηγήσεις από όλες τις Δημοτικές Ενότητες και προσδιορίσαμε τις δυνατότητες συνεργασίας με όμορους Δήμους (π.χ. ύδρευση, απόβλητα, τουρισμός, πολιτισμός...)

Όλα αυτά ήταν η βάση για να γίνει μια ανάλυση SWOT που προσδιορίζει τα ισχυρά σημεία, τα αδύναμα σημεία, τις ευκαιρίες και τις απειλές. Και φτάσαμε στο κύριο αποτέλεσμα αυτού του έργου που είναι το Όραμα, οι κατευθυντήριες αρχές, οι άξονες ανάπτυξης και οι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου.

Όραμά μας, είναι η δημιουργία ενός ανθρωποκεντρικού Δήμου, όπου θα εξασφαλίζει ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής αλλά και κοινωνικής μέριμνας για τους δημότες του, μέσα από την προώθηση μιας ισόρροπης ανάπτυξης, στηριζόμενης στον πρωτογενή τομέα, τη μεταποίηση, τον τουρισμό, τον πολιτισμό και την αξιοποίηση των εκπαιδευτικών δομών της περιοχής, μέσω της διασύνδεσής τους με την τοπική οικονομία και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας

Οι Κατευθυντήριες Αρχές του Δήμου είναι:

✓ **Ένας Δήμος «για τον άνθρωπο»:** Η πολιτική του Δήμου θα είναι προσανατολισμένη στον άνθρωπο, θα δίνει προτεραιότητα στον δημότη και ιδιαίτερη φροντίδα στις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, με αυξημένες ανάγκες κοινωνικής μέριμνας, ειδικότερα στο πλαίσιο της υφιστάμενης και παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και αρνητικής οικονομικής συγκυρίας που υπονομεύει τη συνοχή του κοινωνικού ιστού, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο.

✓ **«Ισόρροπη» ανάπτυξη:** Ο Δήμος έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα να συνδυάζει τον πρωτογενή τομέα, την μεταποίηση και τον δευτερογενή τομέα και τον τριτογενή τομέα στο τρίπτυχο τουρισμός - πολιτισμός - αθλητισμός ως πόλους ανάπτυξης. Οι πολιτικές τοπικής ανάπτυξης θα ενισχύσουν όλους τους τομείς, δημιουργώντας συνεργικά αποτελέσματα.

✓ **«Σεβασμός του περιβάλλοντος:** Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί βασικής προτεραιότητας για την διασφάλιση της τοπικής ανάπτυξης μακροχρόνια. Όλες οι πολιτικές του Δήμου, θα προστατεύουν του περιβάλλοντος, ώστε να μην υπονομεύουν την τοπική ανάπτυξη στο μέλλον.

Άξονες Ανάπτυξης

- Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
- Κοινωνική Πολιτική - Υγεία - Αθλητισμός & Πολιτισμός
- Τοπική Οικονομία & Απασχόληση
- Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

Στρατηγικοί Στόχοι

- ✓ Προώθηση της Τουριστικής Ανάπτυξης, Πολιτιστικών & Αθλητικών Δραστηριοτήτων
- ✓ Προώθηση της Αγροτικής Ανάπτυξης & της Μεταποίησης
- ✓ Ενίσχυση & Ανάπτυξη του Παραρτήματος Αμαλιάδος του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
- ✓ Ανάπτυξη του Παραλιακού Μετώπου
- ✓ Βελτίωση της Αποτελεσματικότητας & της Αποδοτικότητας των Διαδικασιών Λειτουργίας του Δήμου
- ✓ Προώθηση της Ενεργειακής Αποδοτικότητας
- ✓ Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος

- ✓ Βελτίωση της Καθημερινότητας των Δημοτών (Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός για Όλους)
- ✓ Ενίσχυση της Κοινωνικής Μέριμνας
- ✓ Βελτίωση της Διαχείρισης των Αστικών Στερών Αποβλήτων (ΑΣΑ)
- ✓ Διασφάλιση & Αξιοποίηση της Ακίνητης Περιουσίας
- ✓ Ανάδειξη της Αρχαίας Ήλιδας
- ✓ Δημιουργία Χωροταξικού Πλαισίου με Μακροχρόνιο Ορίζοντα

Μετά την ψήφιση της Α΄ Φάσης σήμερα, θα περάσουμε στη Β΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος όπου εξειδικεύονται οι δράσεις. Προχωράμε, δηλαδή, στον επιχειρησιακό σχεδιασμό, στον οικονομικό προγραμματισμό και στη θέσπιση δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης. Σε αυτή την πορεία θα εμπλακούν τόσο η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και τα Συμβούλια των Δημοτικών Ενοτήτων, όσο και οι Υπηρεσίες και τα ΝΠΔΔ του Δήμου. Η βοήθεια όλων, με συγκεκριμένες προτάσεις και ιδέες, θα είναι και απαραίτητη και πολύτιμη. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε μπροστά σαν Δήμος για το καλό όλων των δημοτών και να χτίσουμε το μέλλον του Δήμου σε στέρεες βάσεις, με σωστό προγραμματισμό αλλά και αξιολόγηση των πεπραγμένων».

Ακολούθησαν τοποθετήσεις των επικεφαλής των παρατάξεων και δημοτικών συμβούλων.

Ο κ. Λυμπέρης ανέφερε ότι το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το όραμα των αρχών τού τόπου. Εν προκειμένω, δεν έχει γίνει τίποτα από τη δημοτική αρχή στα θέματα της διαχείρισης των απορριμμάτων, του περιβάλλοντος, του πολιτισμού, της αγροτικής ανάπτυξης, του ΣΧΟΟΑΠ, της πράξης εφαρμογής κ.λπ, και ούτε δείχνει να έχει κάποιο όραμα.

Ο κ. Κολόσακας ανέφερε ότι η τοπική διοίκηση λειτουργεί ως κομμάτι τού αστικού κράτους. Ο δήμος, ενώ μπορεί να διεκδικήσει ανάπτυξη υπέρ του λαού, των εργατών και των αγροτών, ακολουθεί μια πολιτική η οποία είναι στην κατεύθυνση υλοποίησης των πολιτικών τού κράτους.

Ο κ. Παναγόπουλος είπε ότι η δημοτική αρχή δεν έχει κάνει τίποτα για την αγροτική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου.

Κατόπιν, ο Πρόεδρος κάλεσε τα μέλη να ψηφίσουν.

Οι κ. κ. Παναγιωτόπουλος, Ζάρρας, Νικολακόπουλος, Τσεριώνης, Φωτόπουλος, Παπαγιαννόπουλος, Γκουβίτσα, Μανωλόπουλος, Δούλος, Μαυρίκος, Ευσταθόπουλος, Θεοδωρακόπουλος, Τζουλέκης, Παναγιωτάρας και Σμέρος ψήφισαν θετικά.

Οι κ. Ζαχαρόπουλος, Ντάνασης και Κολόσακας καταψήφισαν.

Ο κ. Καραϊνδρος ήταν απών κατά την ψηφοφορία.

Οι κ. Λυμπέρης και Παναγόπουλος είχαν αποχωρήσει.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού έλαβε υπόψη του:

α) την εισήγηση του Δήμαρχου,

β) το σχέδιο της Α΄ φάσης τού Επιχειρησιακού Προγράμματος, ετών 2016-2019,

γ) τις διατάξεις των άρθρ. 203-207 Ν. 3463/06,

δ) τις διατάξεις των άρθρ. 63 παρ. Β΄ & 266 Ν. 3852/10,

ε) την 2/2017 Απόφαση Εκτελεστικής Επιτροπής «Έγκριση της Α΄ Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2016-2019 (Στρατηγικός Σχεδιασμός)»,

Κατά πλειοψηφία αποφασίζει

Εγκρίνει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ήλιδας 2016-2019 (Α΄ Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός), το οποίο επισυνάπτεται στην παρούσα απόφαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Η απόφαση αυτή πήρε αριθμό -45- έτους 2017

Ο Πρόεδρος

Τα Μέλη

Ακριβές απόσπασμα
Ο Δήμαρχος

Χρήστος Χριστοδουλόπουλος

Δ ή μ ο ς Ήλιδας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2016 - 2019

Α Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός

Νοέμβριος 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή.....	9
1.1. Το Βασικό Θεσμικό Πλαίσιο	9
1.2. Οφέλη του Στρατηγικού Σχεδιασμού	10
1.3. Συσχέτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τα Υπόλοιπα Εργαλεία Προγραμματισμού	11
2. Διαδικασίες & Όργανα Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	12
3. Μεθοδολογία Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	14
4. Ανάλυση Εξωτερικού Περιβάλλοντος	16
4.1. Γεωμορφολογικά Χαρακτηριστικά	16
4.2. Κοινωνικοοικονομικά Χαρακτηριστικά	17
4.2.1. Δημογραφικό Προφίλ του Δήμου Ήλιδας.....	17
4.2.2. Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας.....	18
4.2.3. Βασικοί Δημογραφικοί Δείκτες	23
4.2.4. Επίπεδο Εκπαίδευσης του Πληθυσμού	24
4.3. Τοπική Οικονομία, Ανάπτυξη & Απασχόληση	28
4.3.1. Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	28
4.3.2. Απασχόληση & Ανεργία	28
4.3.2.1. Γενικά Στοιχεία	28
4.3.2.2. Ποιοτικά Χαρακτηριστικά της Ανεργίας	29
4.3.2.3. Ανάλυση Απασχόλησης ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας	31
4.3.2.4. Ανάλυση Μορφών Απασχόλησης.....	34
4.3.3 Διαγραμματική Απεικόνιση Βασικών Κοινωνικοοικονομικών Χαρακτηριστικών	35
4.3.4. Τουρισμός.....	45
4.3.4.1. Εισαγωγή	45
4.3.4.2. Υποδομές Φιλοξενίας Δήμου Ήλιδας.....	45
4.3.4.3. Ζήτηση Τουριστικού Προϊόντος Δήμου Ήλιδας.....	47
4.3.4.3.2. Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις.....	47
4.3.4.3.1. Πληρότητα Ξενοδοχειακών Μονάδων	51
4.3.4.4. Τουριστική Ανάπτυξη	52
4.3.4.4.1. Τουριστικό «Προφίλ» του Δήμου Ήλιδας	52
4.3.4.4.2. Εναλλακτικός Τουρισμός	52
4.4. Χωροταξία – Πολεοδομία & Οικιστική Ανάπτυξη	55
4.4.1. Ανάλυση Οικοδομικής Δραστηριότητας	55
4.4.1.1. Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας.....	55
4.4.1.1.1. Εξέλιξη Οικοδομικής Δραστηριότητας.....	55
4.4.2. Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.)	60
4.5. Περιβάλλον & Ενέργεια	61
4.5.1. Διαχείριση Απορριμμάτων	61
4.5.1.1. Εισαγωγή	61
4.5.1.2. Νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)	61
4.5.2. Ενέργεια	63
4.5.2.1. Εισαγωγή	63
4.5.2.2. Βασικό Θεσμικό Πλαίσιο:	64
4.5.2.3. Σχήματα Υλοποίησης και Χρηματοδότησης Ενεργειακών Έργων	65
4.5.2.3.1. Σύγκριση εναλλακτικών σχημάτων υλοποίησης και χρηματοδότησης (από τη πλευρά του Δήμου)	66
4.5.2.3.2. Συμβάσεις Ενεργειακής Απόδοσης.....	67
4.6. Αστική Κινητικότητα.....	68
4.7. Κοινωνικές Δομές	69
4.7.1. Εκπαίδευση.....	69
4.7.2. Κοινωνική Μέριμνα.....	69
4.7.3. Πολιτισμός	69
4.7.4. Αθλητισμός	70
4.8. Κοινωνική Οικονομία.....	72
4.8.1. Εισαγωγή	72

4.8.2. Πεδία Δράσης των Κοινωνικών Επιχειρήσεων που Σχετίζονται με την Αυτοδιοίκηση	73
4.8.3. Υφιστάμενες Κοινωνικές Επιχειρήσεις στη Περιοχή του Δήμου Ήλιδας	74
5. Ανάλυση Εσωτερικού Περιβάλλοντος	75
5.1. Καταγραφή & Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης των Υπηρεσιών του Δήμου	75
5.1.1. Αποτύπωση της Οργανωτικής Δομής (ΟΕΥ)	75
5.1.1.1. Ρόλοι & Αρμοδιότητες στο Πλαίσιο του ΟΕΥ	78
5.2. ΝΠΔΔ του Δήμου	82
5.2.1. «Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρησης Ήλιδας» (ΔΗ.Κ.Ε.Η.)	82
5.2.2. «Ο Ηλείος»	85
5.3. Χρηματοοικονομική Ανάλυση	87
5.3.1. Οικονομική Διαχείριση & Νέα Δημόσια Διοίκηση (ΝΔΔ)	87
5.3.1.1. Αποδοτικότητα	87
5.3.1.2. Αποτελεσματικότητα	87
5.3.1.3. Οικονομία	88
5.3.2. Οικονομική Διαχείριση & Τοπική Αυτοδιοίκηση	88
5.3.3. Ο Προϋπολογισμός των ΟΤΑ	88
5.3.4. Έσοδα	90
5.3.4.1. Απολογισμοί Εσόδων 2013 - 2015	90
5.3.4.2. Γενικά Συμπεράσματα	91
5.3.5. Δαπάνες	92
5.3.5.1. Γενική Παρουσίαση Δαπανών	92
5.3.5.2. Γενικά Συμπεράσματα	94
6. Διαμόρφωση Στρατηγικής	95
6.1. SWOT Analysis	95
6.1.1. SWOT Analysis της Περιοχής του Δήμου	95
6.2. Διατύπωση Στρατηγικής	99
6.2.1. Αναπτυξιακό Όραμα & Αποστολή & Κατευθυντήριες Αρχές	99
6.2.1.1. Αποστολή	99
6.2.1.2. Όραμα	100
6.2.1.3. Κατευθυντήριες Αρχές	100
6.2.1.4. Άξονες & Μέτρα Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015 – 2019	102
6.2.1.5. Στρατηγικοί Στόχοι Δήμου Ήλιδας 2015 - 2019	105
7. Εργαλεία Χρηματοδότησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	107
7.1. Εισαγωγή	107
7.2. Πολιτική Συνοχής	108
7.2.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	108
7.2.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	108
7.2.3. Ταμείο Συνοχής	109
7.3. Κοινή Αγροτική Πολιτική - Αλιεία	109
7.3.1. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	109
7.3.2. Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)	109
7.4. Αστική Ανάπτυξη & Εδαφική Συνεργασία	109
7.4.1. Αστική Ανάπτυξη	109
7.4.2. URBACT III	109
7.5. Ειδικά Χρηματοδοτικά Μέσα	110
7.5.1. JASPERS	110
7.5.2. JESSICA	110
7.5.3. ELENA	111
7.5.4. Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)	111
7.6. Απασχόληση & Κοινωνική Πολιτική	112
7.6.1. Πρόγραμμα για την Απασχόληση & την Κοινωνική Αλληλεγγύη (PROGRESS)	112
7.6.2. Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Απασχόλησης (EURES)	113
7.6.3. Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων & Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (MF/SE)	113
7.7. Αλληλεγγύη	113
7.7.1. Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς του Απόρους (TEBA FEAD)	113

7.7.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)	113
7.7.3. Ταμείο Ασύλου & Μετανάστευσης	113
7.7.4. Ταμείο Αλληλεγγύης (ΤΑΕΕ).....	113
7.7.5. Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας.....	114
7.8. Πολιτισμός.....	114
7.8.1. Δημιουργική Ευρώπη	114
7.8.2. Πρόγραμμα «MEDIA»	114
7.8.3. Πρόγραμμα «Πολιτισμός»	114
7.8.4. Πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες»	114
7.9. Εκπαίδευση & Νεολαία	115
7.9.1. ERASMUS+	115
7.9.2. ERASMUS για Νέους Επιχειρηματίες	115
7.10. Πολιτικά Δικαιώματα	115
7.10.1. Πρόγραμμα για τα Δικαιώματα & την Ιθαγένεια	115
7.11. Περιβάλλον	116
7.11.1. LIFE 2014-2020.....	116
7.12. Μεταφορές	116
7.12.1. «Συνδέοντας την Ευρώπη» - Δίκτυα Ενέργειας – Μεταφορών & Ευρυζωνικά Δίκτυα.....	116
7.13. Διαπεριφερειακή Συνεργασία	117
7.13.1. Πρόγραμμα Εδαφικής Συνεργασίας.....	117
7.13.2. Μακροπεριφερειακές Στρατηγικές.....	117
7.14. Έρευνα	117
7.14.1. HORIZON 2020.....	117
7.15. Υγεία.....	118
7.16. Δικαιοσύνη	118
7.17. Θεματικοί Στόχοι 5 ^{ης} Προγραμματικής Περιόδου 2014 - 2020	118
7.18. ΕΣΠΑ 2014 - 2020	120
7.18.1. Αρχιτεκτονική των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020.....	121
7.18.1.1. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα	121
7.18.1.2. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων	123
7.18.1.2.1 Εξειδίκευση της Στρατηγικής για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	123
8: Κατευθύνσεις για τη Βελτίωση της Αποτελεσματικότητας & της Αποδοτικότητας	125
8.1. Οργάνωση & Διοίκηση	125
8.1.1. Περαιτέρω Καταγραφή & Τυποποίηση Διαδικασιών / Ανάπτυξη - Εφαρμογή & Πιστοποίηση Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας	125
8.1.2. Ανασχεδιασμός Διαδικασιών Λειτουργίας του Δήμου.....	127
8.1.3. Διοίκηση Μέσω Στόχων (Management by Objective - MBO).....	128
8.1.4. Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης - ΚΠΑ	128
8.2. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών	129
8.2.1. Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης Έργων.....	131
8.2.2. Συστήματος Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας & Εξυπηρέτησης Πολιτών.....	131
8.2.3. Σύστημα Εσωτερικής Επικοινωνίας	133
8.2.4. Πληροφοριακό Σύστημα Διοίκησης Διαδικασιών	134
8.2.5. Περαιτέρω Αξιοποίηση των Ηλεκτρονικών Προμηθειών	134
8.2.6. Από την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση προς μια «Εξυπνη» Πόλη	137

Κατάσταση Πινάκων

Πίνακας 1: Διεργασία Στρατηγική Διοίκησης	9
Πίνακας 2: Συσχέτιση Επιχειρησιακού, Ετήσιου Προγράμματος & Προϋπολογισμού	11
Πίνακας 3: Γεωγραφικά Στοιχεία Δήμου Ήλιδας	16
Πίνακας 4: Μεταβολή Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας 2001 - 2011	17
Πίνακας 5: Συμμετοχή Ανδρών & Γυναικών στο Πληθυσμό του Δήμου	18
Πίνακας 6: Κατανομή των Ανδρών σε Ηλικιακές Ομάδες	19
Πίνακας 7: Κατανομή των Γυναικών σε Ηλικιακές Ομάδες	19
Πίνακας 8: Κατανομή των Ανδρών σε Ηλικιακές Ομάδες (%)	19
Πίνακας 9: Κατανομή των Γυναικών σε Ηλικιακές Ομάδες (%)	20
Πίνακας 10: Κατανομή Πληθυσμού σε Ηλικιακές Ομάδες	20
Πίνακας 11: Κατανομή Πληθυσμού σε Ηλικιακές Ομάδες (%)	20
Πίνακας 12: Κρίσιμοι Δημογραφικοί Δείκτες στο Δήμο Ήλιδας	23
Πίνακας 13: Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας	25
Πίνακας 14: Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας	26
Πίνακας 15: Οικονομικά Ενεργός & Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός (%) Δήμου Ήλιδας	28
Πίνακας 16: Απασχόληση & Ανεργία στο Δήμο Ήλιδας	29
Πίνακας 17: Νέοι Άνεργοι Δήμου Ήλιδας & Δημοτικών Ενότητων	30
Πίνακας 18: Νέοι Άνεργοι Δήμου Ήλιδας & Δημοτικών Ενότητων (%)	30
Πίνακας 19: Ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε Δημοτικής Ενότητας στην Ανεργία	30
Πίνακας 20: Συμμετοχή Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας στην Απασχόληση	32
Πίνακας 21: Συμμετοχή Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας στην Απασχόληση (%)	33
Πίνακας 22: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα	34
Πίνακας 23: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%)	35
Πίνακας 24: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στο Δήμο Ήλιδας	36
Πίνακας 25: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων (%) στο Δήμο Ήλιδας	36
Πίνακας 26: Δυναμικότητα Υποδομών Φιλοξενίας Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδος, ανά Περιφερειακή Ενότητα	46
Πίνακας 27: Αφίξεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014	47
Πίνακας 28: Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014	47
Πίνακας 29: Δείκτης Διανυκτερεύσεις / Αφίξεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες (2010 – 2013)	48
Πίνακας 30: Αφίξεις σε Camping 2012 - 2014	49
Πίνακας 31: Διανυκτερεύσεις σε Camping 2012 - 2014	49
Πίνακας 32: Δείκτης Διανυκτερεύσεις / Αφίξεις σε Camping	50
Πίνακας 33: Πληρότητα Ξενοδοχειακών Μονάδων 2010 – 2013	51
Πίνακας 34: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας	55
Πίνακας 35: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Δήμου Ήλιδας	57
Πίνακας 36: Άδειες Νέων Καταστημάτων ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας Διαχρονικά (Περ. Ενότητα Ηλείας)	58
Πίνακας 37: Τομείς Δράσεις Ενεργειακής Διαχείρισης	63
Πίνακας 38: Κοινωνικές Επιχειρήσεις που Δραστηριοποιούνται στην Ευρύτερη Περιοχή του Δήμου Ήλιδας	74
Πίνακας 39: Ρόλοι & Αρμοδιότητες Υπηρεσιών που Υπάγονται Απευθείας στον Δήμαρχο	78
Πίνακας 40: Ρόλοι & Αρμοδιότητες Λοιπών Υπηρεσιών	79
Πίνακας 41: Απολογισμός Εσόδων 2013	90
Πίνακας 42: Απολογισμός Εσόδων 2014	90
Πίνακας 43: Απολογισμός Εσόδων 2015	91
Πίνακας 44: Απολογισμός Δαπανών ανά Υπηρεσία 2013	92
Πίνακας 45: Απολογισμός Δαπανών ανά Υπηρεσία 2014	93
Πίνακας 46: Απολογισμός Δαπανών ανά Υπηρεσία 2015	94
Πίνακας 47: Διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε Επίπεδο Στρατηγικού Σχεδιασμού	103
Πίνακας 48: Γενική Μορφή Πίνακα Διαμόρφωσης Στρατηγικής	105
Πίνακας 49: Μήτρα Διαμόρφωσης Στρατηγικών Στόχων Δήμου Ήλιδας	106
Πίνακας 50: Στρατηγική της ΕΕ κατά την 5 ^η Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020	119
Πίνακας 51: Κατανομή Πόρων ΕΣΠΑ 2014 - 2020	122
Πίνακας 52: Κατηγορίες eGovernment	130
Πίνακας 53: Προθεσμίες Εφαρμογής των Ηλεκτρονικών Προμηθειών στη Δημόσια Διοίκηση	135

Διάγραμμα 1: Συσχέτιση Επιχειρησιακού, Ετήσιου Προγράμματος & Προϋπολογισμού	11
Διάγραμμα 2: Διάγραμμα Ροής Πρώτου Επιπέδου, των σταδίων Ολοκλήρωσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου	14
Διάγραμμα 3: Μεταβολή Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας 2001 - 2011	17
Διάγραμμα 4: Μεταβολή Πληθυσμού Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου 2001 - 2011	18
Διάγραμμα 5: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας, ανά Δημοτική Ενότητα	21
Διάγραμμα 6: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας, ανά Φύλο και Δημοτική Ενότητα	21
Διάγραμμα 7: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας	22
Διάγραμμα 8: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας, ανά Φύλο	22
Διάγραμμα 9: Κρίσιμοι Δημογραφικοί Δείκτες στο Δήμο Ήλιδας	24
Διάγραμμα 10: Επίπεδο Εκπαίδευσης του Πληθυσμού Δήμου, ανά Δημοτική Ενότητα	27
Διάγραμμα 11: % Νέων ανέργων & ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε Δημοτικής Ενότητας στην Ανεργία, σε επίπεδο Δήμου	30
Διάγραμμα 12: Ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε Δημοτικής Ενότητας στην Ανεργία	30
Διάγραμμα 13: Συμμετοχή Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας στην Απασχόληση	31
Διάγραμμα 14: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	37
Διάγραμμα 15: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	38
Διάγραμμα 16: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στο Δήμο Ήλιδας	39
Διάγραμμα 19: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στο Δήμο Ήλιδας	40
Διάγραμμα 18: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	41
Διάγραμμα 19: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	42
Διάγραμμα 20: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δήμο Ήλιδας	43
Διάγραμμα 21: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δήμο Ήλιδας	44
Διάγραμμα 22: Αφίξεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014	47
Διάγραμμα 23: Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014	48
Διάγραμμα 24: Αφίξεις σε Camping 2012 - 2014	49
Διάγραμμα 25: Διανυκτερεύσεις σε Camping 2012 - 2014	50
Διάγραμμα 26: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας, (Αριθμός)	56
Διάγραμμα 27: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας (Επιφάνεια)	56
Διάγραμμα 28: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας (Αριθμός, Όροφοι)	56
Διάγραμμα 29: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Δήμου Ήλιδας (Αριθμός)	57
Διάγραμμα 30: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Δήμου Ήλιδας (Αριθμός)	57
Διάγραμμα 31: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Δήμου Ήλιδας (Αριθμός, Όροφοι)	58
Διάγραμμα 32: Άδειες Νέων Καταστημάτων (Γραφεία & Εμπορικά) Διαχρονικά	59
Διάγραμμα 33: Άδειες Νέων Καταστημάτων ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας Διαχρονικά (Περ. Ενότητα Ηλείας)	59
Διάγραμμα 34: Πορεία Διαμόρφωσης των Αξόνων Ανάπτυξης στα Πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ήλιδας	104

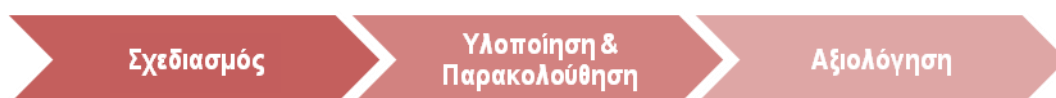
Κατάσταση Εικόνων

Εικόνα 1: Διεργασία Στρατηγικής Διοίκησης.....	9
Εικόνα 2: Η γεωγραφική θέση του Δήμου Ήλιδας.....	16
Εικόνα 3: Ιεράρχηση Επιλογών για τη Διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων.....	61
Εικόνα 4: Εναλλακτικά σχήματα υλοποίησης και χρηματοδότησης έργων εξοικονόμησης ενέργειας	65
Εικόνα 5: Η Κοινωνική Οικονομία σε σχέση με το δίπολο Κράτος - Αγορά.....	72
Εικόνα 6: ΟΕΥ Δήμου Ήλιδας	81
Εικόνα 7: Σχήμα Υλοποίησης JESSICA	111
Εικόνα 8: Το Κύκλωμα Παρακολούθησης των Έργων	131
Εικόνα 9: Λειτουργίες του Συστήματος Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας & Εξυπηρέτησης Πολιτών	132
Εικόνα 10: Αρχιτεκτονική του Συστήματος Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας & Εξυπηρέτησης Πολιτών	133
Εικόνα 11: Πεδία αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από «έξυπνες» πόλεις.....	137

1. Εισαγωγή

Το παρόν κείμενο αποτελεί την Α Φάση (Στρατηγικό Σχεδιασμό) του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ήλιδας, για την περίοδο 2016 -2019. Σε όρους της Διοικητικής Επιστήμης, ο Στρατηγικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός των ΟΤΑ, εντάσσονται στο ευρύτερο πεδίο της Στρατηγικής Διοίκησης (Στρατηγικό Management).

Ως Στρατηγική διοίκηση, ορίζεται ένα σύνολο διοικητικών **αποφάσεων** και **δράσεων** που προσδιορίζουν τη **μακροχρόνια επίδοση** ενός οργανισμού. Περιλαμβάνει την **ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος**, την **διαμόρφωση της στρατηγικής**, την **υλοποίησή** και **παρακολούθησή** της και τέλος την **αξιολόγηση** και τον έλεγχο των αποτελεσμάτων. Στο σχήμα που ακολουθεί αποτυπώνονται τα στάδια της στρατηγικής διοίκησης.¹

Εικόνα 1: Διεργασία Στρατηγικής Διοίκησης

Πίνακας 1: Διεργασία Στρατηγική Διοίκησης

Σχεδιασμός	- Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης - Προσδιορισμός μεσομακροπρόθεσμων στόχων - Καθορισμός στρατηγικής - Προγραμματισμός δράσεων για την επίτευξη των στόχων
Υλοποίηση	Υλοποίηση του σχεδιασμού
Παρακολούθηση	Παρακολούθηση της υλοποίησης
Αξιολόγηση	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης, ως προς τους στόχους του σχεδιασμού

1.1. Το Βασικό Θεσμικό Πλαίσιο

Στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, η Στρατηγικής Διοίκηση και ως μέρος αυτής ο Στρατηγικός Σχεδιασμός, εφαρμόστηκε ουσιαστικά για πρώτη φορά το **2007**, ως **πολυετής προγραμματισμός**, ύστερα από τη θεσμοθέτηση των Πολυετών **Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης**. Το βασικό θεσμικό πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αποτελείται από τους ακόλουθους νόμους, Υ.Α. και Π.Δ.:

- » **Ν. 3463/2006** «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»
- » **Ν. 3852/2010** «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»
- » **Υ.Α. 18183/02-04-2007** «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού»
- » **Υ.Α. 5694/03-02-2007** «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 18183/02-04-2007 ΥΑ»
- » **Π.Δ. 185/2007** «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού»
- » **Π.Δ. 89/2011** «Τροποποίηση ΠΔ 185/2007»
- » **Υ.Α. 41179/04-11-2014** «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού»

¹ T. Wheelen, D. Hunger, **Concepts in Strategic Management and Business Policy**, Pearson, 2000

1.2. Οφέλη του Στρατηγικού Σχεδιασμού

Ο στρατηγικός & επιχειρησιακός σχεδιασμός έχουν αναμφισβήτητα και σημαντικά οφέλη για τους Ο.Τ.Α. Η **διεθνής εμπειρία** έχει καταδείξει πως ένας δήμος με στρατηγικό σχέδιο²:

- » **Αποφεύγει μεμονωμένες και αποσπασματικές δράσεις** που επηρεάζουν αρνητικά την τοπική ανάπτυξη
- » **Επιτυγχάνει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τους στόχους του**
- » **Αξιοποιεί πολύ πιο εύκολα τις ευκαιρίες** που του εμφανίζονται, όντας έτοιμος όταν αυτές εμφανίζονται
- » **Προλαμβάνει** τα προβλήματα, παρά τα αντιμετωπίζει
- » Εξασφαλίζει μεγαλύτερη **διαφάνεια** μέσα από τη συστηματική επικοινωνία των στόχων που θέτει αλλά και αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει
- » **Δε σπαταλά πόρους**

Συνεπώς, η σύνταξη του **Επιχειρησιακού Προγράμματος**, αποτελεί βασικό εργαλείο αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης σε επίπεδο Δήμου και προσφέρει μια ολιστική προσέγγιση των προβλημάτων, των ελλείψεων και παθογενειών που υπάρχουν στο εσωτερικό των υπηρεσιών του αλλά και στις δυνατότητες και αδυναμίες εξυπηρέτησης του πολίτη και διαμόρφωσης αναπτυξιακής πολιτικής, στο πλαίσιο της υφιστάμενης οικονομικής συγκυρίας σε εθνικό επίπεδο.

Επομένως:

- i. Η συστηματική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης μέσω της σύνταξης του **Επιχειρησιακού Προγράμματος**, αποτελεί σοβαρό παράγοντα επίλυσης προβλημάτων.
- ii. Ο προγραμματισμός, η υλοποίηση και μετέπειτα η παρακολούθηση του βαθμού υλοποίησης και ολοκλήρωσης έργων και παρεμβάσεων, προϋποθέτουν την κατάρτιση ενός άρτιου τεχνικά και ρεαλιστικού Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- iii. Ο σωστός προγραμματισμός των έργων και παρεμβάσεων κατά την χρονική περίοδο 2016 - 2019, μέσω ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος, πρέπει να είναι πρώτη προτεραιότητα της Δημοτικής Αρχής, δεδομένης της έλλειψης χρηματοδοτικών ευκαιριών στα πλαίσια της υφιστάμενης οικονομικής συγκυρίας σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο
- iv. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι το μοναδικό εργαλείο μακροχρόνιου προγραμματισμού, ήτοι το μοναδικό εργαλείο προγραμματισμού του Δήμου, που μπορεί να εξασφαλίσει τη **συνέχεια** στο έργο μιας Δημοτικής Αρχής **και την αποτροπή μεμονωμένων και αποσπασματικών δράσεων** και παρεμβάσεων που όχι μόνο δεν βοηθούν αλλά επιδρούν αρνητικά στην τοπική ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας ζωής σε επίπεδο Δήμου.

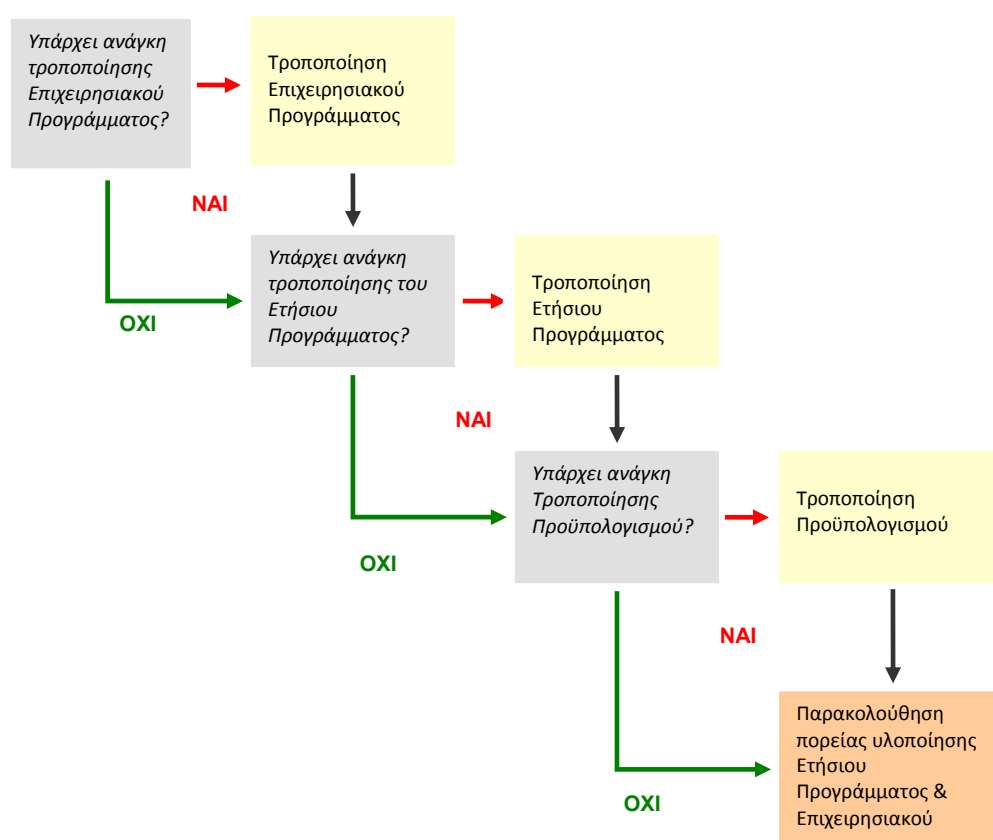
Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπερθεματιστεί, πως το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου**, **δεν αποτελεί μια τυπική αναπτυξιακή μελέτη καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης και καθορισμού του «τι πρέπει να γίνει»**. Αποτελεί κυρίως ένα δυναμικό διοικητικό εργαλείο στη **διάθεση της Διοίκησης του Δήμου και των Υπηρεσιών**. Συνεπώς, για να μπορέσει ο Δήμος ως οργανισμός να καρπωθεί τα προαναφερθέντα οφέλη θα πρέπει το Επιχειρησιακό του Πρόγραμμα:

- ✓ **να έχει καταρτιστεί**, λαμβάνοντας υπόψη ότι **ο ρόλος του είναι να ενταχθεί στη καθημερινή λειτουργία του δήμου (ευθύνη κατά το στάδιο του σχεδιασμού)**.
- ✓ **Να ενταχθεί πράγματι στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου**, ήτοι να παρακολουθείται ο βαθμός υλοποίησής του, να επικαιροποιείται το περιεχόμενό του και να αξιολογείται ο βαθμός επίτευξης των στόχων που τίθενται σε αυτό. **(ευθύνη κατά το στάδιο της υλοποίησης)**.

² Allison and Kaye, *Strategic Planning for Nonprofit Organizations: A Practical Guide and Workbook*

1.3. Συσχέτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τα Υπόλοιπα Εργαλεία Προγραμματισμού

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με τα άλλα δύο βασικά εργαλεία βραχυπρόθεσμου προγραμματισμού, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (συμπεριλαμβανομένου του Τεχνικού Προγράμματος) και τον **προϋπολογισμό**. Στο παρακάτω διάγραμμα και τον πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνεται η **συσχέτιση του επιχειρησιακού προγράμματος, με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον προϋπολογισμό**, καθώς επίσης και η διαδικασία παρακολούθησής τους. Το ετήσιο πρόγραμμα προκύπτει από την εξειδίκευση των δράσεων του επιχειρησιακού προγράμματος καθώς επίσης και από πρόσθετες ενέργειες ή επενδύσεις που δύναται να παρουσιαστούν λόγω αλλαγών του εσωτερικού ή του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου. Ο προϋπολογισμός εν συνεχεία, παρουσιάζει τις **δαπάνες** που απαιτείται να γίνουν **για την υλοποίηση του ετήσιου προγράμματος** συνολικά.

Διάγραμμα 1: Συσχέτιση Επιχειρησιακού, Ετήσιου Προγράμματος & Προϋπολογισμού

Πίνακας 2: Συσχέτιση Επιχειρησιακού, Ετήσιου Προγράμματος & Προϋπολογισμού

	Σχεδιασμός	Υλοποίηση	Παρακολούθηση	Αξιολόγηση
Εργαλεία Προγραμματισμού ΟΤΑ				
Πολυετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ)	✓	✓	✓	✓
Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (ΕΠΔ)		✓	✓	
Τεχνικό Πρόγραμμα (μέρος του ΕΠΔ)		✓		
Προϋπολογισμός		✓	✓	

Συνοψίζοντας:

- » Ο Δήμος **σχεδιάζει μακροπρόθεσμα**, μέσω της κατάρτισης του Επιχειρησιακού του Προγράμματος (ΕΠ)
- » Το ΕΠ **εξειδικεύεται, υλοποιείται και παρακολουθείται** μέσα από Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (ΕΠΔ)
- » Το Τεχνικό Πρόγραμμα αποτελεί **υποσύνολο** του ΕΠΔ
- » Ο Προϋπολογισμός βρίσκεται **σε αντιστοιχία** με το ΕΠΔ και περιλαμβάνει τις **δαπάνες** που απαιτούνται για την εκτέλεσή του ΕΠΔ
- » Η **Αξιολόγηση** πραγματοποιείται ως προς τους στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος

2. Διαδικασίες & Όργανα Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σε συνέχεια της **Υπουργικής Απόφασης 41179/04-11-2014** «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού», του υπ' αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ -221Α') Προεδρικό Διάταγμα «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού», όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ΠΔ 89/2011 (ΦΕΚ 213 Α/29.09.2011), της 5694/03.02.2011 Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και των όσων προβλέπει ο ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ (Ν. 3852/2010 – Άρθρα 62, 63, 76, 214, και 266), ο Δήμος, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του για την εκπλήρωση της αποστολής του, σύμφωνα με τα Άρθρα 203 έως 207 του Ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) αποφάσισε να εκπονήσει πενταετές επιχειρησιακό πρόγραμμα. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα **περιέχει ένα συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού του Δήμου**. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα ψηφίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις του Δήμου και των **Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου**.

Οι **απαραίτητες διαδικασίες** που πρέπει να ακολουθηθούν είναι³:

1. Η **αρμόδια υπηρεσία** συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες του δήμου, των νομικών προσώπων του, καθώς και τις εισηγήσεις των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του Δήμου και συντάσσει σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του δήμου, το οποίο υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.
2. Η **Εκτελεστική επιτροπή** εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο **Δημοτικό Συμβούλιο** για συζήτηση και ψήφιση. .
3. Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση, **τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες**, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο..
4. Οι **υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του**, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με **γραφπή** εισήγησή τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.
5. Το **διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου**, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει **απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν**.

³ Αφορούν το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Α και Β Φάση)

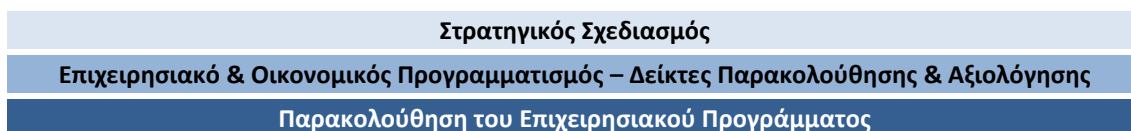

6. Η αρμόδια υπηρεσία επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή.
7. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο **για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου.**
8. Η Εκτελεστική Επιτροπή, με την υποστήριξη της αρμόδιας υπηρεσίας συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου και συντάσσει **προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης το οποίο υποβάλλει στην Οικονομική Επιτροπή η οποία με τη σειρά της το υποβάλλει για έγκριση στο δημοτικό συμβούλιο.** Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης μετά από παραπομπή του Δημοτικού Συμβουλίου γνωμοδοτεί επί του προσχεδίου του ετήσιου προγράμματος δράσης. **Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των λοιπών νομικών προσώπων του δήμου καταρτίζεται από τον πρόεδρο και εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο αυτών**

Ο Δήμαρχος έχει την ευθύνη να υποβάλλει έκθεση στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, μετά την ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με τις διαδικασίες κατάρτισής του, **εγκεκριμένη** από το Δημοτικό Συμβούλιο.

3. Μεθοδολογία Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η προώθηση της **τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου**, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Στα πλαίσια της εκπλήρωσης του στόχου αυτού, η μεθοδολογία εκπόνησης του ολοκληρωμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, περιλαμβάνει την ολοκλήρωση τριών διακριτών σταδίων:

Η σειρά ολοκλήρωσης και των πιο πάνω σταδίων, καθώς επίσης και το περιεχόμενό τους σε πρώτο επίπεδο ανάλυσης παρουσιάζονται συνοπτικά στο ακόλουθο κάθετο διάγραμμα ροής:

Διάγραμμα 2: Διάγραμμα Ροής Πρώτου Επιπέδου, των σταδίων Ολοκλήρωσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου

Το παρόν σχέδιο εκπονήθηκε σύμφωνα:

- ✓ Αυστηρά διαμορφωμένες προδιαγραφές ως προς το περιεχόμενό του, όπως αυτό ορίζεται από το προαναφερθέν θεσμικό πλαίσιο, **με το οποίο και συμμορφώνεται πλήρως.**
- ✓ Τις σχετικές Οδηγίες της **ΕΕΤΑΑ.**
- ✓ Τις **επιταγές της Διοικητικής Επιστήμης** και ειδικότερα του κλάδου της Στρατηγικής Διοίκησης.

Η **μεθοδολογία** που ακολουθείται για την εκπόνηση του ΕΠ, βασίζεται στην ανάγκη επίτευξης του τελικού αποτελέσματος, που αφορά στη σύνταξη και αποδοχή ενός **μεσομακροπρόθεσμου** προγραμματικού πλαισίου, που ανταποκρίνεται στην υφιστάμενη κατάσταση και που μπορεί να λειτουργήσει μέσα στα πλαίσια τόσο της θεσμικής κατοχύρωσης, όσο και των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων που παρέχονται.

Στρατηγικός Σχεδιασμός

4. Ανάλυση Εξωτερικού Περιβάλλοντος

4.1. Γεωμορφολογικά Χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Ήλιδας δημιουργήθηκε από τη συνένωση των «Καποδιστριακών» Δήμων Αμαλιάδας και Πηνειάς και οριοθετείται γεωγραφικά από τα διοικητικά όρια των πρώην «Καποδιστριακών» ΟΤΑ, οι οποίοι και αποτελούν τις δύο νέες Δημοτικές Ενότητες. Η περιοχή του Δήμου, γεωγραφικά εντοπίζεται στο κεντρικό παράλιο τμήμα του Νομού Ηλείας και σύμφωνα με τη διοικητική ιεραρχία περιέχεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η έκταση του Δήμου Ήλιδας χαρακτηρίζεται από χαρακτηριστική ομοιομορφία ανάγλυφου καθώς και οι δύο Δημοτικές Ενότητες που τη συνθέτουν χαρακτηρίζονται ως **πεδινές**⁴. (**Δήμος Αμαλιάδας**: Έκταση 251,945 τ.χλμ., πληθυσμιακή πυκνότητα 113 άτομα/τ.χλμ⁵ και μορφολογία Πεδινή. **Δήμος Πηνειάς**: Έκταση 148,572 τ.χλμ., πληθυσμιακή πυκνότητα 25 άτομα/τ.χλμ⁶ και μορφολογία Πεδινή). Γεωμορφολογικά, ο Δήμος Ήλιδας διαθέτει 16 χιλιόμετρα ακτής⁷, 1 ποταμό (Πηνειός), 4 χείμαρρους (Κουρλέσσας, Σοχιά, Λατίφι, Αμπουλας) και 1 τεχνητή λίμνη (Φράγματος Πηνειού Ποταμού).

Πίνακας 3: Γεωγραφικά Στοιχεία Δήμου Ήλιδας

Γεωγραφικά Στοιχεία	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Έκταση (τ.χλμ.)	251,945	148,572	400,52
Πληθυσμιακή Πυκνότητα (άτομα/τ.χλμ.)	113	25	80
Μορφολογία ⁸	(Π)εδινός	(Π)εδινός	(Π)εδινός

Εικόνα 2: Η γεωγραφική θέση του Δήμου Ήλιδας

⁴ ΕΛΣΤΑΤ

⁵ Βάσει της απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του 2011

⁶ Βάσει της απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του 2011

⁷ Με έξι κοσμικές παραλίες (Αγίας Μαρίνας, Παλουκίου, Κουρούτας, Μαραθιάς, Ροβιάτας, Σαβαλίων) και ένα αλιευτικό καταφλυγιο.

⁸ Βάσει κατηγοριοποίησης της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛΣΤΑΤ)

4.2. Κοινωνικοοικονομικά Χαρακτηριστικά

4.2.1. Δημογραφικό Προφίλ του Δήμου Ήλιδας⁹

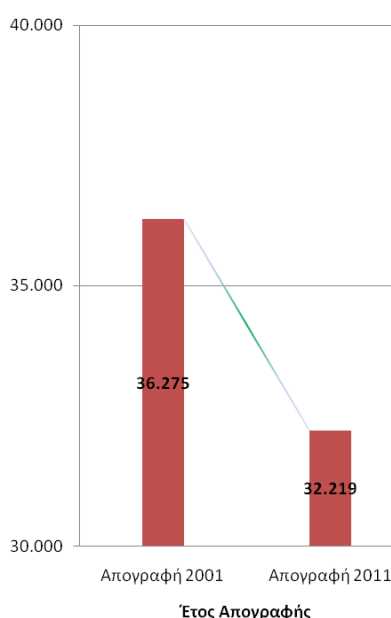
Ο **μόνιμος πληθυσμός**¹⁰ στη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος σύμφωνα με την πρόσφατη απογραφή του 2011 (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ήταν **28.520 άτομα**. Αντίστοιχα, στην Δημοτική Ενότητα Πηνειάς, ο **μόνιμος πληθυσμός** ήταν **3.699 άτομα**. Συνολικά, ο **μόνιμος πληθυσμός** σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας, είναι (βάσει απογραφής) **32.219 άτομα**. Συνολικά και σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στοιχεία, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου παρουσίασε σημαντική μείωση - σε σχέση με τα επίσημα στοιχεία της απογραφής του 2001 - της τάξης του **-11,18 %**.

Ειδικότερα:

- Ο μόνιμος πληθυσμός σε επίπεδο Δημοτικής Κοινότητας Πηνειάς παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού (ήτοι **-21,85%**). Ο πληθυσμός μειώθηκε από 4.733 άτομα το 2001, σε 3.699 άτομα το 2011.
- Στη Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδος, ο μόνιμος πληθυσμός μειώθηκε κατά **9,58 ποσοστιαίες μονάδες**. Ο πληθυσμός μειώθηκε από 31.542 άτομα το 2001, σε 28.520 άτομα το 2011.

Το σύνολο των παραπάνω αποτυπώνεται στον πίνακα και το γράφημα που ακολουθούν, όπου παρουσιάζονται βασικά δημογραφικά στοιχεία σε επίπεδο **Δήμου Ήλιδας**.

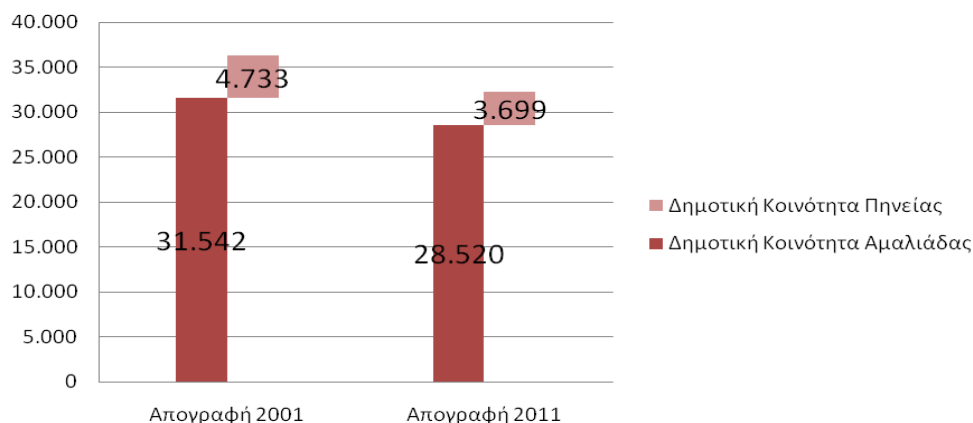
	2001	2011	% Μεταβολής	Πίνακας 4: Μεταβολή Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας 2001 - 2011
Δ.Ε. Αμαλιάδος	31.542	28.520	- 9,58%	
Δ.Ε. Πηνειάς	4.733	3.699	- 21,85%	
Δήμος Ήλιδας	36.275	32.219	- 11,18%	

Διάγραμμα 3: Μεταβολή Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας 2001 - 2011

⁹ Τονίζεται πως η ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων, καθώς επίσης και όλων των στοιχείων που σχετίζονται με αυτά, πραγματοποιείται βάση των τελευταίων επίσημα δημοσιευμένων στοιχείων, δηλαδή της απογραφής πληθυσμού 2011.

¹⁰ Ως **μόνιμο** πληθυσμό ορίζουμε το συνολικό πληθυσμό που δήλωσε ως μόνιμη κατοικία του κατά την απογραφή του τον συγκεκριμένο τόπο, ανεξάρτητα από το πού βρέθηκε και απογράφηκε στην επικράτεια της χώρας.

Διάγραμμα 4: Μεταβολή Πληθυσμού Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου 2001 - 2011

4.2.2. Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας

Το ποσοστό **Ανδρών** και **Γυναικών** επί του πληθυσμού, είναι **50,35%** και **49,65%** αντίστοιχα, στη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και στη Δημοτική Ενότητα Πηνείας είναι **50,73%** και **49,27** αντίστοιχα. Παρατηρείται δηλαδή μία περίπου ίση κατανομή του πληθυσμού στα δύο φύλα, όπως φαίνεται και στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 5: Συμμετοχή Ανδρών & Γυναικών στο Πληθυσμό του Δήμου

Φύλλο	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνείας	Δήμος Ήλιδας
% Ανδρών στο Πληθυσμό	50,35%	50,73%	50,40%
% Γυναικών στον Πληθυσμό	49,65%	49,27%	49,60%

Εκτός από την κατανομή του πληθυσμού του Δήμου μεταξύ των δύο φύλων, **ιδιαίτερη σημασία έχει το ποσοστό του πληθυσμού που αντιστοιχεί στις παραγωγικές ηλικίες**, αλλά και γενικότερα η **πυραμίδα ηλικιών** σε επίπεδο Δήμου και Δημοτικών Ενοτήτων, καθώς από τα συγκεκριμένα δημογραφικά στοιχεία μπορούν να προκύψουν κρίσιμα συμπεράσματα τόσο για την αναπτυξιακή δυναμική του Δήμου σε τοπικό επίπεδο, όσο και για τις υφιστάμενες και μελλοντικές (κυρίως) ανάγκες στο τομέα της κοινωνικής πολιτικής.

Πίνακας 6: Κατανομή των Ανδρών σε Ηλικιακές Ομάδες

	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Ανδρες			
0-9	1.457	129	1.586
10-19	1.715	167	1.882
20-29	1.818	202	2.020
30-39	2.164	209	2.373
40-49	2.135	221	2.356
50-59	1.959	282	2.241
60-69	1.378	259	1.637
70-79	1.112	268	1.380
80+	585	128	713

Πίνακας 7: Κατανομή των Γυναικών σε Ηλικιακές Ομάδες

	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Γυναίκες			
0-9	1.396	114	1.510
10-19	1.588	156	1.744
20-29	1.660	163	1.823
30-39	2.041	155	2.196
40-49	1.984	196	2.180
50-59	1.792	213	2.005
60-69	1.361	243	1.604
70-79	1.343	319	1.662
80+	958	252	1.210

Πίνακας 8: Κατανομή των Ανδρών σε Ηλικιακές Ομάδες (%)

	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Ανδρες			
0-9	5,1%	3,5%	4,9%
10-19	6,0%	4,5%	5,9%
20-29	6,4%	5,5%	6,3%
30-39	7,6%	5,7%	7,4%
40-49	7,5%	6,0%	7,3%
50-59	6,9%	7,7%	7,0%
60-69	4,8%	7,0%	5,1%
70-79	3,9%	7,3%	4,3%
80+	2,1%	3,5%	2,2%

Πίνακας 9: Κατανομή των Γυναίκων σε Ηλικιακές Ομάδες (%)

	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Γυναίκες			
0-9	4,9%	3,1%	4,7%
10-19	5,6%	4,2%	5,4%
20-29	5,8%	4,4%	5,7%
30-39	7,2%	4,2%	6,8%
40-49	7,0%	5,3%	6,8%
50-59	6,3%	5,8%	6,2%
60-69	4,8%	6,6%	5,0%
70-79	4,7%	8,7%	5,2%
80+	3,4%	6,9%	3,8%

Πίνακας 10: Κατανομή Πληθυσμού σε Ηλικιακές Ομάδες

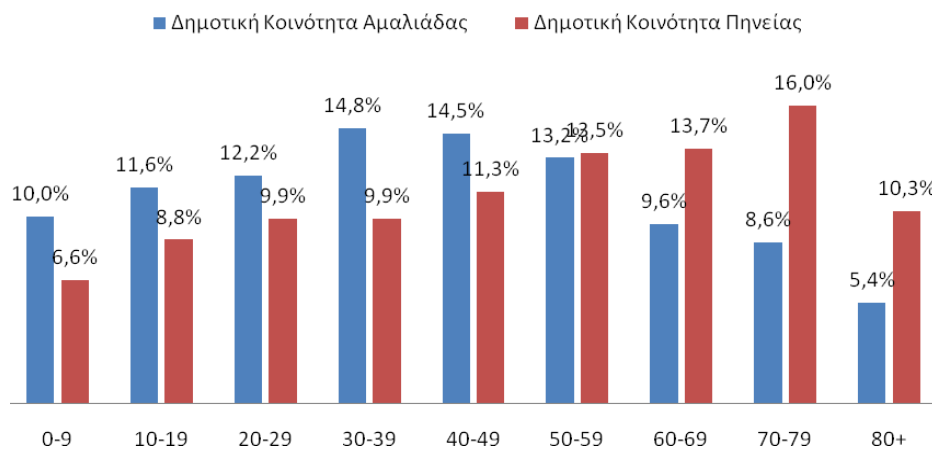
	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Σύνολο			
0-9	2.853	243	3.096
10-19	3.303	323	3.626
20-29	3.478	365	3.843
30-39	4.205	364	4.569
40-49	4.119	417	4.536
50-59	3.751	495	4.246
60-69	2.739	502	3.241
70-79	2.455	587	3.042
80+	1.543	380	1.923

Πίνακας 11: Κατανομή Πληθυσμού σε Ηλικιακές Ομάδες (%)

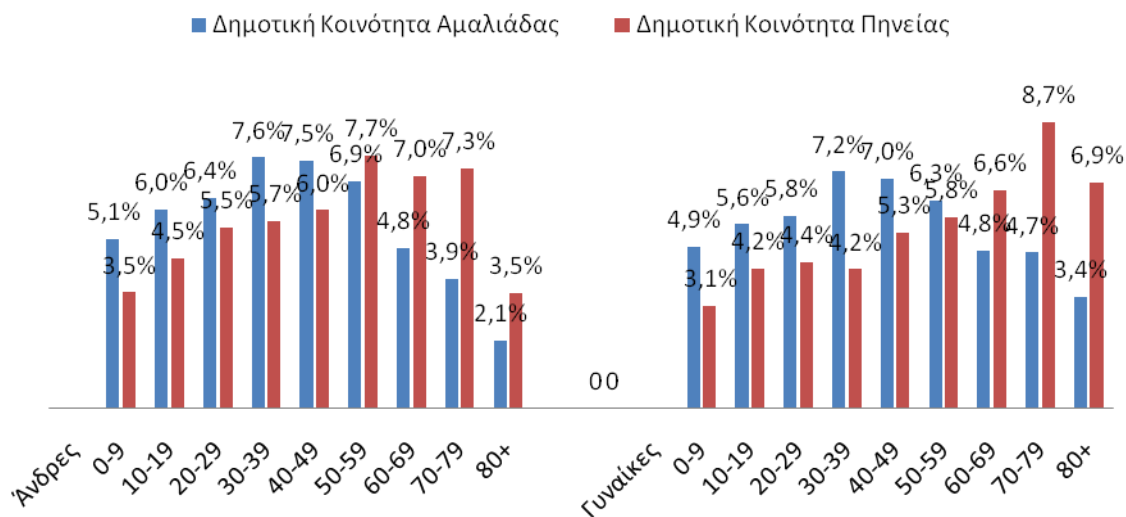
	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
Σύνολο			
0-9	10,0%	6,6%	9,6%
10-19	11,6%	8,8%	11,3%
20-29	12,2%	9,9%	12,0%
30-39	14,8%	9,9%	14,2%
40-49	14,5%	11,3%	14,1%
50-59	13,2%	13,5%	13,2%
60-69	9,6%	13,7%	10,1%
70-79	8,6%	16,0%	9,5%
80+	5,4%	10,3%	6,0%

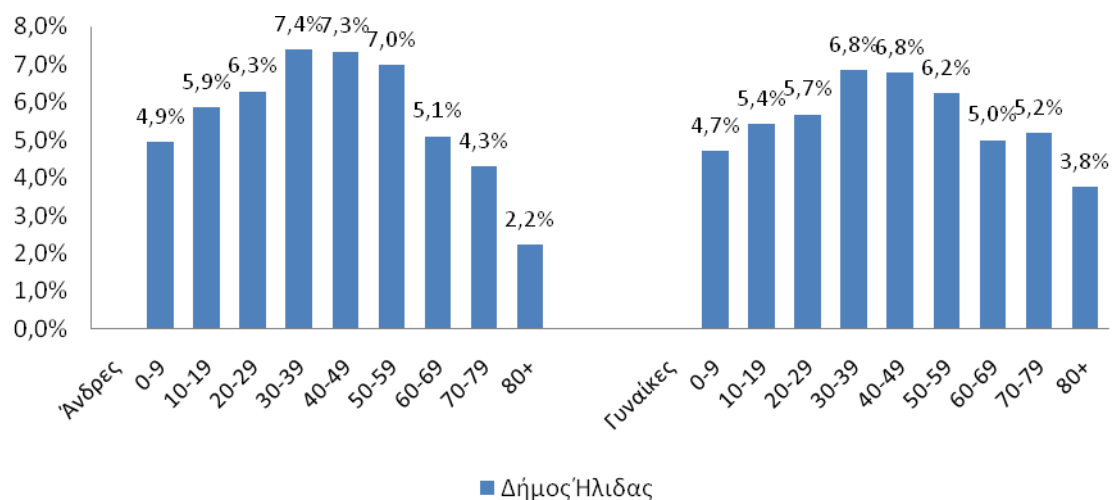
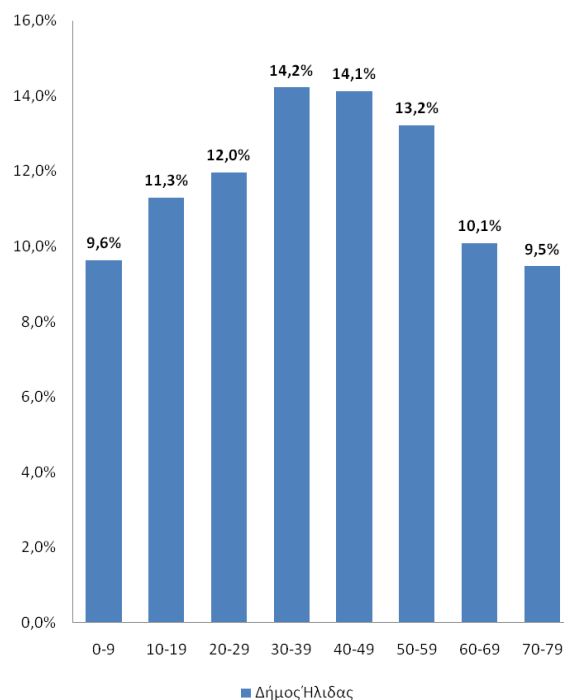
Βάση των στοιχείων που αποτυπώνονται στους πιο πάνω πίνακες, προκύπτει η **ηλικιακή πυραμίδα** ανδρών και γυναικών, τόσο σε επίπεδο Δήμου, όσο και σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων.

Διάγραμμα 5: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας, ανά Δημοτική Ενότητα

Διάγραμμα 6: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας, ανά Φύλο και Δημοτική Ενότητα

Διάγραμμα 7: Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας**Διάγραμμα 8:** Πυραμίδα Ηλικιών Δήμου Ήλιδας, ανά Φύλο

Από την παραπάνω ανάλυση, προκύπτουν τα εξής κρίσιμα συμπεράσματα:

- Στο Δήμο Ήλιδας συνολικά, σε μεγάλο ποσοστό **συσσωρεύεται πληθυσμός των παραγωγικών ηλικιακών ομάδων 30 έως 49 ετών**. Το προαναφερθέν συμπέρασμα όμως, δεν ισχύει εξίσου και για τις δύο Δημοτικές Ενότητες, καθώς η ηλικιακή ομάδα 30 έως 49, αντιπροσωπεύει το **29,3%** του συνολικού πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας της Αμαλιάδος, αλλά μόλις το **21,8%** του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας Πηνειάς. Το γεγονός αυτό, οφείλεται στο υψηλό ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 60 ετών και άνω. **Το στοιχείο αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου, ειδικότερα σε κρίσιμους τομείς της κοινωνικής πολιτικής.**
- Σημαντική διαφοροποίηση παρουσιάζεται στην ηλικιακή ομάδα **0 έως 29 ετών**, ήτοι στο νεότερο ηλικιακό πληθυσμό. Η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα αντιπροσωπεύει το **33,9%** του συνολικού πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας Αμαλιάδος, ενώ το ποσοστό της ίδιας ηλικιακής ομάδας στη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς είναι μόλις 25,3%. **Το στοιχείο αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου, ειδικότερα σε κρίσιμους τομείς της κοινωνικής πολιτικής.**
- Χωρίς να παραβλέπουμε ομοιότητες στην πυραμίδα των δύο Δημοτικών Ενοτήτων, μπορούμε να πούμε πως το δημογραφικό προφίλ τους παρουσιάζει σημαντική **ανομοιογένεια**.
- Επιπρόσθετα, μπορούμε να σημειώσουμε πως η ηλικιακή πυραμίδα σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας **είναι σχετικά ικανοποιητική**, καθώς διαμορφώνεται κυρίως από το δημογραφικό προφίλ της μεγαλύτερης Δημοτικής Ενότητας, της Δημοτικής Ενότητας Αμαλιάδος, κάτι το οποίο περιμένουμε να επιβεβαιωθεί και από τους βασικούς δημογραφικούς δείκτες, οι οποίοι μπορούν να αποκρυσταλλώσουν την εικόνα των δημογραφικών δεδομένων και οι οποίοι παρουσιάζονται στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθεί. **Σε κάθε περίπτωση όμως, το δημογραφικό προφίλ του Δήμου, είναι δυσμενέστερο από το προφίλ της χώρας συνολικά, ειδικότερα όσον αφορά τον δείκτη εξάρτησης.**

4.2.3. Βασικοί Δημογραφικοί Δείκτες¹¹

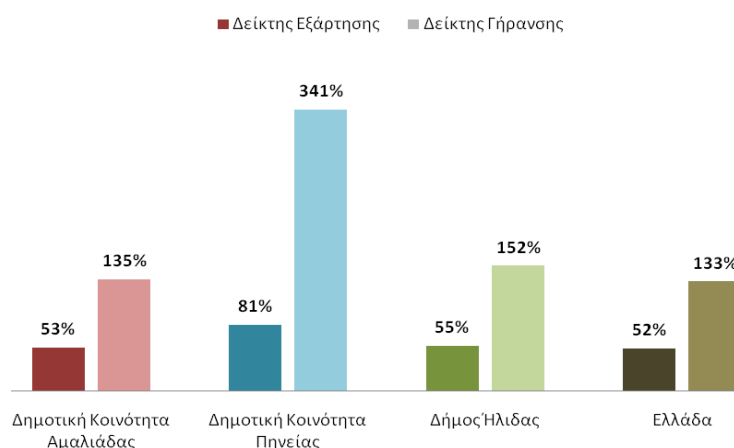
Πίνακας 12: Κρίσιμοι Δημογραφικοί Δείκτες στο Δήμο Ήλιδας

Δημογραφικοί Δείκτες	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας	Ελλάδα
Δείκτης Εξάρτησης	53%	81%	55%	52%
Δείκτης Γήρανσης	135%	341%	152%	133%

- ✓ Ο **δείκτης γήρανσης** δίνει τον αριθμό των ατόμων 65 ετών και άνω που αναλογούν σε 100 άτομα ηλικίας μέχρι 14 ετών. Δείχνει δηλαδή την αναλογία ηλικιωμένων και νέων. Σύμφωνα με τα στοιχεία, η τιμή του δείκτη είναι **135%** για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και **341%** για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς και συνεπώς για το Ήλιδας συνολικά, ο δείκτης έχει τιμή **152%**. Η τιμή αυτή είναι υψηλότερη από την αντίστοιχη σε επίπεδο χώρας και σε κάθε περίπτωση δείχνει πως τα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω είναι περισσότερα από τα άτομα ηλικίας μέχρι 14 ετών, φανερώνοντας μια σχετική γήρανση του πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου, η οποία μάλιστα είναι σημαντικά υψηλότερη σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας Πηνειάς. Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο για την διαμόρφωση στρατηγικής.

¹¹ Κατ' εκτίμηση, καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την κατανομή του πληθυσμού εσωτερικά της κάθε ηλικιακής ομάδας.

- ✓ Ο **δείκτης εξάρτησης** δίνει τον αριθμό ατόμων των ηλικιών μέχρι 14 ετών και από 65 και άνω ανά 100 άτομα παραγωγικού πληθυσμού (ηλικίες από 15 έως 64 έτη). Αναφέρεται δηλαδή στους ηλικιωμένους και στους νέους (βρέφη, παιδιά, έφηβοι) ως εξαρτώμενος πληθυσμός από τα άτομα που ανήκουν στο εργατικό δυναμικό (οικονομικά ενεργός πληθυσμός). Η τιμή του **για το Δήμο Ήλιδας συνολικά, είναι 55%**, ενώ η τιμή του για τις Δημοτικές Αμαλιάδος και Πηνειάς είναι **53%** και **81%** αντίστοιχα κυμαίνεται δηλαδή σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τη χώρα στο σύνολό της. Ο δείκτης εξάρτησης είναι ιδιαίτερα υψηλός στη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς.

Διάγραμμα 9: Κρίσιμοι Δημογραφικοί Δείκτες στο Δήμο Ήλιδας

4.2.4. Επίπεδο Εκπαίδευσης του Πληθυσμού

Όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία της πρόσφατης απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του 2011, το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του **Δήμου Ήλιδας συνολικά**, έχει ως ακολούθως¹²:

- i. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου, οι **κάτοχοι μεταπτυχιακού - διδακτορικού τίτλου** αποτελούν το **0,5%** του συνολικού πληθυσμού. Σε κάθε περίπτωση **το ποσοστό αυτό είναι χαμηλό**, αλλά είναι αντίστοιχο με το ποσοστό (0,4%) σε επίπεδο Νομού Ηλείας.
- ii. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών** ανέρχονται στο 5,6% του συνολικού πληθυσμού. 6,2% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 1,2% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 5,5% και 10,6% αντίστοιχα.
- iii. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **πτυχιούχοι ΑΤΕΙ** ανέρχονται στο 2,8% του συνολικού πληθυσμού. 3% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 1,3% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 2,7% και 4,4% αντίστοιχα.
- iv. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **απόφοιτοι ανώτερων επαγγελματικών σχολών, ΙΕΚ και κολεγίων** ανέρχονται στο 3% του συνολικού πληθυσμού. 3,4% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος, και 1% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 3% και 5,8% αντίστοιχα.

¹² Δεν συμπεριλαμβάνονται οι γεννημένοι την 01/01/2005 και μετά

- v. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης (Γενικά Λύκεια και ΕΠΑ.Λ.)** ανέρχονται στο 19,5% του συνολικού πληθυσμού. 20,4% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 12,5% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 20,4% και 25% αντίστοιχα.
- vi. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **απόφοιτοι επαγγελματικών σχολών** ανέρχονται στο 1,4% του συνολικού πληθυσμού. 1,4% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 1,5% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 1,9% και 2,5% αντίστοιχα.
- vii. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **απόφοιτοι Γ Γυμνασίου** ανέρχονται στο 13,4% του συνολικού πληθυσμού. 13,5% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 12,9% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 13,8% και 11,6% αντίστοιχα.
- viii. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **απόφοιτοι δημοτικού** ανέρχονται στο 33,2% του συνολικού πληθυσμού. 31,6% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 43,2% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 33,2% και 24,9% αντίστοιχα.
- ix. Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου οι **μη έχοντες γνώση γραφής και ανάγνωσης (πλην προσχολικής αγωγής)**, ανέρχονται στο 6,1% περίπου του συνολικού πληθυσμού. 5,3% για τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος και 12% για τη Δημοτική Ενότητα Πηνειάς. Τα ποσοστά για την σε επίπεδο Νομού Ηλείας και χώρας είναι 6,2% και 2,4% αντίστοιχα.

Πίνακας 13: Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας

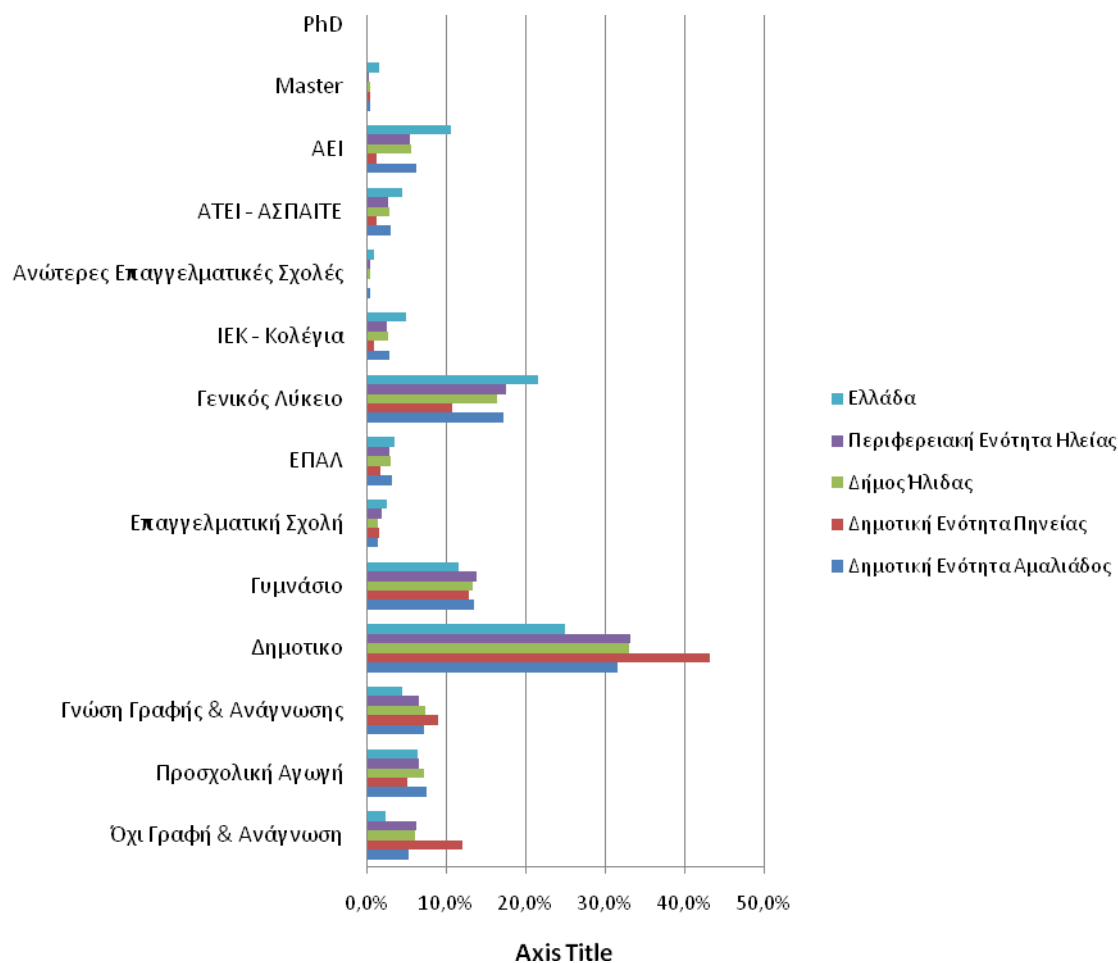
	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας	Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	Ελλάδα
Όχι Γραφή & Ανάγνωση	1.417	427	1.844	9.291	244.363
Προσχολική Αγωγή	2.011	182	2.193	9.949	651.089
Γνώση Γραφής & Ανάγνωσης	1.932	320	2.252	9.831	448.082
Δημοτικό	8.452	1.537	9.989	49.887	2.524.345
Γυμνάσιο	3.601	458	4.059	20.768	1.174.591
Επαγγελματική Σχολή	374	55	429	2.795	253.899
ΕΠΑΛ	867	63	930	4.307	348.916
Γενικός Λύκειο	4.588	381	4.969	26.288	2.183.480
ΙΕΚ - Κολέγια	765	31	796	3.698	502.079
Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές	129	5	134	745	90.400
ΑΤΕΙ - ΑΣΠΑΙΤΕ	813	46	859	4.010	444.910
ΑΕΙ	1.658	43	1.701	8.219	1.076.933
Master	115	13	128	490	155.532
PhD	18	0	18	101	41.312

Πίνακας 14: Επίπεδο Εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Ήλιδας

	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας	Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	Ελλάδα
Όχι Γραφή & Ανάγνωση	5,3%	12,0%	6,1%	6,2%	2,4%
Προσχολική Αγωγή	7,5%	5,1%	7,2%	6,6%	6,4%
Γνώση Γραφής & Ανάγνωσης	7,2%	9,0%	7,4%	6,5%	4,4%
Δημοτικό	31,6%	43,2%	33,0%	33,2%	24,9%
Γυμνάσιο	13,5%	12,9%	13,4%	13,8%	11,6%
Επαγγελματική Σχολή	1,4%	1,5%	1,4%	1,9%	2,5%
ΕΠΑΛ	3,2%	1,8%	3,1%	2,9%	3,4%
Γενικός Λύκειο	17,2%	10,7%	16,4%	17,5%	21,5%
ΙΕΚ - Κολέγια	2,9%	0,9%	2,6%	2,5%	5,0%
Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές	0,5%	0,1%	0,4%	0,5%	0,9%
ΑΤΕΙ - ΑΣΠΑΙΤΕ	3,0%	1,3%	2,8%	2,7%	4,4%
ΑΕΙ	6,2%	1,2%	5,6%	5,5%	10,6%
Master	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%	1,5%
PhD	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,4%

Το σύνολο των στοιχείων του πίνακα, απεικονίζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 10: Επίπεδο Εκπαίδευσης του Πληθυσμού Δήμου, ανά Δημοτική Ενότητα

Ως γενικό συμπέρασμα μπορούμε να πούμε πως το **επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού του Δήμου Ηλιδας** κινείται σε αντίστοιχο επίπεδο με το επίπεδο εκπαίδευσης σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας.

4.3. Τοπική Οικονομία, Ανάπτυξη & Απασχόληση¹³

4.3.1. Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός

Ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός μιας περιοχής και στα πλαίσια του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ήλιδας, είναι ένας από τους σημαντικότερους δείκτες, καθώς καθορίζει σε σημαντικό βαθμό το **όριο** των παραγωγικών δυνατοτήτων και το δυνητικό διαθέσιμο εισόδημα της τοπικής οικονομίας.

Ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός (ΟΕΠ) του Δήμου Ήλιδας, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα με τα στοιχεία της πρόσφατης απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του 2011, εμφανίζεται με τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- i. Ποσοστό του ΟΕΠ (**40%**) που είναι ελαφρώς μεγαλύτερο από το ποσοστό της Επικράτειας (42%)
- ii. Ποσοστό Οικονομικά Μη Ενεργού Πληθυσμού (**60%**) που είναι μεγαλύτερο από της Χώρας (58%).

Πίνακας 15: Οικονομικά Ενεργός & Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός (%) Δήμου Ήλιδας

	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	Μη Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	Σύνολο
Δήμος Ήλιδας	40%	60%	100%
	12.889	19.330	32.219
Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	11.763	16.757	28.520
	41,24%	58,76%	100%
Δημοτική Ενότητα Πηνειάς	1.126	2.573	3.699
	45%	55%	100%

4.3.2. Απασχόληση & Ανεργία

4.3.2.1. Γενικά Στοιχεία

Η Σχέση μεταξύ Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού – Οικονομικά Μη Ενεργού Πληθυσμού και Ανεργίας, περιγράφουν σε ένα υψηλό επίπεδο την Τοπική Οικονομία του Δήμου. Αναλύοντας περισσότερο τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, μέσα από τη σχέση απασχολούμενων και ανέργων στο Δήμο, παρατηρούμε πως το ποσοστό των **ανέργων**¹⁴ ανέρχεται σε **21%**, ποσοστό υψηλότερο από αυτό της Επικράτειας (19%).

¹³ Η ανάλυση έχει πραγματοποιηθεί με βάση τα επίσημα και πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ του 2011.

¹⁴ Το ποσοστό ανεργίας υπολογίζεται ως ποσοστό επί του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (ΟΕΠ) που δηλώνει ότι αναζητεί εργασία.

Βάσει των επίσημων στοιχείων του 2011, η **απασχόληση** στην περιοχή του Δήμου Ήλιδας συνολικά, κινούνταν στα επίπεδα του **79%**. Σε κάθε περίπτωση όμως, η ανεργία έχει **επιδεινωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια στα πλαίσια της ύφεσης και της οικονομικής συγκυρίας σε εθνικό επίπεδο και έχει πρέπει να θεωρούμε πως έχει επιδεινωθεί περαιτέρω την περίοδο 2011 – 2015** (ήτοι μετά την πρόσφατη απογραφή του 2011). Δεδομένων των παραπάνω, κατά τη διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου για την επόμενη περίοδο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη **πως το ποσοστό ανεργίας κατά την ημερομηνία σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι εξαιρετικά πιθανό να υποεκτιμάται από τα στοιχεία της απογραφής του 2011.**

Κατά κανόνα, η ανεργία πλήττει περισσότερο τις ηλικίες των **20-24 ετών** και ακολουθούν αμέσως μετά οι ηλικίες των 25-29 για αμφότερα τα δύο φύλα.

Υπογραμμίζεται τέλος, το φαινόμενο της «**κρυφής**» **ανεργίας**», καθώς ένα σημαντικό ποσοστό των γυναικών που δηλώνουν «νοικοκυρές». Ακόμη, άλλες ομάδες του Οικονομικά Μη Ενεργού πληθυσμού, στα πλαίσια διαφορετικών συνθηκών θα ήταν διατεθειμένοι να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Πίνακας 16: Απασχόληση & Ανεργία στο Δήμο Ήλιδας

Ομάδες ΟΕΠ	Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος	Δημοτική Ενότητα Πηνείας	Δήμος Ήλιδας
Απασχολούμενοι	79%	78%	79%
Άνεργοι	21%	22%	21%

4.3.2.2. Ποιοτικά Χαρακτηριστικά της Ανεργίας

Πέρα από την παράθεση του ποσοστού ανεργίας σε επίπεδο Δήμου και Δημοτικών Ενοτήτων, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η παρουσίαση ορισμένων **ποιοτικών χαρακτηριστικών** της ανεργίας, για την πληρέστερη κατανόηση του φαινομένου και κυρίως την πληρέστερη κατανόηση των τοπικών του χαρακτηριστικών. Στον πιο κάτω πίνακα αποτυπώνεται το **πως κατανέμεται η ανεργία στις Δημοτικές Ενότητες** του Δήμου, **σε σχέση με το πως κατανέμεται ο πληθυσμός**. Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για να εντοπίσουμε μια ενδεχόμενη ένταση του προβλήματος σε κάποια συγκεκριμένη Δημοτική Ενότητα, καθώς δεδομένης της άνισης κατανομής του πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες, το ποσοστό ανεργία ανά Δημοτική Ενότητα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ένα τέτοιο συμπέρασμα. Σε κάθε περίπτωση το ποσοστό ανεργίας δεν διαφοροποιείται μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων. Σε κάθε περίπτωση όμως, πρέπει να συνυπολογίσουμε το γεγονός πως στην περίπτωση της Δημοτικής Ενότητας Πηνείας, η ανεργία υπολογίζεται στη βάση ενός σημαντικά περιορισμένου ΟΕΠ, σε σχέση με τη Δημοτική Ενότητα Ήλιδας.

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρατηρούμε το ποσοστό των νέων ανέργων (ήτοι αυτών που ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά), κατά το έτος της απογραφής (2011) στοιχείο που μας δίνει μια **ένδειξη της δυναμικής του κρίσιμου ζητήματος της ανεργίας**. Παρατηρούμε πως:

- » Σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας, **οι νέοι άνεργοι αποτελούν το 42% του συνόλου των ανέργων**, ποσοστό **ιδιαίτερα υψηλό**, που μας δείχνει πως οι πολιτικές διαχείρισης του κρίσιμου προβλήματος της ανεργίας, **ακόμη και σε τοπικό επίπεδο, δεν πρέπει σχετίζεται μόνο με την στήριξη ατόμων που έχουν χάσει την εργασία τους, αλλά και τον περιορισμό του ρυθμού αύξησης του ποσοστού ανεργίας και την προώθηση ενεργών πολιτικών στήριξης της απασχόλησης** - στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α βαθμού - και η αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων και μέσων στην κατεύθυνση αυτή.
- » Υψηλότερα είναι τα ποσοστά και σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας Πηνείας.

Πίνακας 17: Νέοι Άνεργοι Δήμου Ήλιδας & Δημοτικών Ενοτήτων

	Άνεργοι	Ζητούσαν Εργασία	Ζητούσαν Εργασία Πρώτη Φορά (Νέοι Άνεργοι)
Δ.Ε. Αμαλιάδας	2.508	1498	1010
Δ.Ε. Πηνειάς	245	95	150
Δήμος Ήλιδας	2.753	1.593	1.160

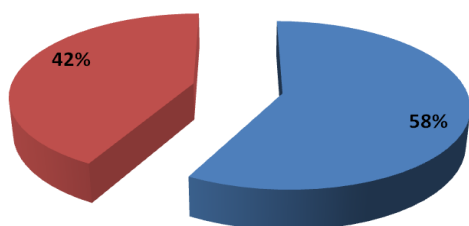
Πίνακας 18: Νέοι Άνεργοι Δήμου Ήλιδας & Δημοτικών Ενοτήτων (%)

	Άνεργοι	Ζητούσαν Εργασία	Ζητούσαν Εργασία Πρώτη Φορά (Νέοι Άνεργοι)
Δ.Ε. Αμαλιάδας	100%	60%	40%
Δ.Ε. Πηνειάς	100%	39%	61%
Δήμος Ήλιδας	100%	58%	42%

Πίνακας 19: Ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε Δημοτικής Ενότητας στην Ανεργία

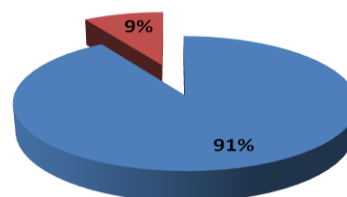
	Άνεργοι	Ζητούσαν Εργασία	Ζητούσαν Εργασία Πρώτη Φορά (Νέοι Άνεργοι)
Δ.Ε. Αμαλιάδας	91%	94%	87%
Δ.Ε. Πηνειάς	9%	6%	13%
Δήμος Ήλιδας	100%	100%	100%

■ Ζητούσαν Εργασία
■ Ζητούσαν Εργασία Πρώτη Φορά (Νέοι Άνεργοι)

Διάγραμμα 11: % Νέων ανέργων & ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε Δημοτικής Ενότητας στην Ανεργία, σε επίπεδο Δήμου

■ Δ.Ε. Αμαλιάδας ■ Δ.Ε. Πηνειάς

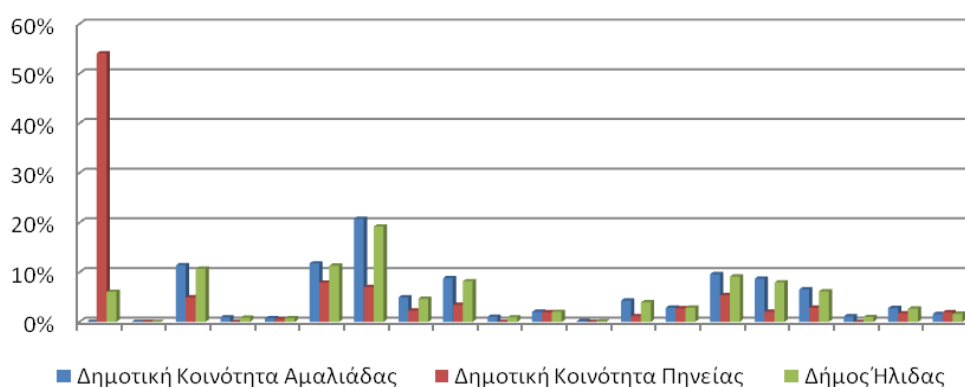

Διάγραμμα 12: Ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε Δημοτικής Ενότητας στην Ανεργία

4.3.2.3. Ανάλυση Απασχόλησης ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας

Αναλύοντας περαιτέρω την οικονομική δραστηριότητα της τοπικής οικονομίας, ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (**ΣΤΑΚΟΔ**), παρατηρούμε ότι σε επίπεδο ενιαίου Δήμου, ο κλάδος με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην απασχόληση είναι το **χονδρικό και λιανικό εμπόριο**, καθώς αντιπροσωπεύει το **19%** (1.499 άτομα).

- i. Σε επίπεδο **Δημοτικής Ενότητας Αμαλιάδος**, κλάδοι που επίσης συγκεντρώνουν σημαντικά ποσοστά συμμετοχής στην απασχόληση είναι τα ξενοδοχεία / εστιατόρια (**9%**) και υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης (**10%**).
- ii. Σε επίπεδο **Δημοτικής Ενότητας Πηνειάς**, η απασχόληση αφορά τον κλάδο της γεωργίας σε ποσοστό που αγγίζει το **54%**, καθώς αποτελεί μια κατεξοχήν αγροτική περιοχή.

Διάγραμμα 13: Συμμετοχή Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας στην Απασχόληση

Πίνακας 20: Συμμετοχή Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας στην Απασχόληση

		Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδας	Δημοτική Κοινότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
1	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	u	472	472
2	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	u	0	0
3	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	792	43	835
4	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	64	u	64
5	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	50	5	55
6	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	816	69	885
7	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	1438	61	1499
8	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	343	20	363
9	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	609	30	639
10	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	72	u	72
11	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	141	17	158
12	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	9	0	9
13	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	297	10	307
14	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	198	24	222
15	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	667	47	714
16	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	603	18	621
17	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	455	25	480
18	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	77	u	77
19	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	194	15	209
20	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ - ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ - ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ	111	17	128

Πίνακας 21: Συμμετοχή Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας στην Απασχόληση (%)

		Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδας	Δημοτική Κοινότητα Πηνειάς	Δήμος Ήλιδας
1	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	n/a	54%	6%
2	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	n/a	0%	0%
3	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	11%	5%	11%
4	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	1%	n/a	1%
5	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	1%	1%	1%
6	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	12%	8%	11%
7	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	21%	7%	19%
8	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	5%	2%	5%
9	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	9%	3%	8%
10	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	1%	n/a	1%
11	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2%	2%	2%
12	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0%	0%	0%
13	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	4%	1%	4%
14	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3%	3%	3%
15	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	10%	5%	9%
16	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	9%	2%	8%
17	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	7%	3%	6%
18	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	1%	n/a	1%
19	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3%	2%	3%
20	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ - ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ - ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ	2%	2%	2%

Όπως γίνεται φανερό και από το πιο πάνω γράφημα, σε επίπεδο τοπικής οικονομίας, ο **Δήμος Ήλιδας παρουσιάζει μια σημαντική ανομοιογένεια** η οποία επιβεβαιώνεται και από τα πρόσφατα στοιχεία της απογραφής του 2011. Οι δύο Δημοτικές Κοινότητες **διαθέτουν διαφορετική διάρθρωση και διαφορετικό «προφίλ»** παρά τις όποιες μεταξύ τους ομοιότητες.

Το στοιχείο αυτό αποτελεί μια πρόκληση για το Δήμο. Μια πρώτη ανάγνωση μπορεί να είναι αρνητική, καθώς ο Δήμος θα πρέπει να σχεδιάζει δράσεις οι οποίες θα στοχεύουν είτε στην μία, είτε στην άλλη Δημοτική Ενότητα, περιορίζοντας την αποδοτικότητα των όποιων δράσεων. Από την άλλη πλευρά, η σωστή και σχεδιασμένη αξιοποίηση των διαφορετικών χαρακτηριστικών της περιοχής του Δήμου, δύναται να οδηγήσει σε σημαντικά θετικά συνεργειακά αποτελέσματα.

4.3.2.4. Ανάλυση Μορφών Απασχόλησης

Η μορφή της απασχόλησης αποτελεί έναν από τους σημαντικούς παράγοντες ανάλυσης της **διάρθρωσης της τοπικής οικονομίας σε επίπεδο Δήμου**. Η κατανόηση των διαφορετικών μορφών απασχόλησης και της μεταξύ τους σχέσης, είναι στοιχείο κρίσιμης σημασίας για την διαμόρφωση της όποιας στρατηγικής και τον προγραμματισμό των όποιων παρεμβάσεων στον τομέα της τοπικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας.

i. Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος:

Η **μισθωτή απασχόληση** αποτελεί την κυρίαρχη μορφή απασχόλησης, καθώς περιλαμβάνει **5.536 άτομα**, τα οποία αντιπροσωπεύουν το **64% του απασχολούμενου πληθυσμού**. Σημαντικά **υψηλός παρουσιάζεται επίσης και ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων** (εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό), οι οποίοι είναι **2.663 άτομα** και αντιπροσωπεύουν το **31% στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού**. **Επιπλέον, η κατηγορία των αυτοαπασχολούμενων, θα μπορούσε να ειδωθεί αντισταθμιστικά με την μισθωτή απασχόληση**. Η κατηγορία των συμβοηθούντων μελών έχει μια πολύ μικρή ποσοστιαία συμμετοχή στην περιοχή του Δήμου (**2%**).

ii. Δημοτική Ενότητα Πηνειάς:

Η **μισθωτή απασχόληση** δεν αποτελεί και εδώ τη **βασική μορφή απασχόλησης**, καθώς περιλαμβάνει **341 άτομα**, τα οποία αντιπροσωπεύουν το **40% του απασχολούμενου πληθυσμού**. Στην Δημοτική Ενότητα Πηνειάς, οι αυτοαπασχολούμενοι αντιπροσωπεύουν το **55%** της απασχόλησης (**463 άτομα**). Η κατηγορία των συμβοηθούντων μελών έχει μια μεγαλύτερη ποσοστιαία συμμετοχή (**5%**) σε σχέση με τη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος (**2%**). Γενικά και όπως ήταν αναμενόμενο, οι μορφές απασχόλησης φανερώνουν τον αγροτικό χαρακτήρα της οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας.

iii. Δήμος Ήλιδας:

Όπως μπορεί ήδη να γίνει κατανοητό, σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας, η **μισθωτή απασχόληση** αποτελεί ξεκάθαρα τη **βασική μορφή απασχόλησης**, με **5.877 άτομα**, τα οποία αντιπροσωπεύουν το **62% του απασχολούμενου πληθυσμού**. Σημαντική είναι η συμμετοχή των **αυτοαπασχολούμενων** (εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό), οι οποίοι είναι συνολικά **3.126 άτομα** και αντιπροσωπεύουν το **33%** στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού.

Πίνακας 22: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα

	Θέση στο επάγγελμα				
	Εργοδότες	Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό	Μισθωτοί ή ημερομίσθιοι	Μέλη παραγωγικών συνεταιρισμών	Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση
Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδας	200	2.663	5.536	11	184
Δημοτική Κοινότητα Πηνειάς	3	463	341	0	39
Δήμος Ήλιδας	203	3.126	5.877	11	223

Πίνακας 23: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%)

	Θέση στο επάγγελμα				
	Εργοδότες	Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό	Μισθωτοί ή ημερομίσθιοι	Μέλη παραγωγικών συνεταιρισμών	Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση
Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδας	2%	31%	64%	0%	2%
Δημοτική Κοινότητα Πηνειάς	0%	55%	40%	0%	5%
Δήμος Ήλιδας	2%	33%	62%	0%	2%

4.3.3 Διαγραμματική Απεικόνιση Βασικών Κοινωνικοοικονομικών Χαρακτηριστικών

Στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν αναλύονται στοιχεία που περιγράφουν αναλυτικά αλλά και **οπτικοποιούν την εικόνα της τοπικής οικονομίας του Δήμου Ήλιδας**, η ανάλυση και τα συμπεράσματα των οποίων έχουν ήδη παρουσιαστεί στα πλαίσια των ενοτήτων που προηγήθηκαν.

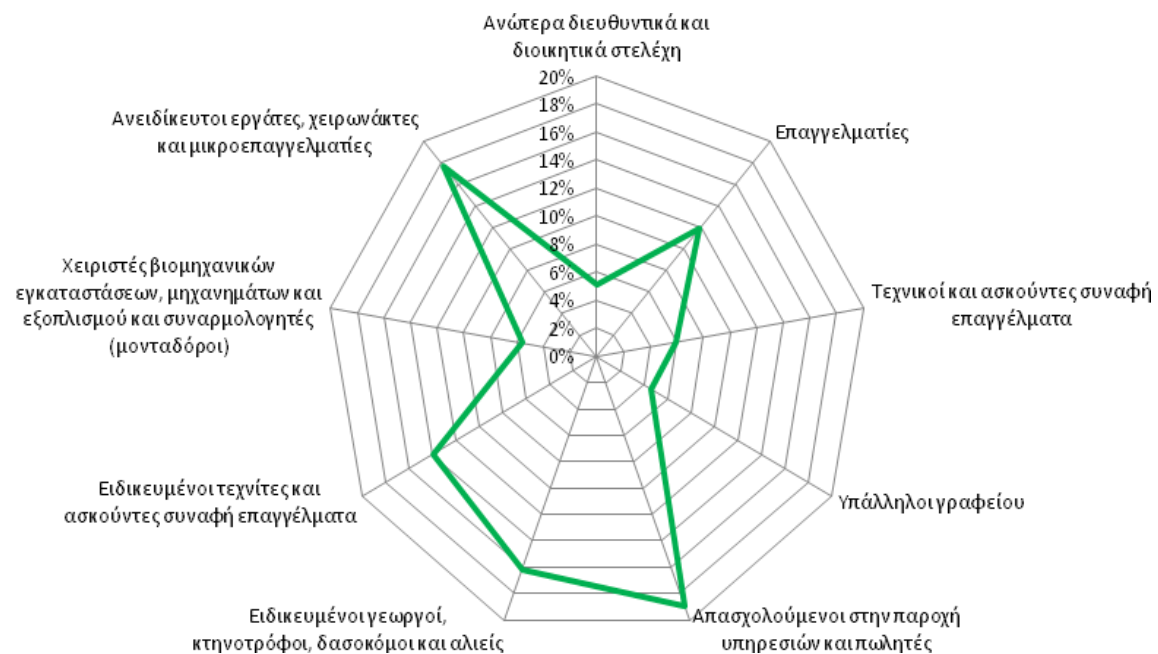

Πίνακας 24: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στο Δήμο Ήλιδας

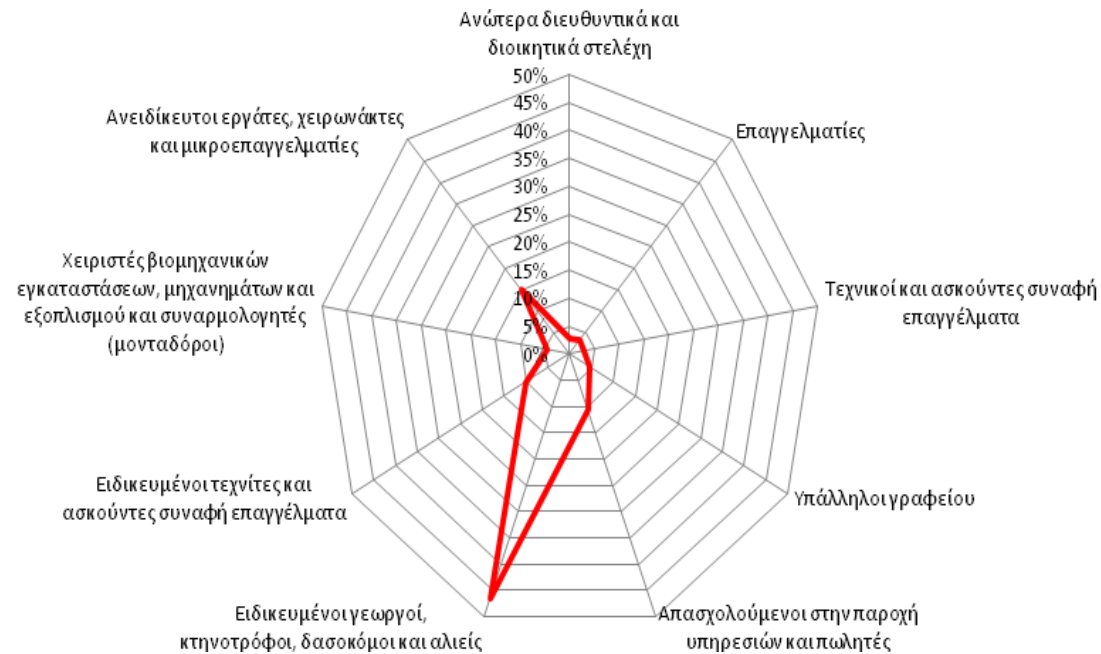
Γεωγραφικά διαμερίσματα, νομοί, δήμοι / κοινότητες, δημοτικά / κοινοτικά διαμερίσματα, φύλο, ομάδες ηλικιών	Ομάδες ατομικών επαγγελμάτων								
	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	Επαγγελματίες	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Υπάλληλοι γραφείου	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	Ανείδικευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες
Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδος	477	1098	545	425	1754	1501	1300	519	1636
Δημοτική Κοινότητα Πηνείας	24	28	24	40	94	410	89	41	131
Δήμος Ήλιδας	501	1.126	569	465	1.848	1.911	1.389	560	1.767

Πίνακας 25: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων (%) στο Δήμο Ήλιδας

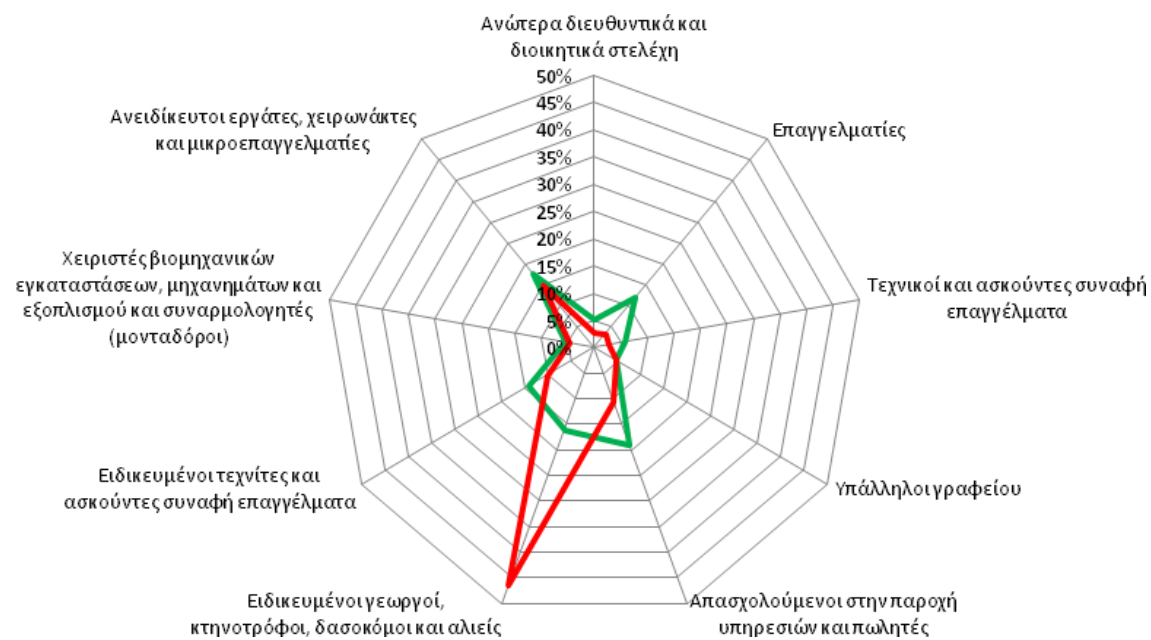
Γεωγραφικά διαμερίσματα, νομοί, δήμοι / κοινότητες, δημοτικά / κοινοτικά διαμερίσματα, φύλο, ομάδες ηλικιών	Ομάδες ατομικών επαγγελμάτων								
	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	Επαγγελματίες	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Υπάλληλοι γραφείου	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	Ανείδικευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες
Δημοτική Κοινότητα Αμαλιάδος	5%	12%	6%	5%	19%	16%	14%	6%	18%
Δημοτική Κοινότητα Πηνείας	3%	3%	3%	5%	11%	47%	10%	5%	15%
Δήμος Ήλιδας	5%	11%	6%	5%	18%	19%	14%	6%	17%

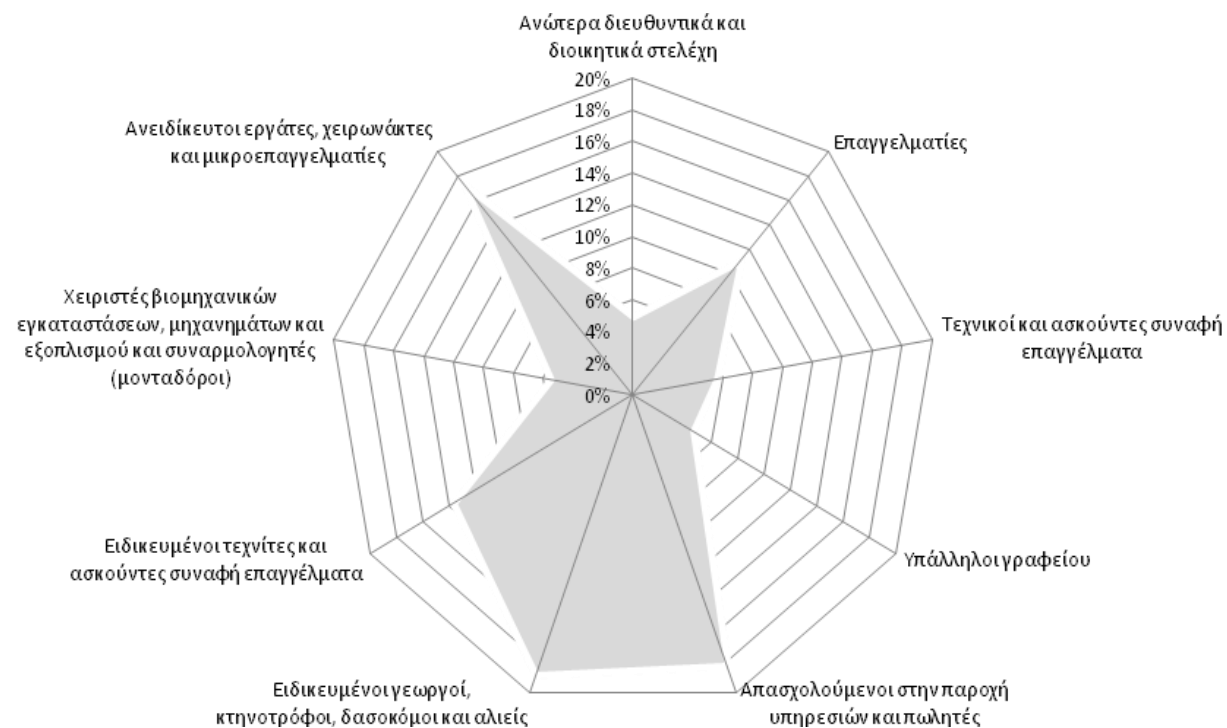
Διάγραμμα 14: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος

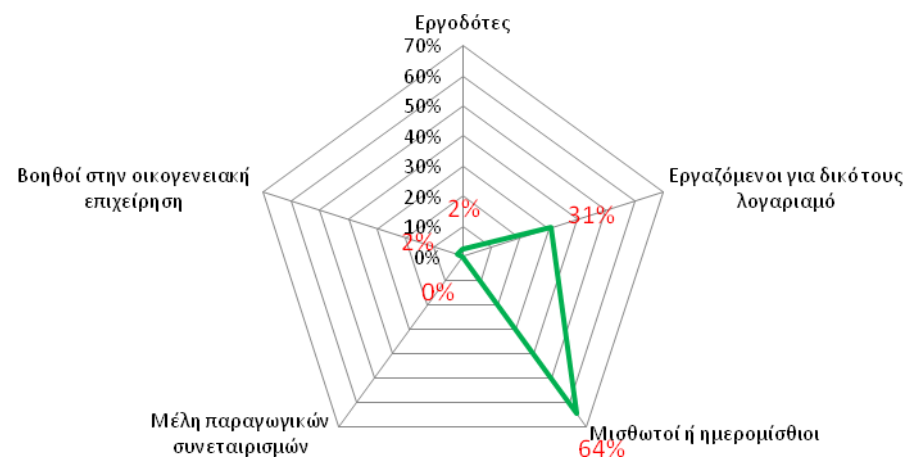
Διάγραμμα 15: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στη Δημοτική Ενότητα Πηνείας

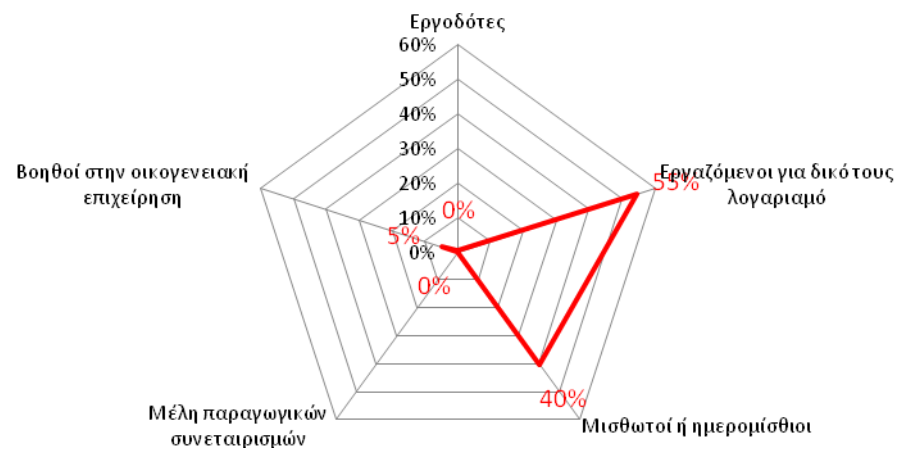
Διάγραμμα 16: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στο Δήμο Ήλιδας

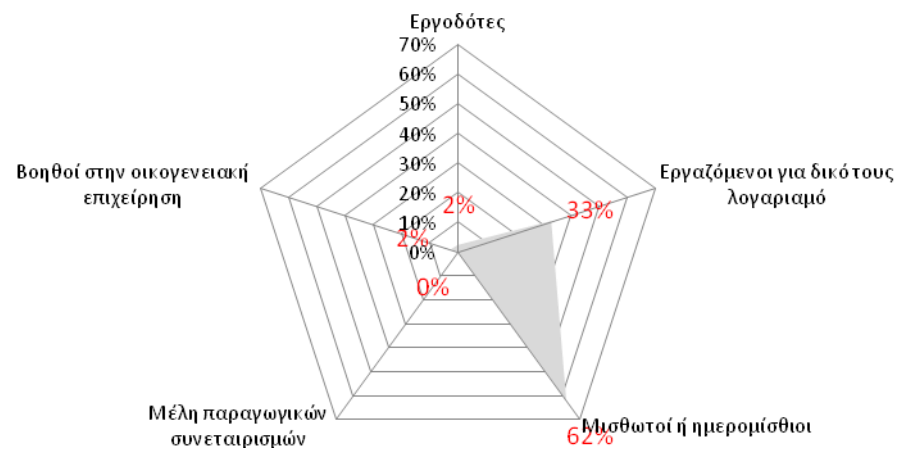
Διάγραμμα 17: Ομάδες Ατομικών Επαγγελμάτων στο Δήμο Ήλιδας

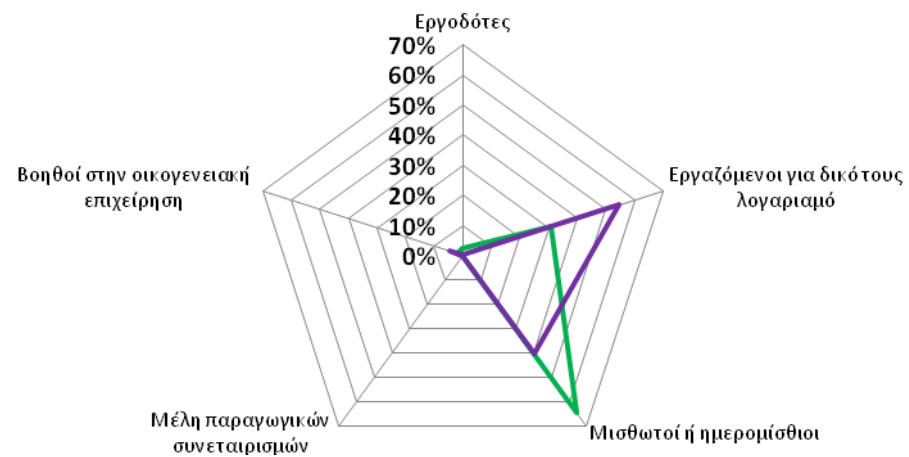
Διάγραμμα 18: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δημοτική Ενότητα Αμαλιάδος

Διάγραμμα 19: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δημοτική Ενότητα Πηνείας

Διάγραμμα 20: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δήμο Ήλιδας

Διάγραμμα 21: Απασχόληση ανά Θέση στο Επάγγελμα (%) στη Δήμο Ήλιδας

4.3.4. Τουρισμός

4.3.4.1. Εισαγωγή

Ο τουρισμός, ως φαινόμενο, χαρακτηρίζεται πολυδιάστατο, με πλήθος επιδράσεων και επιπτώσεων, σε πολλούς τομείς και κλάδους της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, καθώς και στο περιβάλλον. Αυτές οι επιδράσεις άλλοτε είναι εμφανείς, άλλοτε αφανείς ή συνεπακόλουθες, γνωστές ως «πολλαπλασιαστικές επιδράσεις» του τουρισμού. Η βαρύτητα του τουρισμού στη διαμόρφωση του οικονομικοκοινωνικού γίνεσθαι ενός τόπου είναι σημαντική, ο δε ρόλος του καθοριστικός και ρυθμιστικός. Ο τουρισμός θεωρείται ως ένας από τους δυναμικότερους κλάδους της τοπικής οικονομίας, ίσως μάλιστα ο πιο δυναμικός μοχλός ανάπτυξης. Τα εγγενή χαρακτηριστικά, που του προσδίδουν αυτή την ικανότητα, επιδρούν τόσο έντονα, ώστε, στις περισσότερες περιοχές που χαρακτηρίζονται τουριστικές, έχουν διαταραχθεί οι ισορροπίες των αγορών των λοιπών τομέων και κλάδων της οικονομίας (πρωτογενής, δευτερογενής) και έχουν καθοριστεί νέα πρότυπα. Προσπαθώντας να ομαδοποιήσουμε τις επιπτώσεις του τουρισμού θα μπορούσαμε να τις διακρίνουμε:

- ✓ **Οικονομικές** (γενικός ρόλος στην τοπική και εθνική οικονομία, στο ισοζύγιο πληρωμών, στην οικονομική εξάρτηση, στον πληθωρισμό)
- ✓ **Κοινωνικές** (διαμόρφωση κοινωνικής δομής, πολιτισμός - παράδοση, επαγγελματική διάρθρωση, κοινωνική κινητικότητα, κοινωνικά πρότυπα, τρόποι συμπεριφοράς κ.λπ.)
- ✓ **Περιβαλλοντικές** (ρύπανση εδάφους, υδάτων, ατμόσφαιρας, αισθητική ρύπανση, ηχορύπανση, εξάντληση φυσικής χωρητικότητας κ.λπ.)
- ✓ **Λοιπές** επιπτώσεις του τουρισμού (υποδομή, μεταφορές, επικοινωνίες, ανωδομή).

Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς το εύρος των επιρροών του τουρισμού, η οποία απαιτεί ορθολογισμό των όποιων παρεμβατικών αποφάσεων που λαμβάνονται από τους αρμόδιους φορείς **συμπεριλαμβανομένων και των Φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.**

4.3.4.2. Υποδομές Φιλοξενίας Δήμου Ήλιδας

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται πρόσφατα στοιχεία αναφορικά με τις υποδομές φιλοξενίας σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, για τα έτη 2012, 2013, 2014, **σύμφωνα με στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την ΕΛΣΤΑΤ** Όπως προκύπτει από τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, στην περιοχή λειτουργεί ένας ιδιαίτερα σημαντικός αριθμός υποδομών φιλοξενίας (κυρίως ξενοδοχεία). Υπογραμμίζονται τα παρακάτω συμπεράσματα, τα οποία σε συνδυασμό με τα στοιχεία που παρουσιάζονται παρακάτω, φανερώνουν τον **κρίσιμο ρόλο της τουριστικής ανάπτυξης για την τοπική ανάπτυξη στην περιοχή** της Ηλείας και κατ'επέκταση στον Δήμο Ήλιδας:

- » Σε επίπεδο Νομού, παρατηρείται ένα πολύ **ικανοποιητικό επίπεδο ποιότητας των υποδομών φιλοξενίας** καθώς σε σύνολο 88 ξενοδοχειακών μονάδων, οι 17 είναι κατηγορίας τεσσάρων ή πέντε αστέρων.
- » Το **σύνολο των μονάδων 5 αστέρων της Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας, βρίσκεται στην περιοχή της Ηλείας** (4 Ξενοδοχειακές Μονάδες).
- » Οι υποδομές φιλοξενίας στην περιοχή της Ηλείας, αντιπροσωπεύουν **το 44% της συνολικής δυναμικότητας της Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας.**

Το σύνολο των παραπάνω αποτυπώνεται στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθούν:

Πίνακας 26: Δυναμικότητα Υποδομών Φιλοξενίας Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδος, ανά Περιφερειακή Ενότητα

ΠΕΡΙΟΧΗ	5****		4****		Ξενοδοχ.	Δωμάτια
	Ξενοδοχ.	Δωμάτια	Ξενοδοχ.	Δωμάτια		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	0	0	0	0	0	0
Νομός Αχαΐας	0	0	0	0	0	0
Νομός Ηλείας	4	1.444	4	1.444	4	1.444
% Συμμετοχής του Ν. Ηλείας	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ΠΕΡΙΟΧΗ	3***			2**		
	Ξενοδοχ.	Δωμάτια	Κλίνες	Ξενοδοχ.	Δωμάτια	Κλίνες
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	32	1.031	1.963	24	517	961
Νομός Αχαΐας	35	1.359	2.577	48	1.205	2.304
Νομός Ηλείας	20	569	1.065	41	1.137	2.174
% Συμμετοχής του Ν. Ηλείας	23%	19%	19%	36%	40%	40%

ΠΕΡΙΟΧΗ	1*			ΣΥΝΟΛΟ		
	Ξενοδοχ.	Δωμάτια	Κλίνες	Ξενοδοχ.	Δωμάτια	Κλίνες
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	12	137	267	73	1.829	3.463
Νομός Αχαΐας	7	77	146	109	3.648	6.996
Νομός Ηλείας	10	163	386	88	4.176	8.349
% Συμμετοχής του Ν. Ηλείας	34%	43%	48%	33%	43%	44%

4.3.4.3. Ζήτηση Τουριστικού Προϊόντος Δήμου Ήλιδας

4.3.4.3.2. Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις

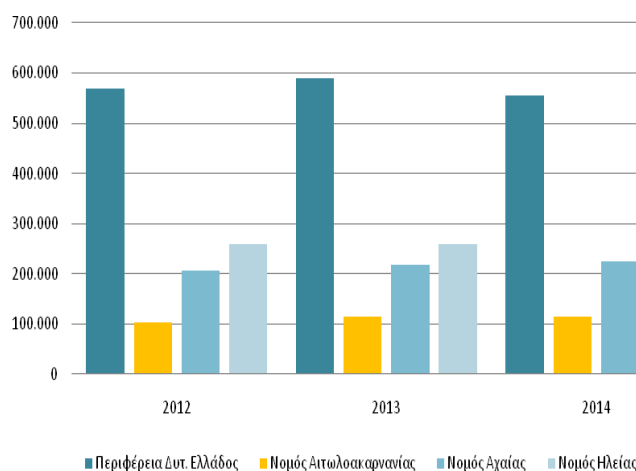
Στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν, παρουσιάζεται ο αριθμός αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας κατά τα έτη 2012 – 2014, καθώς και η μεταξύ τους σχέση. Παρατηρούμε ότι κατά το τελευταίο έτος της ανάλυσης (2014).

Πίνακας 27: Αφίξεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014

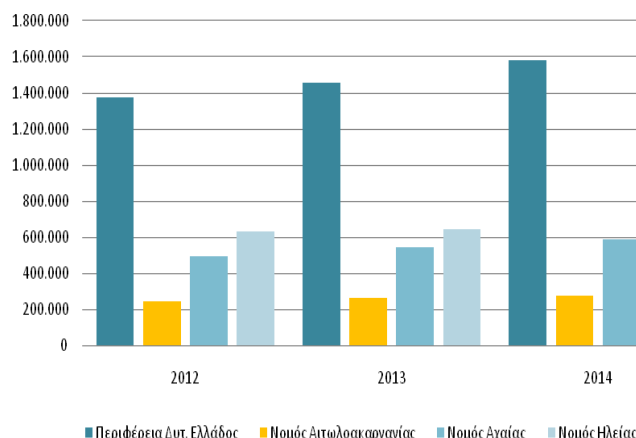
Γεωγραφικός Προσδιορισμός	2012	2013	2014
Ελλάδα	14.501.209	16.008.948	17.418.853
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	567.882	590.574	554.879
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	103.084	114.790	115.452
Νομός Αχαΐας	205.759	217.404	225.681
Νομός Ηλείας	259.039	258.380	213.746
Δήμος Ήλιδας	11.622	12.742	12.755
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος (%)	3,92%	3,69%	3,19%
Νομός Αιτωλοακαρνανίας (% επί της Περιφέρειας)	18,15%	19,44%	20,81%
Νομός Αχαΐας (% επί της Περιφέρειας)	36,23%	36,81%	40,67%
Νομός Ηλείας (% επί της Περιφέρειας)	45,61%	43,75%	38,52%
Δήμος Ήλιδας (% επί του Νομού)	4,49%	4,93%	5,97%

Πίνακας 28: Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014

Γεωγραφικός Προσδιορισμός	2012	2013	2014
Ελλάδα	63.054.739	70.089.017	73.951.641
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	1.376.501	1.457.381	1.580.359
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	248.738	263.512	277.774
Νομός Αχαΐας	494.907	546.140	588.782
Νομός Ηλείας	632.856	647.729	713.803
Δήμος Ήλιδας	18.767	21.684	21.105
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος (%)	2,18%	2,08%	2,14%
Νομός Αιτωλοακαρνανίας (% επί της Περιφέρειας)	18,07%	18,08%	17,58%
Νομός Αχαΐας (% επί της Περιφέρειας)	35,95%	37,47%	37,26%
Νομός Ηλείας (% επί της Περιφέρειας)	45,98%	44,44%	45,17%
Δήμος Ήλιδας (% επί του Νομού)	2,97%	3,35%	2,96%

Διάγραμμα 22: Αφίξεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014

Διάγραμμα 23: Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες 2012 - 2014**Πίνακας 29:** Δείκτης Διανυκτερεύσεις / Αφίξεις σε Ξενοδοχειακές Μονάδες (2010 – 2013)

Γεωγραφικός Προσδιορισμός	2012	2013	2014
Ελλάδα	4,35	4,38	4,25
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	2,42	2,47	2,85
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	2,41	2,30	2,41
Νομός Αχαΐας	2,41	2,51	2,61
Νομός Ηλείας	2,44	2,51	3,34
Δήμος Ήλιδας	1,61	1,70	1,65

Κρίσιμα Συμπεράσματα¹⁵:

- » Οι αφίξεις επισκεπτών σε επίπεδο Νομού Ηλείας, αντιστοιχούν σε ένα πολύ σημαντικό ποσοστό του συνόλου των αφίξεων στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος, που κυμαίνεται μεταξύ **45,61%** το 2012 και **38,52%** το 2014.
- » Ομοίως, οι διανυκτερεύσεις σε επίπεδο Νομούς Ηλείας αντιπροσωπεύουν ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό του συνόλου των διανυκτερεύσεων σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδος, που κυμαίνεται μεταξύ **45,98%** το 2012 και **44,44%** το 2013.
- » Από τα παραπάνω προκύπτει πως η ευρύτερη περιοχή της Ηλείας δέχεται και φιλοξενεί έναν πολύ σημαντικό αριθμό επισκεπτών, ο οποίος μάλιστα παρουσιάζει μια **σημαντική σταθερότητα** κατά την τριετία 2012 – 2014, με **αυξητικές μάλιστα τάσεις** σε απόλυτους όρους.
- » Σε επίπεδο Νομού Ηλείας, ο ιδιαίτερα κρίσιμος δείκτης Διανυκτερεύσεις / Αφίξεις, έχει αυξηθεί σημαντικά, από **2,44** το 2012, σε **3,34** το 2014. Σε κάθε περίπτωση, ο δείκτης αυτός παρουσιάζει σημαντικά περιθώρια βελτίωσης και καταδεικνύει πως **το τουριστικό κεφάλαιο της περιοχής δεν έχει πλήρως αξιοποιηθεί**.
- » Ειδικότερα για το Δήμο Ήλιδας, ο αριθμός των αφίξεων, αντιπροσωπεύει μόλις το **5,97%** το συνόλου των αφίξεων στο Νομό Ηλείας, αν και το ποσοστό αυτό είναι αυξημένο σε σχέση με το 2012 (**4,49%**).
- » Ομοίως, οι διανυκτερεύσεις στο Δήμο Ήλιδας αντιπροσωπεύουν το **2,96%** των διανυκτερεύσεων σε επίπεδο Νομού (2014) και ο δείκτης Διανυκτερεύσεις / Αφίξεις είναι 1,65.
- » Συμπερασματικά, στο Δήμο Ήλιδας, παρουσιάζονται **σημαντικά περιθώρια βελτίωσης** όσον αφορά την προσέλκυση και φιλοξενία, μεγαλύτερου μέρους επισκεπτών του Νομού.

Σε συνέχεια της πιο πάνω ανάλυσης, στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν, παρουσιάζεται ο αριθμός αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε camping, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας κατά τα έτη 2012 – 2014, καθώς και η μεταξύ τους σχέση.

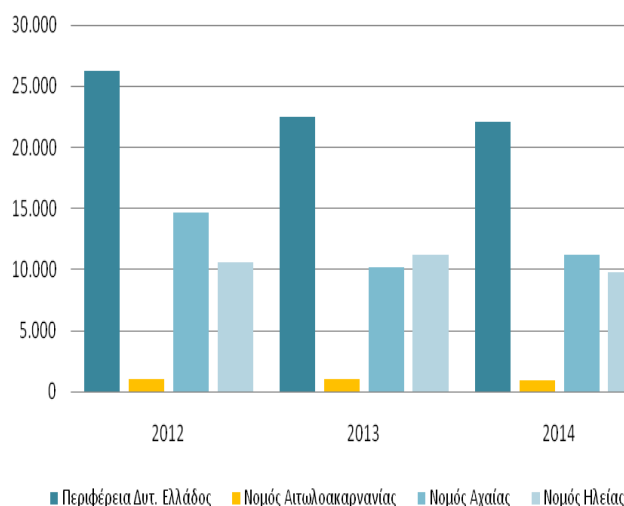
¹⁵ Αφορούν τις Ξενοδοχειακές Μονάδες

Πίνακας 30: Αφίξεις σε Camping 2012 - 2014

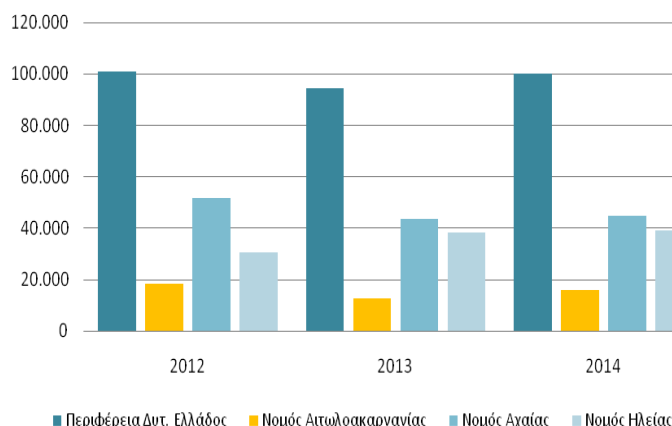
Γεωγραφικός Προσδιορισμός	2012	2013	2014
Ελλάδα	289.082	316.814	324.640
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	26.241	22.454	22.052
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	1.037	1.025	988
Νομός Αχαΐας	14621	10.189	11.249
Νομός Ηλείας	10583	11.240	9.815
Ελλάδα (%)	109%	107%	107%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος (%)	9,08%	7,09%	6,79%
Νομός Αιτωλοακαρνανίας (% επί της Περιφέρειας)	3,95%	4,56%	4,48%
Νομός Αχαΐας (% επί της Περιφέρειας)	55,72%	45,38%	51,01%
Νομός Ηλείας (% επί της Περιφέρειας)	40,33%	50,06%	44,51%

Πίνακας 31: Διανυκτερεύσεις σε Camping 2012 - 2014

Γεωγραφικός Προσδιορισμός	2012	2013	2014
Ελλάδα	1.329.690	1.402.441	1.438.804
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	101.007	94.540	99.934
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	18.624	12.761	15.879
Νομός Αχαΐας	51778	43.630	44.791
Νομός Ηλείας	30605	38.149	39.264
Ελλάδα (%)	108%	107%	107%
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος (%)	7,60%	6,74%	6,95%
Νομός Αιτωλοακαρνανίας (% επί της Περιφέρειας)	18,44%	13,50%	15,89%
Νομός Αχαΐας (% επί της Περιφέρειας)	51,26%	46,15%	44,82%
Νομός Ηλείας (% επί της Περιφέρειας)	30,30%	40,35%	39,29%

Διάγραμμα 24: Αφίξεις σε Camping 2012 - 2014

Διάγραμμα 25: Διανυκτερεύσεις σε Camping 2012 - 2014**Πίνακας 32:** Δείκτης Διανυκτερεύσεις / Αφίξεις σε Camping

Γεωγραφικός Προσδιορισμός	2012	2013	2014
Ελλάδα	4,60	4,43	4,43
Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος	3,85	4,21	4,53
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	17,96	12,45	16,07
Νομός Αχαΐας	3,54	4,28	3,98
Νομός Ηλείας	2,89	3,39	4,00

Στην προσπάθεια για τον προσδιορισμό της ζήτησης του τουριστικού προϊόντος του Δήμου, παρουσιάστηκε ο **αριθμός αφίξεων - διανυκτερεύσεων** που πραγματοποιήθηκαν στα κύρια καταλύματα, βάσει επίσημων στοιχείων. Τονίζεται ότι με αυτόν τον τρόπο απλά **σκιαγραφείται η ζήτηση** και **δεν προσδιορίζεται με ακρίβεια¹⁶**, ούτε το μέγεθός της, ούτε πολύ περισσότερο η φύση της, γιατί η τουριστική «ζήτηση» δεν ερμηνεύεται μόνο από την επίσκεψη ή την διανυκτέρευση σε μια περιοχή, αφού η διαμονή ενεργεί ως ένας μόνο από τους αρκετούς προσδιοριστικούς παράγοντες του τουριστικού προϊόντος ενός τόπου.

¹⁶ Κάτι τέτοιο ξεφεύγει από το αντικείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος και θα μπορούσε να είναι το αντικείμενο εξειδικευμένης Μελέτης (Δράσης στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος)

4.3.4.3.1. Πληρότητες Ξενοδοχειακών Μονάδων

Στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθούν, παρουσιάζεται η πληρότητα των ξενοδοχειακών μονάδων σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας από το 20120 έως το 2014¹⁷. **Δεδομένου ότι το ποσοστό πληρότητας αναφέρεται σε ετήσια βάση, μπορούμε να θεωρήσουμε πως ένα ποσοστό της τάξης του 26% όπου και παρατηρείται, είναι ικανοποιητικό.**

Πίνακας 33: Πληρότητα Ξενοδοχειακών Μονάδων 2010 – 2013

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Ποσοστό (%) πληρότητας κλινών 2012	Ποσοστό (%) πληρότητας κλινών 2013	Ποσοστό (%) πληρότητας κλινών 2014
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ	25,8	28,1	30,5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	26,2	27,1	31
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	17,6	18,8	18,7
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	37,2	46,3	49
ΔΗΜΟΙ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	16,2	15,5	16,1
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	25,6	27,1	28,3
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	35,4	35,3	39,2
ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ	28	31,9	39,9
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	30,5	33,7	32,4
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	26,8	25,9	30,9
ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	15,8	13,7	8,8
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	21,1	22,8	22,8
ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	5,3	6,4	4,6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ	30,3	30,8	34,3
ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	33,6	33,2	33,8
ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	23,1	26,7	26
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ	44,4	45,3	52,2
ΔΗΜΟΙ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡ/ΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	18,8	19,5	24,8
ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	8,8	7,3	7,2
ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	19,8	19,7	16,9

17 Τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την ημερομηνία συγγραφής του παρόντος, ήταν σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας. Τα στοιχεία σε επίπεδο Δήμου και Δημοτικής Ενότητας βρίσκονται στο στάδιο της επεξεργασίας.

4.3.4.4. Τουριστική Ανάπτυξη

4.3.4.4.1. Τουριστικό «Προφίλ» του Δήμου Ήλιδας

Όπως έχει ήδη υπογραμμιστεί και σε προηγούμενες ενότητες του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, ο Ήλιδας συγκεντρώνει **σημαντικά πλεονεκτήματα** που προσελκύουν / **μπορούν να προσελκύσουν περεταίρω, ένα σημαντικό αριθμό επισκεπτών** (ιδιαίτερο φυσικό κάλλος – παραλιακό μέτωπο, σπουδαίο πολιτιστικό κεφάλαιο, γειννίαση με την Αρχαία Ολυμπία).

Απαιτείται:

- **Βελτίωση του τουριστικού προϊόντος.**
- **Διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος**, μέσω της αξιοποίησης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής (πχ. Λίμνη). Στην κατεύθυνση αυτή, εντοπίζονται μορφές **εναλλακτικού τουρισμού**, που δύναται (κάτω από προϋποθέσεις) να προωθηθούν στην περιοχή του Δήμου, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.
- **Προώθηση μιας στρατηγικής συνεργασιών σε επίπεδο Νομού Ηλείας**, καθώς διαφορετικές περιοχές συγκεντρώνουν διαφορετικά χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να συνδυαστούν στην κατεύθυνση της βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος συνολικά και της προώθησης της τουριστικής ανάπτυξης. Υπογραμμίζεται ότι όπως προέκυψε και από τα στοιχεία, **το αναπτυξιακό «προφίλ» της περιοχής της Ηλείας (συμπεριλαμβανομένου και του Δήμου Ήλιδας), διαφοροποιείται σημαντικά από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της Δυτ. Ελλάδας**, στις οποίες η τουριστική ανάπτυξη δεν έχει την ίδια βαρύτητα.
- Οι όποιες δράσεις στην κατεύθυνση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν με γνώμονα την **απόλυτη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος**.

4.3.4.4.2. Εναλλακτικός Τουρισμός

Οι ειδικές μορφές τουρισμού προϋπήρχαν χρονικά τόσο του μαζικού τουρισμού όσο και των νέων μορφών τουρισμού. Λειτουργούσαν όμως στις περισσότερες περιπτώσεις ως συμπληρωματική μορφή του μαζικού τουρισμού, ενώ οι νέες μορφές παρουσιάστηκαν κυρίως τα τελευταία χρόνια ως απάντηση στην αλλαγή κινήτρων των τουριστών με έμφαση σε αυτά που συνδέονται με την **οικολογία και το περιβάλλον**. Οι ειδικές μορφές τουρισμού χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ειδικού και κυρίαρχου κινήτρου στη ζήτηση και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής στις τουριστικές περιοχές, που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των τουριστών της κάθε ειδικής μορφής¹⁸.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού **βρίσκονται στον αντίποδα του μαζικού τουρισμού** και ειδικότερα του διεθνούς τουριστικού προτύπου της αγοράς που χαρακτηρίζεται από την μαζικότητα, την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, τη μείωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση του κέρδους σε βάρος των τοπικών κοινωνιών, της τοπικής οικονομίας και περιβάλλοντος. **Στις εναλλακτικές μορφές περιλαμβάνονται όσες έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό τους την αντίθεση στον κλασικό τύπο μαζικού τουρισμού, έχοντας ως αφετηρία την ανάγκη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος**, τη διαφύλαξη πολιτιστικής κληρονομιάς και τη φυσική ζωή. Πλέον τίθενται στην πρώτη γραμμή της τουριστικής ανάπτυξης οι φυσικοί και οι πολιτιστικοί πόροι.

¹⁸ Τσάρτας, 1999

Κάτω από την «ομπρέλα» του εναλλακτικού τουρισμού μπορούν να ενταχθεί ένα ευρύ σύνολο δραστηριοτήτων¹⁹. Οι μορφές εναλλακτικού τουρισμού που **δυναμικά** και κάτω από πολύ συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο ενός μοντέλο **ήπιας** τουριστικής ανάπτυξης από το Δήμο είναι:

Θαλάσσιος Τουρισμός: Ο θαλάσσιος τουρισμός αποτελεί μια ειδική μορφή τουρισμού ιδιαίτερα σημαντική για την Ελλάδα με τεράστια περιθώρια ανάπτυξης και αφορά δραστηριότητες που διεξάγονται στο θαλάσσιο χώρο μιας περιοχής (πχ. καταδυτικός τουρισμός).

Πολιτιστικός Τουρισμός: Αφορά εκπαιδευτικές περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, κλπ.

Συνεδριακός Τουρισμός: Αφορά την ύπαρξη χώρων που μπορούν να φιλοξενήσουν επιστημονικά συνέδρια και πολιτισμικές εκδηλώσεις, προσελκύοντας παράλληλα επιστήμονες και καλλιτέχνες αναβαθμίζοντας πολιτιστικά την περιοχή.

Αθλητικός Τουρισμός: Αφορά την ανάμιξη σε αθλητικές δραστηριότητες (πχ. ναυταθλητισμός).

Η χρήση των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά για την τοπική ανάπτυξη, διασφαλίζοντας παράλληλα την **ισορροπία ανάμεσα στην κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον**, κρίσιμο ζητούμενο για τις σύγχρονες και προηγμένες τοπικές κοινωνίες.

4.3.4.4.2.1. Προϋποθέσεις Ανάπτυξης Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού από το Δήμο

Για την ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού απαιτούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, άξονες και προγράμματα που αφορούν το φυσικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής και τα οποία κατά περίπτωση, είτε θα εντάσσονται στην υπάρχουσα δομή, του Δήμου, είτε θα βελτιώνουν την προϋπάρχουσα κατάσταση, είτε θα διαμορφώνουν μια νέα δομή.

- **Οι φυσικοί και περιβαλλοντικοί πόροι** καλύπτουν ορισμένα από τα βασικότερα κίνητρα στη ζήτηση των τουριστών στο σύγχρονο κόσμο. Για την ανάπτυξη αυτών των μορφών τουρισμού απαιτείται περιβάλλον ιδιαίτερου φυσικού κάλους που θα αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών. Παράλληλα **θα πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος τόσο κατά τη δημιουργία της τουριστικής υποδομής όσο και κατά τη διάρκεια της τουριστικής χρήσης των φυσικών πόρων**²⁰
- **Οι πολιτισμικοί πόροι** αποτελούν τον δεύτερο δυναμικό άξονα των κινήτρων της ζήτησης²¹
- **Οι ανθρωπογενείς πόροι** είναι συνήθως σύνθετοι. Η χρήση αυτών των πόρων μπορεί να αφορά αποκλειστικά τους επισκέπτες ή όχι²². Ειδικότερα στην περίπτωση του πολιτιστικού / αρχαιολογικού κεφαλαίου του Δήμου, απαιτείται συνεργασία και συμπόρευση με πολιτιστικά σωματεία της περιοχής, αλλά και με προσωπικότητες της περιοχής που γνωρίζουν σε βάθος τα αρχαιολογικά ζητήματα της περιοχής.

¹⁹ Κοινωνικός Τουρισμός, Θεραπευτικός – Ιαματικός Τουρισμός, Θρησκευτικός Τουρισμός, Συνεδριακός – Εκθεσιακός Τουρισμός, Μορφωτικός Τουρισμός, Θαλάσσιος Τουρισμός, Πολιτιστικός Τουρισμός, Αθλητικός Τουρισμός, Αγροτουρισμός, Ορεινός Τουρισμός, Χειμερινός Τουρισμός, Τουρισμός Περιπέτειας, Οικοτουρισμός, Αγροτουρισμός.

²⁰ Βελισσαρίου, 2000

²¹ Τσάρτας, 1999

²² Τσάρτας, 1999

- **Οι υποδομές και υπηρεσίες της τουριστικής περιοχής** αποτελούν τη βάση στην οποία στηρίζεται ο τοπικός τουριστικός τομέας . Το εύρος, η ποιότητα, η εξειδίκευση και σωστή διαχείρισή τους αναδεικνύονται σε σημαντικούς παράγοντες για τον καθορισμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε περιοχής²³

4.3.4.4.2.2. Στάδια Ανάπτυξης του Εναλλακτικού Τουρισμού από το Δήμο²⁴

Η ανάπτυξη οποιασδήποτε μορφής εναλλακτικού τουρισμού, προϋποθέτει ένα αναλυτικό σχεδιασμό και περιλαμβάνει τις ακόλουθες πέντε διακριτές φάσεις:

- 1η Φάση:** Έρευνα και συνθετική καταγραφή των βασικών παραμέτρων της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.
- 2η Φάση:** Προσδιορισμός των κύριων σκοπών του σχεδίου της τουριστικής ανάπτυξης
- 3η Φάση:** Επιλογή του βασικού πλαισίου σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης
- 4η Φάση:** Διαμόρφωση των βασικών συνισταμένων της πολιτικής του τουρισμού στο σχέδιο ανάπτυξης: στρατηγικές, μελέτες, προγράμματα
- 5η Φάση:** Μέθοδοι και πολιτικές εφαρμογής του σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης

²³ Τσάρτας, 1999

²⁴ Τσάρτας, 1999

4.4. Χωροταξία – Πολεοδομία & Οικιστική Ανάπτυξη

4.4.1. Ανάλυση Οικοδομικής Δραστηριότητας

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στην συμβολή και τον κρίσιμο ρόλο της οικοδομικής δραστηριότητας στην τοπική οικονομία, που **συνδέεται με την οικιστική ανάπτυξη του Δήμου (και ειδικότερα της Πόλης της Αμαλιάδος) και της ευρύτερης περιοχής τα τελευταία χρόνια**. Στην παράγραφο αυτή εξετάζονται η μεταβολή των συνολικών νέων οικοδομικών αδειών από το 2002 έως και το 2014 σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας.

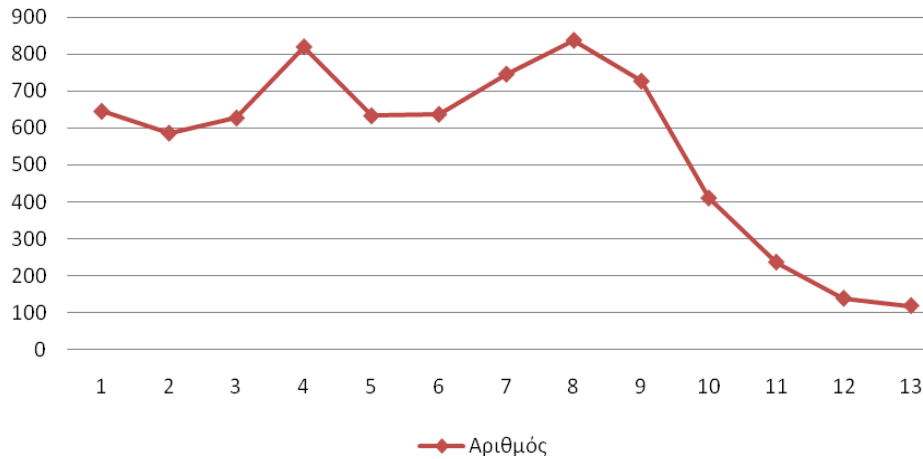
4.4.1.1. Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας

4.4.1.1.1. Εξέλιξη Οικοδομικής Δραστηριότητας

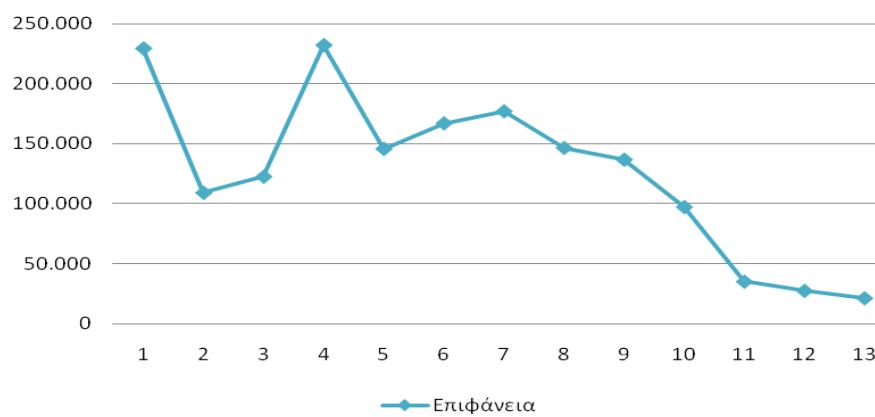
Από τη μελέτη των επίσημων στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. όσον αφορά τις νέες οικοδομικές άδειες, προκύπτει μια **πολύ μεγάλη πίεση στον αστικό ιστό σε επίπεδο Νομού κατά τα έτη 2002-2010, η οποία κορυφώθηκε το 2009** (Το 2009 εκδόθηκαν 838 νέες οικοδομικές άδειες). Από το 2010 και μετά, ο ρυθμός αύξησης των οικοδομικών αδειών μειώνεται συνεχώς. Η εικόνα σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας και ειδικότερα όσον αφορά την Πόλη της Αμαλιάδας, είναι όμοια με την εικόνα σε επίπεδο Νομού, όπως φαίνεται και στα διαγράμματα που ακολουθούν.

Πίνακας 34: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας

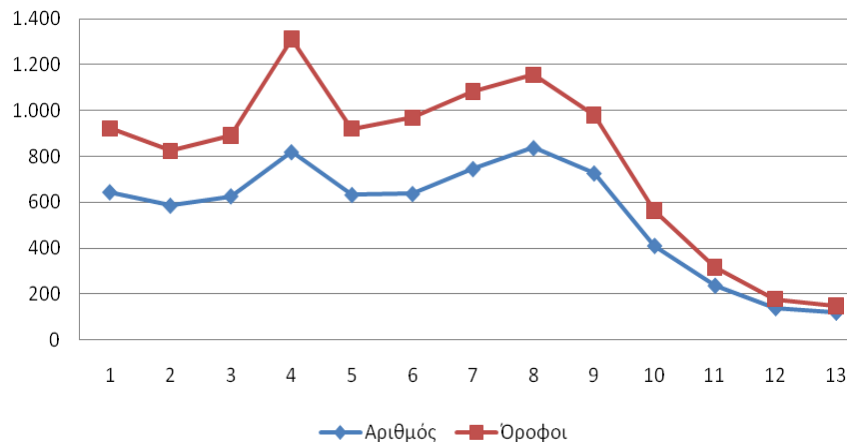
Έτος	Αριθμός	Όροφοι	Επιφάνεια
2002	645	922	229.411
2003	586	824	109.076
2004	627	891	122.556
2005	820	1.312	232.127
2006	633	921	145.786
2007	637	969	167.015
2008	746	1.082	177.023
2009	838	1.156	146.493
2010	727	981	136.734
2011	410	563	97.260
2012	236	316	35.135
2013	138	178	27.427
2014	118	149	21.271

Διάγραμμα 26: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας, Αριθμός)

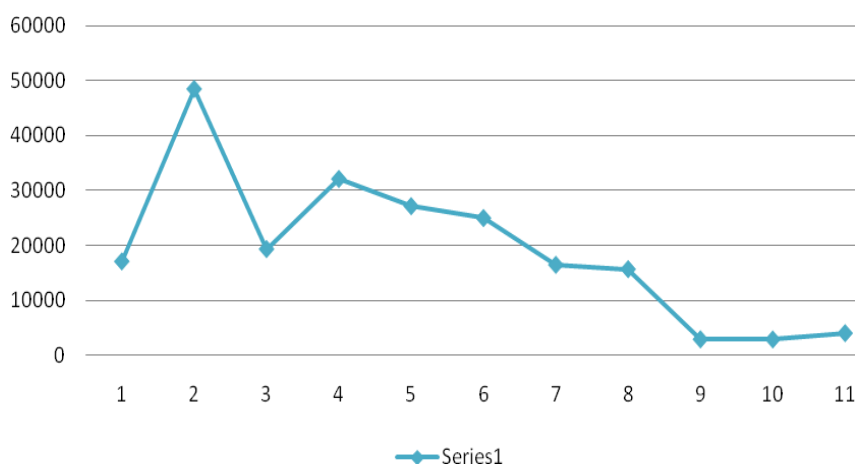
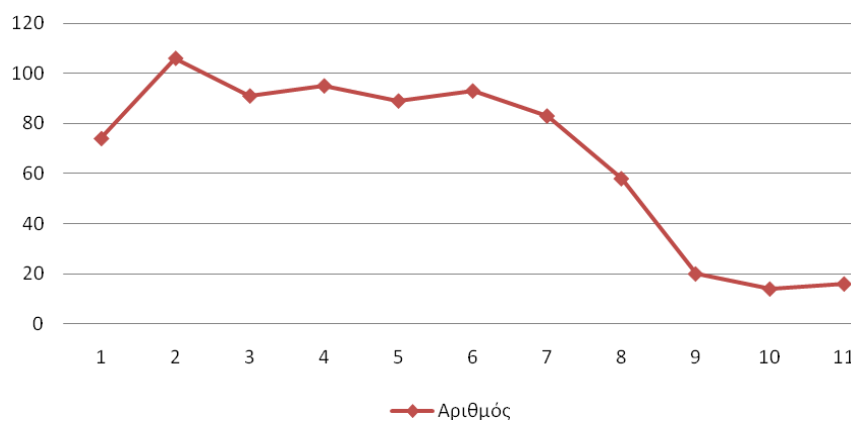
Διάγραμμα 27: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας (Επιφάνεια)

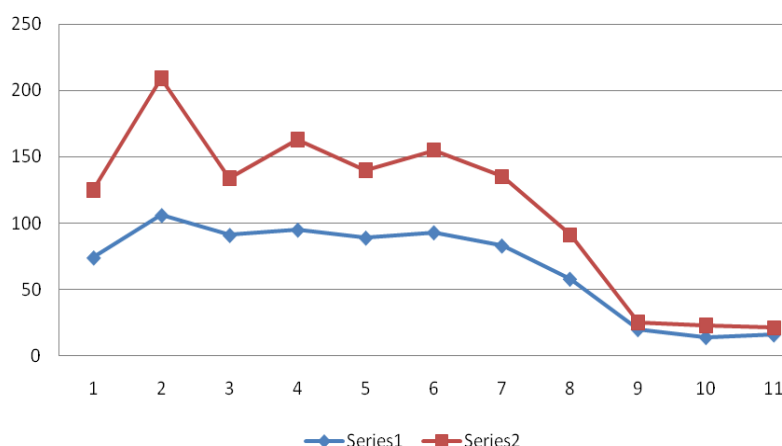

Διάγραμμα 28: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας (Αριθμός, Όροφοι)

Πίνακας 35: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Δήμου Ήλιδας

Έτος	Αριθμός	Όροφοι	Επιφάνεια
2004	74	125	17111
2005	106	209	48487
2006	91	134	19341
2007	95	163	32130
2008	89	140	27171
2009	93	155	25007
2010	83	135	16485
2011	58	91	15693
2012	20	25	2926
2013	14	23	2903
2014	16	21	4043

Διάγραμμα 31: Εξέλιξη Οικοδομικών Αδειών Δήμου Ήλιδας (Αριθμός, Όροφοι)

Η εξέλιξη της οικοδομικής δραστηριότητας ευθυγραμμίζεται ουσιαστικά με την εξέλιξη σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, τόσο σε όρους αριθμού νέων οικοδομικών αδειών, όσο και σε όρους ορόφων και επιφάνειας. **Ο Δήμος αντιμετώπισε μια σημαντική πίεση στον αστικό ιστό έως το 2009. Από το 2010 και μετά παρατηρείται μια πολύ σημαντική μείωση της οικοδομικής δραστηριότητας, σε όρους έκδοσης νέων οικοδομικών αδειών, καθώς για τα έτη 2012-14 παρατηρείται σχεδόν μηδενική οικοδομική δραστηριότητα.** Το σύνολο των παραπάνω αποτυπώνεται στα παραπάνω διαγράμματα.

Σε κάθε περίπτωση το κρίσιμο στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, είναι το σωρευτικό αποτέλεσμα της οικιστικής ανάπτυξης, σε όρους διασφάλισης της ποιότητας ζωής στην πόλη.

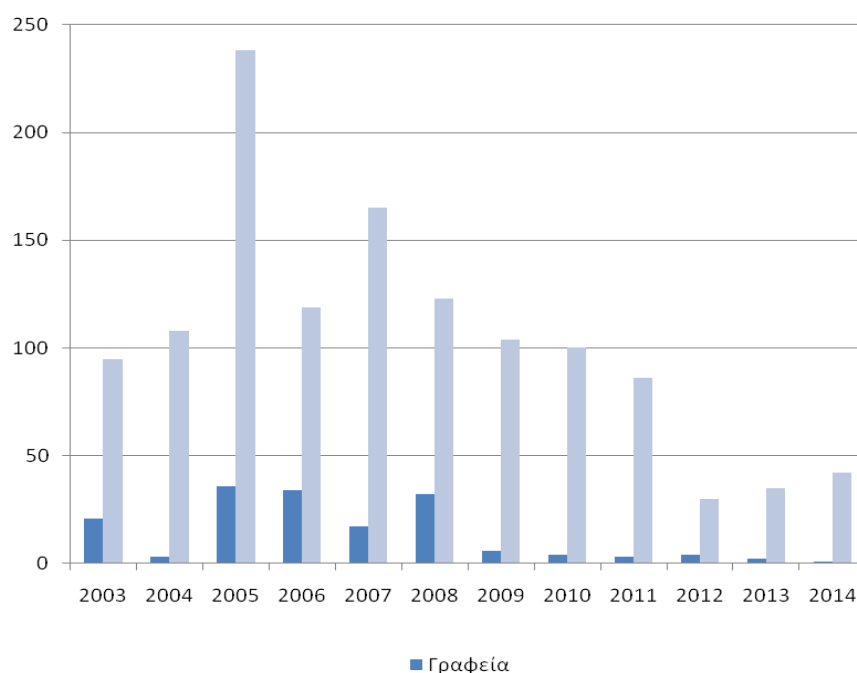
4.4.1.1.2. Άδειες Νέων Καταστημάτων²⁵

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των αδειών ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας από το 2003 έως και το 2014, ενώ στο πιο κάτω διάγραμμα αποτυπώνεται η εξέλιξη ανά κλάδο κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Όπως ήταν αναμενόμενο, δεδομένης της διάρθρωσης της τοπικής οικονομίας, ο υψηλότερος αριθμός νέων αδειών αφορά διαχρονικά άδειες εμπορικών καταστημάτων (χονδρικό και λιανικό εμπόριο), ενώ ακολουθούν οι άδειες Γραφείων. Η εξέλιξη των αδειών για τις συγκεκριμένες κατηγορίες παρουσιάζεται σχηματικά στο τρίτο διάγραμμα της παρούσας ενότητας.

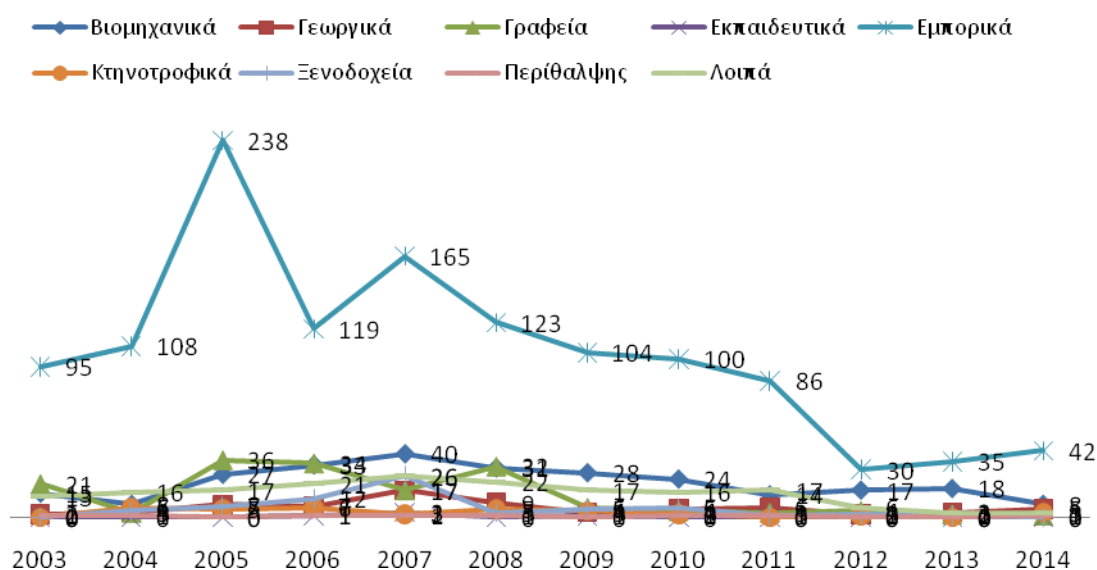
Πίνακας 36: Άδειες Νέων Καταστημάτων ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας Διαχρονικά (Περ. Ενότητα Ηλείας)

Κατηγορία	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Αγνώστου Προορισμού	7	6	6	4	4	7	5	4	1	1	2	1
Βιομηχανικά	15	8	27	33	40	31	28	24	14	17	18	8
Γεωργικά	2	3	8	7	17	9	3	5	6	2	3	5
Γραφεία	21	3	36	34	17	32	6	4	3	4	2	1
Εκπαιδευτικά	0	0	0	1	3	0	1	0	0	0	0	0
Εμπορικά	95	108	238	119	165	123	104	100	86	30	35	42
Κτηνοτροφικά	0	6	5	6	2	5	4	2	0	1	0	3
Ξενοδοχεία	0	4	7	12	26	3	5	6	1	2	1	0
Περιθάλψης	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1
Λοιπά	13	16	17	21	26	22	17	16	17	6	3	3

²⁵ Τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. αφορούν την Περ. Ενότητα Ηλείας συνολικά.

Διάγραμμα 32: Άδειες Νέων Καταστημάτων (Γραφεία & Εμπορικά) Διαχρονικά (Περ. Ενότητα Ηλείας)

Διάγραμμα 33: Άδειες Νέων Καταστημάτων ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας Διαχρονικά (Περ. Ενότητα Ηλείας)

Από τα στοιχεία των πινάκων εξάγεται το συμπέρασμα ότι στην Περ. Ενότητα Ηλείας, κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε μια έξαρση στην οικοδομική δραστηριότητα η οποία δημιουργήθηκε από έντονες πιέσεις για κατοικία αλλά και για εμπορικές χρήσεις.

4.4.2. Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.)

Ένα από τα εργαλεία αστικής ανάπτυξης που χρήζει ιδιαίτερης μνείας στο πλαίσιο του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, λόγω του «ολοκληρωμένου» χαρακτήρα των αστικών παρεμβάσεων που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν κατά την 5^η Προγραμματική Περίοδο είναι τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.).

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 12 του **Ν.2508/1999**, για την προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής, **καταρτίζονται και εγκρίνονται Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ).**

Τα Σ.Ο.Α.Π. **δεν αποτελούν τυπικά πολεοδομικά σχέδια, αλλά ολοκληρωμένα προγράμματα με αναπτυξιακό προσανατολισμό.** Συνοδεύονται από **πρόγραμμα δράσης**, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης του πληθυσμού των περιοχών αυτών.

Δεδομένου ότι **στο νέο ΕΣΠΑ 2014 – 2020** και στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ), **προβλέπεται η χρηματοδότηση ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων** σε συγκεκριμένες πόλεις και περιοχές. Είναι σημαντικό ότι **η ύπαρξη σχεδιασμού τύπου ΣΟΑΠ αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση από των παρεμβάσεων αυτών.** Υπογραμμίζεται δε, πως τόσο τα νέα ΠΕΠ όσο και τα τομεακά Προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ έχουν ήδη δεσμεύσει **σημαντικούς πόρους για τη χρηματοδότηση ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων παρεμβάσεων.**

Η διαδικασία εκπόνησης ΣΟΑΠ, μπορεί να ξεκινήσει άμεσα με πρωτοβουλία του δήμου, ενώ η έγκριση του ΣΟΑΠ γίνεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών ΠΕΚΑ, Ανάπτυξης και άλλων κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών.

4.5. Περιβάλλον & Ενέργεια

4.5.1. Διαχείριση Απορριμμάτων

4.5.1.1. Εισαγωγή

Η διαχείριση των απορριμμάτων αποτελεί αδιαμφισβήτητα μία κρίσιμη συνιστώσα του ευρύτερου προβλήματος της μόλυνσης περιβάλλοντος και σε τοπικό επίπεδο. Η ορθολογική διαχείριση των δημοτικών απορριμμάτων επιτάσσει την εγκαθίδρυση συστημάτων διαχείρισης που διασφαλίζουν την ασφαλή και συστηματική συλλογή, αποθήκευση και μεταφορά τους, την διαφάνεια, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των υπηρεσιών, όσο και τη συνεργασία φορέα και πολίτη. Στο πλαίσιο αυτό και με δεδομένη τη σημασία της διαχείρισης των απορριμμάτων για την αειφόρο ανάπτυξη, παρατηρείται στην Ευρώπη μία ευρύτερη ευαισθητοποίηση σε προγράμματα που στοχεύουν στη βελτιστοποίηση της διαχείρισης των απορριμμάτων και ιδιαίτερα στην ορθολογικοποίησή της. Οι προτεραιότητες για την διαχείριση των απορριμμάτων παρουσιάζονται στο επόμενο διάγραμμα. Παρατηρούμε ότι η πρόληψη, η ελαχιστοποίηση και η επαναχρησιμοποίηση προηγούνται της ανακύκλωσης. Η κομποστοποίηση εντάσσεται μαζί με την ανακύκλωση, αφού είναι στην ουσία η ανακύκλωση των οργανικών υλικών των απορριμμάτων μας. Ακολουθεί η ανάκτηση ενέργειας και η τελική διάθεση.

Εικόνα 3: Ιεράρχηση Επιλογών για τη Διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων

4.5.1.2. Νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)

Το νέο ΕΣΔΑ καθορίζει την πολιτική, τις στρατηγικές και τους στόχους διαχείρισης των αποβλήτων σε εθνικό επίπεδο και προσδιορίζει τις γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων, υποδεικνύοντας τα ενδεδειγμένα μέτρα και τις δράσεις, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και οι αρχές που θέτει ο Νόμος 4042/2012. Σύμφωνα με το κείμενο του ΕΣΔΑ, η εθνική πολιτική για τα απόβλητα, η οποία φυσικά και επηρεάζει τις όποιες στρατηγικές κατευθύνσεις σε περιφερειακό αλλά και τοπικό επίπεδο (ήτοι και στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης), είναι προσανατολισμένη στους εξής στόχους - ορόσημα για το 2020:

- ✓ Τα κατά κεφαλή παραγόμενα απόβλητα να έχουν μειωθεί δραστικά
- ✓ Η προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση με χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων - βιοαποβλήτων να εφαρμόζεται στο 50% του συνόλου των ΑΣΑ
- ✓ Η ανάκτηση ενέργειας να αποτελεί συμπληρωματική μορφή διαχείρισης, όταν έχουν εξαντληθεί τα περιθώρια κάθε άλλου είδους ανάκτησης και
- ✓ Η υγειονομική ταφή να αποτελεί την τελευταία επιλογή και να έχει περιοριστεί σε λιγότερο από το 30% του συνόλου των ΑΣΑ.

Οι στρατηγικές για την εφαρμογή της νέας εθνικής πολιτικής διαχείρισης των αποβλήτων και ο ρόλος των Δήμων στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, έχει ως εξής:

- i.** Κατάρτιση ολοκληρωμένου πλαισίου σχεδιασμών διαχείρισης αποβλήτων, που περιλαμβάνει την αναθεώρηση περιφερειακών σχεδίων διαχείρισης (ΠΕΣΔΑ), και εξειδίκευσή τους σε επίπεδο δήμου. Καθορίζεται η υποχρέωση των Δήμων να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν τοπικά σχέδια αποκεντρωμένης διαχείρισης αποβλήτων. Στο πλαίσιο αυτό, θα προσδιοριστούν όλες εκείνες οι απαραίτητες ρυθμίσεις που θα διασφαλίζουν την δυνατότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να αναλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την εφαρμογή ενός τοπικού σχεδίου αποκεντρωμένης διαχείρισης. Ενδεικτικά τέτοιες ρυθμίσεις αφορούν **(α)** το περιεχόμενο και τη διαδικασία ενσωμάτωσης των δημοτικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων στα ΠΕΣΔΑ, **(β)** τη δυνατότητα προσλήψεων του απαραίτητου προσωπικού για την υλοποίηση του τοπικού σχεδίου σε κάθε Δήμο **(γ)** τη διασφάλιση της δυνατότητας των δήμων να διακινούν τα ανακτώμενα υλικά έναντι τιμήματος **(δ)** τη δυνατότητα χωροθέτησης ήπιων υποδομών διαχείρισης, εντός του πολεοδομικού ιστού, **(δ)** την ενθάρρυνση των κοινωνικών πρωτοβουλιών στην διαχείριση των απορριμμάτων και **(ε)** την δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων μόνον για την διαλογή στην πηγή και την εκπαίδευση μεταξύ Δήμων και Κοινωνικών Επιχειρήσεων
- ii.** Διασφάλιση της υψηλής προστασίας του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας
- iii.** Εφαρμογή της Διαλογής στην Πηγή, με σκοπό την επίτευξη υψηλής ποιότητας ανακύκλωσης. Στο πλαίσιο των μέτρων για την εφαρμογή της Διαλογής στην Πηγή, περιλαμβάνεται η δημιουργία νέου δικτύου Πράσινων Σημείων και Κέντρων Ανακύκλωσης Εκπαίδευσης για τη Διαλογή στην Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ). Υπάρχει πρόβλεψη για ένα τουλάχιστον ανά δήμο.
- iv.** Εξορθολογισμός κόστους υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων και προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων στον τομέα των αποβλήτων. Προβλέπεται **(α)** η παροχή κινήτρων για την υλοποίηση πανελλαδικά Πράσινων Σημείων και Κέντρων Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης, Διαλογής στην πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ) μόνον για την εκπαίδευση και διαλογή στην πηγή των αποβλήτων και μόνο στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης με δήμους, εντός των διοικητικών ορίων των δήμων, **(β)** η θεσμοθέτηση των αρμοδιοτήτων των δήμων, ώστε να μπορούν να υλοποιούν όλο το φάσμα των δράσεων των τοπικών σχεδίων διαχείρισης, **(γ)** η ενθάρρυνση πρωτοβουλιών και συμμετοχή των δράσεων της κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο των τοπικών δημοτικών σχεδίων αποκεντρωμένης διαχείρισης και **(δ)** η Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των τοπικών κοινωνιών και των εμπλεκόμενων φορέων στη διαχείριση αποβλήτων, με στόχο επίτευξη κοινωνικών συναινέσεων.

Συνοπτικά, το πλαίσιο των **αυξημένων αρμοδιοτήτων του Δήμου**, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο νέο ΕΣΔΑ, ο Δήμος έχει την πλήρη αρμοδιότητα διαχείρισης των απορριμμάτων από το στάδιο της πρόληψης μέχρι και αυτό της τελικής διάθεσης. Στα πλαίσια των τοπικών σχεδίων αποκεντρωμένης διαχείρισης καλείται να σχεδιάσει και να υποδείξει τις ενδεδειγμένες λύσεις για όλες τις υποδομές διαχείρισης σύμφωνα με τους περιφερειακούς σχεδιασμούς. Ειδικότερα και κατ' ελάχιστο οι Δήμοι αναλαμβάνουν:

- ✓ Συλλογή και μεταφορά αστικών αποβλήτων
- ✓ Συλλογή και μεταφορά αποβλήτων συσκευασίας σε συνεργασία με ΣΕΔ.
- ✓ Εφαρμογή συστημάτων διαλογής στην πηγή.
- ✓ Δυνατότητα αποδοχής για συλλογή και μεταφορά μη επικινδυνων αποβλήτων μη αστικού τύπου, εφόσον υπάρχουν οι σχετικές προϋποθέσεις εκ της νομοθεσίας.
- ✓ Δυνατότητα υπογραφής προγραμματικής σύμβασης με ΚΟΙΝΣΕΠ και συνεταιριστικές επιχειρήσεις για τη διαλογή στην πηγή και την εκπαίδευση
- ✓ Δυνατότητα δημιουργίας ΣΕΔ

4.5.2. Ενέργεια

4.5.2.1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει εγκρίνει δέσμη μέτρων για την ενέργεια και το κλίμα, θέτοντας ως βασικό στόχο (α) τη **μείωση των αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020** και (β) την **αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης έως το 2020**.

Η **Τοπική Αυτοδιοίκηση**, θεωρείται ότι μπορεί να διαδραματίσει ένα κρίσιμο ρόλο στην επίτευξη των πιο πάνω στόχων, δεδομένου ότι το 80% της ενεργειακής κατανάλωσης και εκπομπών CO₂ στην σχετίζονται με αστικές δραστηριότητες

Στο πλαίσιο αυτό, βρίσκεται στην κορυφή των προτεραιοτήτων η προώθηση του **«Συμφώνου των Δημάρχων»** προκειμένου να ενθαρρυνθούν και να υποστηριχτούν οι προσπάθειες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην υλοποίηση αειφόρων ενεργειακών πολιτικών. Επί του παρόντος, 6.482 **δήμοι ανά τον κόσμο** έχουν προσχωρήσει στο Σύμφωνο μεταξύ των οποίων **106 Δήμοι από την Ελλάδα**²⁶, δεσμευμένοι ότι θα υπερβούν τους προαναφερθέντες στόχους. Οι δήμοι που υπογράφουν το Σύμφωνο των Δημάρχων συμβάλλουν σε αυτούς τους στόχους, μέσω της υλοποίησης του δικούς τους **Σχεδίου Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (ΣΔΑΕ)**.

Υπογραμμίζεται πως στο πλαίσιο του «Συμφώνου των Δημάρχων», αναγνωρίζεται το ζήτημα της **ενεργειακής διαχείρισης** και της **ενεργειακής αποδοτικότητας** ως κρίσιμο ζήτημα εσωτερικής και τοπικής ανάπτυξης και προβλέπεται η «παρέμβαση» στο σύνολο των δραστηριοτήτων σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας. Στη κατεύθυνση αυτή, ενδεικτικά μέτρα μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας αφορούν τους παρακάτω τομείς:

Πίνακας 37: Τομείς Δράσεις Ενεργειακής Διαχείρισης

Τομέας Δράσης	Ενδεικτικές Ενέργειες
Δημοτικά Κτίρια (Κτίρια Υπηρεσιών, Σχολεία, κλπ.)	Ενεργειακή αναβάθμιση και πιστοποίηση των κτιρίων του Δήμου. Ενημέρωση και ευαισθητοποίησης των χρηστών των δημοσίων κτιρίων
Δημοτικός Φωτισμός	Χρήση λαμπτήρων χαμηλής κατανάλωσης για κάλυψη των αναγκών σε δημοτικό φωτισμό, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών.
Οικιακός & τριτογενής τομέας	Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση του κοινού και λοιπές δράσεις
Οχήματα & μεταφορές	Αστική κινητικότητα, προώθηση Eco – driving, βελτίωση απόδοσης δημοτικού στόλου οχημάτων
Οργάνωση & Διοίκηση	Εφαρμογής Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ISO 14000, EMAS, κλπ.), εφαρμογή ενεργειακών κριτηρίων στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων – «πράσινες προμήθειες»

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι σε μεγάλο βαθμό, η επίτευξη των στόχων αναμένεται να προέλθει από δράσεις σε τομείς στους οποίους ο Δήμος δεν μπορεί να ασκήσει άμεση επίδραση (ιδιωτικές μεταφορές, οικιακός και τριτογενής τομέας). Για το λόγο αυτό, η επίτευξη του στόχου του 20% θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης και προϋποθέτει ένα ολοκληρωμένο μηχανισμό διαχείρισης και παρακολούθησης του σχεδιασμού. Σε κάθε περίπτωση, ο Δήμος σε συνδυασμό με τους εμπλεκόμενους φορείς, θα πρέπει να εξετάζει διαρκώς την εφαρμογή και νέων μέτρων στους διάφορους τομείς και θα εντατικοποιήσει την προσπάθεια του για μείωση των καταναλώσεων στον οικιακό και τριτογενή τομέα.

Παράλληλα, θα εφαρμόζει σταδιακά τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας στους τομείς άμεσης αρμοδιότητάς του (δημοτικά κτίρια, στόλος οχημάτων, δημοτικός φωτισμός) ώστε να αποτελέσει πρότυπο τόσο για τους δημότες του όσο και για τον τριτογενή τομέα.

²⁶ Στοιχεία Σεπτεμβρίου 2015

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, υπογραμμίζεται πως η αναβάθμιση του ζητήματος της ενεργειακής διαχείρισης και της ενεργειακής αποδοτικότητας σε επίπεδο Δήμου, προϋποθέτει προγραμματισμό σε επίπεδο οικονομικών και μη οικονομικών πόρων (ανθρώπινο δυναμικό, οργάνωση, εκπαίδευση, κλπ.), ώστε να μπορέσει να υποστηριχθεί στη πράξη η υλοποίηση δράσεων που θα οδηγήσουν στα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Συνολικά, ο Δήμος, αναγνωρίζει τον τομέα της ενεργειακής διαχείρισης και ενεργειακής αποδοτικότητας, ως ένα τομέα με **σημαντικά περιθώρια βελτίωσης** τόσο για το Δήμο ως οργανισμό, όσο και για την περιοχή του Δήμου, ώστε:

- » Να βελτιωθεί η περιβαλλοντική επίδοση του Δήμου
- » Να προωθηθούν οι ΑΠΕ
- » Να διασφαλιστεί η ορθολογική διαχείριση των πόρων και η προσήλωση στην προστασία του περιβάλλοντος
- » Να μειωθεί η κατανάλωση της ηλεκτρικής ενέργειας και των καυσίμων
- » Να ενισχυθεί η κοινωνικής συνείδηση και η ατομική περιβαλλοντική ευθύνη
- » Να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των πολιτών
- » Να επιτευχθεί πρόσβαση σε Ευρωπαϊκές και Εθνικές Πηγές Χρηματοδότησης

Μέσα από την αποτελεσματικότερη ενεργειακή διαχείριση, ο Δήμος, δύναται να επιτύχει:

- i. Βελτίωση της **εικόνας του Δήμου**
- ii. Οικονομικά πλεονεκτήματα και δημιουργία **θέσεων εργασίας**
- iii. Αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και **μείωση των εξόδων** ηλεκτρικού ρεύματος και θέρμανσης
- iv. Απόκτηση μιας **πλήρους εποπτικής εικόνας** της ενεργειακής κατάστασης και των διάφορων ενεργειακών ροών του Δήμου, και του κόστους που απορρέει από αυτές
- v. Βελτίωση της **ποιότητας ζωής** των κατοίκων του Δήμου
- vi. **Στρατηγικό πλεονέκτημα** σε μελλοντικές αλλαγές στην νομοθεσία

4.5.2.2. Βασικό Θεσμικό Πλαίσιο:

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το βασικό θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες Οδηγίες:

Οδηγία 2008/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2008, για την τροποποίηση της οδηγίας 2005/32/ΕΚ για θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια.

Οδηγία 2009/29/ΕΚ, τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ, με στόχο τη βελτίωση και την επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Κοινότητας.

Οδηγία 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών.

Οδηγία 2009/125/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα (eco-design).

Οδηγία 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων από τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα μέσω της επισήμανσης και της παροχής ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με αυτά (energylabeling).

Οδηγία 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (αναδιατύπωση της EPBD/2002)

Το βασικό θεσμικό πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο, περιλαμβάνει τους ακόλουθους Νόμους και ΚΥΑ:

Νόμος 3468/2006 (ΦΕΚ 129/Α/27.06.2006), Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης και λοιπές διατάξεις.

Νόμος 3423/2005 Εισαγωγή στην Ελληνική Αγορά των Βιοκαυσίμων και των Άλλων Ανανεώσιμων Καυσίμων

Νόμος 3661/2008 (ΦΕΚ 89/Α/19.05.2008), Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις

Νόμος 3851/2010, Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Νόμος 3855/2010 Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις

ΚΥΑ Δ6/Β/14826 (ΦΕΚ 1122/Β/17.06.2008), Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα

ΚΥΑ Δ6/Β/3155 (ΦΕΚ 266/Β/05.03.2003), Ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας για τις οικιακές κλιματιστικές συσκευές, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2002/31/ΕΚ και σε εφαρμογή του ΠΔ 180/1994

ΚΥΑ Δ6/13897 (ΦΕΚ 1792/Β/28.09.1999), Ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας για τους οικιακούς λαμπτήρες σε συμμόρφωση προς την Οδηγία της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 98/11/ΕΚ της 27ης Ιανουαρίου 1998 και σε εφαρμογή του ΠΔ 180/94

ΚΥΑ Δ6/Β/5825 – ΚΕΝΑΚ (ΦΕΚ 407/Α/09.04.2010), Έγκριση Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων

ΚΥΑ (ΦΕΚ 1079/Β/04.06.2009), Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων.

4.5.2.3. Σχήματα Υλοποίησης και Χρηματοδότησης Ενεργειακών Έργων

Βασικό στοιχείο της υλοποίησης ενεργειακών έργων είναι ο προσδιορισμός του κατάλληλου κατά περίπτωση σχήματος χρηματοδότησης – βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του έργου – που θα διασφαλίζει τα συμφέροντα του Δήμου, τόσο χρηματοοικονομικά, όσο και σε όρους ποιότητας, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Τα σχήματα υλοποίησης και χρηματοδότησης έργων εξοικονόμησης ενέργειας σε κτίρια και υποδομές του δημοσίου τομέα μπορούν γενικά να ταξινομηθούν στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες βάσει:

- i. του **φορέα** που αναλαμβάνει να υλοποιήσει το έργο και
- ii. του **χρηματοδοτικού σχήματος** του έργου

Δημόσιο Έργο	Α. Δημόσιο έργο που χρηματοδοτείται από την ΕΤΕπ και το Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων (ΤΠΔ) - μόνο για ΟΤΑ	Β. Δημόσιο έργο που χρηματοδοτείται - εν μέρει - με δάνειο από το χρηματοδοτικό εργαλείο JESSICA	Γ. Δημόσιο έργο που χρηματοδοτείται με τραπεζικό δανεισμό και τους όρους της εκάστοτε τράπεζας (χωρίς δάνειο JESSICA)
Ιδιωτικό Έργο - ΣΔΙΤ	ΟΧΙ	Δ. ΣΔΙΤ με χρηματοδότηση του έργου - εν μέρει - από το χρηματοδοτικό εργαλείο JESSICA	Ε. ΣΔΙΤ, όπου το έργο που χρηματοδοτείται με τραπεζικό δανεισμό και τους όρους της εκάστοτε τράπεζας (χωρίς δάνειο JESSICA)
	Με δάνειο ΕΤΕπ - ΤΠΔ	Με δάνειο JESSICA	Χωρίς δάνειο JESSICA / Με Τραπεζικό Δανεισμό

Εικόνα 4: Εναλλακτικά σχήματα υλοποίησης και χρηματοδότησης έργων εξοικονόμησης ενέργειας

4.5.2.3.1. Σύγκριση εναλλακτικών σχημάτων υλοποίησης και χρηματοδότησης (από τη πλευρά του Δήμου)

Υλοποίηση ως Δημόσιο Έργο:

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Απλό σχήμα υλοποίησης του έργου	Δυσκολία πρόσβασης στο τραπεζικό δανεισμό από ορισμένους δημόσιους φορείς (πχ. ΟΤΑ) λόγω της τρέχουσας οικονομικής τους κατάστασης
Σημαντική εμπειρία / Ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο και διαδικασίες υλοποίησης	Αδυναμία πρόσβασης στο τραπεζικό δανεισμό από ορισμένους δημόσιους φορείς (πχ. ΟΤΑ), λόγω περιορισμών του θεσμικού πλαισίου (άρθρο 265 Ν.3853/2010)
Σύντομος χρόνος ολοκλήρωσης των διαδικασιών	Δανειακή επιβάρυνση του δημόσιου φορέα που θα υλοποιήσει το έργο (και σε πολιτικό επίπεδο)
Για ΟΤΑ: Δυνατότητα δανεισμού από το πρόγραμμα της ΕΤΕπ με το ΤΠΔ, με επιτόκιο δανεισμού που μπορεί να είναι ευνοϊκότερο ακόμα και από το επιτόκιο JESSICA και χρηματοδότηση έως και 90% του κόστους του έργου Δ3505/12.12.2013 απόφαση ΔΣ ΤΠΔ ΠΔ 169/2013 Ο δημόσιος χαρακτήρας του έργου Το οικονομικό όφελος από την υλοποίηση του έργου μένει εξ' ολοκλήρου στο δημόσιο φορέα	Ανάληψη κινδύνου από το δημόσιο φορέα

Υλοποίηση με τη διαδικασία Σύμπραξης Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ):

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Ανάληψη κινδύνου από τον ιδιώτη επενδυτή και όχι από το δημόσιο φορέα	Σύνθετο σχήμα υλοποίησης του έργου με συμμετοχή ιδιώτη επενδυτή
Συγκράτηση της δανειακής επιβάρυνσης του δημόσιου φορέα	Χρονοβόρα διαδικασία ΣΔΙΤ – επιλογής ιδιώτη επενδυτή
Αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον για έργα εξοικονόμησης ενέργειας	Το όφελος της εξοικονόμησης ενέργειας «μοιράζεται» μεταξύ δημόσιου φορέα και ιδιώτη επενδυτή (σύγκρουση συμφερόντων δημόσιου φορέα - ιδιώτη) Μη ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης ΣΔΙΤ στο τομέα έργων εξοικονόμησης ενέργειας, που αποπληρώνονται από το περιορισμό λειτουργικών δαπανών που προκύπτει από το έργο. Ο ιδιώτης επενδυτής θα πρέπει να αναλαμβάνει τη λειτουργία και συντήρηση του έργου, ώστε να μπορεί να αναλάβει και την ευθύνη για την επίτευξη της εξοικονόμησης ενέργειας Δεν είναι σε όλες τις περιπτώσεις ξεκάθαρο το θεσμικό πλαίσιο ανάληψης συγκεκριμένων λειτουργιών (πχ. Διαχείριση του δημοτικού φωτισμού) από ιδιώτες.

Χρηματοδότηση με το Μηχανισμό JESSICA (με συμμετοχή ιδιώτη επενδυτή - ΣΔΙΤ):

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Το σημαντικά χαμηλότερο επιτόκιο JESSICA που μπορεί να εξασφαλίσει ο ιδιώτης επενδυτής (ή και ο δημόσιος φορέας).	“Jessicability” - Το έργο θα πρέπει να συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων των Αξόνων Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΕΣΠΑ από το οποίο προέρχονται οι πόροι του θα το χρηματοδοτήσουν (ΠΕΠ, ΕΠΠΕΡΑΑ). Πχ. Η περίπτωση του έργου αντικατάστασης του δημοτικού φωτισμού θα πρέπει να τεκμηριωθεί ως έργο βελτίωσης της ποιότητας του δημοτικού φωτισμού και συμμόρφωσης με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και όχι ως έργο εξοικονόμησης ενέργειας.
Αξιολόγηση και των περιβαλλοντικών παραμέτρων της επένδυσης	“Jessicability” - Το έργο θα πρέπει να μην είναι αποσπασματικό αλλά να εντάσσεται σε ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης (ΟΣΑΑ). Στη πράξη, η υλοποίηση του έργου θα πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του εκάστοτε δήμου. Εγκύκλιος 16646/ΓΓΕΑ20306 της Γ.Γ. Επενδύσεων & Ανάπτυξης “Jessicability” - Θα πρέπει να τεκμηριώνεται στο Business Plan, πως η βιωσιμότητα του έργου εξασφαλίζεται μόνο μέσω του χαμηλότερου επιτοκίου που θα εξασφαλιστεί από το μηχανισμό JESSICA

4.5.2.3.2. Συμβάσεις Ενεργειακής Απόδοσης

Στο σημείο αυτό και στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, είναι απαραίτητο να σημειωθεί πως με τον Ν. 3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις», θεσμοθετήθηκε η Επιχείρηση Ενεργειακών Υπηρεσιών, ως το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που παρέχει ενεργειακές υπηρεσίες ή και άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στις εγκαταστάσεις ή τα κτίρια, αναλαμβάνοντας επιχειρηματικό και οικονομικό κίνδυνο. Το οικονομικό αντάλλαγμα για την παρεχόμενη υπηρεσία βασίζεται, εν όλω ή εν μέρει, στην επίτευξη της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και στην τήρηση των λοιπών συμβατικών όρων ενεργειακής απόδοσης. Παράλληλα δημιουργήθηκε **Μητρώο** ΕΕΥ στο οποίο καταχωρούνται οι ΕΕΥ.

Στο πλαίσιο λειτουργίας των ΕΕΥ, ο Δήμος μπορεί να αξιοποιήσει τις «Συμβάσεις Εγγυημένης Απόδοσης» και τις «Συμβάσεις Διαμοιραζόμενου Οφέλους»:

Η Σύμβαση Εγγυημένης Απόδοσης έχει τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά:

- » Τη χρηματοδότηση του έργου αναλαμβάνει ο Δήμος
- » Η κυριότητα του εξοπλισμού ανήκει εξ' αρχής στον Δήμο
- » Η ΕΕΥ παρέχει στο Δήμο εγγυήσεις για ελάχιστα επίπεδα εξοικονόμησης ενέργειας και οικονομικού οφέλους
- » Η αμοιβή της ΕΕΥ είναι σταθερή, αλλά σε περίπτωση απόκλισης από τις εγγυήσεις απομειώνεται
- » Η σύμβαση μπορεί να λυθεί πριν από την προβλεπόμενη διάρκεια σε περίπτωση επίτευξης του συνολικού στόχου.

Η Σύμβαση Διαμοιραζόμενου Οφέλους έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- » Τη χρηματοδότηση του έργου αναλαμβάνει η ΕΕΥ.
- » Η κυριότητα του εξοπλισμού περιέρχεται στο Δήμο με τη λήξη της σύμβασης.
- » Η ΕΕΥ δεν παρέχει εγγυήσεις για ελάχιστα επίπεδα εξοικονόμησης ενέργειας και οικονομικού οφέλους
- » Η αμοιβή της ΕΕΥ είναι ποσοστό του οικονομικού οφέλους από την εκτέλεση του έργου.

Στο σημείο αυτό αναφέρεται πως σύμφωνα με το **αρθ. 43 του Ν. 4257/2014**, διευθετήθηκε το ζήτημα της εξασφάλισης κάθε είδους δημόσιας σύμβαση και ιδίως έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας παραχώρησης, σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα κατά τον Ν. 3389/2005 και σύμβασης ενεργειακής απόδοσης κατά το Ν. 3855/2010, οι οποίες συνάπτονται από τους Δήμους με σκοπό αποκλειστικά την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται ανταποδοτικά τέλη.

4.6. Αστική Κινητικότητα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάζεται για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την ενίσχυση της οικονομίας μέσω της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και την αύξηση της χρήσης καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων. Νέες πολιτικές προκλήσεις έχουν προκύψει τα τελευταία χρόνια. Η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή πολιτική, η νομοθεσία για την ποιότητα του αέρα και οι δυσκολίες στην αντιμετώπιση της κυκλοφοριακής συμφόρησης είναι μόνο μερικά παραδείγματα. **Ο στόχος είναι να ενισχυθεί η κινητικότητα, περιορίζοντας ταυτόχρονα την κυκλοφοριακή συμφόρηση, τα ατυχήματα και τη ρύπανση** στις ευρωπαϊκές πόλεις. **Η αστική κινητικότητα ευθύνεται για το 40% όλων των εκπομπών CO₂ των οδικών μεταφορών και έως το 70% των υπολοίπων ρύπων των μεταφορών.** Οι Ευρωπαϊκές πόλεις αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερο τα προβλήματα που προκαλούνται από τις μεταφορές και την κυκλοφορία. Το ζήτημα του πώς να ενισχυθεί η κινητικότητα, ενώ ταυτόχρονα να μειωθεί η κυκλοφοριακή συμφόρηση, τα ατυχημάτων και η ρύπανση είναι μια κοινή πρόκληση για όλες τις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης. Η συμφόρηση στην ΕΕ βρίσκεται συχνά μέσα και γύρω από τις αστικές περιοχές και κοστίζει σχεδόν 100 δισεκατομμύρια ευρώ, ή 1% του ΑΕΠ της ΕΕ, σε ετήσια βάση. Συνήθως οι ίδιες οι πόλεις μπορούν καλύτερα να βρουν τις σωστές απαντήσεις σε αυτές τις προκλήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις. Οι αποδοτικές και αποτελεσματικές αστικές μεταφορές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη των στόχων ενός φάσματος πολιτικών για τις οποίες η ΕΕ είναι αρμόδια. Η επιτυχία των πολιτικών και των στόχων που έχουν συμφωνηθεί σε επίπεδο ΕΕ, όπως για παράδειγμα η αποτελεσματικότητα του συστήματος μεταφορών της ΕΕ, η ενεργειακή εξάρτηση, ή η κλιματική αλλαγή, εξαρτάται εν μέρει από τις δράσεις που λαμβάνονται από τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές. Η κινητικότητα στις αστικές περιοχές αποτελεί επίσης σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών της ΕΕ. Ως συνέχεια του «Ο δρόμος για έναν Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Μεταφορών» της Λευκής Βίβλου των μεταφορών του 2011, **η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε το 2013 σε ένα «Urban Mobility Package»** που αναφέρεται στις πρωτοβουλίες 31, 32 και 33 της Λευκής Βίβλου.

- Η πρωτοβουλία 31 σχετίζεται με τη θέσπιση διαδικασιών και μηχανισμών οικονομικής στήριξης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την προετοιμασία σχεδίων αστικής κινητικότητας.
- Η πρωτοβουλία 32 προέβλεπε την ανάπτυξη ενός πακέτου για τη χρέωση του χρήστη των αστικών οδών και ενός σχεδίου περιορισμού της πρόσβασης
- Η πρωτοβουλία 33 καλύπτει την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών βέλτιστων πρακτικών για την καλύτερη παρακολούθηση και διαχείριση των αστικών εμπορευματικών ροών.

Η ποδηλασία είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος χρήσης του σπάνιου και πολύτιμου χώρου στις αστικές περιοχές, ενώ είναι «καθαρή» και οικονομική. Έχει τεράστιες προοπτικές, αν υπολογίσουμε ότι **σχεδόν οι μισές από το σύνολο των μετακινήσεων με αυτοκίνητο στις πόλεις είναι μικρότερες των πέντε χιλιομέτρων.** Η Επιτροπή εργάζεται για την περαιτέρω ενσωμάτωση της ποδηλασίας στην πολιτική πολυτροπικών μεταφορών (α) ενισχύοντας τις πτυχές της ποδηλασίας στο πλαίσιο των υφιστάμενων πρωτοβουλιών, όπως η CIVITAS και η εκστρατεία της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας, (β) δίνοντας περισσότερη προσοχή στην αύξηση της οδικής ασφάλειας που σχετίζεται με την ποδηλασία (γ) εμπλέκοντας περισσότερο τα ενδιαφερόμενα μέρη και (δ) ενισχύοντας τις στατιστικές μεταφορών που σχετίζονται με το ποδήλατο.

4.7. Κοινωνικές Δομές²⁷

4.7.1. Εκπαίδευση

Οι Εκπαιδευτικές Δομές, σε επίπεδο Δήμου Ήλιδας περιλαμβάνουν: Παράρτημα Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, Τ.Ε.Ε.-Ι.Ε.Κ., 1^ο και 2^ο ΕΠΑΛ, 1ο Λύκειο, 1ο Γυμνάσιο – Εσπερινό Γυμνάσιο Λύκειο, 2ο Γυμνάσιο, 2ο Λύκειο, 3ο Γυμνάσιο Αμαλιάδας, Γυμνάσιο – Λύκειο Σιμόπουλου, Γυμνάσιο Κεραμιδιάς, Γυμνάσιο Χαβαρίου, Γυμνάσιο Αυγείου, Γυμνάσιο Εφύρας, 1ο Δημοτικό, 2ο Δημοτικό, 3ο Δημοτικό, 4ο Δημοτικό, 5ο Δημοτικό, 6ο Δημοτικό Αμαλιάδας, Δημοτικό Μαραθιάς, Δημοτικό Αγίου Ηλίας, Δημοτικό Κέντρου, Δημοτικό Κολοκυθά, Δημοτικό Αγίου Δημητρίου, Δημοτικό Καλυβίων Ήλιδας, Δημοτικό Αρχαίας Ήλιδας, Δημοτικό Αυγείου, Δημοτικό Σωστίου, Δημοτικό Αμπελοκάμπου, Δημοτικό Σαβαλίων, Δημοτικό Ροβιάτας, Δημοτικό Δουναϊκών, Δημοτικό Καρδαμά, Δημοτικό Γερακίου, Δημοτικό Ανάληψης, Δημοτικό Περιστερίου, Δημοτικό Καλυβίων Ήλιδας, Δημοτικό Κρυονερίου, Δημοτικό Δαφνιώτισσας, Δημοτικό Κεραμιδιάς, Δημοτικό Αάφνης, Δημοτικό Καλαθά, Δημοτικό Χαβαρίου, Δημοτικό Αγνάντων, Δημοτικό Βελανιδίου, Δημοτικό Εφύρας, Δημοτικό Λάττα, Δημοτικό Λουκά, Δημοτικό Οινόης, Δημοτικό Προδρόμου, Δημοτικό Ροδιάς και Δημοτικό Σιμόπουλου.

Στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας – Παράρτημα Αμαλιάδας – Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων, έχει αναπτυχθεί η κατεύθυνση της αγροτικής παραγωγής και θα αναπτυχθούν οι κατευθύνσεις ζωικής παραγωγής και αγροτικής οικονομίας. Η διασύνδεση του ΤΕΙ, με την τοπική οικονομία σε επίπεδο Δήμου, αποτελεί κρίσιμο ζήτημα τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της διαδικασίας διαμόρφωσης στρατηγικής.

4.7.2. Κοινωνική Μέριμνα

Οι βασικές υποδομές υγείας και κοινωνικής μέριμνας σε επίπεδο Δήμου, περιλαμβάνουν το Νοσοκομείο Αμαλιάδας, το Κέντρο Υγείας Σιμόπουλου, τα περιφερειακά ιατρεία Καλυβίων Ήλιδας, Χαβαρίου Εφύρας, Αγραπιδωχωρίου και Λουκά, 15 αγροτικά ιατρεία (Γερακίου, Δαφνιώτισσας, Άγιος Ηλίας, Κέντρο, Άγιος Δημήτριος, Αρχαία Ήλιδα, Αυγείο, Σώστι, Καρδαμά) και 2 ΚΑΠΗ / 1 σε λειτουργία

Στο Δήμο Ήλιδας λειτουργούν: 1ο Νηπιαγωγείο, 2ο Νηπιαγωγείο, 3ο Νηπιαγωγείο, 4ο Νηπιαγωγείο, 5ο Νηπιαγωγείο, 6ο Νηπιαγωγείο, 7ο Νηπιαγωγείο, 8ο Νηπιαγωγείο, Νηπιαγωγείο Χαβαρίου, Νηπιαγωγείο Σαβαλίων, Νηπιαγωγείο Καρδαμά, Νηπιαγωγείο Κεραμιδιάς, Νηπιαγωγείο Σιμόπουλου.

4.7.3. Πολιτισμός

Στο Δήμο Ήλιδας πραγματοποιείται ένας μεγάλος αριθμός εορτών και εκδηλώσεων ετησίως ή ανά διετία. Παράλληλα, **ο Δήμος διαθέτει πολύ σημαντικές πολιτιστικές υποδομές, οι οποίες αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα του Δήμου. Η ενσωμάτωση του πολιτισμού στην αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου, με γνώμονα την αξιοποίηση των πολιτιστικών υποδομών, αποτελεί κρίσιμο ζήτημα τοπικής ανάπτυξης.**

Πολιτιστικές Εκδηλώσεις:

- Εορτή Πολιούχου Αγίου Αθανασίου : Στις 18 Ιανουαρίου τιμάται με λαμπρό εορτασμό και κάθε επιστημότητα η εορτή του πολιούχου της πόλης της Αμαλιάδας
- Εορτή Θεοφανίων : στις 6 Ιανουαρίου τιμούνται τα Άγια Θεοφάνια με Αγιασμό των Υδάτων και κατάδυση του Τιμίου Σταυρού στο Αλιευτικό Καταφύγιο Παλουκίου.
- Εορτές Απόκρεων : Κατά τη διάρκεια των Απόκρεων λαμβάνουν χώρα διάφορα λαϊκά δρώμενα και εκδηλώσεις, που αναβιώνουν τα ήθη και τα έθιμα της αποκριάς στον τόπο μας, με αποκορύφωμα το Καρναβάλι της Αμαλιάδας και τα Κούλουμα.
- Εορτή Σαρδέλας : κάθε καλοκαίρι σε συνεργασία με το Σύλλογο Ερασιτεχνών Αλιέων διοργανώνεται η εορτή Σαρδέλας στο λιμανάκι Παλουκίου.

²⁷ <http://www.dimosilidas.gr/>

- Ναυτική Εβδομάδα : η Ναυτική Εβδομάδα διοργανώνεται από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας και με τη συμμετοχή του Δήμου Αμαλιάδας στην παραλία Κουρούτας και Παλουκίου, περιλαμβάνει μια σειρά από εκδηλώσεις με στόχο την προβολή των παραλιών της περιοχής
- Πανελλήνιος Διαγωνισμός Δημοτικού Τραγουδιού: Κάθε χρόνο στο Λιμανάκι Παλουκίου συνδιοργανώνεται από το Πνευματικό και Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμαλιάδας και το Σύλλογο Φίλων Δημοτικού Τραγουδιού «ο Μοριάς» ο διαγωνισμός δημοτικού τραγουδιού με συμμετοχή πολλών διαγωνιζομένων και πλήθους κόσμου.
- Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Μουσικής: Ετήσιες μουσικές εκδηλώσεις, προβολές, και λοιπά πολιτιστικά δρώμενα σε διάφορε περιοχές του Δήμου.
- Χριστουγεννιάτικο Χωριό.
- Καρναβάλι Αμαλιάδας.

Συνέδρια

- Διεθνές Συνέδριο Πελοποννησιακών Σπουδών : για επτά συναπτά έτη διοργανώνεται στο Δήμο Αμαλιάδας το Συνέδριο Πελοποννησιακών Σπουδών με θέματα σχετικά με τη φιλοσοφία, τον πολιτισμό, την ιστορία και την λαογραφία με τη συμμετοχή καθηγητών Πανεπιστημίων και πνευματικών φορέων.

«Φεστιβάλ»:

- Φεστιβάλ Νέων: Το Πολιτιστικό Φεστιβάλ Νέων αποτελεί ένα θεσμό, στον οποίο πρωταγωνιστές είναι ο δυναμισμός και οι πρωτοβουλίες των νέων ανθρώπων με μία σειρά εκδηλώσεων ενημερωτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα.
- Φεστιβάλ Αρχαίας Ήλιδας: Το Φεστιβάλ Αρχαίας Ήλιδας στα 18 χρόνια συνεχής παρουσίας του συγκαταλέγεται επάξια στα καλύτερα Φεστιβάλ της Ελλάδας, με μοναδικές παραστάσεις από αξιόλογους καλλιτέχνες.

Εκθέσεις:

- Έκθεση Βιβλίου : Με πρωτοβουλία του Εμπορικού Συλλόγου διοργανώνεται κάθε χρόνο στην πλατεία Κουρούτας η Έκθεση Βιβλίου με παράλληλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπου συμμετέχουν τα βιβλιοπωλεία.
- Πανηλειακή Ανθοκομική Έκθεση: Ο ανοιξιάτικος θεσμός της Ανθοκομικής Έκθεσης αποτελεί πόλο έλξης όλων των Ηλείων, καθώς δίνει τη δυνατότητα σε πολλούς εκθέτες από το νομό να παρουσιάσουν τα προϊόντα τους και στους επισκέπτες να θαυμάσουν τον εκθεσιακό χώρο και να αγοράσουν άνθη.
- Έκθεση καλλιτεχνών: ετήσια έκθεση στην Πλατεία Κουρούτας
- «Κερνάμε Ελλάδα» : υπετοπική έκθεση τροφίμων και ποτών

Πολιτιστικοί Χώροι:

- **Πολυχώρος Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων Δήμου Ήλιδας (Θέατρο – Πινακοθήκη):** Νέο-ανεργεθής χώρος υψηλών προδιαγραφών και δυναμικότητας 280 καθισμάτων, δύναται να φιλοξενήσει παραστάσεις θεάτρου, χορού, μουσικής, κινηματογράφου, διαλέξεων, τελετών κ.α. Ο χώρος της πινακοθήκης προσφέρεται και για περιοδικές εκθέσεις και παρουσιάσεις διάφορων φορέων.
- **Πολυλειτουργικός Χώρος – Συνεδριακό Κέντρο:** Νέο-ανεργεθής χώρος υψηλών προδιαγραφών και δυναμικότητας 270 καθισμάτων στην κεντρική αίθουσα. Διαθέτει αίθουσες γραφείων υποστήριξης, εγκαταστάσεις μεταφραστών/διερμηνέων και χώρους υποδοχής/εκδηλώσεων.
- **Παπαχριστοπούλειος Βιβλιοθήκη:** Διαθέτει χώρους εκδηλώσεων/παρουσιάσεων και φιλοξενεί το Λαογραφικό Μουσείο, μέρος του Μουσείου Ραδιοφώνου και καλλιτεχνικά εργαστήρια.

- **Λαζαράκειο Δημοτικό Μέγαρο:** Διαθέτει χώρο εκδηλώσεων που δύναται να φιλοξενήσει παραστάσεις θεάτρου, χορού, μουσικής, κινηματογράφου, διαλέξεων, τελετών κ.α.
- **Κατάστημα Πλατείας Ανεμομύλου:** Δύναται να φιλοξενήσει εκθέσεις και παρουσιάσεις. Η πλατεία Ανεμομύλου φιλοξενεί την ετήσια ανθοκομική έκθεση.
- **Σινέ Πανσέληνος:** Το παλαιό παγοποιείο έχει μετατραπεί σε δύο σύγχρονες αίθουσες κινηματογραφικών προβολών, διατηρώντας όμως την βιομηχανική αρχιτεκτονική του ταυτότητα.

Μουσεία:

- **Μουσείο Αρχαίας Ήλιδας:** Περιλαμβάνει ευρήματα που έφεραν στο φως οι ανασκαφές στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ήλιδας και χρονολογούνται από την Πρωτοελλαδική έως τη Ρωμαϊκή εποχή.
- **Κτίριο Μπελογιάννη – Μουσείο Εθνικής Αντίστασης:** Το ιστορικό κτίριο Μπελογιάννη έχει αποκατασταθεί, ενώ προχωρούν οι μουσειολογικές μελέτες και η συγκέντρωση υλικού σε συνεργασία με τη Βουλή των Ελλήνων.
- **Κτίριο Τατάνη – Μουσείο Τύπου του Απόδημου Ελληνισμού:** Αποτίνοντας φόρο τιμής στον Πέτρο Τατάνη, ιδρυτή της εφημερίδας «Εθνικός Κήρυκας» της Νέας Υόρκης, το διατηρητέο κτίριο στεγάζει το Μουσείο Τύπου του Απόδημου Ελληνισμού και φιλοξενεί εκθέσεις, διαλέξεις, συναυλίες και θεατρικές παραστάσεις.

Χώροι Ιστορικού – Θρησκευτικού Ενδιαφέροντος:

- **Αρχαιολογικός χώρος Αρχαίας Ήλιδας:** Η Αρχαία Ήλιδα υπήρξε η διοργανώτρια πόλη των Ολυμπιακών Αγώνων και το σημείο συνάντησης και προετοιμασίας των αθλητών πριν τους αγώνες. Οι ανασκαφές αποκάλυψαν την αρχαία πόλη με πλήθος μνημείων και κτισμάτων, μυκηναϊκούς τάφους και κινητά ευρήματα. Επιπρόσθετα, το Αρχαίο Θέατρο όπου, καθώς και στο Νέο Θέατρο, πραγματοποιούνται πλήθος παραστάσεων του ετήσιου Διεθνούς Φεστιβάλ.
- **Ιερά Μονή Φραγκαβίλλας:** Αφιερωμένη στην Παναγία και κτισμένη περί τον 13^ο μχ αιώνα, αποτελεί ένα από τα διασημότερα μνημεία χριστιανικής αρχιτεκτονικής στην Ηλεία.

4.7.4. Αθλητισμός

- **Αθλητικό Κέντρο Αμαλιάδας :** Περιλαμβάνει το Δημοτικό Στάδιο, βοηθητικά γήπεδα ποδοσφαίρου, Κλειστό Γυμναστήριο, Βοηθητικό Κλειστό Γυμναστήριο και Κολυμβητήριο.
- **Αθλητικές Εγκαταστάσεις:** Λειτουργούν οι Αθλητικές Εγκαταστάσεις στα Δημοτικά Διαμερίσματα Αμαλιάδας, Αγίας Άννας, Σαβαλίων, Χαβαρίου, Κέντρου, Κεραμιδιάς, Καλυβίων Ήλιδας, Καρδαμά, Σωστίου, Σιμόπουλο (Θέση Καρλέτσι), Σιμόπουλο (Θέση Άγιοι Θεόδωροι), Οινόης, Αγραπιδωχωρίου, Βουλιαγμένης. Επίσης υπάρχουν 5 γήπεδα καλαθοσφαίρισης στα εξής μέρη: Γυμνάσιο-Λύκειο Σιμοπούλου, Δημοτικό Σχολείο Σιμοπούλου, Δ.Δ. Καλό Παιδί, Δ.Δ. Ανθώνα, Δ.Δ. Λάττα και Δ.Δ. Σιμόπουλου στην θέση Καρλέτσι. Υπάρχει 1 γήπεδο πετοσφαίρισης (βόλεϊ) στο Δ.Δ. Σιμόπουλου.

Στο Δήμο δραστηριοποιούνται δεκάδες αθλητικά σωματεία, ενώ ομάδες της πόλης αγωνίζονται στα εθνικά πρωταθλήματα καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης και ποδοσφαίρου.

Κάθε χρόνο, φιλοξενείται ένας σημαντικός αριθμός αθλητικών εκδηλώσεων, όπως οι αγώνες beach volley, beach football και street basketball στην Κουρούτα.

4.8. Κοινωνική Οικονομία

4.8.1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με το Ν. 4019/2011, «**Κοινωνική Οικονομία**» είναι το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων. Η κοινωνική οικονομία στην Ευρώπη αντιπροσωπεύει το 10% των επιχειρήσεων, το 5,9% της συνολικής απασχόλησης και το 6,7% της μισθωτής απασχόλησης με περίπου 11 εκατομμύρια εργαζομένους.

- **Κοιν.Σ.Π.Ε.:** Θεσμοθετήθηκαν με το Ν. 2716/1999 του Υπ. Υγείας & Πρόνοιας. Αποβλέπουν στην κοινωνική-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Είναι ΝΠΙΔ με περιορισμένη ευθύνη των μελών και αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας, η ανάπτυξη και η εποπτεία των οποίων ανήκουν στον Υπουργό Υγείας και ασκούνται απ' τη Δ/ση Ψυχικής Υγείας. Έχουν εμπορικό χαρακτήρα και μπορούν να αναπτύσσουν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα.
- **Κοιν.Σ.Επ.:** Θεσμοθετήθηκαν με το Ν. 4019/2011. Με τη ψήφιση του προαναφερθέντος νόμου, θεσμοθετήθηκε η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.), παρέχοντας νέες ευκαιρίες για την κοινωνική διεύρυνση της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας με την δημιουργία «κοινωνικά προσανατολισμένης επιχειρηματικότητας», αυξάνοντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες απασχόλησης για άτομα που προέρχονται από τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Οι Κοιν.Σ.Επ. διοικούνται ισότιμα από τα μέλη τους και η λειτουργία τους βασίζεται στην επιδίωξη συλλογικού οφέλους (Δράσεις που εξυπηρετούν αποκλειστικά το κοινωνικό συμφέρον).

Ο τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας καλύπτει ένα εύρος εννοιών, που χρησιμοποιούνται στα διάφορα Κράτη Μέλη (Κ.Μ.) της Ε.Ε., με ορολογίες όπως «αλληλέγγυα οικονομία» και «τρίτος τομέας». Σχηματικά, η κοινωνική οικονομία βρίσκεται στο επίκεντρο της διάδρασης ανάμεσα στο κράτος, την αγορά και την κοινότητα και, αντίστοιχα, ανάμεσα στις κυρίαρχες λειτουργικές τους αρχές, δηλαδή την αγοραία, τη μη αγοραία και τη μη χρηματική οικονομία.

Η θέση της στο επίκεντρο αυτής της διάδρασης εξηγεί τη μοναδικότητά της (δεν ανάγεται αποκλειστικά σε κανέναν από τους άλλους τομείς), τη δυσκολία της μονοσήμαντης πολιτικής της οριοθέτησης, καθώς και την πολλαπλότητα των προκλήσεων που αντιμετωπίζει (ανταγωνισμός στην αγορά, τήρηση υποχρεώσεων απέναντι στο κράτος, διατήρηση κοινοτικών δεσμών και σχέσεων).

Πηγή: PestoFF (2004)

Εικόνα 5: Η Κοινωνική Οικονομία σε σχέση με το δίπολο Κράτος - Αγορά

Η δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να αποτελέσει ένα βασικό εργαλείο εξόδου από την ταυτόχρονη περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική κρίση. Παρόλα αυτά όμως, με την εξαίρεση λίγων εξαιρετικών προσπαθειών προς αυτή την κατεύθυνση, η χώρα βρίσκεται στα πρώτα της βήματα στον τομέα αυτό.

Στην παρούσα χρονική περίοδο που η οικονομική κρίση έχει πλήξει σημαντικά την ελληνική οικονομία και κατ' επέκταση την ελληνική κοινωνία με πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, **ειδικά για τις πιο ευάλωτες ομάδες πληθυσμού**, η συστηματική ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας μπορεί να δώσει σημαντικές λύσεις τόσο στη δημιουργία θέσεων εργασίας, όσο και στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής που απειλείται - ως απόρροια του δυσμενούς οικονομικού περιβάλλοντος - και σε τοπικό επίπεδο.

4.8.2. Πεδία Δράσης των Κοινωνικών Επιχειρήσεων που Σχετίζονται με την Αυτοδιοίκηση

Με βάση τη διεθνή εμπειρία, αλλά και την μικρή μέχρι τώρα εμπειρία από την κοινωνική επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις μπορούν **ενδεικτικά** να δραστηριοποιηθούν στους ακόλουθους τομείς αρμοδιότητας των ΟΤΑ:

- » Υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας (φροντίδα ΑμΕΑ, παιδιών και ηλικιωμένων)
- » Υπηρεσίες ένταξης ΑμΕΑ
- » Υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης – εργοθεραπείας - λογοθεραπείας
- » Υπηρεσίες εκπαίδευσης (πολιτισμός, μουσική, κλπ.)
- » Υπηρεσίες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
- » Υπηρεσίες διοργάνωσης Εκδηλώσεων
- » Υπηρεσίες Διαλογή στην Πηγή, ανακύκλωσης και περιβαλλοντικής διαχείρισης
- » Υπηρεσίες προώθησης του τουριστικού προϊόντος
- » Παραγωγή και εμπορία παραδοσιακών τοπικών προϊόντων
- » Υπηρεσίες λειτουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων
- » Υπηρεσίες περισυλλογής και φροντίδας αδέσποτων ζώων

Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό που εξυπηρετούν οι Κοιν.Σ.Επ. διακρίνονται σε **τρεις κατηγορίες**:

- **Κοιν.Σ.Επ. «Ένταξης»:** Αποσκοπούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις **Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού**, δηλαδή άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές), εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι / αποφυλακισμένοι και ανήλικοι παραβάτες). Σε μια Κοιν.Σ.Επ Ένταξης **40% κατ' ελάχιστο των εργαζομένων** θα πρέπει να ανήκει υποχρεωτικά στις **Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού**.
- **Κοιν.Σ.Επ. «Κοινωνικής Φροντίδας»:** Αποσκοπούν στην παραγωγή και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών **κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα** που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού, όπως ηλικιωμένοι, βρέφη, παιδιά, άτομα με αναπηρία και άτομα με χρόνιες παθήσεις.
- **Κοιν.Σ.Επ. «Συλλογικού & Παραγωγικού Σκοπού»:** Αποσκοπούν στην προαγωγή του τοπικού και συλλογικού συμφέροντος, στην προώθηση της απασχόλησης, στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης. Αφορούν στην παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών σε τομείς όπως ο πολιτισμός, το περιβάλλον, η οικολογία, η εκπαίδευση, οι παροχές κοινής ωφέλειας, η αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, η διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.α.

Στο πλαίσιο αξιοποίησης των Κοιν.Σ.Επ. παραγωγικού σκοπού, υπογραμμίζεται πως το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείριση Αποβλήτων, προβλέπει τις ακόλουθες δράσεις:

ΓΕΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ Ι.9: Νομοθετική ρύθμιση για την δημιουργία νέου δικτύου Πράσινων Σημάτων και ΚΑΕΔΙΣΠ. Όροι και προϋποθέσεις για την δημιουργία ΣΕΔ εκ μέρους των Δήμων. Δυνατότητα των φορέων κοινωνικής οικονομίας (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., κ.α.) να ασκούν Διαλογή στην Πηγή και Εκπαίδευση μόνον κατόπιν σχετικής Προγραμματικής Σύμβασης με Δήμους εντός των διοικητικών τους ορίων.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΙΙΙ.1: Ανάπτυξη δικτύου «πράσινων σημείων» και ΚΑΕΔΙΣΠ ως στοιχείων των Τοπικών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων και του ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων στους ΠΕΣΔΑ. Τα Πράσινα σημεία και τα ΚΑΕΔΙΣΠ μπορούν να είναι συνδεδεμένα με τα ΣΕΔ και τους λοιπούς φορείς διαχείρισης. Δυνατότητα των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. να ασκούν Διαλογή στην Πηγή και Εκπαίδευση μόνον κατόπιν σχετικής Προγραμματικής Σύμβασης με Δήμους εντός των διοικητικών τους ορίων.

4.8.3. Υφιστάμενες Κοινωνικές Επιχειρήσεις στη Περιοχή του Δήμου Ήλιδας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Μητρώο στο οποίο **εγγράφονται υποχρεωτικά: (α)** οι Κοιν.Σ.Επ. οι οποίες συστήνονται με βάση τον Ν.4019/2011 και **(β)** οι Κοι.Σ.Π.Ε. του Ν. 2716/1999, στο Δήμο Ήλιδας και στην ευρύτερη περιοχή, εδρεύουν / δραστηριοποιούνται οι ακόλουθες Κοινωνικές Επιχειρήσεις:

Πίνακας 38: Κοινωνικές Επιχειρήσεις που Δραστηριοποιούνται στην Ευρύτερη Περιοχή του Δήμου Ήλιδας

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΕΙΔΟΣ ΦΟΡΕΑ	Δραστηριότητα	ΕΔΡΑ	ΠΟΛΗ	Αριθμός Μελών	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ	ΚΟΙΝΣΕΠ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ, ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	ΚΡΕΣΤΕΝΑ	6	13/12/2013
ΗΛΙΔΑ	ΚΟΙΝΣΕΠ	ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ / ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	ΠΥΡΓΟΣ	5	12/6/2015
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΛΕΤΡΙΝΩΝ ΓΑΙΑ	ΚΟΙΝΣΕΠ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	ΜΑΓΟΥΛΑ ΗΛΕΙΑΣ	9	16/9/2015
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ	ΚΟΙΝΣΕΠ	ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	ΠΗΝΕΙΟΣ ΗΛΕΙΑΣ	5	11/12/2015
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	ΚΟΙΝΣΕΠ	ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	ΠΥΡΓΟΣ ΗΛΕΙΑΣ	5	2/3/2016
ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΚΟΙΝΣΕΠ	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	ΠΥΡΓΟΣ	5	16/3/2016

5. Ανάλυση Εσωτερικού Περιβάλλοντος

5.1. Καταγραφή & Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης των Υπηρεσιών του Δήμου

Η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου ξεκινά με την **αποτύπωση του υφιστάμενου Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου (ΟΕΥ)**, καθώς ο ΟΕΥ καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός λειτουργεί. Ακολουθεί η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης των Υπηρεσιών του Δήμου.

5.1.1. Αποτύπωση της Οργανωτικής Δομής (ΟΕΥ)

Αντικείμενο της παρούσας ενότητας είναι η ανάλυση της παρουσίασης της προβλεπόμενης οργανωτικής δομής του Δήμου, όπως αυτή αποτυπώνεται στον υφιστάμενο ΟΕΥ.

Υπηρεσίες υπαγόμενες στο Δήμαρχο

- Γραφείο Δημάρχου (Αυτοτελές Τμήμα)
- Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου
- Γενικός Γραμματέας
- Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
- Γραφείο Προγραμματισμού και Οργάνωσης
- Νομική Υπηρεσία
- Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
- Γραφείο Υποστήριξης Αιρετών Οργάνων
- Γραφείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς
- Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας
 - » Γραφείο Επιχειρησιακού Σχεδιασμού
 - » Γραφείο Αστυνόμευσης
 - » Γραφείο Φύλαξης Κτιρίων

1. Διεύθυνση Διοίκησης και Πρόνοιας

1.1. Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου

- 1.1.1. Γραφείο Δημοτολογίου
- 1.1.2. Γραφείο Μητρώου Αρρένων και Εκλογικών Καταλόγων
- 1.1.3. Γραφείο Ληξιαρχείου

1.2. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης

- 1.2.1. Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- 1.2.2. Γραφείο Προγραμμάτων Κοινωνικής Προστασίας
- 1.2.3. Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- 1.2.4. Γραφείο Αδειών Παραμονής Αλλοδαπών
- 1.2.5. Γραφείο Ένταξης Μεταναστών

1.3. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας

- 1.3.1. Γραφείο Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
- 1.3.2. Γραφείο Ποιότητας και Αποδοτικότητας
- 1.3.3. Γραφείο Γραμματείας
- 1.3.4. Γραφείο Μέριμνας Κτιρίων

1.4. Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

- 1.4.1. Γραφείο Στρατηγικής και Μελετών ΤΠΕ

- 1.4.2. Γραφείο Διαχείρισης Συστημάτων ΤΠΕ
- 1.4.3. Γραφείο Διαφάνειας
- 1.5. Τμήμα Τοπικής Ανάπτυξης**
 - 1.5.1. Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης
 - 1.5.2. Γραφείο Επιχειρηματικής Ανάπτυξης
 - 1.5.3. Γραφείο Τουριστικής Ανάπτυξης
 - 1.5.4. Γραφείο Ενίσχυσης Απασχόλησης
- 2. Διεύθυνση Οικονομικών**
 - 2.1. Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου**
 - 2.1.1. Γραφείο Σύνταξης και Παρακολούθησης Προϋπολογισμού
 - 2.1.2. Γραφείο Οικονομικών και Στατιστικών Δεδομένων
 - 2.1.3. Γραφείο Εκκαθάρισης και Ενταλματοποίησης
 - 2.1.4. Γραφείο Μισθοδοσίας
 - 2.2. Τμήμα Δαπανών – Διαχείρισης Υλικών**
 - 2.2.1. Γραφείο Δημοπράτησης
 - 2.2.2. Γραφείο Συμβασιοποίησης και Παραλαβής
 - 2.2.3. Γραφείο Αποθήκευσης και Διαχείρισης Υλικών
 - 2.3. Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας**
 - 2.3.1. Γραφείο Φόρων και Τελών
 - 2.3.2. Γραφείο Βεβαίωσης Εσόδων
 - 2.3.3. Γραφείο Διαχείρισης Περιουσίας
 - 2.4. Τμήμα Ταμειακής Λειτουργίας**
 - 2.4.1. Γραφείο Ταμειακής Διαχείρισης
 - 2.4.2. Γραφείο Ταμειακής Διαχείρισης Ν.Π.Δ.Δ.
 - 2.4.3. Γραφείο Εισπράξεων
- 3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών**
 - 3.1. Τμήμα Σχεδιασμού και Μελετών**
 - 3.1.1. Γραφείο Σύνταξης Μελετών
 - 3.1.2. Γραφείο Προγραμματισμού Έργων
 - 3.1.3. Γραφείο Δημοπράτησης Έργων
 - 3.2. Τμήμα Κατασκευής Τεχνικών Έργων**
 - 3.2.1. Γραφείο Επίβλεψης Έργων
 - 3.2.2. Γραφείο Ελέγχων Ποιότητας
 - 3.2.3. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης και Αρχαιοθέτησης
 - 3.3. Τμήμα Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων**
 - 3.3.1. Γραφείο Συγκοινωνιών και Μεταφορών
 - 3.3.2. Γραφείο Διαχείρισης Κυκλοφορίας και Σηματοδότησης
 - 3.3.3. Γραφείο Αδειοδότησης
- 4. Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος**
 - 4.1. Τμήμα Έκδοσης Αδειών Δόμησης**
 - 4.1.1. Γραφείο Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
 - 4.1.2. Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών
 - 4.1.3. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης και Αρχαιοθέτησης
 - 4.2. Τμήμα Χωροταξίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού**
 - 4.2.1. Γραφείο Χωροταξίας
 - 4.2.2. Γραφείο Πολεοδομικού Σχεδιασμού
 - 4.3. Τμήμα Περιβάλλοντος**
 - 4.3.1. Γραφείο Αδειοδοτήσεων
 - 4.3.2. Γραφείο Ελέγχων
- 5. Διεύθυνση Υδάτινων Πόρων και Αποκαταστάσεων**
 - 5.1. Τμήμα Συνδέσεων και Αποκαταστάσεων**
 - 5.1.1. Γραφείο Συνδέσεων και Αιτημάτων
 - 5.1.2. Γραφείο Διαχείρισης Παροχών
 - 5.1.3. Γραφείο Συντήρησης Υποδομών
 - 5.1.4. Γραφείο Αποκατάστασης Βλαβών

5.2. Τμήμα Ύδρευσης - Άρδευσης

- 5.2.1. Γραφείο Λειτουργίας Διυλιστηρίου
- 5.2.2. Γραφείο Λειτουργίας Αντλιοστασίων
- 5.2.3. Γραφείο Διαχείρισης Δικτύου Ύδρευσης
- 5.2.4. Γραφείο Διαχείρισης Δικτύου Άρδευσης

5.3. Τμήμα Αποχέτευσης

- 5.3.1. Γραφείο Λειτουργίας Βιολογικού Καθαρισμού
- 5.3.2. Γραφείο Λειτουργίας Αντλιοστασίων
- 5.3.3. Γραφείο Διαχείρισης Δικτύου Αποχέτευσης
- 5.3.4. Γραφείο Αποφράξεων

6. Διεύθυνση Καθαριότητας Ηλεκτροφωτισμού και Πρασίνου**6.1. Τμήμα Καθαριότητας, Ανακύκλωσης και Ηλεκτροφωτισμού**

- 6.1.1. Γραφείο Αποκομιδής Στερεών Αστικών Αποβλήτων
- 6.1.2. Γραφείο Αποκομιδής Ανακυκλώσιμων Υλικών
- 6.1.3. Γραφείο Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων
- 6.1.4. Γραφείο Καθαρισμού και Διαχείρισης Κοιμητηρίου

6.2. Τμήμα Διαχείρισης Αυτοκινήτων και Πολιτικής Προστασίας

- 6.2.1. Γραφείο Κίνησης Αυτοκινήτων
- 6.2.2. Γραφείο Συντήρησης και Επισκευής Αυτοκινήτων
- 6.2.3. Γραφείο Πολιτικής Προστασίας

6.3. Τμήμα Πρασίνου

- 6.3.1. Γραφείο Προγραμματισμού και Μελετών
- 6.3.2. Γραφείο Κατασκευής Έργων Πρασίνου
- 6.3.3. Γραφείο Συντήρησης Πρασίνου
- 6.3.4. Γραφείο Φυτωρίου

7. Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών**7.1. Τμήμα ΚΕΠ Αμαλιάδας**

- 7.1.1. Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών Αμαλιάδας
- 7.1.2. Γραφείο Εσωτερικής Ανταπόκρισης Αμαλιάδας

7.2. Τμήμα ΚΕΠ Σιμόπουλου

- 7.2.1. Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών Σιμόπουλου
- 7.2.2. Γραφείο Εσωτερικής Ανταπόκρισης Σιμόπουλου

Αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου Ήλιδας εγκαθίσταται στην έδρα της Τοπικής Κοινότητας Σιμόπουλου. Εξυπηρετούν τις ανάγκες της Δημοτικής Ενότητας Πηνείας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου Ήλιδας. Οι αποκεντρωμένες αυτές υπηρεσίες είναι:

1. Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων

- 1.1. Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Δημότη
- 1.2. Γραφείο Οικονομικών Θεμάτων

2. Τμήμα ΚΕΠ Σιμόπουλου

- 2.1. Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών Σιμόπουλου
- 2.2. Γραφείο Εσωτερικής Ανταπόκρισης Σιμόπουλου

5.1.1.1. Ρόλοι & Αρμοδιότητες στο Πλαίσιο του ΟΕΥ

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι Υπηρεσίες που υπάγονται απευθείας στον Δήμαρχο, και παρουσιάζεται συνοπτικά οι ρόλος και οι αρμοδιότητες αυτών²⁸.

Πίνακας 39: Ρόλοι & Αρμοδιότητες Υπηρεσιών που Υπάγονται Απευθείας στον Δήμαρχο

Τίτλος	Ρόλοι και Αρμοδιότητες
Γενικός Γραμματέας	Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του δήμου.
Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου	Το Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου συνεπικουρεί το Δήμαρχο στην άσκηση των αρμοδιοτήτων και της πολιτικής του. Σε αυτό ανήκουν οι θέσεις του Ιδιαίτερου Γραμματέα, των Ειδικών Συνεργατών, των Ειδικών Συμβούλων και των Επιστημονικών Συνεργατών όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία. Το Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου παρέχει κάθε είδους διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη προς το Δήμαρχο
Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας	Το Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας είναι αρμόδιο για την παροχή διοικητικής βοήθειας σε άτομα που έχουν αντικειμενική αδυναμία προσπέλασης στις δημοτικές υπηρεσίες ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).
Γραφείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς	Το Γραφείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς επιβλέπει την άσκηση των αρμοδιοτήτων για θέματα παιδείας, δια βίου μάθησης, πολιτισμού, αθλητισμού και νέας γενιάς από τα λειτουργούντα νομικά πρόσωπα του δήμου, στα οποία έχουν μεταβιβασθεί οι σχετικές αρμοδιότητες.
Γραφείο Επικοινωνίας & Δημοσίων Σχέσεων	Το Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων είναι υπεύθυνο για την επαφή του δήμου με τα Μέσα Ενημέρωσης και για την προβολή των δράσεων και της εικόνας του δήμου στους δημότες.
Νομική Υπηρεσία	Η Νομική Υπηρεσία παρέχει νομική υποστήριξη προς τα αιρετά όργανα του δήμου και τις δημοτικές υπηρεσίες για την προώθηση των επιδιώξεων, στόχων και συμφερόντων του δήμου.
Γραφείο Προγραμματισμού & Οργάνωσης	Το Γραφείο Προγραμματισμού και Οργάνωσης είναι αρμόδιο για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των Περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών του δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχομένων κάθε είδους υπηρεσιών.
Γραφείο Υποστήριξης Αιρετών Οργάνων	Το Γραφείο Υποστήριξης των Αιρετών Οργάνων του δήμου παρέχει κάθε είδους διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη στα αιρετά όργανα διοίκησης του δήμου.
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας	Το Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας είναι αρμόδιο για την αποτελεσματική και αποδοτική άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν θεσπισθεί με το άρθρο 1 του Ν. 3731/2008, όπως αυτό ισχύει.

²⁸ Αναλυτική παρουσίαση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της κάθε Υπηρεσίας βρίσκεται στον ΟΕΥ του Δήμου

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι Υπηρεσίες των υπόλοιπων Κεντρικών Υπηρεσιών (Διευθύνσεων και Αυτοτελών Τμημάτων), και παρουσιάζονται συνοπτικά ο ρόλος και οι αρμοδιότητες αυτών²⁹.

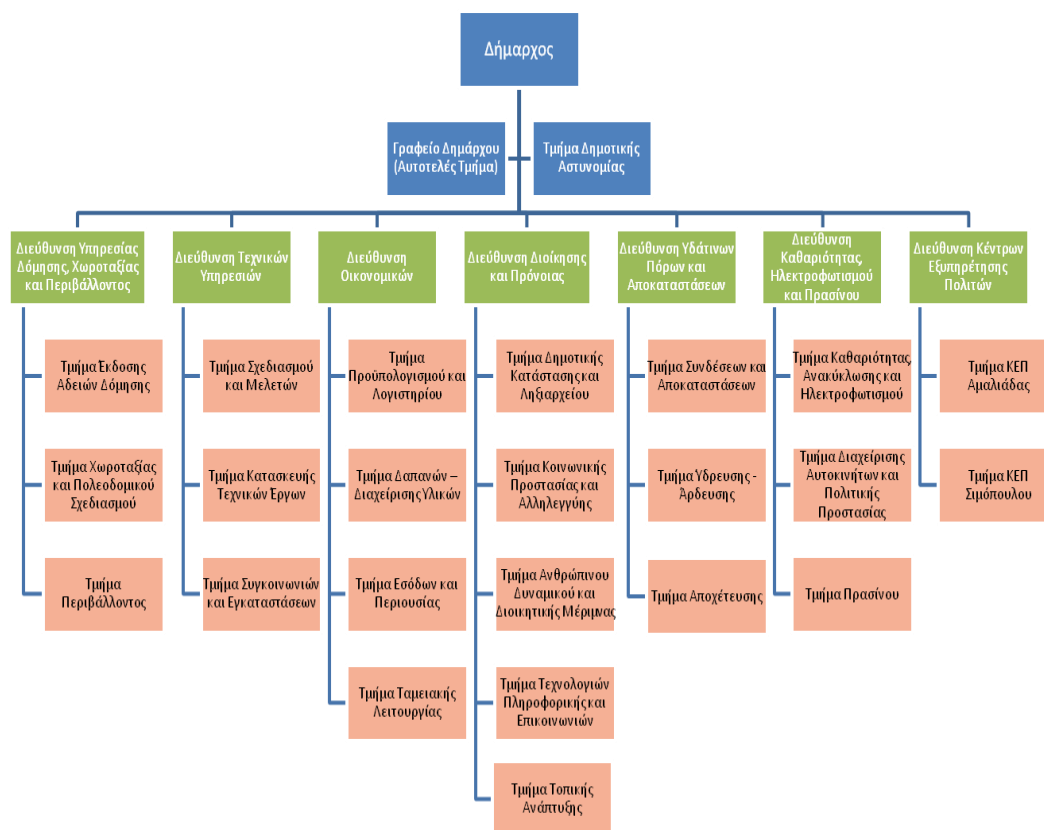
Πίνακας 40: Ρόλοι & Αρμοδιότητες Λοιπών Υπηρεσιών

Τίτλος	Ρόλοι και Αρμοδιότητες
Διεύθυνση Διοίκησης και Πρόνοιας	Η Διεύθυνση Διοίκησης και Πρόνοιας είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του δήμου και για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση/διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του δήμου. Παράλληλα η Διεύθυνση Διοίκησης και Πρόνοιας είναι αρμόδια για τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου, την άσκηση αρμοδιοτήτων του τομέα κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, την τήρηση διαδικασιών για τους αλλοδαπούς και την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες. Επιπλέον είναι αρμόδια για την εφαρμογή των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών σε όλες τις Υπηρεσίες του Δήμου. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις.
Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος	Η Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος είναι αρμόδια για την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την έκδοση των οικοδομικών αδειών και τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών. Επίσης μεριμνά για τον χωροταξικό σχεδιασμό και επιβλέπει την τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες της είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του Ν.4030/2011. Η Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος διαρθρώνεται σε τρία (3) τμήματα που είναι : Τμήμα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών, Τμήμα Χωροταξίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Τμήμα Περιβάλλοντος.
Διεύθυνση Υδάτινων Πόρων και Αποκαταστάσεων	Η Διεύθυνση Υδάτινων Πόρων και Αποκαταστάσεων είναι αρμόδια για την παροχή υπηρεσιών στους τομείς της ύδρευσης, της άρδευσης και της αποχέτευσης στους κατοίκους της περιοχής. Ταυτόχρονα μεριμνά για την αποκατάσταση βλαβών στα εξυπηρετούμενα δίκτυα ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης αλλά και στο οδικό δίκτυο. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Η Διεύθυνση Υδάτινων Πόρων και Αποκαταστάσεων διαρθρώνεται σε τρία (3) τμήματα που είναι : Τμήμα Συνδέσεων και Αποκαταστάσεων, Τμήμα Ύδρευσης – Άρδευσης και Τμήμα Αποχέτευσης.
Διεύθυνση Καθαριότητας, Ηλεκτροφωτισμού και Πρασίνου	Η Διεύθυνση Καθαριότητας, Ηλεκτροφωτισμού και Πρασίνου είναι αρμόδια για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας, ηλεκτροφωτισμού και φροντίδας του πρασίνου στους κατοίκους της περιοχής. Μεριμνά για το καθαρισμό και την διαχείριση του Δημοτικού Κοιμητηρίου. Διαχειρίζεται τα αυτοκίνητα που χρησιμοποιεί ο δήμος και είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία και λειτουργία του μηχανισμού αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και κινδύνων. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Η Διεύθυνση Καθαριότητας και Πρασίνου διαρθρώνεται σε τρία (3) τμήματα που είναι : Τμήμα Καθαριότητας, Ηλεκτροφωτισμού και Ανακύκλωσης, Τμήμα Διαχείρισης Αυτοκινήτων και Πολιτικής Προστασίας και Τμήμα Πρασίνου.
Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών	Η Διεύθυνση Οικονομικών είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των λογαριασμών του δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η Διεύθυνση μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του δήμου. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της,

²⁹ Αναλυτική παρουσίαση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της κάθε Υπηρεσίας βρίσκεται στον ΟΕΥ του Δήμου

	καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Η Διεύθυνση Οικονομικών και Ανάπτυξης διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) τμήματα που είναι Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου, Τμήμα Δαπανών – Διαχείρισης Υλικών, Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας και Τμήμα Ταμειακής Λειτουργίας. Στη Διεύθυνση, και ειδικότερα στο Τμήμα Ταμείου, υπάγεται ιεραρχικά και το αποκεντρωμένο Γραφείο Οικονομικών Θεμάτων στη Δημοτική Ενότητα Πηνείας.
Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών	Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για τη μελέτη και εκτέλεση των κάθε είδους τεχνικών έργων του δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησής τους. Συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων, την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών διαρθρώνεται σε τρία (3) τμήματα που είναι Τμήμα Σχεδιασμού και Μελετών, Τμήμα Κατασκευής Τεχνικών Έργων και Τμήμα Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων.
Δ/ση ΚΕΠ	Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό της Δημόσιας Διοίκησης. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Αρμοδιότητες ή υποχρεώσεις, που δεν κατονομάζονται ρητά, αλλά από την φύση τους έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το αντικείμενο της Διεύθυνσης Κ.Ε.Π. ή θα προκύψουν στο μέλλον από ειδικές διατάξεις, αποτελούν αντικείμενα αρμοδιότητάς του. Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών διαρθρώνεται σε δύο (2) τμήματα που είναι : Τμήμα ΚΕΠ Αμαλιάδας και Τμήμα ΚΕΠ Σιμόπουλου.

Εικόνα 6: ΟΕΥ Δήμου Ήλιδας

5.2. ΝΠΔΔ του Δήμου³⁰

5.2.1. «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΙΔΑΣ» (ΔΗ.Κ.Ε.Η.)

Η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Ήλιδας (ΔΗ.Κ.Ε.Η.) αποτελεί Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση του Ν. 3463/2006 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν. 3852/2010. Αντικείμενο της Δημοτικής Επιχείρησης, όπως αναφέρεται στο ΦΕΚ σύστασής της, είναι:

Α. Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη

1. Η εφαρμογή προγράμματος εξωιδρυματικής προστασίας υπερηλίκων και η παροχή ιατροκοινωνικής προστασίας στα ηλικιωμένα άτομα της περιοχής του Δήμου Ήλιδας, ώστε αυτά να παραμένουν στην οικογένεια και στην κοινότητα.
2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.
3. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους.
4. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.

Β. Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

1. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
2. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.
3. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
4. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, ανθοκομικής έκθεσης και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτές σε συνεργασία με τον ΝΠΔΔ «Ο ΗΛΕΙΟΣ».
5. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
6. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού εφόσον δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα.
7. Η συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης, στο πλαίσιο υλοποίησης, προώθησης και εφαρμογής προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωσης αθλητικών εκδηλώσεων.

³⁰ Η SWOT ανάλυσης των ΝΠΔΔ του Δήμου είναι ενιαία. Λόγω περιορισμένου / εξειδικευμένου αντικειμένου δράσης του κάθε ΝΠΔΔ, δεν κρίθηκε αναγκαίο να μην υπάρξει ενιαία προσέγγιση.

Γ. Διαχείριση Περιβάλλοντος και Αειφόρος ανάπτυξη

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρεια του Δήμου Ήλιδας.
3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών εργαστηρίων.
4. Η ίδρυση, διαχείριση ή η συμμετοχή στην ίδρυση και διαχείριση Επιχειρηματικών, Βιοτεχνικών, Κτηνοτροφικών, Αγροτικών και Δασικών Πάρκων.
5. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειας τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.
6. Η συστηματική καταμέτρηση των ρύπων, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και η επισήμανση των επιπτώσεων στην πόλη και τους πολίτες.
7. Η ευαισθητοποίηση των πολιτών σε αντίστοιχα θέματα, η προώθηση της περιβαλλοντικής επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους φορείς.
8. Η εκπόνηση και εφαρμογή μελετών και προγραμμάτων που προωθούν την αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη της περιοχής του δήμου.

Δ. Δημοτική συγκοινωνία και μετακινήσεις εντός των ορίων του δήμου.

1. Η παροχή συγκοινωνιακών υπηρεσιών στους πολίτες για την εξυπηρέτησή τους στις μετακινήσεις τους εντός των ορίων του δήμου.
2. Η συνεργασία και η συμπληρωματική λειτουργία με τους λοιπούς συγκοινωνιακούς φορείς.
3. Η συμμετοχή σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα όσον αφορά τους τομείς της συγκοινωνίας και βελτίωσης των κυκλοφοριακών συνθηκών στο δήμο.
4. Η ίδρυση, διαχείριση ή η συμμετοχή στην ίδρυση και διαχείριση χώρων στάθμευσης οχημάτων.
5. Η εκπόνηση μελετών για τη βελτίωση του κυκλοφοριακού και την εξυπηρέτηση των πολιτών στις μετακινήσεις τους.
6. Η μεταφορά ειδικών ομάδων πληθυσμού (παιδιών απομακρυσμένων περιοχών, ηλικιωμένων, Α.Μ.Ε.Α κ.λπ.).
7. Η εγκατάσταση στεγάστρων αφετηριών και στάσεων λεωφορείων.
8. Η έκδοση ενημερωτικών εντύπων και χαρτών, προς ενημέρωση των πολιτών για τη συγκοινωνιακή κάλυψη της πόλης και τις δυνατότητες συνδυασμένων μεταφορών, αλλά και της μεταφοράς των ειδικών ομάδων πληθυσμού.
9. Η μελέτη χάραξης πολιτικής και χωροθέτηση, σε συνεργασία με το δήμο και λοιπούς αρμόδιους φορείς, θέσεων ελεγχόμενης στάθμευσης.
10. Η διοργάνωση ημερίδων, συγκεντρώσεων, ομιλιών και εκδηλώσεων πάσης φύσης, για τη συστηματική ενημέρωση των δημοτών για το έργο της επιχείρησης στον τομέα της κυκλοφορίας και την πληροφόρηση αυτών για τις νέες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις.

Ε. Εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής.

1. Η ανάληψη δράσεων ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα ανάπτυξης και εφαρμογής των νέων τεχνολογιών, για την βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.
2. Η κατάρτιση και εξοικείωση των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων με τις νέες τεχνολογίες και τις εφαρμογές τους.
3. Αναζήτηση, υποβολή προτάσεων και συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα.
4. Δράσεις ενημέρωσης και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους πολίτες.
5. Μελέτες, έρευνες για την ανάπτυξη της περιοχής και των υπηρεσιών του δήμου
6. Η επικοινωνία με τους πολίτες και πληροφόρηση μέσω της ιστοσελίδας του δήμου και άλλων ηλεκτρονικών εφαρμογών.

ΣΤ. Εκθέσεις – Προϊόντα για την ανάπτυξη της περιοχής.

1. Η ανάληψη δράση εκθέσεων κάθε κατηγορίας παραδοσιακών προϊόντων της περιοχής Δήμου Ήλιδας.
2. Έκθεση και παρουσίαση κατασκευής αντικειμένων που έχουν σχέση με την ανάδειξη του Δήμου.
3. Έκδοση βιβλίων, φυλλαδίων και διανομή αυτών προκειμένου να αναδειχτεί ο δήμος.
4. Διοργανώσεις εκθέσεων, βιβλίων, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ. εικαστικών παρεμβάσεων με σκοπό, εκτός των άλλων, την ανάδειξη τοπικών λογοτεχνών και καλλιτεχνών.
5. Γενικώς, κάθε ενέργεια αισθητικής παρέμβασης για τον εξωραϊσμό και καλλωπισμό των εγκαταστάσεων του δήμου που θα αποτελεί γνώμονα αισθητικής αναφοράς για τους δημότες.

Πόροι της Επιχείρησης:

- » Η χρηματοδότηση από το Δήμο Ήλιδας για τις δραστηριότητες και τις παρεχόμενες υπηρεσίες με βάση το επιχειρησιακό σχέδιο του άρθρου 259 του Ν.3463/2006.
- » Τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών του άρθρου 268 του ν. 3463/2006.
- » Η συμμετοχή σε επιδοτούμενα προγράμματα από τους πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εθνικών Φορέων
- » Οι δωρεές, κληροδοτήματα, ενισχύσεις από νομικά πρόσωπα του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα και από φυσικά πρόσωπα.
- » Λοιπές επιχορηγήσεις
- » Τα έσοδα από την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων της
- » Η παροχή υπηρεσιών σχετικών με τους καταστατικούς σκοπούς της επιχείρησης προς τρίτους
- » Κάθε άλλη νόμιμη πηγή που δεν αντίκειται στον καταστατικό της σκοπό.

5.2.2. «Ο Ηλείος»

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι η οργάνωση και η λειτουργία των κάτωθι υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων:

Α. Κοινωνική Προστασία και Αλληλεγγύη.

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
2. Η παροχή ιατροκοινωνικής προστασίας σε ηλικιωμένα άτομα ώστε να παραμένουν στην οικογένεια και στην κοινότητα.
3. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμ-μετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
4. Η υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλα Υπουργεία, το κόστος των οποίων βαρύνει απευθείας τον προϋπολογισμό του αντίστοιχου Υπουργείου, εκτάκτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη χρηματοδότηση, προγραμμάτων δημόσιας υγείας που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
5. Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.

Β. Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

1. Η πνευματική ανάπτυξη των κατοίκων της περιοχής.
2. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
3. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, ανθοκομικής έκθεσης και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά, σε συνεργασία με τη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Ήλιδας (ΔΗ.Κ.Ε.Η.).
4. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων, σε συνεργασία με τη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Ήλιδας (ΔΗ.Κ.Ε.Η.).
5. Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών.
6. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία
7. Η συμμετοχή στην οργανωτική επιτροπή φεστιβάλ τοπικής εμβέλειας.
8. Η συνεργασία με φορείς που αναπτύσσουν πολιτιστικού χαρακτήρα δραστηριότητες στη χωρική αρμοδιότητα του δήμου, καθώς και όσων συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη και προβολή του.
9. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης.
10. Η προαγωγή και διάδοση του αθλητισμού.
11. Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.
12. Η εκτέλεση προγραμμάτων δια βίου μάθησης στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Πόροι της Επιχείρησης:

- » Τακτική ετήσια επιχορήγηση από το Δήμο Ήλιδας και ή τυχόν έκτακτη επιχορήγηση το ύψος της οποίας διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες που οδηγούν στην καταβολή της έκτακτης επιχορήγησης.
- » Τακτικές ή έκτακτες επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις από το Κράτος
- » Χρηματοδοτήσεις από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε
- » Δίδακτρα μαθητών.
- » Τροφεία παιδιών.
- » Εισφορές χρηστών υπηρεσιών του Νομικού Προσώπου.
- » Εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή υπηρεσιών που παρέχονται από το Νομικό Πρόσωπο.
- » Μισθώματα από τα ακίνητα.
- » Κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες.
- » Πρόσοδοι από την περιουσία του.

5.3. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

5.3.1. Οικονομική Διαχείριση & Νέα Δημόσια Διοίκηση (ΝΔΔ)

Η Νέα Δημόσια Διοίκηση, έχει κατά τα τελευταία χρόνια αντιμετωπισθεί ως η απάντηση σε εγγενή προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δημόσιος τομέας σε διεθνές επίπεδο³¹. Σε γενικές γραμμές, η Νέα Δημόσια Διοίκηση επιχειρεί να μεταβάλλει τη φιλοσοφία της διοίκησης στο δημόσιο τομέα προς την κατεύθυνση να υιοθετηθούν πρακτικές που εφαρμόζονται από τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα. Οι βασικοί στόχοι της προσέγγισης της ΝΔΔ θα μπορούσαν να συνοψισθούν στους ακόλουθους:

- i. Εξοικονόμηση των δημοσίων δαπανών.
- ii. Βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων δημοσίων υπηρεσιών.
- iii. Επίτευξη αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των πόρων.
- iv. Αύξηση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής πολιτικών Διευκόλυνση των δημοσίων λειτουργιών στην άσκηση διοίκησης μέσω της μείωσης της γραφειοκρατίας.
- v. Αύξηση της λογοδοσίας (accountability) του δημοσίου στους πολίτες, σε σχέση με τα ακολουθούμενα προγράμματα και τις πολιτικές.
- vi. Αύξηση της διαφάνειας στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών.

Γενικά, η αναμόρφωση των λογιστικών συστημάτων στο δημόσιο τομέα αποσκοπεί στη βελτίωση των τριών 3Ε, δηλαδή της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της οικονομίας.

5.3.1.1. Αποδοτικότητα

Η αποδοτικότητα είναι η πιο σημαντική από τις τρεις παραμέτρους και ουσιαστικά τις ενσωματώνει. Εκφράζεται ως ο λόγος εκροών προς εισροές. Συνήθως οι εισροές υπολογίζονται σε νομισματικές μονάδες ενώ οι εκροές μπορούν να υπολογιστούν είτε σε νομισματικές μονάδες είτε σε φυσικές μονάδες. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο πιο αποδοτικός είναι ένας οργανισμός. Αυτό που ενδιαφέρει δεν είναι η απόλυτη τιμή του δείκτη αλλά η σχετική η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διενέργεια συγκρίσεων. Εφόσον η αποδοτικότητα υπολογίζεται ως δείκτης μπορεί να βελτιωθεί με τους ακόλουθους τρόπους:

- i. Αυξάνοντας τις εκροές διατηρώντας τις εισροές αμετάβλητες.
- ii. Αυξάνοντας τις εκροές αναλογικά περισσότερο από την αύξηση των εισροών.
- iii. Μειώνοντας τις εισροές διατηρώντας τις εκροές αμετάβλητες.
- iv. Μειώνοντας τις εισροές αναλογικά περισσότερο από τη μείωση των εκροών.

Σημειώνεται ότι ορισμένες φορές ο δείκτης αποδοτικότητας εκφράζεται ως εισροές προς εκροές. Υπό αυτή τη μορφή μπορεί να ερμηνευτεί ως κόστος ανά μονάδα εκροής.

5.3.1.2. Αποτελεσματικότητα

Η αποτελεσματικότητα αναφέρεται στο βαθμό επίτευξης των στόχων. Επομένως εστιάζεται μόνο στις εκροές. Όπως και η αποδοτικότητα έτσι και αποτελεσματικότητα είναι περισσότερο ένα σχετικό μέγεθος και λιγότερο ένα απόλυτο. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι η αποτελεσματικότητα δεν μετρά τους πόρους που αναλώθηκαν για την επίτευξη του στόχου. Εφόσον, η αποτελεσματικότητα αναφέρεται αποκλειστικά στις εκροές δεν προσφέρει πληροφόρηση για τις εισροές.

³¹ Συμπεριλαμβανομένης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

5.3.1.3. Οικονομία

Ενώ η αποτελεσματικότητα εστιάζεται αποκλειστικά στις εκροές, η οικονομία δίνει έμφαση μόνο στις εισροές.

5.3.2. Οικονομική Διαχείριση & Τοπική Αυτοδιοίκηση

Στο πλαίσιο των διαδικασιών προγραμματισμού, διαχείρισης και ελέγχου των οικονομικών μονάδων κάθε μορφής (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ιδιωτικές - Δημόσιες Επιχειρήσεις, Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου κ.α.) έχουν αναπτυχθεί από την Χρηματοοικονομική Επιστήμη διάφορα μέσα και τεχνικές με αντικείμενο την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών τους.

Οι **Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης** (ΟΤΑ) αποτελούν μία κατηγορία οικονομικών μονάδων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- i. Παρέχουν υπηρεσίες και κατασκευάζουν υποδομές που χαρακτηρίζονται ως **Τοπικά Δημόσια Αγαθά**
- ii. Δεν έχουν **Κερδοσκοπικό Χαρακτήρα**, όπως οι επιχειρήσεις
- iii. Αποτελούν φορείς άσκησης **Δημόσιας Εξουσίας** σε τοπικό επίπεδο

Οι **Οικονομικοί Στόχοι** τους επικεντρώνονται κατά συνέπεια σε τρεις κατευθύνσεις:

- i. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (παραγωγή τοπικών δημόσιων αγαθών) με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, με βάση ορισμένα πρότυπα ποιότητας
- ii. Στην εξεύρεση σταθερών και μόνιμων εσόδων που επιτρέπουν την υιοθέτηση διαδικασιών σχεδιασμού και προγραμματισμού
- iii. Στην εξασφάλιση πλεονάσματος για να επιτευχθεί η υλοποίηση μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων

5.3.3. Ο Προϋπολογισμός των ΟΤΑ

Η λειτουργία των οργανισμών του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων φυσικά και των ΟΤΑ, βασίζεται σε ένα μεγάλο βαθμό στην πραγματοποίηση των στόχων τους μέσα στο πλαίσιο που καθορίζεται από τα έσοδά τους τα οποία προέρχονται κατά κύριο λόγο από τον κρατικό προϋπολογισμό. Η στενότητα αυτή των οικονομικών πόρων με την ταυτόχρονη ανάγκη της παροχής υπηρεσιών των οποίων η ποσότητα είναι δεδομένη, έχει καταστήσει τον προϋπολογισμό των οργανισμών του δημοσίου τομέα σε εργαλείο κεφαλαιώδους σημασίας για την ομαλή εκτέλεση των εργασιών τους. Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού της πορείας των οργανισμών του δημοσίου τομέα στηρίζεται στην ορθή κατάρτιση και τήρηση του προϋπολογισμού, κάτι το οποίο από τη μία πλευρά βοηθά στην υιοθέτηση εφαρμόσιμων στόχων οι οποίοι να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τις οποίες ο οργανισμός οφείλει να καλύψει, ενώ από την άλλη πλευρά η ορθή τήρηση του προϋπολογισμού εξασφαλίζει τη διαφύλαξη των πόρων του οργανισμού από κακοδιαχείριση και σπατάλη.

Η λήψη αποφάσεων στους οργανισμούς του δημοσίου τομέα ξεκινά από τον καθορισμό των θεμελιωδών στόχων τους οποίους καλούνται να καλύψουν βάσει των πόρων που έχουν στη διάθεσή τους. Οι στόχοι αυτοί αποτελούν την έκφραση της μακροχρόνιας στρατηγικής του οργανισμού και ως εκ τούτου δεν χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη συγκεκριμένων ποσοτικών ή ποιοτικών κριτηρίων τα οποία να προσδιορίζουν την επιτυχία ή μη της διοίκησης του οργανισμού. Στο επόμενο βήμα η διοίκηση του οργανισμού προσδιορίζει τις συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια της επόμενης διαχειριστικής περιόδου μέσω των οποίων θα επιτευχθεί το σύνολο των θεμελιωδών στόχων που έχουν τεθεί. Με άλλα λόγια, στο στάδιο αυτό του λειτουργικού προγραμματισμού μεταφράζονται οι γενικού χαρακτήρα θεμελιώδεις στόχοι σε συγκεκριμένες βραχυχρόνιες επιδιώξεις. Πιο συγκεκριμένα, θα προσδιορισθούν ο αναμενόμενες ώρες λειτουργίας του κάθε τμήματος, το ύψος των αναλώσιμων υλικών, οι ανάγκες για πρόσληψη προσωπικού κλπ.

Η σύνταξη του προϋπολογισμού αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στις επιδιώξεις της διοίκησης του οργανισμού και την πραγματοποίησή τους. Πιο συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός ποσοτικοποιεί τους στόχους σε χρηματικούς όρους και αποκαλύπτει την εφαρμοσιμότητά τους ή μη βάσει των δεδομένων οικονομικών πόρων.

Ο προϋπολογισμός είναι ζωτικής σημασίας για τον οργανισμό καθώς δίνει τη δυνατότητα του ελέγχου της τήρησης του αρχικού σχεδιασμού και της μέτρησης της αποδοτικότητας του οργανισμού βάσει των πεπραγμένων του. Σε περίπτωση που στην ανάλυση των αποτελεσμάτων διαπιστωθεί απόκλιση από τους επιθυμητούς στόχους, η διοίκηση του οργανισμού μπορεί να τροποποιήσει το λειτουργικό της πρόγραμμα, ή να τροποποιήσει τον προϋπολογισμό προκειμένου να ανταποκριθεί στους αρχικά καθορισμένους στόχους της. Επίσης έχει τη δυνατότητα να επαναπροσδιορίσει τους στόχους που είχε θέσει εξ' αρχής προκειμένου να θέσει πιο ρεαλιστικές και εφαρμόσιμες στρατηγικές. Παράλληλα, αν τα περιστατικά τα οποία αντιμετωπίζει ο οργανισμός είναι διαφορετικής φύσεως από εκείνα τα οποία είχαν αρχικά προβλεφθεί μπορεί να αναπροσαρμόσει ριζικά τον αρχικό λειτουργικό προγραμματισμό ούτως ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες πλέον συνθήκες. Ο ρόλος του προϋπολογισμού δεν περιορίζεται αποκλειστικά στη διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού αλλά συμβάλλει επίσης στην ορθή πραγματοποίηση των εργασιών του οργανισμού. Πιο συγκεκριμένα, αποτελεί ένα εργαλείο μέτρησης της αποδοτικότητας των διαφόρων τμημάτων του οργανισμού το οποίο συνακόλουθα χρησιμεύει στην υποκίνηση του προσωπικού με τρόπο τέτοιο που να ανταποκρίνεται στις επιδιώξεις του οργανισμού. Παράλληλα, η ορθή τήρηση του προϋπολογισμού εξασφαλίζει την αποφυγή περιπτώσεων ανάληψης δαπανών οι οποίες να μην ανταποκρίνονται στα όρια τα οποία είχαν εξαρχής τεθεί.

Θα πρέπει ωστόσο να τονιστεί εδώ ότι ο προϋπολογισμός μπορεί να ανταποκριθεί στους ρόλους αυτούς μόνο αν η διοίκηση των οργανισμών **έχει φροντίσει να τον καταρτίσει βάσει ρεαλιστικών υποθέσεων και έχει επικοινωνήσει στα χαμηλότερα διοικητικά στρώματα τη σημασία του**, ενώ τέλος να έχει **συνδέσει την απόδοση των εξατομικευμένων τμημάτων ή εργαζομένων με την ορθή τήρηση του προϋπολογισμού**.

5.3.4. Έσοδα

5.3.4.1. Απολογισμοί Εσόδων 2013 - 2015

Πίνακας 41: Απολογισμός Εσόδων 2013

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΤΟΣ		
		Τελικά Π/Υ	Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα
0	Τακτικά Έσοδα	10.452.762,46 €	7.431.931,82 €	6.774.869,92 €
1	Έκτακτα Έσοδα	95.375.754,01 €	11.679.919,80 €	11.255.143,81 €
2	Έσοδα ΠΟΕ	1.060.351,54 €	1.458.633,21 €	1.018.525,26 €
3	Εισπράξεις από Δάνεια & Απαιτήσεις από ΠΟΕ	3.065.241,56 €	3.071.620,74 €	629.887,93 €
4	Εισπράξεις Υπερ Δημοσίου & Τρίτων	2.239.073,75 €	2.713.131,12 €	2.476.666,41 €
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	4.363.331,17 €	5.488.580,50 €	5.488.580,50 €
Σύνολο		116.556.514,49 €	31.843.817,19 €	27.643.673,83 €

Πίνακας 42: Απολογισμός Εσόδων 2014

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΤΟΣ		
		Τελικά Π/Υ	Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα
0	Τακτικά Έσοδα	6.640.930,52 €	7.327.603,23 €	6.769.357,36 €
1	Έκτακτα Έσοδα	88.637.182,63 €	13.472.688,91 €	13.268.761,48 €
2	Έσοδα ΠΟΕ	1.453.465,90 €	1.555.987,88 €	604.895,14 €
3	Εισπράξεις από Δάνεια & Απαιτήσεις από ΠΟΕ	4.204.280,64 €	4.195.746,88 €	677.882,00 €
4	Εισπράξεις Υπερ Δημοσίου & Τρίτων	2.398.892,81 €	2.268.681,97 €	2.168.734,49 €
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	7.229.145,27 €	7.229.145,27 €	7.229.145,27 €
Σύνολο		110.563.897,77 €	36.049.854,14 €	30.718.775,74 €

Πίνακας 43: Απολογισμός Εσόδων 2015

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΤΟΣ		
		Τελικά Π/Υ	Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα
0	Τακτικά Έσοδα	7.405.502,79 €	8.118.916,17 €	6.872.626,87 €
1	Έκτακτα Έσοδα	64.475.928,33 €	16.146.070,10 €	16.084.046,55 €
2	Έσοδα ΠΟΕ	1.071.780,58 €	2.890.498,94 €	1.091.699,65 €
3	Εισπράξεις από Δάνεια & Απαιτήσεις από ΠΟΕ	5.150.559,14 €	5.254.125,83 €	479.915,25 €
4	Εισπράξεις Υπερ Δημοσίου & Τρίτων	2.215.620,00 €	2.491.073,89 €	2.277.129,52 €
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	5.467.215,40 €	5.467.215,40 €	5.467.215,40 €
Σύνολο		85.786.606,24 €	40.367.900,33 €	32.272.633,24 €

5.3.4.2. Γενικά Συμπεράσματα

Οι δημοτικοί προϋπολογισμοί, όσον αφορά τα έσοδα, υλοποιούνται σε 3 συνεχόμενα στάδια: **(1) Σχεδιασμός – Κατάρτιση, (2) Υλοποίηση – Βεβαίωση, (3) Υλοποίηση – Είσπραξη**. Ειδικότερα μπορούμε να συμπεράνουμε τα εξής:

Η σχέση που διαμορφώνεται απολογιστικά μεταξύ βεβαιωθέντων και τελικά προϋπολογισθέντων (μετά από αναμορφώσεις) εσόδων αποτελεί δείκτη αξιολόγησης της **διαχειριστικής προσπάθειας** που αναλαμβάνουν οι δημοτικές υπηρεσίες για την υλοποίησή του προϋπολογισμού εσόδων. Καθ' όλα τα έτη της ανάλυσης ο δείκτης επιβαρύνεται από την απόκλιση που παρατηρείται όσον αφορά τα **έκτακτα έσοδα**. Στις υπόλοιπες κατηγορίες εσόδων, ο δείκτης κρίνεται σε σχετικά ικανοποιητικούς.

Ο εισπρακτικός του μηχανισμός κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα. Προβλήματα είσπραξης εντοπίζονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες εσόδων (Τακτικά Έσοδα και Έσοδα από Εισπράξεις από Δάνεια & Απαιτήσεις από ΠΟΕ). Τα οποία προβλήματα είναι σε μεγάλο βαθμό αναμενόμενα και **δεν εξαρτώνται από τη διοικητική – διαχειριστική επάρκεια του Δήμου**, στο τομέα της οικονομικής διαχείρισης.

Υπερθεματίζεται, ότι στο πλαίσιο της υφιστάμενης οικονομικής συγκυρίας, η αποτελεσματικότητα όσον αφορά την υλοποίηση του προϋπολογισμού αλλά και κυρίως την εισπραξιμότητα των εσόδων επηρεάζεται σημαντικά: **(α)** Από τη φοροδοτική ικανότητα των δημοτών και κυρίως **(β)** από την αβεβαιότητα ως προς τις περικοπές στη χρηματοδότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης από τον κρατικό προϋπολογισμό.

5.3.5. Ανάλυση Δαπανών

5.3.5.1. Γενική Παρουσίαση Δαπανών

Πίνακας 44: Απολογισμός Δαπανών ανά Υπηρεσία 2013

A/A	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Προϋπολογισμός	Δεσμευθέντα	Ενταλθέντα	Πληρωθέντα
0 0	Γενικές Υπηρεσίες	4.422.363,79 €	3.266.344,59 €	3.375.879,28 €	3.375.816,87 €
1 0	Οικονομικές & Διοικητικές Υπηρεσίες	1.770.283,20 €	1.054.656,30 €	1.102.179,92 €	1.102.179,92 €
1 5	Υπηρεσίες Αθλητισμού - Πολιτισμού & Κοινωνικής Πολιτικής	29.223.997,06 €	2.896.803,56 €	3.372.311,96 €	3.372.311,96 €
2 0	Υπηρεσία Καθαριότητας & Ηλεκτροφωτισμού	34.631.455,88 €	1.796.744,38 €	1.855.440,44 €	1.855.440,43 €
2 5	Υπηρεσίες Ύδρευσης - Άρδευσης & Αποχέτευσης	33.255.131,62 €	14.565.774,24 €	5.787.242,45 €	5.787.242,45 €
3 0	Υπηρεσία Τεχνικών Έργων	3.344.249,88 €	569.339,58 €	779.659,03 €	779.659,03 €
3 5	Υπηρεσία Πρασίνου	719.729,11 €	126.864,93 €	196.517,46 €	196.517,46 €
40	Υπηρεσία Πολεοδομίας	78.159,00 €	14.922,17 €	19.090,96 €	19.090,96 €
4 5	Υπηρεσία Νεκροταφείων	24.000,00 €	11.931,86 €	11.931,86 €	11.931,86 €
50	Δημοτική Αστυνομία	361.350,00 €	294.895,46 €	295.395,46 €	295.395,46 €
7 0	Λοιπές Υπηρεσίες	379.808,35	-350.205,62	7.452,73	7.452,73

Πίνακας 45: Απολογισμός Δαπανών ανά Υπηρεσία 2014

A/A	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Προϋπολογισμός	Δεσμευθέντα	Ενταλθέντα	Πληρωθέντα
0 0	Γενικές Υπηρεσίες	4.171.410,33 €	2.604.920,57 €	3.041.144,39 €	3.041.144,39 €
1 0	Οικονομικές & Διοικητικές Υπηρεσίες	1.394.624,25 €	910.064,31 €	978.076,22 €	978.076,22 €
1 5	Υπηρεσίες Αθλητισμού - Πολιτισμού & Κοινωνικής Πολιτικής	23.733.913,71 €	4.308.503,79 €	4.899.603,58 €	4.899.603,58 €
2 0	Υπηρεσία Καθαριότητας & Ηλεκτροφωτισμού	33.451.848,60 €	5.310.035,96 €	5.351.439,24 €	5.351.439,24 €
2 5	Υπηρεσίες Ύδρευσης - Άρδευσης & Αποχέτευσης	28.463.983,67 €	4.683.873,65 €	4.839.820,49 €	4.839.820,49 €
3 0	Υπηρεσία Τεχνικών Έργων	6.861.225,71 €	774.311,26 €	1.456.433,59 €	1.456.433,59 €
3 5	Υπηρεσία Πρασίνου	542.538,63 €	25.741,88 €	187.086,08 €	187.086,08 €
40	Υπηρεσία Πολεοδομίας	66.603,19 €	2.726,57 €	19.926,57 €	19.926,57 €
4 5	Υπηρεσία Νεκροταφείων	-	-	-	-
50	Δημοτική Αστυνομία	202.753,90 €	152.637,00 €	160.137,00 €	160.137,00 €
7 0	Λοιπές Υπηρεσίες	458.158,35 €	95.672,68 €	98.672,68 €	98.672,68 €

Πίνακας 46: Απολογισμός Δαπανών ανά Υπηρεσία 2015

A/A	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Προϋπολογισμός	Δεσμευθέντα	Ενταλθέντα	Πληρωθέντα
0 0	Γενικές Υπηρεσίες	4.494.661,57 €	3.436.423,16 €	3.452.366,24 €	3.452.366,24 €
1 0	Οικονομικές & Διοικητικές Υπηρεσίες	1.263.216,97 €	1.033.105,01 €	1.085.183,33 €	1.085.183,33 €
1 5	Υπηρεσίες Αθλητισμού - Πολιτισμού & Κοινωνικής Πολιτικής	10.673.185,47 €	4.015.331,39 €	4.237.196,12 €	4.237.196,12 €
2 0	Υπηρεσία Καθαριότητας & Ηλεκτροφωτισμού	30.718.151,37 €	5.648.467,52 €	5.705.101,79 €	5.705.101,79 €
2 5	Υπηρεσίες Ύδρευσης - Αρδευσης & Αποχέτευσης	24.488.746,13 €	4.886.392,42 €	5.445.254,95 €	5.445.254,95 €
3 0	Υπηρεσία Τεχνικών Έργων	2.618.383,76 €	- 186.534,31 €	616.388,29 €	616.388,29 €
3 5	Υπηρεσία Πρασίνου	361.536,45 €	181.300,93 €	235.272,88 €	235.272,88 €
40	Υπηρεσία Πολεοδομίας	43.303,00 €	26.791,02 €	28.946,62 €	28.946,62 €
4 5	Υπηρεσία Νεκροταφείων	-	-	-	-
50	Δημοτική Αστυνομία	52.413,40	50.671,69	50.671,69	50.671,69
7 0	Λοιπές Υπηρεσίες	513.658,35 €	134.547,59 €	137.547,59 €	137.547,59 €

5.3.5.2. Γενικά Συμπεράσματα

Ιδιαίτερη σημασία στα πλαίσια της παρούσας οικονομικής ανάλυσης, αλλά και γενικότερα στα πλαίσια της διαμόρφωσης της στρατηγικής του Δήμου για τα επόμενα έτη αποτελεί η ανάλυση του **τρόπου με τον οποίο** πραγματοποιούνται οι δαπάνες και συνεπώς του τρόπου με τον οποίο **κατανέμονται οι πόροι του Δήμου** μεταξύ των διαφορετικών Υπηρεσιών. Στους πιο πάνω πίνακες παρουσιάζονται οι δαπάνες της κάθε υπηρεσίας για τα τρία έτη της Οικονομικής Ανάλυσης, ήτοι από το 2013 έως το 2015, σημειώνονται τα εξής:

- Οι **δαπάνες προς τις Υπηρεσίες Αθλητισμού, Πολιτισμού και Κοινωνικής Πολιτικής** παρουσίασαν μια σημαντική **σταθερότητα κατά την περίοδο 2013 - 2014**
- Σχετική σταθερότητα παρουσιάζουν οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από τη **Υπηρεσία Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού κατά την περίοδο 2014 – 2015**. Σημειώνεται όμως πως οι δαπάνες για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες υπερδιπλασιάστηκαν το 2014 σε σχέση με το 2013 και από το 2014 αποτελούν την σημαντικότερη κατηγορία δαπανών του Δήμου.
- Σχετική σταθερότητα παρουσιάζουν και οι δαπάνες της **Υπηρεσίας Ύδρευσης και Αποχέτευσης**, οι οποίες κινούνται σε επίπεδα αντίστοιχα υψηλά με τις δαπάνες της Υπηρεσίας Καθαριότητας & Ηλεκτροφωτισμού, την περίοδο 2014 – 2015.

6. Διαμόρφωση Στρατηγικής

6.1. SWOT Analysis

6.1.1. SWOT Analysis της Περιοχής του Δήμου

Strengths	Weaknesses
↑ Ευνοϊκή γεωγραφική θέση το κέντρο του νομού Ηλείας πλησίον της Αρχαίας Ολυμπίας και πλησίον του διεθνούς σημασίας διαμετακομιστικού λιμενικού σταθμού του Κατακόλου, αλλά και πλησίον της Πάτρας, της ζεύξης Ρίου Αντιρίου. ↑ Διεθνής τουριστικός προορισμός: τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι: Αρχαία Ολυμπία, Ήλιδα, μοναστήρια, παραλίες κ.λπ. ↑ Η γεωμορφολογία της περιοχής του Δήμου. ↑ Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά του Δήμου μπορούν να στηρίξουν (υπό προϋποθέσεις), δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού. ↑ Το ΤΕΙ Αμαλιάδας ↑ Η ύπαρξη τοποθεσιών ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας. ↑ Πλούσιο Φυσικό Περιβάλλον της περιοχής (πχ. Λίμνη). ↑ Υψηλής Ποιότητας θαλάσσιο Περιβάλλον (Θάλασσες – Παραλίες). ↑ Το θαλάσσιο & παραλιακό μέτωπο ως δημόσιο αγαθό που ενισχύει το επίπεδο ποιότητα ζωής για τους δημότες. ↑ Το θαλάσσιο & παραλιακό μέτωπο ως πόλος έλξης επισκεπτών. ↑ Το θαλάσσιο & παραλιακό μέτωπο ως σημείο προσέκλυσης ήπιων δραστηριοτήτων. ↑ Εύφορη γη – καλλιεργήσιμες εκτάσεις – Πρωτογενής Τομέας. ↑ Η δυνατότητα διασύνδεσης πρωτογενή και τριτογενή τομέα. ↑ Σημαντικό πολιτιστικό κεφάλαιο. ↑ Σημαντικές Πολιτιστικές Εκδηλώσεις. ↑ Ύπαρξη Σύγχρονου Αλιευτικού Καταφύγιου. ↑ Ύπαρξη Αθλητικών Εγκαταστάσεων Υψηλού Επιπέδου. ↑ Πλούσιο Ιστορικό, Πολιτιστικό και Θρησκευτικό Κεφάλαιο προς Τουριστική Αξιοποίησης. ↑ Δυνατότητες Υποστήριξης Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού.	↓ Υψηλός δείκτης εξάρτησης. ↓ Υψηλός δείκτης γήρανσης. ↓ Χαμηλός ΟΕΠ. ↓ Η μείωση του πληθυσμού. ↓ Μη ολοκλήρωση ανασκαφών στην Αρχαία Ήλιδα. ↓ Ανεπάρκεια κοινωνικών δομών, σε μια εποχή αυξημένων αναγκών στους τομείς της κοινωνικής μέριμνας. ↓ Η αύξηση του πληθυσμού κατά τους θερινούς μήνες επιβαρύνει τις βασικές υποδομές του Δήμου και βασικές λειτουργίες του Δήμου (πχ. διαχείριση απορριμμάτων, καθαριότητα, πράσινο, κλπ.). ↓ Περιθώρια βελτίωσης της αστικής κινητικότητας στα πρότυπα των βιώσιμων πόλεων (ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι, ήπια κυκλοφορία, κλπ.). ↓ Περιορισμένη προσβασιμότητα σε σημεία του Δήμου, από άτομα με αναπηρία (ΑμΕΑ) ή ειδικά προβλήματα, (ηλικιωμένοι, έγκυες, παιδιά κλπ.). ↓ Ανομοιογένεια αναπτυξιακού προφίλ των Δημοτικών Ενοτήτων. ↓ Η μη ικανοποιητική διασύνδεση πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα. ↓ Η απουσία Στρατηγικού Σχεδίου για την αγροτική ανάπτυξη. ↓ Η ανάγκη βελτίωσης αγροτικών υποδομών ↓ Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του πρωτογενούς τομέα. ↓ Η έλλειψη ενός ικανοποιητικού στρατηγικού σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης σε επίπεδο Νομού. ↓ Ενεργειακή διαχείριση. ↓ Υψηλή ανεργία, και χαμηλά ποσοστά απασχόλησης, πρωτίστως στους νέους του Δήμου. ↓ Αστική κινητικότητα. ↓ Ανεπάρκεια Δικτύων σε Δημοτικά Διαμερίσματα. ↓ Χαμηλός βαθμός και ρυθμός εκσυγχρονισμού Εκμεταλλεύσεων και μεθόδων καλλιέργειας / χαμηλή εφαρμογή καινοτομικότητας και επιστημονικών μεθόδων. ↓ Απουσία αεροδρομίου που θα ενίσχυε σημαντικά την Οικονομική Ανάπτυξη της Περιοχής.

	↓ Ελλιπής Υποστήριξη της Οικονομικής Δραστηριότητας σε Επίπεδο Δευτερογενή Τομέα. ↓ Έλλειψη Τουριστικών Υποδομών για την Προώθηση της Τουριστικής Ανάπτυξης. ↓ Χαμηλός βαθμός τουριστικής ανάπτυξης σε σχέση με τις δυνατότητες της περιοχής. ↓ Αδυναμία προσέλκυσης ικανοποιητικού αριθμού των επισκεπτών του Νομού Ηλείας. ↓ Περιθώρια βελτίωσης της Ποιότητας Υφιστάμενων Τουριστικών Υποδομών. ↓ Περιθώρια βελτίωσης βασικών κοινωνικών υποδομών. ↓ Αδυναμία ενσωμάτωσης νέων καλλιεργητικών μεθόδων στην αγροτική παραγωγή. ↓ Υστέρηση στην προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, κ.λπ.) ↓ Μικρή συμμετοχή των βιολογικών καλλιεργειών στο ποσοστό αγροτικής παραγωγής. ↓ Ελλείψεις στην αξιοποίηση εντός της περιοχής της αγροτικής παραγωγής με αντίστοιχες μεταποιητικές μονάδες. ↓ Έλλειψη Σύγχρονων Υποδομών την Ανάπτυξη του Κρίσιμου Πρωτογενούς Τομέα. ↓ Διαχείριση στερεών αποβλήτων. ↓ Έλλειψη πολιτικών περιορισμού της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO2 στον οικιακό τομέα.. ↓ Έλλειψη πολιτικών περιορισμού της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO2 από τις επιχειρήσεις. ↓ Δυσκολία χρηματοδότησης έργων βασικών υποδομών από το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020. ↓ Χωροταξικός Σχεδιασμός
Opportunities	Threats

➤ Το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων.

➤ Διαθέσιμοι πόροι από Ευρωπαϊκά Προγράμματα τη νέα Προγραμματική Περίοδο (LIFE, HORIZON, κλπ.).

➤ Η νέα προγραμματική περίοδος (ΕΣΠΑ 2014-2020) .

➤ Ο εμπροσθοβαρής χαρακτήρας που προβλέπεται για τις δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα στο νέο ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

➤ Η ευαισθητοποίηση των πολιτών για την αξιοποίηση των ευκαιριών της νέας εποχής της γνώσης και της πληροφορίας.

➤ Δυνατότητα χρηματοδότησης έργων μέσα από νέα χρηματοδοτικά εργαλεία (πχ. JESSICA).

➤ Πολιτικές συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματική κατάρτισης των απασχολούμενων και ανέργων.

➤ Δοκιμασμένες πλέον τεχνολογίες «Έξυπνων» Πόλεων, που μπορούν να αξιοποιηθούν σε ένα μεγάλο εύρος των δραστηριοτήτων του Δήμου

➤ Ο Νόμος 4019/2011 για την Κοινωνική Οικονομία

➤ Το θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση ενεργειακών έργων.

➤ Η δυνατότητα μείωσης του κόστους διαχείρισης των απορριμμάτων.

➤ Ανθιση των Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού.

➤ Οι πολιτικές και οι προτεραιότητες της ΕΕ σε κρίσιμους τομείς (Περιβάλλον, Ενέργεια, Αστική Κινητικότητα, κλπ.).

➤ Θεσμικό πλαίσιο χρηματοδότησης Ιδιωτικών Επενδύσεων στον Τουρισμό και την Αγροτική Παραγωγή (Αναπτυξιακός Νόμος, ΕΣΠΑ 2014 – 2020, κλπ.).

➤ Οι δυνατότητες σημαντικής αξιοποίησης του ΤΕΙ της Αμαλιάδας και η διασύνδεσή του με την τοπική οικονομία.

➤ Το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων.

➤ Η συνέχιση της οικονομικής κρίσης και της οικονομική ύφεσης θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα, ειδικά σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.

➤ Η δυσχερής οικονομική συγκυρία, λόγω της ύφεσης στην οποία έχει βρεθεί η Ελληνική Οικονομία, παρεμποδίζει την επιχειρηματικότητα.

➤ Η δυσχερής οικονομική συγκυρία, λόγω της ύφεσης στην οποία έχει βρεθεί η Ελληνική Οικονομία, μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα

➤ Κίνδυνος απαξίωσης του φυσικού περιβάλλοντος.

➤ Ο περιορισμός των δυνατοτήτων χρηματοδότησης του Δήμου από τους Εθνικούς Πόρους.

➤ Κίνδυνος περαιτέρω μείωσης του εισοδήματος των δημοτών.

➤ Κίνδυνος απαξίωσης των Κοινωνικών Δομών, λόγω της συνεχώς αυξανόμενης πίεσης που δέχονται λόγω των αυξανόμενων αναγκών των πολιτών στο πλαίσιο της υφιστάμενης οικονομικής συγκυρίας.

➤ Κίνδυνος υποβάθμισης του τουριστικού προϊόντος του Δήμου

➤ Φυσικές Καταστροφές

➤ Κίνδυνος περαιτέρω Αύξηση της Ανεργίας

➤ Επιδείνωση των Κοινωνικών Προβλημάτων

➤ Μη ικανοποιητικό επίπεδο στη νέα εποχή της πληροφορίας και της γνώσης, δημιουργεί νέες κοινωνικές ανισότητες

➤ Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι από την Αναποτελεσματική Διαχείριση Αστικών και Γεωργικών Αποβλήτων

➤ Απειλές για το φυσικό περιβάλλον από την έλλειψη υποδομών διάθεσης απορριμμάτων

➤ Αδυναμία Συνεργασίας των Τριών Τομέων Οικονομικής Δραστηριότητας για την Ανάπτυξη Συνεργειακών Αποτελεσμάτων

➤ Κίνδυνος Άναρχης Τουριστικής Ανάπτυξης

6.1.2. SWOT Analysis του Δήμου ως Οργανισμού

Strengths	Weaknesses
↑ Η κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος και η προώθηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού και του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού. ↑ Ο ΟΕΥ του Δήμου . ↑ Ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των Υπηρεσιών. ↑ Λειτουργία ΝΠΔΔ ↑ Η διασφάλιση της «Διοικητικής Ικανότητας» για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2014 – 2020. ↑ Η πιστοποίηση κατά το διεθνές πρότυπο ISO 9001.	↓ Έλλειψη Προσωπικού. ↓ Αναποτελεσματική και αναποδοτική διοίκηση και διαχείριση επιχειρησιακών διαδικασιών (Process Management). ↓ Αδυναμία προσλήψεων. ↓ Χαμηλό επίπεδο αξιοποίησης νέων τεχνολογιών για την παροχή υπηρεσιών προς τον δημότη. ↓ Χαμηλό επίπεδο αξιοποίησης νέων τεχνολογιών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εσωτερικών διαδικασιών. ↓ Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι ↓ Κτιριακές υποδομές ↓ Ανάγκη αναβάθμισης βασικού εξοπλισμού πληροφορικής και ΤΠΕ
Opportunities	Threats
➤ Διαθέσιμοι πόροι από Ευρωπαϊκά Προγράμματα τη νέα Προγραμματική Περίοδο (LIFE, HORIZON, κλπ.) ➤ Η νέα προγραμματική περίοδος (ΕΣΠΑ 2014-2020) . ➤ Υπαρξη πλαισίου διαρκούς εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού. ➤ Η προώθηση των ηλεκτρονικών προμηθειών (e-procurement). ➤ Η επέκταση της πιστοποίησης του Δήμου με Συστήματα Διαχείρισης.	➤ Η αυξημένη γραφειοκρατία της Δημόσιας Διοίκησης συνολικά, επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία του Δήμου. ➤ Αύξηση των αρμοδιοτήτων του Δήμου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση των οικονομικών πόρων. ➤ Αύξηση του όγκου εργασίας των Υπηρεσιών του Δήμου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση των οικονομικών πόρων. ➤ Δυσκολία παρακολούθησης των συνεχών αλλαγών του θεσμικού πλαισίου, οι οποίες επηρεάζουν δραματικά την λειτουργία του Δήμου. ➤ Ανάγκη τεχνικής βοήθειας σε συγκεκριμένου τομείς.

6.2. Διατύπωση Στρατηγικής

6.2.1. Αναπτυξιακό Όραμα & Αποστολή & Κατευθυντήριες Αρχές

Η διατύπωση της αποστολής και του οράματος, είναι ένα στοιχείο κρίσιμης σημασίας για τον Δήμο, όπως και για κάθε οργανισμό. Σκοπός της διατύπωσης της αποστολής και του οράματος είναι να εξασφαλίσει πως όλοι οι ενδιαφερόμενοι, εσωτερικά και εξωτερικά του Δήμου, έχουν την ίδια αντίληψη για το που βρίσκεται σήμερα ο Δήμος και πολύ περισσότερο για το ποια κατεύθυνση θα ακολουθήσει και που σκοπεύει να φθάσει στο άμεσο μέλλον. Επιπρόσθετα, τόσο η αποστολή, όσο και το όραμα, βοηθούν στον καθορισμό των προτεραιοτήτων του, στοιχείο κρίσιμης σημασίας για την πορεία του Δήμου. Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να υπογραμμιστούν τα παρακάτω, ώστε να είναι πιο κατανοητή η διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής, και διατύπωσης της αποστολής, του οράματος και των κατευθυντήριων αρχών του Δήμου.

- » Σε κάθε περίπτωση, η **Αποστολή του Δήμου ως Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του**. Η αποστολή του Δήμου περιλαμβάνει την διαχείριση τοπικών ζητημάτων που σχετίζονται με την προώθηση της τοπικής Ανάπτυξης, την ενίσχυση της προστασίας και τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του Δήμου, την απασχόληση, την κοινωνικής προστασία, την αλληλεγγύη, την παιδεία, τον αθλητισμό και τον πολιτισμό, την πολιτικής Προστασία και την τήρηση των αρμοδιοτήτων τους ως Φορέα κρατικού χαρακτήρα.

Όμως, ο κάθε Δήμος διαφοροποιείται μέσα από την διατύπωση του δικού του Οράματος και των δικών του Κατευθυντήριων Αρχών, καθώς:

- » Μέσα από τη διατύπωση του Οράματος, ο Δήμος και η Διοίκηση του Δήμου, μπορούν **να καθορίσουν τις δικές τους προτεραιότητες και να προσδιορίσουν ποια συγκεκριμένη κατεύθυνση θα ακολουθήσει ο Δήμος την επόμενη περίοδο**, πάντα εντός του θεσμικού πλαισίου που περιγράφεται στην αποστολή του.
- » Επίσης, μέσα από τη διατύπωση των Κατευθυντήριων Αρχών, ο Δήμος και η Διοίκηση κυρίως του Δήμου, θέτουν το ιδιαίτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο υποχρεωτικά θα κινηθούν και εντός του οποίου θα επιδιώξουν την εκπλήρωση του Οράματος.

6.2.1.1. Αποστολή

Αποστολή (mission): Η αποστολή αναφέρεται στον σκοπό της λειτουργίας του Δήμου. Ουσιαστικά περιγράφει τον λόγο της ύπαρξης του, ως φορέα και ως Οργανισμού. Η Αποστολή, περιγράφεται και αναλύεται σε σημαντικό βαθμό στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Από το περιεχόμενο του άρθρου 75 του Κώδικα, προκύπτει ξεκάθαρα η **Δήλωση της Αποστολής (mission statement)**:

Η Αποστολή του Δήμου διατυπώνεται ως εξής: **«Αποστολή του Δήμου, είναι η Διεύθυνση και Ρύθμιση όλων των Τοπικών Υποθέσεων, σύμφωνα με τις αρχές της Επικουρικότητας και της Εγγύτητας, με στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος, την Ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της Ποιότητας Ζωής της Τοπικής Κοινωνίας»**

Αναλύοντας εκτενέστερα την πιο πάνω διατύπωση της Αποστολής, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος έχει ως αποστολή τα παρακάτω:

1. Ενίσχυση της Τοπικής Ανάπτυξης
2. Ενίσχυση της Προστασίας και Διαχείρισης του Φυσικού Περιβάλλοντος
3. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και της Εύρυθμης Λειτουργίας του Δήμου

4. Ενίσχυση της Απασχόλησης
5. Ενίσχυση της Κοινωνικής Προστασίας και της Αλληλεγγύης
6. Προώθηση της Παιδείας, του Αθλητισμού και του Πολιτισμού
7. Ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας
8. Τήρηση των αρμοδιοτήτων τους ως Φορείς Κρατικού Χαρακτήρα

Η εκπλήρωση της Αποστολής του Δήμου επιτυγχάνεται μέσα από την στελέχωσή του, όπως αυτή περιγράφεται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του και μέσα από την αποτελεσματική κατανομή ευθυνών και αρμοδιοτήτων στα διαφορετικά τμήματα και διευθύνσεις. Βασική προϋπόθεση για να μπορέσει να επιτύχει ο Δήμος τους μελλοντικούς του σκοπούς και τις επιδιώξεις του, είναι να έχει πλήρως αποσαφηνίσει **ποιοι** ακριβώς είναι αυτοί οι σκοποί και αυτές οι επιδιώξεις. Τα παραπάνω επιτυγχάνονται μέσα από την αποκρυστάλλωση και την διατύπωση του Οράματος.

6.2.1.2. Όραμα

Το Όραμα είναι η ιδεατή κατάσταση για το μέλλον. Αναλυτικότερα, το Όραμα αποτυπώνει την εικόνα του Δήμου όπως αυτή θα προκύψει στο μέλλον, εάν όλες οι ενδιαμέσες επιδιώξεις επιτευχθούν με απόλυτη επιτυχία. Ένα κρίσιμο στοιχείο για τη διατύπωση του οράματος του Δήμου είναι να είναι **σύντομο, συνοπτικό, κατανοητό και συγκεκριμένο**, ήτοι να προσφέρει σε όλους τους ενδιαφερόμενους την αίσθηση για το ποια ακριβώς **κατεύθυνση** σκοπεύει να ακολουθήσει ο Δήμος. Με βάση τα παραπάνω το όραμα του Δήμου, μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

«Όραμά μας, είναι η δημιουργία ενός ανθρωποκεντρικού Δήμου, όπου θα εξασφαλίζει ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής αλλά και κοινωνικής μέριμνας για τους δημότες του, μέσα από την προώθηση μιας ισόρροπης ανάπτυξης, στηριζόμενης στον πρωτογενή τομέα, τη μεταποίηση, τον τουρισμό, τον πολιτισμό και την αξιοποίηση των εκπαιδευτικών δομών της περιοχής, μέσω της διασύνδεσής τους με την τοπική οικονομία και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας».

Σημειώνεται πως η προώθηση της ενίσχυσης και της ανάπτυξης όλων των κατευθύνσεων του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων, της επέκτασης των υποδομών του, καθώς και της αξιοποίησής του προς όφελος του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης, αποτελεί βασικό πυλώνα του οράματος για την ανάπτυξη του Δήμου και την διαμόρφωση ενός νέο αναπτυξιακού μοντέλου για την τοπική οικονομία.

6.2.1.3. Κατευθυντήριες Αρχές

Τρίτο και τελευταίο στοιχείο, εκτός από τη διατύπωση του Οράματος και της Αποστολής είναι η διατύπωση των κατευθυντήριων αρχών. Οι κατευθυντήριες αρχές του Δήμου είναι αυτές οι οποίες τον καθοδηγούν διαρκώς κατά την εκπλήρωση της αποστολής του καθώς επίσης και στο ταξίδι της επίτευξης του Οράματος. Αναλυτικότερα, οι κατευθυντήριες αρχές είναι συγκεκριμένες και **αδιαπραγμάτευτες νοοτροπίες, αντιλήψεις διακυβέρνησης ή πολιτικές κατευθύνσεις** που πρόκειται να ακολουθήσει ο Δήμος, και όλες οι στρατηγικές και οι δράσεις που θα διατυπωθούν και θα αναλυθούν στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος θα είναι σύμφωνες με τις αδιαπραγμάτευτες αυτές αρχές του Δήμου. Αποτελούν τη **φιλοσοφία** για τον τρόπο προσέγγισης της αποστολής και του οράματος, για τον τρόπο διαχείρισης των σχέσεων με τους πολίτες, για τον τρόπο διοίκησης και εκτέλεσης των δραστηριοτήτων του Δήμου και για τον τρόπο διαχείρισης των πόρων.

Οι Κατευθυντήριες Αρχές του Δήμου είναι:

- ✓ **Ένας Δήμος «για τον άνθρωπο»:** Η πολιτική του Δήμου θα είναι προσανατολισμένη στον άνθρωπο, θα δίνει προτεραιότητα στον δημότη και ιδιαίτερη φροντίδα στις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, με αυξημένες ανάγκες κοινωνικής μέριμνας, ειδικότερα στο πλαίσιο της υφιστάμενης και παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και αρνητικής οικονομικής συγκυρίας που υπονομεύει τη συνοχή του κοινωνικού ιστού, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο.
- ✓ **«Ισόρροπη» ανάπτυξη:** Ο Δήμος έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα να συνδυάζει τον πρωτογενή τομέα, την μεταποίηση και τον δευτερογενή τομέα και τον τριτογενή τομέα στο τρίπτυχο τουρισμός - πολιτισμός - αθλητισμός ως πόλους ανάπτυξης. Οι πολιτικές τοπικής ανάπτυξης θα ενισχύσουν όλους τους τομείς, δημιουργώντας συνεργικά αποτελέσματα.
- ✓ **«Σεβασμός του περιβάλλοντος:** Η προστασία του περιβάλλοντος εποτελεί βασικής προτεραιότητα για την διασφάλιση της τοπικής ανάπτυξης μακροχρόνια. Όλες οι πολιτικές του Δήμου, θα προστατεύουν του περιβάλλοντος, ώστε να μην υπονομεύουν την τοπική ανάπτυξη στο μέλλον.

Εφόσον έχουν ξεκάθαρα διατυπωθεί το Όραμα, η Αποστολή και οι Αξίες του Δήμου και παράλληλα έχουν αποκρυσταλλωθεί τα Κρίσιμα Ζητήματα Ανάπτυξης, όπως αυτά προέκυψαν από την Ανάλυση της Υφιστάμενης Κατάστασης, και την Ανάλυση SWOT, επόμενο βήμα είναι η διατύπωση της **Στρατηγικών Στόχων του Δήμου**. Η γενική στρατηγική παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος πρόκειται να εκπληρώσει την αποστολή του και να επιτύχει το Όραμά του και σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σε συμφωνία με τις Αξίες του Δήμου.

6.2.1.4. Άξονες & Μέτρα Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015 - 2019

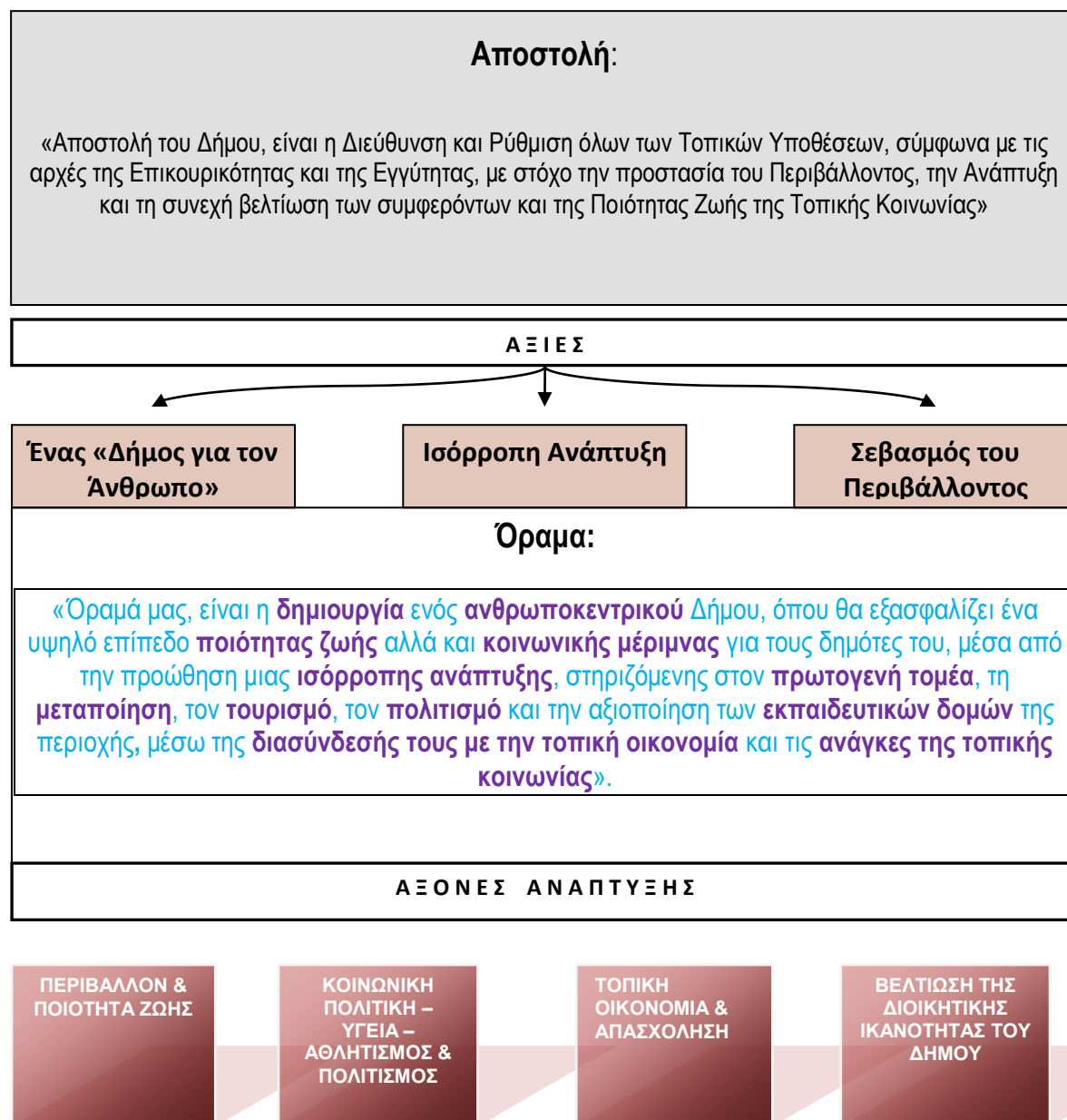
Πιο κάτω και με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, αποτυπώνεται η **διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015 - 2019, του Δήμου**. Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι θεματικοί Άξονες και τα Μέτρα, που αποτελούν και τη διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου. Υπογραμμίζεται πως θεματικές ενότητες των Άξόνων είναι προσδιορισμένες από το θεσμικό πλαίσιο για την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Η εξειδίκευση των Άξόνων σε χαμηλότερο επίπεδο, ξεκινώντας από το επίπεδο του Μέτρου, αποτυπώνει τις προτεραιότητες του Δήμου και την κατεύθυνση που επιδιώκει να ακολουθήσει.

Η διάρθρωση στο σημείο αυτό παρουσιάζεται μέχρι το επίπεδο του «Γενικού Στόχου», δηλαδή αποτυπώνονται οι **θεματικοί «Άξονες»** και τα «Μέτρα» του Επιχειρησιακού Προγράμματος και οι **ολιγάριθμοι Γενικοί Στόχοι** που απαντούν στα Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης και στα Κρίσιμα Ζητήματα Εσωτερικής Ανάπτυξης και **οι οποίοι εξειδικεύονται (Ειδικό Στόχοι), στο πλαίσιο της Β φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος**, αυτή του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού.

Στην ενότητα Β (Επιχειρησιακός Σχεδιασμός), λαμβάνοντας υπόψη και τα συμπεράσματα της δημόσιας διαβούλευσης, η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος ολοκληρώνεται, περιλαμβάνοντας τα Σχέδια Δράσης αλλά και τις συγκεκριμένες Δράσεις για την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων του Προγράμματος.

Πίνακας 47: Διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε Επίπεδο Στρατηγικού Σχεδιασμού

Άξονες Επιχειρησιακού Σχεδίου		Μέτρα του Επιχειρησιακού Σχεδίου	
Α1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	Μ.1.1	ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ
		Μ.1.3	ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
		Μ.1.4	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
		Μ.1.5	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
		Μ.1.6	ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ & ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
		Μ.1.7	ΕΝΕΡΓΕΙΑ & Α.Π.Ε.
Α2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΥΓΕΙΑ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	Μ.2.1	ΥΓΕΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ
		Μ.2.2	ΠΑΙΔΕΙΑ
		Μ.2.3	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
		Μ.2.4	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
		Μ.2.5	ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ
Α3	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Μ.3.1	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΑΝΕΡΓΙΑ
		Μ.3.2	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
		Μ.3.3	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ & ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ
		Μ.3.4	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
Α4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	Μ.4.1	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ
		Μ.4.2	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ
		Μ.4.3	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ
		Μ.4.4	ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
		Μ.4.5	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Διάγραμμα 34: Πορεία Διαμόρφωσης των Αξόνων Ανάπτυξης στα Πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ήλιδας

6.2.1.5. Στρατηγικοί Στόχοι Δήμου Ήλιδας 2015 - 2019³²

Ο εντοπισμός των δυνατών σημείων, αδύνατων σημείων ευκαιριών και απειλών αποκρυσταλλώνει την εικόνα αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου συνολικά. Το επόμενο στάδιο στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας και το οποίο ακολουθεί αμέσως μετά τον καθορισμό της θέσης στην οποία βρίσκεται ο Δήμος, είναι ο προσδιορισμός πιθανών **εναλλακτικών στρατηγικών**. Για το σκοπό αυτό θα χρησιμοποιήσουμε τον **πίνακα διαμόρφωσης στρατηγικής**. Ο πίνακας αυτός θα έχει την πιο κάτω μορφή.

Πίνακας 48: Γενική Μορφή Πίνακα Διαμόρφωσης Στρατηγικής

Στρατηγικοί Παράγοντες	Ισχυρά Σημεία	Αδύνατα Σημεία
Ευκαιρίες	Στρατηγικές που Χρησιμοποιούν Δυνάμεις για να Εκμεταλλευτούν τις Ευκαιρίες	Στρατηγικές που Εκμεταλλεύονται Ευκαιρίες Νικώντας τις Αδυναμίες
Απειλές	Στρατηγικές που Χρησιμοποιούν Δυνάμεις για να Αποφύγουν Απειλές	Στρατηγικές που Ελαχιστοποιούν Αδυναμίες για να Αποφύγουν Απειλές

Τονίζεται ιδιαίτερα, πως οι **Στρατηγικοί Στόχοι**, διαμορφώθηκαν:

- i. Βάσει των Συμπερασμάτων της Ανάλυσης της Υφιστάμενης Κατάστασης** της Περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού (SWOT Ανάλυση, Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής και Εσωτερικής Ανάπτυξης), σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία³³
- ii. Βάσει των κατευθύνσεων και των στρατηγικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής**
- iii. Βάσει των προτάσεων που συγκεντρώθηκαν από τα Συμβούλια των Τοπικών Κοινοτήτων**, αναφορικά με τη στρατηγική του Δήμου κατά την επόμενη περίοδο.
- iv. Από τις αποφάσεις των Δ.Σ. των ΝΠΔΔ**

Σε κάθε περίπτωση τονίζεται πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου, αποτελεί δυναμικό εργαλείο Προγραμματισμού το οποίο δύναται να τροποποιηθεί εφόσον διαμορφωθούν νέες ανάγκες ή/και νέες συνθήκες.

Βάσει των παραπάνω διαμορφώνονται οι **Στρατηγικοί Στόχοι** του Δήμου για την περίοδο 2015 – 2019.

³² Οι στρατηγικοί στόχοι θα εξειδικευτούν στη Β Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

³³ Wheelen L. Thomas, David J. Hunger, **Concepts in Strategic Management and Business Policy**, Pearson Prentice Hall, tenth edition

Πίνακας 49: Μήτρα Διαμόρφωσης Στρατηγικών Στόχων Δήμου Ήλιδας

Εσωτερικοί Παράγοντες		Εξωτερικοί Παράγοντες	
Ευκαιρίες	Ισχυρά Σημεία	Αδύνατα Σημεία	
	Στρατηγικός Στόχος 1: Προώθηση της Τουριστικής Ανάπτυξης, Πολιτιστικών & Αθλητικών Δραστηριοτήτων Στρατηγικός Στόχος 2: Προώθηση της Αγροτικής Ανάπτυξης & της Μεταποίησης Στρατηγικός Στόχος 3: Ενίσχυση & Ανάπτυξη του Παραρτήματος Αμαλιάδος του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας Στρατηγικός Στόχος 4: Ανάπτυξη του Παραλιακού Μετώπου	Στρατηγικός Στόχος 6: Βελτίωση της Αποτελεσματικότητας & της Αποδοτικότητας των Διαδικασιών Λειτουργίας του Δήμου Στρατηγικός Στόχος 7: Προώθηση της Ενεργειακής Αποδοτικότητας Στρατηγικός Στόχος 8: Βελτίωση Υποδομών & Λειτουργικότητας του Δήμου με Προώθηση Βιώσιμης Ανάπτυξης	
Απειλές	Στρατηγικός Στόχος 5: Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος	Στρατηγικός Στόχος 9: Βελτίωση της Καθημερινότητας των Δημοτών (Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός για Όλους) Στρατηγικός Στόχος 10: Ενίσχυση της Κοινωνικής Μέριμνας Στρατηγικός Στόχος 11: Βελτίωση της Διαχείρισης των Αστικών Στερών Αποβλήτων (ΑΣΑ) Στρατηγικός Στόχος 12: Διασφάλιση & Αξιοποίηση της Ακίνητης Περιουσίας Στρατηγικός Στόχος 13: Ανάδειξη της Αρχαίας Ήλιδας Στρατηγικός Στόχος 14: Δημιουργία Χωροταξικού Πλαισίου με Μακροχρόνιο Ορίζοντα	

7. Εργαλεία Χρηματοδότησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος^{34 35}

7.1. Εισαγωγή

Μία από τις σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης της αυτοδιοίκησης και κατ'επέκταση και του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, είναι οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πόροι αυτοί διαχέονται μέσα από την υλοποίηση τόσο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων, όσο και απευθείας μέσα από Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένου ότι το παρών Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου, ταυτίζεται χρονικά με τη 5^η προγραμματική περίοδο, είναι απαραίτητο να εξεταστεί - και στο βαθμό που είναι εφικτό να διασφαλιστεί - η συσχέτιση της στρατηγικής του δήμου με τη στρατηγικές κατευθύνσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όπως αυτές αποτυπώνονται στα αντίστοιχα κείμενα του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020. Με το τρόπο αυτό εξασφαλίζεται: **(α) Η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων από το Δήμο και (β) Η αποδοτικότερη διαχείριση των πόρων του δήμου συνολικά.**

Στο πλαίσιο του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, κρίνεται απαραίτητη η παρουσίαση της στρατηγικής για την περίοδο 2014 – 2020 σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο, όπως αποτυπώνεται στα εγκεκριμένα πλέον κείμενα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

Πάνω από το **76% του προϋπολογισμού της ΕΕ εκτελείται σε συνεργασία με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές** μέσω ενός συστήματος «κοινής διαχείρισης», κατά κύριο λόγο μέσω 5 μεγάλων ταμείων, των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, πάντα με γνώμονα την υλοποίηση της στρατηγικής **Ευρώπη 2020**. Στόχος της στρατηγικής Ευρώπη 2020 είναι η προαγωγή: *«Εξυπνης» ανάπτυξης: Ανάπτυξης με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, Ανάπτυξης με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία, Βιώσιμης ανάπτυξης (μέσω της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας).* Συνεπώς, οι στρατηγικοί στόχοι επικεντρώνονται στους τομείς της **απασχόλησης, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης, της μείωσης της φτώχειας και του κλίματος / της ενέργειας.**

Υπάρχουν χρηματοδοτήσεις που στοχεύουν σε δράσεις για το περιβάλλον, την ανάπτυξη, την τόνωση της απασχόλησης, και οι οποίες μπορούν να ενταχθούν στα στρατηγικά προγράμματα Δήμων. Τα πέντε αυτά μεγάλα ταμεία από τα οποία η αυτοδιοίκηση θα μπορεί να διεκδικήσει πόρους την περίοδο 2014 – 2020:

- » Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (**ΕΤΠΑ**) – περιφερειακή και αστική ανάπτυξη
- » Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (**ΕΚΤ**) – κοινωνική ένταξη και χρηστή διακυβέρνηση
- » Ταμείο Συνοχής (**ΤΣ**) – οικονομική σύγκλιση των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών
- » Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (**ΕΓΤΑΑ**)
- » Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (**ΕΤΘΑ**).

³⁴ Στη παρούσα ενότητα πραγματοποιείται μια αναλυτική παράθεση όλων των διαθέσιμων (κατά την περίοδο 2014 -2020) εργαλείων χρηματοδότησης του Δήμου (πέραν των τακτικών επιχορηγήσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό και τους ίδιους Πόρους). Παρά το γεγονός ότι ορισμένα από τα χρηματοδοτικά προγράμματα που αναφέρονται στη παρούσα ενότητα χρηματοδοτούν δράσεις που δεν σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Δήμου, επιλέχθηκε η συνοπτική παρουσίαση και αυτών των προγραμμάτων, ώστε να υπάρχει μια ολοκληρωμένη καταγραφή του ευρύτερου χρηματοδοτικού πλαισίου μέσα στο οποίο ο Δήμος θα διεκδικήσει οικονομικούς πόρους κατά την περίοδο 2014 – 2020.

³⁵ GUE/NGL, Οδηγός χρηματοδότησης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά & Επενδυτικά Ταμεία για Περιφέρειες, Δήμους, ΜΚΟ και Επιχειρήσεις, Ιούνιος 2015

7.2. Πολιτική Συνοχής

7.2.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)³⁶

Ο κύριος στόχος του ΕΤΠΑ είναι η ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η γεφύρωση των ανισοτήτων μεταξύ περιφερειών. Οι θεματικοί στόχοι του ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο των οποίων είναι δυνατή η χρηματοδότηση έργων και δραστηριοτήτων είναι οι εξής:

- i. **Έρευνα & Καινοτομία** (π.χ. ερευνητική υποδομή, προώθηση έρευνας & καινοτομίας στις επιχειρηματικές επενδύσεις, κοινωνική και οικολογική καινοτομία, ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών).
- ii. **Τεχνολογία Πληροφοριών & Επικοινωνίας** (π.χ. επέκταση ευρυζωνικής υποδομής, ανάπτυξη προϊόντων ΤΠΕ, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικός πολιτισμός, ηλεκτρονική υγεία).
- iii. **Ανταγωνιστικότητα ΜΜΕ** (π.χ. προώθηση επιχειρηματικότητας και οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών).
- iv. **Οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα** (π.χ. προώθηση ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε επιχειρήσεις, δημόσιες υποδομές και στον τομέα της στέγασης, έξυπνη διαχείριση ενέργειας, προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών άνθρακα για όλα τα είδη εδαφών, βιώσιμη αστική κινητικότητα).
- v. **Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή** και διαχείριση κινδύνου (π.χ. επενδύσεις για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα, επενδύσεις για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές).
- vi. **Προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτικότητα πόρων** (π.χ. επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων και των υδάτων, προστασία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, βιοποικιλότητα (Natura 2000), πράσινες υποδομές και αστικό περιβάλλον, προώθηση υπηρεσιών οικοσυστήματος, οικολογική καινοτομία και αποδοτική οικονομία από πλευράς πόρων).
- vii. **Βιώσιμη Μεταφορά** (π.χ. ΔΕΔ-Μ, περιφερειακή κινητικότητα, ανάπτυξη και βελτίωση συστημάτων μεταφορών φιλικών προς το περιβάλλον (και χαμηλού θορύβου) και χαμηλών εκπομπών άνθρακα, σιδηροδρομικά συστήματα συμπεριλαμβανομένων των μέτρων μείωσης του θορύβου, έξυπνα δίκτυα).
- viii. **Απασχόληση, κοινωνική και εκπαιδευτική υποδομή.**
- ix. **Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση των διακρίσεων** (π.χ. στήριξη για τη φυσική, οικονομική και κοινωνική αναγέννηση μειονεκτούντων κοινοτήτων σε αστικές και αγροτικές περιοχές, στήριξη για κοινωνικές επιχειρήσεις, επενδύσεις στο πλαίσιο των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων).
- x. **Θεσμική ικανότητα δημόσιων αρχών** και ενδιαφερόμενων φορέων.

7.2.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο³⁷

Το ΕΚΤ έχει τέσσερις βασικούς στόχους:

- i. Την προώθηση της κοινωνικής ένταξης
- ii. Τη στήριξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης
- iii. Τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης
- iv. Τη δημιουργία αξιοπρεπούς εργασίας

Τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ αφορούν την πρόσβαση σε απασχόληση, την ένταξη στην αγορά εργασίας, αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα, την ένταξη της γυναίκας στην αγορά εργασίας, την ενεργό γήρανση, την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας, την βοήθεια περιθωριοποιημένων ομάδων, την καταπολέμηση των διακρίσεων, την κοινωνική επιχειρηματικότητα, καθώς επίσης και δραστηριότητες που προωθούν την ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση, τη δια βίου μάθηση.

Επίσης υπάρχουν χρηματοδοτούμενα μέτρα βελτίωσης υπηρεσιών για δημόσιες αρχές και φορείς που εμπλέκονται σε εκπαιδευτικές - δια βίου μάθησης δραστηριότητες, σε δράσεις καταπολέμησης της φτώχειας και στη καταπολέμηση των διακρίσεων γενικότερα.

³⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/erdf/

³⁷ <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=el>

7.2.3. Ταμείο Συνοχής³⁸

Το Ταμείο Συνοχής δημιουργήθηκε με σκοπό να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας, μέσω της χρηματοδότησης του τομέα του Περιβάλλοντος, των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών, της προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης και της μείωσης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

7.3. Κοινή Αγροτική Πολιτική - Αλιεία

7.3.1. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης³⁹

Το ΕΓΤΑΑ είναι, μαζί με το ΕΓΤΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων), ένα από τα δύο μέσα χρηματοδότησης της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ). Παρέχει χρηματοδότηση στις αγροτικές περιοχές για ένα ευρύ φάσμα δράσεων που στοχεύουν στην προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής και περιβαλλοντικής ευημερίας και της τόνωσης της δράσης για το κλίμα.

7.3.2. Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)⁴⁰

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε το ΕΤΘΑ ως το νέο ταμείο για την αλιευτική πολιτική της Ένωσης, για την περίοδο 2014-2020. Το ΕΤΘΑ θα συμβάλει στη μεταρρύθμιση Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και θα βοηθήσει τους αλιείς στη μετάβαση προς τη βιώσιμη αλιεία, καθώς και τις παράκτιες κοινότητες στη διαφοροποίηση των οικονομιών τους.

7.4. Αστική Ανάπτυξη & Εδαφική Συνεργασία

7.4.1. Αστική Ανάπτυξη⁴¹

Ένα νέο στοιχείο της κοινοτικής χρηματοδότησης στο πεδίο της αστικής ανάπτυξης είναι οι καινοτόμες δράσεις για τις οποίες θα διατεθούν 330 εκατομμύρια EUR. Αυτές οι καινοτόμες αστικές δράσεις θα περιλαμβάνουν μελέτες και πιλοτικά προγράμματα για τη δοκιμή νέων λύσεων για τις αστικές προκλήσεις που πιθανόν να αυξηθούν τα επόμενα χρόνια. Τη διαχείριση αυτών των έργων θα αναλάβει απευθείας η Επιτροπή και θα επιλέγονται μέσω διαγωνισμού.

7.4.2. URBACT III⁴²

Η αποστολή του URBACT είναι η δημιουργία δικτύων για τη συνεργασία των πόλεων με σκοπό την ανάπτυξη ολοκληρωμένων λύσεων σε κοινά αστικές προκλήσεις. Το Πρόγραμμα URBACT III, θα οργανωθεί γύρω από τέσσερις βασικούς στόχους:

- i. Τη βελτίωση της ικανότητας των πόλεων για τη διαχείριση βιώσιμων αστικών πολιτικών και πρακτικών με έναν ολοκληρωμένο και συμμετοχικό τρόπο.
- ii. Τη βελτίωση του σχεδιασμού των βιώσιμων αστικών πολιτικών και πρακτικών στις πόλεις.
- iii. Τη βελτίωση της εφαρμογής των ολοκληρωμένων και βιώσιμων αστικών στρατηγικών και δράσεων στις πόλεις.
- iv. Την ανταλλαγή απόψεων έτσι ώστε φορείς λήψης αποφάσεων να έχουν πρόσβαση στη γνώση και την τεχνογνωσία για όλες τις πτυχές της αειφόρου αστικής ανάπτυξης, προκειμένου να βελτιώσουν τις πολιτικές αστικής ανάπτυξης.

³⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/cohesion-fund/

³⁹ <http://enrd.ec.europa.eu/en>

⁴⁰ http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_el.htm

⁴¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/themes/urban-development/

⁴² <http://urbact.eu/>

7.5. Ειδικά Χρηματοδοτικά Μέσα

7.5.1. JASPERS⁴³

Το JASPERS (Κοινή Βοήθεια για τη Στήριξη Σχεδίων στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες) είναι ένας μηχανισμός τεχνικής βοήθειας που παρέχει συμβουλές και υποστήριξη κατά την προπαρασκευαστική φάση έργων και έργων υποδομών.

7.5.2. JESSICA⁴⁴

Το χρηματοδοτικό εργαλείο JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas* ή *Κοινή Ευρωπαϊκή Υποστήριξη για βιώσιμες Επενδύσεις σε Αστικές Περιοχές*) αποτελεί μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Δεν συνιστά μια νέα πηγή χρηματοδότησης αλλά έναν νέο τρόπο αξιοποίησης των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, σχεδιασμένο να βοηθήσει τα Κράτη Μέλη στην αξιοποίηση μηχανισμών χρηματοοικονομικής τεχνικής για την υποστήριξη επενδύσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013 σε έργα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Τα Κράτη Μέλη έχουν κατ' αυτόν τον τρόπο την επιλογή να χρησιμοποιήσουν μέρος της Κοινοτικής επιχορήγησης για επενδύσεις επιστρεπτέας χρηματοδότησης σε έργα που αποτελούν μέρος ενός ολοκληρωμένου σχεδίου βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Αυτές οι επενδύσεις μπορεί να έχουν τη μορφή συμμετοχών ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή/και εγγυήσεων. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η προώθηση βιώσιμων επενδύσεων, της ανάπτυξης και της απασχόλησης σε ευρωπαϊκές αστικές περιοχές και η υποστήριξη στη δημιουργία **Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης** τα οποία θα επιλέξουν και θα ενισχύσουν αστικά έργα με τις παραπάνω επιστρεπτέες μορφές χρηματοδότησης.

Οι στόχοι του JESSICA στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων είναι:

- » **Υψηλότερη παραγωγικότητα των δημόσιων πόρων και πόρων των ΔΤ:** με τη αύξηση της αποδοτικότητας των ΔΤ μέσω της χρησιμοποίησης καινοτόμων και ανακυκλούμενων χρηματοδοτικών εργαλείων στον αστικό τομέα, συμπληρωματικά ως προς τις κλασσικές επιχορηγήσεις
- » **Επίδραση μόχλευσης:** με την κινητοποίηση επιπρόσθετων δημόσιων και ιδιωτικών πόρων προς όφελος των βιώσιμων και ολοκληρωμένων σχεδίων αστικής ανάπτυξης
- » **Τεχνογνωσία, νέες συμπράξεις και συνέργειες:** με την αξιοποίηση της εμπειρίας του ιδιωτικού τομέα ή/και διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπως της ΕΤΕπ, στη χρηματοοικονομική, τη διαχείριση και υλοποίηση έργων.

Η χρησιμότητα του JESSICA προκύπτει από τις καινοτομίες που εισάγει στη χρηματοδότηση επενδύσεων στο αστικό περιβάλλον οι οποίες ενδεχομένως δε θα υλοποιούνταν λόγω αποτυχιών της αγοράς, αυξημένου ιδιωτικού ρίσκου, αδυναμίας ή απροθυμίας δημόσιας επιχορήγησης ή/και έλλειψης ικανοτήτων από το δημόσιο τομέα.

Οι μεν κλασσικές επιχορηγούμενες επενδύσεις:

- Έχουν υψηλό ρίσκο, χαμηλή ζήτηση και μηδενική ή χαμηλή οικονομική βιωσιμότητα
- Αποφέρουν «εξωτερικές» ωφέλειες παρά εσωτερικά (χρηματοοικονομικά) κέρδη
- Τα έργα τους κινητοποιούν την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη
- Δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για επενδυτές / φορείς της αγοράς.

Οι δε εμπορικές επενδύσεις παρουσιάζουν:

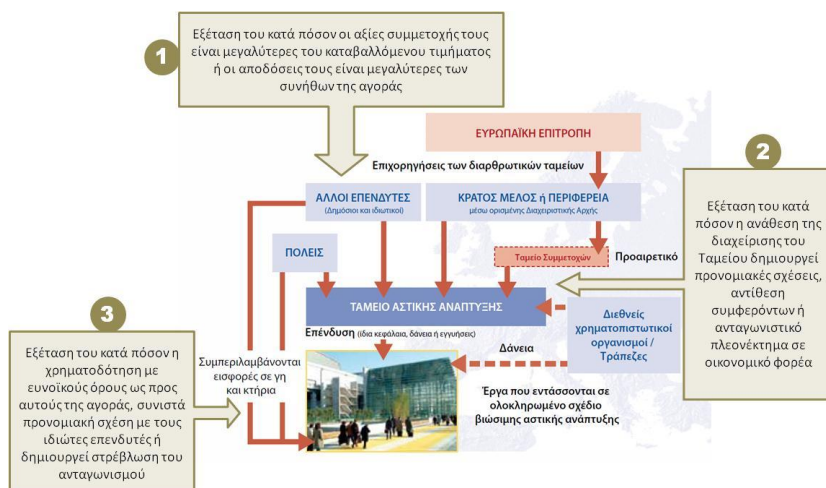
- Σαφές και κατανοητό ρίσκο
- Προφανή λογική για εμπορική χρηματοδότηση μέσω φορέων της αγοράς
- Έσοδα από τα έργα που αντιστοιχούν στο ρίσκο και τα αναμενόμενα κέρδη των εμπορικών επενδυτών.

⁴³ <http://www.jaspers-europa-info.org/>

⁴⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/el/funding/special-support-instruments/jessica/

Οι επενδύσεις JESSICA τοποθετούνται ακριβώς στην περιοχή των έργων που παρουσιάζουν υψηλή εξωτερική απόδοση (π.χ. συμβάλουν στην μακροπρόθεσμη και βιώσιμη αστική ανάπτυξη) και παράλληλα αποδεκτή χρηματοοικονομική απόδοση για μακροπρόθεσμους επενδυτές. Γεφυρώνουν κατ' αυτόν τον τρόπο το χάσμα μεταξύ των επιχορηγούμενων και των εμπορικών έργων, αυξάνοντας τη βιωσιμότητα των δημόσιων έργων στην αγορά

Το πλαίσιο εφαρμογής JESSICA διέπεται από γενικούς και ειδικούς κανονισμούς, που επιτρέπουν στα Κράτη Μέλη να χρησιμοποιήσουν ορισμένους από τους Διαρθρωτικούς Πόρους που τους αναλογούν για να αξιοποιήσουν μηχανισμούς χρηματοοικονομικής τεχνικής έτσι ώστε να υποστηρίξουν βιώσιμες επενδύσεις σε σχέδια ολοκληρωμένης αστικής αναγέννησης.

Εικόνα 7: Σχήμα Υλοποίησης JESSICA

7.5.3. ELENA⁴⁵

Το Πρόγραμμα ELENA καλύπτει έως και το 90% του κόστους τεχνικής υποστήριξης που απαιτείται για την προετοιμασία, την υλοποίηση και τη χρηματοδότηση ενός επενδυτικού προγράμματος. Ένα τέτοιο πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει μελέτες σκοπιμότητας και αγοράς, ενεργειακούς ελέγχους και τη διαδικασία προετοιμασίας υποβολής προσφορών. Έτσι, είτε πρόκειται για την αναπαλαίωση δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, την δημιουργία αειφόρων κτιρίων, την ενεργειακά αποδοτική θέρμανση, τις φιλικές προς το περιβάλλον μεταφορές, κλπ, το Πρόγραμμα ELENA αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τις τοπικές αρχές για:

- i. Ενεργειακή απόδοση σε δημόσια κτίρια
- ii. Ανάπτυξη της χρήσης ηλιακής ενέργειας σε δημόσια κτήρια
- iii. Καθαρές και ενεργειακά αποδοτικές αστικές μεταφορές

7.5.4. Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Οι Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) αποτελούν ένα νέο χρηματοοικονομικό εργαλείο για υλοποίηση επενδυτικών έργων χωρίς να χρειάζεται να αναλάβει το κόστος κατασκευής τους η τοπική αυτοδιοίκηση. Τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν, όχι μόνο λόγω του ευνοϊκού δημοσιονομικού χειρισμού τους, συνοψίζονται ως εξής:

- i. Κόστος συντήρησης / ποιότητα κατασκευής : λόγω του ισχυρού κινήτρου του ιδιωτικού τομέα να ελαχιστοποιήσει το κόστος συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του έργου, εξασφαλίζεται υψηλή ποιότητα κατασκευής.
- ii. Εισαγωγή καινοτομίας / μεταφορά τεχνογνωσίας : ο ιδιωτικός τομέας έχει μεγαλύτερη δυνατότητα από το Δημόσιο στην εισαγωγή καινοτομιών, τόσο στο κατασκευαστικό μέρος ενός έργου, όσο και στη

⁴⁵ <http://www.eib.org/products/advising/elena/index.htm>

- μετέπειτα παροχή υπηρεσιών, την οποία μεταφέρει ως τεχνογνωσία στο δημόσιο τομέα, ο οποίος θα μπορούσε να τη χρησιμοποιήσει σε αντίστοιχα έργα στη συνέχεια
- iii. Χρόνος παράδοσης έργου : η εμπειρία έχει δείξει ότι τα έργα που υλοποιούνται με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ, συνήθως ολοκληρώνονται πριν από τον καθορισμένο χρόνο παράδοσης, διότι ο ιδιωτικός τομέας αποκτά ισχυρότερο κίνητρο εμπρόθεσμης παράδοσης του έργου με τη σύνδεση λήξης έργου και χρηματικών εισροών
 - iv. Υπέρβαση προϋπολογισμού : αν και δεν είναι απόλυτο ότι τα έργα ΣΔΙΤ δεν ξεπερνούν τον αρχικό προϋπολογισμό (ιδίως στην Ελλάδα, όπου υπάρχουν αρχαιολογικά ευρήματα και επιπλέον έξοδα υλοποίησης), οι τυχόν υπερβάσεις σε συμβάσεις μπορούν να αναλαμβάνονται από τον ιδιωτικό τομέα
 - v. Μεταφορά κινδύνου : το κάθε εμπλεκόμενο μέρος σε μια ΣΔΙΤ, αναλαμβάνει τον κίνδυνο εκείνο που είναι σε θέση να διαχειριστεί και έτσι επιτυγχάνεται από άποψη τελικού κόστους, το βέλτιστο αποτέλεσμα
 - vi. Δυνατότητα ταυτόχρονης ανάπτυξης επιπρόσθετων έργων : η απεμπλοκή δημόσιου χρήματος από έργα που μπορούν να υλοποιηθούν με ιδιωτικά κεφάλαια, διευκολύνει τον προγραμματισμό και την υλοποίηση άλλων εξίσου σημαντικών έργων.

7.6. Απασχόληση & Κοινωνική Πολιτική

7.6.1. Πρόγραμμα για την Απασχόληση & την Κοινωνική Αλληλεγγύη (PROGRESS)⁴⁶

Το PROGRESS χρηματοδοτεί δραστηριότητες ανάλυσης και αμοιβαίας μάθησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης. Το πρόγραμμα χωρίζεται σε πέντε τομείς που αντιστοιχούν στους πέντε κύριους τομείς δραστηριοτήτων: απασχόληση, κοινωνική προστασία και ενσωμάτωση, συνθήκες εργασίας, ποικιλομορφία και καταπολέμηση των διακρίσεων, καθώς και ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- i. Βελτίωση των γνώσεων και της κατανόησης της κοινωνικής κατάστασης που επικρατεί στα κράτη μέλη μέσω της ανάλυσης, αξιολόγησης και της στενής παρακολούθησης των πολιτικών
- ii. Υποστήριξη της εκπόνησης στατιστικών εργαλείων και μεθόδων και κοινών δεικτών
- iii. Υποστήριξη και παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας και των πολιτικών στόχων
- iv. Προώθηση της δικτύωσης, της αμοιβαίας μάθησης και του εντοπισμού και της διάδοσης ορθών πρακτικών στο επίπεδο της Ένωσης
- v. Ευαισθητοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών και του κοινού σχετικά με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που επιδιώκονται στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής προστασίας και ενσωμάτωσης, των όρων εργασίας, της καταπολέμησης των διακρίσεων και της ποικιλομορφίας, της ισότητας ανδρών και γυναικών
- vi. Ενίσχυση της ικανότητας των κύριων δικτύων της ΕΕ να προωθούν και να ενισχύουν τις πολιτικές της Ένωσης.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί τα ακόλουθα είδη δραστηριοτήτων:

- i. Δραστηριότητες ανάλυσης (Συλλογή στοιχείων, διασφάλιση ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ στα κράτη μέλη).
- ii. Δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης (αξιολογήσεις από ομότιμους ειδικούς σχετικά με τις πολιτικές κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ένταξης στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών, συγκριτική αξιολόγηση των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ)).
- iii. Υποστήριξη των βασικών ΜΚΟ και Δικτύων.

⁴⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1082&langId=el>

7.6.2. Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες Απασχόλησης (EURES)⁴⁷

Στόχος του δικτύου EURES είναι η διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων μέσα στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Το Δίκτυο EURES παρέχει πληροφορίες σχετικές με νέες θέσεις εργασίας και δίνει πρόσβαση σε ένα δίκτυο συμβούλων σε κάθε χώρα της ΕΕ και της ΕΟΧ. Το δίκτυο EURES είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για ιδιώτες (φοιτητές, ανέργους) που ψάχνουν εργασία άλλα και για φορείς που ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για τις ευκαιρίες που προέρχονται από την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μέσα στον ΕΟΧ.

7.6.3. Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων & Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (MF/SE)⁴⁸

Το MF/SE είναι ένα πρόγραμμα που έχει ως στόχο την παροχή βοήθειας σε άτομα τα οποία αντιμετωπίζουν προβλήματα να λάβουν δάνεια στην παραδοσιακή τραπεζική αγορά προκειμένου να ξεκινήσουν τη δική τους πολύ μικρή επιχείρηση, να αποκτήσουν καλύτερη πρόσβαση σε μικροχρηματοδοτήσεις. Για τον σκοπό αυτό, το MF/SE υποστηρίζει τη σύσταση μικροπιστωτικών ιδρυμάτων με ανάπτυξη ικανοτήτων και προωθεί την ανάπτυξη μιας αγοράς κοινωνικών επενδύσεων.

7.7. Αλληλεγγύη

7.7.1. Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA FEAD)⁴⁹

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) στηρίζει τις δράσεις των χωρών της ΕΕ για παροχή υλικής βοήθειας στους απόρους. Η παροχή υλικής βοήθειας πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως καθοδήγηση και στήριξη για να μπορέσουν τα άτομα αυτά να βγουν από τη φτώχεια.

7.7.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)⁵⁰

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση παρέχει στήριξη σε άτομα που χάνουν τη θέση εργασίας τους είτε εξαιτίας σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στο παγκόσμιο εμπόριο λόγω παγκοσμιοποίησης.

7.7.3. Ταμείο Ασύλου & Μετανάστευσης⁵¹

Ο γενικός στόχος του Ταμείου είναι να συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και στην υλοποίηση, ενδυνάμωση και ανάπτυξη της κοινής πολιτικής στα θέματα ασύλου, επικουρικής προστασίας και προσωρινής προστασίας καθώς και την κοινή μεταναστευτική πολιτική, ενώ παράλληλα θα υπάρχει πλήρης σεβασμός προς τα δικαιώματα και αρχές που έχουν κατοχυρωθεί με βάση τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δυνητικοί Φορείς είναι και οι Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

7.7.4. Ταμείο Αλληλεγγύης (ΤΑΕΕ)⁵²

Το ΤΑΕΕ παρέχει οικονομική ενίσχυση στις δημόσιες επενδύσεις των κρατών μελών για την αντιμετώπιση καταστροφών, όπως, άμεση αποκατάσταση υποδομών, ενίσχυση εξοπλισμού, αποκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και δικτύων ενέργειας. Όλα τα κράτη μέλη καθώς και οι υπό ένταξη χώρες είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΤΑΕΕ σε περίπτωση μεγάλης φυσικής καταστροφής και υπό ορισμένες συνθήκες σε περίπτωση περιφερειακής καταστροφής.

⁴⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1083&langId=el>

⁴⁸ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084&langId=el>

⁴⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1089&langId=el>

⁵⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=el>

⁵¹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/index_en.htm

⁵² http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/solidarity-fund/

7.7.5. Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας⁵³

Οι χώρες που συμμετέχουν στον μηχανισμό συνενώνουν τους πόρους που καθεμιά από αυτές μπορεί να διαθέσει για χώρες που έχουν πληγεί από καταστροφές ανά τον κόσμο. Ο Μηχανισμός αυτός καλύπτει δράσεις στο τομέα της πρόληψης, ασκήσεις ετοιμότητας, σχεδιασμό επιχειρήσεων, υποστηρικτικές δράσεις στο τόπο καταστροφής.

7.8. Πολιτισμός⁵⁴

7.8.1. Δημιουργική Ευρώπη

Το Πρόγραμμα υποστηρίζει την ευρωπαϊκή πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία και την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα.

7.8.2. Πρόγραμμα «MEDIA»

Το υποπρόγραμμα MEDIA καλύπτει πρωτοβουλίες που έχουν ως στόχο την προώθηση και τη διανομή των έργων και την πρόσβαση τους στις αγορές. Καλύπτει μεταξύ άλλων, πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη σχεδίων και δραστηριότητες που προωθούν το ενδιαφέρον σε ταινίες, όπως ο κινηματογράφος δίκτυα ή τα κινηματογραφικά φεστιβάλ

7.8.3. Πρόγραμμα «Πολιτισμός»

Οι προτεραιότητες του υποπρογράμματος «Πολιτισμός» είναι η ενίσχυση της πολιτιστικής και δημιουργικής ικανότητας του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα να λειτουργούν σε διακρατικό και διεθνές επίπεδο και να προωθούν τη διακρατική κυκλοφορία και κινητικότητα. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι προτεραιότητες που καθορίζονται στον κανονισμό, το υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» παρέχει στήριξη ιδίως για:

- i. Έργα διακρατικής συνεργασίας που φέρνουν σε επαφή πολιτιστικούς και δημιουργικούς οργανισμούς από διαφορετικές χώρες.
- ii. Δραστηριότητες ευρωπαϊκών δικτύων πολιτιστικών και δημιουργικών οργανισμών από διαφορετικές χώρες.
- iii. Δραστηριότητες από οργανισμούς με ευρωπαϊκό προσανατολισμό για την προώθηση της ανάπτυξης νεοεμφανιζόμενων ταλέντων και την τόνωση της διακρατικής κινητικότητας των πολιτιστικών και δημιουργικών παραγόντων και την κυκλοφορία των έργων.
- iv. Έργα λογοτεχνικής μετάφρασης και περαιτέρω προώθηση των μεταφρασμένων έργων λογοτεχνίας. Τα έργα είναι ανοικτά σε πολιτιστικούς και δημιουργικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα.

7.8.4. Πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες»⁵⁵

Το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες» έχει δυο κεντρικούς στόχους: (α) Την ευρωπαϊκή μνήμη μέσα από το διάλογο και την ανάπτυξη δικτύων σχετικά με την ιστορία, την ταυτότητα και τους στόχους της Ένωσης και (β) τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά μέσω της προώθησης της καλύτερης κατανόησης της διαδικασίας χάραξης πολιτικής της ΕΕ.

Όλες οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος πρέπει να έχουν μια ευρωπαϊκή διάσταση. Το σκέλος της ευρωπαϊκής μνήμης υποστηρίζει δραστηριότητες που προωθούν τον προβληματισμό σχετικά με την ευρωπαϊκή πορεία και τις κοινές Ευρωπαϊκές αξίες. Το σκέλος της συμμετοχής στις δημοκρατικές διαδικασίες χρηματοδοτεί τους ακόλουθους τύπους δράσεων:

⁵³ <http://ec.europa.eu/echo/en/what/civil-protection/mechanism>

⁵⁴ http://ec.europa.eu/culture/creative-europe/index_en.htm

⁵⁵ http://efc.ypes.gr/?page_id=307

- i. Έργα αδελφοποίησης πόλεων που φέρνουν σε επαφή τους πολίτες
- ii. Δίκτυα πόλεων που συνεργάζονται μακροπρόθεσμα σε ένα κοινό θέμα
- iii. Έργα σχετικά με την κοινωνία των πολιτών που συγκεντρώνουν πολίτες για δραστηριότητες σε άμεση σύνδεση με τις πολιτικές της ΕΕ.

Οι επιδοτήσεις λειτουργίας παρέχουν χρηματοοικονομική στήριξη για τις συνήθεις δραστηριότητες μιας οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών. Στο σκέλος της ευρωπαϊκής μνήμης, επιλέξιμες για λειτουργικές επιδοτήσεις είναι οργανώσεις που αντικατοπτρίζουν τα αίτια των απολυταρχικών καθεστώτων στη σύγχρονη ιστορία της Ευρώπης, καθώς και άλλες καθοριστικές στιγμές και σημεία αναφοράς της πρόσφατης ευρωπαϊκής ιστορίας. Στο σκέλος συμμετοχής στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά, επιλέξιμες για λειτουργικές επιδοτήσεις είναι οργανώσεις που ασχολούνται με τη συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ, ξεκινώντας από την τοπική δημοκρατία μέχρι την αύξηση των δυνατοτήτων των πολιτών να συμμετέχουν ενεργά στην πολιτική της ΕΕ.

7.9. Εκπαίδευση & Νεολαία

7.9.1. ERASMUS+⁵⁶

Το ERASMUS+ είναι το νέο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, που στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας καθώς και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας, σε όλους τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης (Ανώτατη Εκπαίδευση, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχολική Εκπαίδευση, δραστηριότητες νεολαίας, κ.τ.λ.).

7.9.2. ERASMUS για Νέους Επιχειρηματίες⁵⁷

Το πρόγραμμα Erasmus για Νέους Επιχειρηματίες απευθύνεται σε επιχειρηματίες με δραστηριότητα έως 3 χρόνια ή ετίδοξους επιχειρηματίες, οι οποίοι μπορούν να μεταβούν για 1 έως 6 μήνες σε μια ευρωπαϊκή χώρα, προκειμένου να εκπαιδευτούν σε μία εν λειτουργία επιχείρηση με σκοπό να αποκτήσουν εμπειρία και τεχνογνωσία. Όλοι οι νέοι επιχειρηματίες που σχεδιάζουν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση και διαθέτουν ένα βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο, μπορούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

7.10. Πολιτικά Δικαιώματα

7.10.1. Πρόγραμμα για τα Δικαιώματα & την Ιθαγένεια⁵⁸

Το πρόγραμμα υποστηρίζει δράσεις για την:

- i. Καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της ομοφοβίας και άλλων μορφών μισαλλοδοξίας
- ii. Την παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την ύπαρξη ρατσιστικών / ξενοφοβικών / ομοφοβικών ιστοσελίδων
- iii. Την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών
- iv. Την ανάπτυξη αποτελεσματικών μηχανισμών υποβολής καταγγελιών από τα θύματα των εγκλημάτων μίσους (και / ή δημιουργία δικτύων αναφοράς).
- v. Την ανάλυση δεδομένων, στατιστικών, ανάπτυξη κοινών μεθοδολογιών, δεικτών, μελετών, ερευνών, αξιολόγησης αντίκτυπου κ.λπ.
- vi. Τις δράσεις κατάρτισης όπως για παράδειγμα ανταλλαγές προσωπικού, εργαστήρια, σεμινάρια κ.λπ
- vii. Τις δράσεις αμφίδρομης μάθησης, συνεργασίας, διάχυσης, ανταλλαγές, καινοτομικές προσεγγίσεις κ.τ.λ.
- viii. Την υποστήριξη σε κύριους εταίρους

⁵⁶ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/discover/index_el.htm

⁵⁷ <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=5#.Ut5-D6VZAy4>

⁵⁸ http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contracts/index_en.htm

7.11. Περιβάλλον

7.11.1. LIFE 2014-2020⁵⁹

Το πρόγραμμα LIFE είναι το χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον. Το LIFE συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη και στην επίτευξη των σκοπών και στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και στηρίζει την εφαρμογή άλλων στρατηγικών και σχεδίων της ΕΕ για το περιβάλλον και για το κλίμα. Μέσω του προγράμματος LIFE χρηματοδοτούνται μέτρα και έργα με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για τα κράτη-μέλη. Στο πρόγραμμα LIFE για την επόμενη περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, καθιερώνονται δύο υποπρογράμματα, το πρώτο για το Περιβάλλον και το δεύτερο για την Κλιματική Δράση.

Το σκέλος «Περιβάλλον» του νέου προγράμματος (75% του προϋπολογισμού) καλύπτει τρεις τομείς προτεραιότητας:

- Περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων
- Φύση και βιοποικιλότητα
- Περιβαλλοντική διακυβέρνηση και πληροφόρηση.

Το σκέλος «Δράση για το κλίμα» (25% του προϋπολογισμού) καλύπτει:

- Μετριασμό της κλιματικής αλλαγής
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- Κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση

Το πρόγραμμα LIFE εκτός από τα «παραδοσιακά έργα» όπως έργα πιλοτικά (καινοτόμα), επίδειξης, βέλτιστων πρακτικών, έργα πληροφόρησης ευαισθητοποίησης και διάδοσης περιλαμβάνει επίσης μια νέα κατηγορία έργων, τα ολοκληρωμένα έργα, τις στρατηγικές και έργα για το περιβάλλον ή το κλίμα, τα οποία θα λειτουργούν σε εκτεταμένη εδαφική κλίμακα και που θα χρηματοδοτούνται από κοινού με τουλάχιστον μία ακόμη σχετική χρηματοδοτική πηγή. Επίσης περιλαμβάνει έργα τεχνικής βοήθειας, έργα οικοδόμησης δυναμικού και προπαρασκευαστικά έργα. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE είναι ανοιχτή για δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ΜΚΟ, δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις.

7.12. Μεταφορές

7.12.1. «Συνδέοντας την Ευρώπη» - Δίκτυα Ενέργειας – Μεταφορών & Ευρυζωνικά Δίκτυα⁶⁰

Είναι το νέο γενικό πρόγραμμα για επενδύσεις της ΕΕ σε έργα ενέργειας, μεταφορών και ευρυζωνικής υποδομής κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Εστιάζοντας σε ευφυή, βιώσιμα και πλήρως συνδεδεμένα δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και ψηφιακής τεχνολογίας, η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» θα συμβάλει στην ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς.

⁵⁹ <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/ngos/documents/ngos2014.pdf>

⁶⁰ <http://www.espa.gr/el/Pages/cef.aspx>

7.13. Διαπεριφερειακή Συνεργασία

7.13.1. Πρόγραμμα Εδαφικής Συνεργασίας

Η Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (ΕΕΣ) είναι τμήμα του ΕΤΠΑ και συμπεριλαμβάνει μορφές διασυνοριακής, διαπεριφερειακής και διεθνικής συνεργασίας. Για την Ελλάδα έχουν εγκριθεί τα προγράμματα «Ελλάδα-Βουλγαρία», «Ελλάδα-Ιταλία», «Ελλάδα- Αλβανία», «Ελλάδα-ΠΓΔΜ». Επιπλέον, υπάρχει το πρόγραμμα Μεσογειακός Χώρος, στο οποίο συμμετέχουν η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο - Γιβραλτάρ, η Μάλτα, η Κύπρος, η Σλοβενία, η Κροατία και η Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Η Ελλάδα επίσης συμμετέχει στο διαπεριφερειακό πρόγραμμα INTERREG IV C, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ - πλην της Γερμανίας - καθώς και η Νορβηγία και η Ελβετία. Θεματικοί στόχοι αυτών των προγραμμάτων μπορούν να αποτελέσουν: η έρευνα & καινοτομία, η ανταγωνιστικότητα, τα ΜΜΕ, η οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και διαχείριση κινδύνων, η προστασία του περιβάλλοντος και επάρκεια πόρων, οι μεταφορές, η απασχόληση, η κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση των διακρίσεων, η εκπαίδευση και κατάρτιση, η θεσμική ικανότητα δημόσιων αρχών. Οι ΕΕΣ υλοποιούνται στη βάση προγραμμάτων συνεργασίας, τα οποία καταρτίζονται από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Οι συμμετέχοντες ορίζουν μια ενιαία διαχειριστική αρχή που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση του προγράμματος και τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επιλέξουν έναν Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας ως διαχειριστική αρχή. Ένας Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) είναι ένα μέσο συνεργασίας για τη σύσταση νομικής προσωπικότητας που επιτρέπει στις δημόσιες αρχές να παρέχουν υπηρεσίες από κοινού. Τα μέλη ενός ΕΟΕΣ μπορεί να είναι κράτη μέλη, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ενώσεις και οποιοσδήποτε άλλος δημόσιος φορέας. Παρόλο που η κύρια λειτουργία των εν λόγω οντοτήτων είναι η διαχείριση και η υλοποίηση προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, οι εν λόγω οντότητες μπορούν να πραγματοποιούν δράσεις στο πλαίσιο οποιασδήποτε άλλης κοινοτικής χρηματοδότησης ή χωρίς κοινοτική χρηματοδότηση.

7.13.2. Μακροπεριφερειακές Στρατηγικές⁶¹

Η ΕΕ έχει καταρτίσει 3 στρατηγικές, οι οποίες καλύπτουν διάφορες πολιτικές και επικεντρώνονται σε μια «μακροπεριφέρεια».

- Στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας
- Στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη
- Στρατηγική της ΕΕ για την Περιφέρεια της Αδριατικής και του Ιονίου

7.14. Έρευνα

7.14.1. HORIZON 2020⁶²

Το ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 είναι το νέο πρόγραμμα πλαίσιο για τις επενδύσεις της ΕΕ στην έρευνα και την καινοτομία και τη βιομηχανική υπεροχή. Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ερευνητικών πεδίων. Η χρηματοδότηση αυτή συνήθως λαμβάνει τη μορφή επιχορηγήσεων για τη μερική χρηματοδότηση ενός μεγάλου φάσματος ερευνητικών έργων. Το νέο πρόγραμμα ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 για επενδύσεις στην έρευνα και στην καινοτομία ενσωματώνει τη στενότερη συμμετοχή των πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών και των οργανισμών του δημοσίου τομέα. Οι πιο σημαντικές δυνατότητες χρηματοδότησης για ΜΚΟ διατίθενται στα σκέλη του προγράμματος «Κοινωνικές προκλήσεις» και «Επιστήμη στην κοινωνία». Δυνητικοί Φορείς είναι και οι Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

⁶¹ <http://www.adriatic-ionian.eu/>

⁶² <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

7.15. Υγεία

Το πρόγραμμα της ΕΕ για την υγεία, έχει 4 βασικούς στόχους :

- i. Προαγωγή της υγείας, πρόληψη των νόσων και καλλιέργεια συνθηκών για την υιοθέτηση υγιεινών τρόπων ζωής, με βάση την αρχή «η υγεία σε όλες τις πολιτικές».
- ii. Προστασία των πολιτών της Ένωσης από σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας
- iii. Συμβολή σε καινοτόμα, αποδοτικά και βιώσιμα συστήματα υγείας
- iv. Διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών της Ένωσης σε καλύτερη και ασφαλέστερη υγειονομική περίθαλψη.

Η συμμετοχή είναι ανοικτή σε ευρύ φάσμα οργανισμών συμπεριλαμβανομένης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

7.16. Δικαιοσύνη

Το πρόγραμμα της ΕΕ για τη δικαιοσύνη, προωθεί τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, υποστηρίζει την κατάρτιση των δικαστών, των εισαγγελέων και άλλων επαγγελματιών του τομέα και χρηματοδοτεί δράσεις της ΕΕ για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Δυνητικοί Φορείς είναι και οι Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

7.17. Θεματικοί Στόχοι 5^{ης} Προγραμματικής Περιόδου 2014 - 2020

Οι θεματικοί στόχοι της 5^{ης} Προγραμματικής Περιόδου 2014 – 2020, όπως αυτοί διατυπώνονται στα κείμενα προγραμματισμού σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, έχουν ως εξής:

Θεματικός Στόχος 1:	Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας.
Θεματικός Στόχος 2:	Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και της ποιότητάς τους.
Θεματικός Στόχος 3:	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
Θεματικός Στόχος 4:	Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.
Θεματικός Στόχος 5:	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων
Θεματικός Στόχος 6:	Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων.
Θεματικός Στόχος 7:	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων.
Θεματικός Στόχος 8:	Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
Θεματικός Στόχος 9:	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης
Θεματικός Στόχος 10:	Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση
Θεματικός Στόχος 11:	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Πίνακας 50: Στρατηγική της ΕΕ κατά την 5^η Προγραμματική Περίοδο 2014 - 2020⁶³

Αύξηση του % απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών, σε τουλάχιστον 75%

Αύξηση του επιπέδου επενδύσεων σε 3% στον τομέα Ε&Α, με βελτίωση ιδίως των όρων επένδυσης σε Ε&Α, από τον ιδιωτικό τομέα και δημιουργία νέου δείκτη για την παρακολούθηση της καινοτομίας

Μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου κατά 20% τουλάχιστον, σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, ή κατά 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν, αύξηση σε 20% του % των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αύξηση σε 20% της ενεργειακής απόδοσης

Μείωση του % των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση, από το τρέχων 15% σε 10% και αύξηση του % πληθυσμού ηλικίας 30 έως 34 ετών που έχει ολοκληρώσει 3βάθμια εκπαίδευση, από 31% σε τουλάχιστον 40%

Μείωση κατά 25% του αριθμού των Ευρωπαίων που ζουν κάτω από τα εθνικά όρια της φτώχειας για τον απεγκλωβισμό 20 εκ. Ανθρώπων από τη φτώχεια

ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ
Καινοτομία	Κλίμα, Ενέργεια & Κινητικότητα	Απασχόληση και Δεξιότητες
Εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Ένωση Καινοτομίας», για να βελτιωθούν οι συνθήκες πλαίσιο και η πρόσβαση στη χρηματοδότηση για έρευνα και καινοτομία ώστε να ενισχυθεί η αλυσίδα καινοτομίας και να αυξηθούν τα επίπεδα επενδύσεων σε ολόκληρη την ένωση	Εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Μια Ευρώπη που Χρησιμοποιεί Αποτελεσματικά του Πόρους», για να αποσυνδεθεί η οικονομική ανάπτυξη από την χρήση των πόρων, με τον περιορισμό της έκλυσης CO2 από την οικονομία μας, με την αύξηση της χρήσης των ΑΠΕ, με τον εκσυγχρονισμό του τομέα των μεταφορών και την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης	Εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Ατζέντα για Νέες Δεξιότητες & Θέσεις Εργασίας», για να εκσυγχρονιστούν οι αγορές εργασίας με τη διευκόλυνση της κινητικότητας στην αγορά εργασίας και τη δια βίου ανάπτυξη δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και την καλύτερη αντιστοίχιση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας
Εκπαίδευση	Ανταγωνιστικότητα	Καταπολέμηση της Φτώχειας
Εμβληματική Πρωτοβουλία της ΕΕ «Νεολαία σε Κίνηση» για να ενισχυθούν οι επιδόσεις των εκπαιδευτικών συστημάτων και να ενισχυθεί η ελκυστικότητα σε διεθνές επίπεδο της 3βάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης	Εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Μια Βιομηχανική Πολιτική για την Εποχή της Παγκοσμιοποίησης», για να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον, ιδίως για τις ΜΜΕ και να στηριχθεί η ανάπτυξης ισχυρής και βιώσιμης βιομηχανικής βάσης, ικανής να ασκεί ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο	Εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα για την Καταπολέμηση της Φτώχειας», για να διασφαλιστεί η εδαφική και κοινωνική συνοχή, ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία
Ψηφιακή Κοινωνία		
Εμβληματική Πρωτοβουλία της ΕΕ «Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη», για να επισπευτεί η ανάπτυξη των υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας και να αντληθούν οφέλη από μια ψηφιακή ενιαία αγορά για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις		

⁶³ Ευρώπη 2020, Στρατηγική για Έξυπνη, Διατηρήσιμη & Χωρίς Περιορισμούς Ανάπτυξης, Βρυξέλες 03.03.2010, Τελικό

7.18. ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Στο εγκεκριμένο έγγραφο προγραμματισμού του ΕΣΠΑ 2014 2020, αναγνωρίζεται η ανάγκη αναχαίτισης της παρατεταμένης ύφεσης και στη συνέχεια η επίτευξη σταθερής, ποιοτικής και διατηρήσιμης ανάκαμψης. Στη κατεύθυνση αυτή, η **Ελλάδα υιοθετεί** – με διαφορετική προφανώς ένταση – **το σύνολο των πιο πάνω Θεματικών Στόχων που προβλέπονται από τους κανονισμούς** της ΕΕ για τα προγράμματα της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Η επιλογή αυτή είναι απόλυτα συμβατή με τις ανειλημμένες θεσμικές και οργανωτικές μεταρρυθμίσεις και τη στρατηγική επικέντρωση της αναπτυξιακής προσπάθειας σε επιλεγμένους στόχους και αντίστοιχους τομείς και δράσεις, δεδομένου ότι είναι ανάγκη να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα προβλήματα οικονομικά, κοινωνικά, υποδομών, ποιότητας ζωής, κλπ. Για το σύνολο των προτεραιοτήτων λαμβάνεται μέριμνα - στο πλαίσιο μιας **αρχιτεκτονικής των προγραμμάτων που αναδεικνύει τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα** των παρεμβάσεων να συνεργούν μεταξύ τους και να συμπληρώνονται για την επίτευξη πολλαπλασιαστικών και, κυρίως, ορατών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες **πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες**:

- i. **Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας:** Πρόκειται για τη βασική στρατηγική προτεραιότητα και την εμβληματικότερη αυτών, καθώς σηματοδοτεί με το περιεχόμενό της και τον ολοκληρωμένο της χαρακτήρα, την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα.
- ii. **Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική Ενσωμάτωση:** Εμβληματική χρηματοδοτική προτεραιότητα, καθώς καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης - την ανεργία και την φτώχεια θέτοντας τα θεμέλια για μια βιώσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί απασχόληση. Λόγω της έντασης των προβλημάτων θα αναζητηθούν οι μέγιστες συνέργιες των πολιτικών απασχόλησης για τη δημιουργία πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων μέσω συνδυασμού μέτρων και παρεμβάσεων που επιδιώκουν μια καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα αντικυκλικά και στα διαρθρωτικά μέτρα στο πλαίσιο της επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας.
- iii. **Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον:** Βασική επιδίωξη για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η εξοικονόμηση ενέργειας – ενεργειακή αποδοτικότητα, αποτελούν βασικές προτεραιότητες, από τις οποίες αναμένεται να προκύψει και νέα «πράσινη» επιχειρηματικότητα. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί δυνητικά για τη χώρα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι δράσεις στο πεδίο αυτό θα έχουν ως γνώμονα την προστασία της δημόσιας υγείας και της ζωής των πολιτών. Οι δράσεις για τη μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας και την ενίσχυση της δασοπροστασίας, όπως επίσης και τη μείωση των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν προϋποθέσεις για την προώθηση υπηρεσιών οικοσυστήματος και τη δυνατότητα αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος ως «πόρου» για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων όπως ο οικότουρισμός.
- iv. **Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη :** Κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του τομέα μεταφορών για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 παραμένει η περαιτέρω ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και η προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών για την άμεση αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης και την ανάδειξη της Ελλάδας σε κύρια Ευρωπαϊκή πύλη και κόμβο μεταφορών των Βαλκανίων και της Μεσογείου, επαρκώς συνδεδεμένη με τα άλλα κράτη μέλη και κυρίως με τον κεντρικό αναπτυξιακό πυρήνα της Ε.Ε.
- v. **Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:** Η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και γενικότερα του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας, αποτελεί προϋπόθεση, αλλά και καθοριστικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την επίτευξη των στόχων της εμβληματικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητά της και την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

7.18.1. Αρχιτεκτονική των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020

7.18.1.1. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία**». Στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και η αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Σηματοδοτεί την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς κλάδους, όπως ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας, αλλά και η μεταποίηση και οι υπηρεσίες υψηλής εγχώριας προστιθέμενης αξίας, ώστε να αυξηθούν η κλίμακα/μέγεθος των μονάδων παραγωγής, να επιταχυνθεί η εισαγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών που δημιουργούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και τις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν νέα γνώση, παράγοντας προϊόντα υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη**»: Οι στόχοι του Ε.Π. συνίστανται στην προώθηση της ολοκλήρωσης βασικών μεταφορικών υποδομών (οδικών, σιδηροδρομικών, λιμένων, αεροδρομίων), την προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος Μεταφορών, τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, καθώς και την ανάπτυξη βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς) για την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Στον τομέα του περιβάλλοντος οι στόχοι συνίστανται στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος, ως μέσου για την υποστήριξη της μετάβασης της Χώρας σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον με ταυτόχρονη υποστήριξη της δημιουργίας ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στο σύνολο των τομέων της οικονομίας τη διευκόλυνση της προσέλκυσης επενδύσεων και την παροχή ευκαιριών άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον ίδιο τον Τομέα του Περιβάλλοντος.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**». περιλαμβάνει ολοκληρωμένες πολιτικές για τη στήριξη της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, την προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, την ισχυροποίηση της σύνδεσης της εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης με την αγορά εργασίας, με βασικό στόχο τον περιορισμό ή/και την εξάλειψη των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης, ή/και την ελαχιστοποίηση του κόστους που προκαλείται από την υψηλή ανεργία.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα**» που περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων μέσω και νέων τεχνολογιών και πληροφορικής στον Δημόσιο Τομέα. Το Ε.Π. θα συμβάλει στην εθνική προσπάθεια προκειμένου *στα επόμενα χρόνια, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση να καταστεί συνεκτική, καλά συντονισμένη, ευέλικτη, εξωστρεφής και προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα, αποκαθιστώντας τη σχέση εμπιστοσύνης του κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, παρέχοντας πολιτοκεντρικές και συνεχώς αναβαθμιζόμενες υπηρεσίες αποτελώντας έτσι έναν από τους βασικούς πυλώνες για την ανάκαμψη της χώρας.*

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Τεχνική Βοήθεια**». Το πρόγραμμα στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των Ε.Π. που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Πίνακας 51: Κατανομή Πόρων ΕΣΠΑ 2014 - 2020

#	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΣΥΝΟΛΟ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	3.646.378.290,48	448.728.189,17	456.258.836,33	502.278.558,26	529.482.221,91	553.470.336,19	561.780.215,58	594.379.933,04
	ΕΤΠΑ	2.970.871.632,77	345.229.606,35	356.986.198,51	403.528.550,41	435.368.519,04	462.161.722,18	468.851.658,92	498.745.377,36
	ΕΚΤ	675.506.657,71	103.498.582,82	99.272.637,82	98.750.007,85	94.113.702,87	91.308.614,01	92.928.556,66	95.634.555,68
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΛΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	4.333.917.413,04	562.665.922,30	604.970.895,71	599.888.292,61	628.671.337,97	631.659.525,53	655.514.110,33	650.547.328,59
	ΕΤΠΑ	1.155.178.564,90	140.699.002,07	170.247.909,76	154.487.063,69	173.406.510,20	167.225.732,78	181.372.254,03	167.740.092,37
	ΕΚΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΤΣ	3.178.738.848,14	421.966.920,23	434.722.985,95	445.401.228,92	455.264.827,77	464.433.792,75	474.141.856,30	482.807.236,22
3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	1.933.409.508,56	276.449.521,46	291.731.298,46	285.741.167,65	270.137.306,01	270.090.657,62	268.910.789,73	270.348.767,63
	ΕΤΠΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΕΚΤ	1.933.409.508,56	276.449.521,46	291.731.298,46	285.741.167,65	270.137.306,01	270.090.657,62	268.910.789,73	270.348.767,63
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ για την ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ των ΝΕΩΝ	171.517.029,00	96.357.882,00	75.159.147,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	377.228.417,18	21.245.163,61	32.031.596,42	43.001.282,50	53.891.034,01	64.804.029,50	75.689.971,64	86.565.339,50
	ΕΤΠΑ	176.750.388,88	12.542.759,78	16.777.704,80	21.014.230,35	25.251.127,00	29.486.103,03	33.717.663,83	37.960.800,09
	ΕΚΤ	200.478.028,30	8.702.403,83	15.253.891,62	21.987.052,15	28.639.907,01	35.317.926,47	41.972.307,81	48.604.539,41
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	406.191.468,60	59.952.237,09	57.422.646,59	57.253.048,06	57.293.789,91	58.053.224,27	57.913.929,91	58.302.592,77
	ΕΤΠΑ	352.936.804,28	50.645.514,15	49.098.262,31	49.292.982,34	50.383.533,71	51.138.749,35	50.996.211,81	51.381.550,61
	ΕΚΤ	53.254.664,32	9.306.722,94	8.324.384,28	7.960.065,72	6.910.256,20	6.914.474,92	6.917.718,10	6.921.042,16
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	771.891.345,99	116.834.688,11	111.407.410,05	110.502.837,53	108.455.489,20	108.880.469,31	108.155.827,52	107.654.624,27
	ΕΤΠΑ	640.647.291,24	93.889.534,51	90.885.133,02	90.880.231,63	91.426.747,35	91.844.516,85	91.113.321,69	90.607.806,19
	ΕΚΤ	131.244.054,75	22.945.153,60	20.522.277,03	19.622.605,90	17.028.741,85	17.035.952,46	17.042.505,83	17.046.818,08
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	320.904.543,39	48.817.533,31	46.508.943,20	46.083.813,80	45.053.615,89	45.144.502,05	44.804.485,57	44.491.649,57
	ΕΤΠΑ	263.809.882,37	38.834.978,09	37.580.574,99	37.546.987,17	37.645.775,51	37.733.805,80	37.391.065,33	37.076.695,48
	ΕΚΤ	57.094.661,02	9.982.555,22	8.928.368,21	8.536.826,63	7.407.840,38	7.410.696,25	7.413.420,24	7.414.954,09
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	ΗΠΕΙΡΟΥ	260.677.513,65	38.474.959,03	36.851.568,55	36.742.726,94	36.768.873,43	37.256.248,17	37.166.854,60	37.416.282,93
	ΕΤΠΑ	226.500.790,20	32.502.274,75	31.509.310,12	31.634.273,66	32.334.146,11	32.818.813,43	32.727.338,52	32.974.633,61
	ΕΚΤ	34.176.723,45	5.972.684,28	5.342.258,43	5.108.453,28	4.434.727,32	4.437.434,74	4.439.516,08	4.441.649,32
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	392.788.583,98	59.427.330,28	56.671.076,49	56.215.933,12	55.192.945,34	55.418.229,26	55.093.561,75	54.809.507,74
	ΕΤΠΑ	326.269.401,51	47.797.985,84	46.269.715,44	46.270.541,50	46.562.158,11	46.783.759,30	46.415.757,59	46.169.483,73
	ΕΚΤ	66.519.182,47	11.629.344,44	10.401.361,05	9.945.391,62	8.630.787,23	8.634.469,96	8.637.804,16	8.640.024,01
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	264.590.187,49	37.647.143,37	37.141.732,97	37.220.134,07	37.558.768,29	38.059.003,99	38.307.567,86	38.655.836,94
	ΕΤΠΑ	245.794.494,49	34.364.267,36	34.204.069,87	34.410.806,57	35.119.552,36	35.618.291,85	35.865.267,46	36.212.239,02
	ΕΚΤ	18.795.693,00	3.282.876,01	2.937.663,10	2.809.327,50	2.439.215,93	2.440.712,14	2.442.300,40	2.443.597,92
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	95.026.212,05	14.293.350,95	13.561.572,77	13.486.298,46	13.301.647,23	13.477.253,57	13.424.688,27	13.481.400,80
	ΕΤΠΑ	74.278.999,27	10.666.515,91	10.318.004,58	10.384.806,32	10.609.925,33	10.783.896,38	10.730.147,87	10.785.702,88
	ΕΚΤ	20.747.212,78	3.626.835,04	3.243.568,19	3.101.492,14	2.691.721,90	2.693.357,19	2.694.540,40	2.695.697,92
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	216.273.871,58	32.250.351,10	31.594.113,49	31.255.093,65	30.167.680,45	30.187.990,86	30.435.578,76	30.383.063,27
	ΕΤΠΑ	160.803.272,47	22.554.820,01	22.918.536,20	22.960.168,36	22.971.483,00	22.989.212,05	23.231.902,96	23.177.149,89
	ΕΚΤ	55.470.599,11	9.695.531,09	8.675.577,29	8.294.925,29	7.196.197,45	7.198.778,81	7.203.675,80	7.205.913,38
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	181.539.759,53	24.450.242,30	25.857.140,42	25.770.010,01	25.601.675,06	25.756.855,76	26.777.866,74	27.325.969,24
	ΕΤΠΑ	155.534.239,77	19.911.728,78	21.791.636,26	21.882.441,14	22.227.244,99	22.380.851,32	23.397.422,55	23.942.914,73
	ΕΚΤ	26.005.519,76	4.538.513,52	4.065.504,16	3.887.568,87	3.374.430,07	3.376.004,44	3.380.444,19	3.383.054,51
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	241.335.599,84	33.254.530,21	34.158.736,18	34.124.657,20	34.133.652,41	34.445.295,64	35.330.600,00	35.888.128,20
	ΕΤΠΑ	214.491.238,72	28.568.084,00	29.962.534,68	30.111.963,16	30.650.172,57	30.959.974,97	31.841.662,68	32.396.846,66
	ΕΚΤ	26.844.361,12	4.686.446,21	4.196.201,50	4.012.694,04	3.483.479,84	3.485.320,67	3.488.937,32	3.491.281,54
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	ΚΡΗΤΗΣ	347.906.498,45	48.621.251,03	49.584.735,90	49.382.746,57	48.946.217,12	49.354.989,16	50.618.911,86	51.397.646,81
	ΕΤΠΑ	289.648.876,11	38.448.625,62	40.477.087,23	40.673.816,84	41.387.173,16	41.792.075,02	43.048.186,83	43.821.911,41
	ΕΚΤ	58.257.622,34	10.172.625,41	9.107.648,67	8.708.929,73	7.559.043,96	7.562.914,14	7.570.725,03	7.575.735,40
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	ΑΤΤΙΚΗΣ	911.973.576,96	136.812.685,27	131.495.185,63	130.681.963,39	127.420.247,21	128.067.194,60	128.168.233,42	129.328.067,44
	ΕΤΠΑ	678.314.113,31	95.968.213,43	94.959.103,46	95.746.399,74	97.106.626,21	97.740.053,21	97.824.911,09	98.968.806,17
	ΕΚΤ	233.659.463,65	40.844.471,84	36.536.082,17	34.935.563,65	30.313.621,00	30.327.141,39	30.343.322,33	30.359.261,27
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	84.085.281,06	12.779.100,81	12.072.172,54	11.970.462,61	11.720.354,42	11.865.869,39	11.819.877,57	11.857.443,72
	ΕΤΠΑ	62.172.081,03	8.947.808,32	8.645.971,32	8.694.490,43	8.877.597,37	9.021.432,52	8.974.188,49	9.010.592,58
	ΕΚΤ	21.913.200,03	3.831.292,49	3.426.201,22	3.275.972,18	2.842.757,05	2.844.436,87	2.845.689,08	2.846.851,14
	ΤΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΕΓΤΑΑ)	4.223.960.793,00	605.051.830,00	604.533.693,00	604.004.906,00	603.465.245,00	602.915.722,00	602.337.071,00	601.652.326,00
19	ΑΛΙΕΙΑ & ΘΑΛΑΣΣΑ (ΕΤΘΑ)								
20	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	317.612.062,97	42.653.455,52	43.546.467,30	44.453.725,54	45.359.234,14	46.264.678,13	47.206.313,81	48.128.188,53
	ΕΤΠΑ	171.714.541,77	22.480.309,42	22.302.898,77	23.416.242,48	24.965.401,86	25.764.497,18	26.019.970,56	26.765.221,50
	ΕΚΤ	77.616.867,80	11.382.400,79	11.436.161,48	11.317.390,98	10.675.124,05	10.755.536,70	10.909.493,55	11.140.760,25
	ΤΣ	68.280.653,40	8.790.745,31	9.807.407,05	9.720.092,08	9.718.708,23	9.744.644,25	10.276.849,70	10.222.206,78
	ΣΥΝΟΛΟ	19.499.207.956,80	2.716.767.366,92	2.752.558.969,00	2.720.057.657,97	2.762.621.335,00	2.805.172.075,00	2.849.416.455,92	2.892.614.096,99

7.18.1.2. ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων αφορά στη χωρική ενότητα των αντιστοίχων Περιφερειών. Έχει ως στόχο να συμβάλει στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων, συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα και με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της κάθε Περιφέρειας. Το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων καλύπτει αποκλειστικά περιφέρειες, που ανήκουν στην κατηγορία του αμιγούς στόχου «Σύγκλισης». Οι τρεις Περιφέρειες της παρούσας Χωρικής Ενότητας (Χ.Ε) θα χρηματοδοτηθούν τόσο από τα τομεακά ΕΠ, όσο και από το ΠΕΠ, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ισόρροπη κατανομή πόρων. Ο κορμός των παρεμβάσεων που προβλέπονται από το ΠΕΠ αφορά σε:

• κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, • υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη (υποδομές νοσοκομείων, ειδικών μονάδων, κέντρων υγείας και ανοιχτής φροντίδας, εξειδικευμένος εξοπλισμός, καθώς και δομών κοινωνικής φροντίδας), • πολιτισμός (ενίσχυση των βασικών πολιτιστικών υποδομών, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς), • έργα προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος, • δράσεις βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, • δράσεις ενίσχυσης ορεινών, μειονεκτικών, νησιωτικών περιοχών, • δράσεις επιχειρηματικότητας.

Οι δράσεις του ΕΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων συστηματοποιούνται σε τρεις Γενικούς Στόχους προκειμένου να επιτευχθεί η συνέργια τόσο μεταξύ τους όσο με τις παρεμβάσεις άλλων προγραμμάτων και να εξυπηρετηθεί ο Γενικός Αναπτυξιακός στόχος του προγράμματος.

- **Γενικός Στόχος 1:** Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υποδομών προσπελασιμότητας.
- **Γενικός Στόχος 2:** Ψηφιακή σύγκλιση με την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τόνωση της επιχειρηματικότητας.
- **Γενικός Στόχος 3:** Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής.

7.18.1.2.1 Εξειδίκευση της Στρατηγικής για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η στρατηγική της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εστιάζεται στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων (γεωγραφική θέση, μεταφορικά έργα μεγάλης εμβέλειας, ύπαρξη Ερευνητικών Ινστιτούτων, τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι, κλπ.) και στην αντιμετώπιση των αδυναμιών της Περιφέρειας (χαμηλό κ.κ. ΑΕΠ, χαμηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας, διαρθρωτικά προβλήματα αγοράς εργασίας, ελλείψεις σε βασικές υποδομές, κλπ.). Παράλληλα στοχεύει στην ικανοποίηση των εθνικών (ΕΣΠΑ, ΕΠΜ) και κοινοτικών κατευθύνσεων (ΣΤΛ ΚΣΚΓ) για την επίτευξη σειράς προκλήσεων και την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων στην πορεία προς την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση. Το όραμα απαντά σε μεγάλο βαθμό στην αναπτυξιακή υστέρηση της Περιφέρειας, τόσο σε διαπεριφερειακό, όσο και σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο. Οι βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής της ΠΔΕ είναι οι κάτωθι:

- **Ανάπτυξη των υποδομών και των υπηρεσιών των δικτύων και δημιουργία αξόνων ανάπτυξης:** Η κατεύθυνση αυτή εξειδικεύεται στην αναβάθμιση και συμπλήρωση των δικτύων μεταφορών και των μεταφορικών υπηρεσιών, στη μείωση του χρόνου και του κόστους μεταφοράς προσώπων και αγαθών, στη βελτίωση της ασφάλειας και στη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης που συνδέεται με τη βελτίωση των συνθηκών διακίνησης, της ασφάλειας των μετακινήσεων, καθώς και την παροχή έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης.

- Ενίσχυση των παραγωγικών δυνατοτήτων της Περιφέρειας και ανάδειξη των δυναμικών κλάδων με έμφαση στην Καινοτομία και Νέα Τεχνολογία:** Η στρατηγική αυτή κατεύθυνση της Περιφέρειας εξειδικεύεται στην ίδρυση νέων και την ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας, στη διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης και ευρύτερα στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας κυρίως μέσω της διευκόλυνσης ίδρυσης νέων και εξειδικευμένων επιχειρήσεων, στην ενίσχυση της παραγωγής εφαρμοσμένης έρευνας και τεχνολογίας, στη σύνδεση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας και στον «η εντατικοποίηση των προσπάθειών για επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης και πραγματική σύγκλιση με τις προηγμένες ελληνικές περιφέρειες μέσω ενίσχυσης της προσπελασιμότητας, βελτίωσης της επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης της ανταγωνιστικότητας με ταυτόχρονη διασφάλιση σύγχρονου και άνετου επιπέδου ποιότητας ζωής για τους κατοίκους, μέσα από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας, προσανατολισμό των τοπικών παραδοσιακών κλάδων και των νέων επιχειρήσεων σε κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Επιπλέον εξειδικεύεται στην ενίσχυση των παραγωγικών δυνατοτήτων της Περιφέρειας και στην ανάδειξη των δυναμικών κλάδων, στην προώθηση επενδυτικών σχεδίων, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, μέσω της μεγαλύτερης χρησιμοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, καθώς και στην διεύρυνση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στις επιχειρήσεις και στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου και δημιουργία Τοπικών Παραγωγικών Συστημάτων. Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη:** Η στρατηγική αυτή κατεύθυνση εστιάζεται στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην προώθηση του Τουρισμού, την προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου, την άρση της απομόνωσης και τη μείωση του κοινωνικού ρατσισμού σε συνδυασμό με τη μείωση της ανεργίας και την προώθηση της ισότητας των φύλων

8: Κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής για την Βελτίωση της Αποτελεσματικότητας & της Αποδοτικότητας⁶⁴

8.1. Οργάνωση & Διοίκηση

8.1.1. Περαιτέρω Καταγραφή & Τυποποίηση Διαδικασιών / Ανάπτυξη - Εφαρμογή & Πιστοποίηση Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας

Η καταγραφή και η τυποποίηση των διαδικασιών λειτουργίας του Δήμου, σε συνδυασμό με ένα πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου τήρησης των διαδικασιών αυτών, εξασφαλίζει ένα σταθερά υψηλό επίπεδο ποιότητας υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, η **τυποποίηση των διαδικασιών λειτουργίας του Δήμου, μέσω της «μεταφοράς» γνώσης και εμπειρίας από το προσωπικό του Δήμου, στον ίδιο το Δήμο ως οργανισμό, οδηγεί στην ανάσχεση των επιπτώσεων της μείωσης προσωπικού.** Το ISO 9001 αποτελεί ένα πρότυπο⁶⁵, σύμφωνα με το οποίο, εφόσον οι κατάλληλα σχεδιασμένες διαδικασίες ενός δήμου τυποποιηθούν, μπορούν μέσα από την ορθή εφαρμογή και διαχείρισή τους, να διασφαλίζουν και συνεχώς να βελτιώνουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών του δήμου, καθώς επίσης και την ικανοποίηση των πολιτών. Οι απαιτήσεις του προτύπου βασίζονται σε συγκεκριμένες αρχές, η εφαρμογή των οποίων αποφέρει σημαντικά οφέλη για τον οργανισμό.

1. Εστίαση στον Πολίτη - Δημότη: Ο κάθε δήμος εξαρτάται από τους δημότες του και θα πρέπει να κατανοεί και να ικανοποιεί τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες τους. Τα οφέλη της εστίασης στον πολίτη – δημότη είναι:

- Αυξανόμενη αποτελεσματικότητα στη χρήση των πόρων του δήμου με στόχο την ενίσχυση της ικανοποίησης των δημοτών
- Καθιέρωση της έρευνας για τον ορθό προσδιορισμό των αναγκών των δημοτών
- Εξασφάλιση ότι οι στόχοι του δήμου συνδέονται με τις ανάγκες και τις προσδοκίες των δημοτών
- Επικοινωνία των αναγκών των δημοτών σε όλο το προσωπικό του δήμου
- Συστηματική διαχείριση των σχέσεων με τους δημότες
- Εξασφάλιση ότι το προσωπικό διαθέτει τις γνώσεις και τις ικανότητες για να ικανοποιεί τους δημότες

2. Διεργασιοκεντρική Προσέγγιση: Τα επιθυμητά αποτελέσματα επιτυγχάνονται αποτελεσματικότερα όταν οι δραστηριότητες και οι συναφείς πόροι υφίστανται διαχείριση ως μια διεργασία ξεπερνώντας τις γραφειοκρατικές καθετοποιημένες δομές. Τα οφέλη της διεργασιοκεντρικής προσέγγισης είναι:

- Χαμηλότερο κόστος μέσα από την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων και τη μείωση του χρόνου υλοποίησης των διεργασιών
- Καθιέρωση σαφών ευθυνών και υπευθυνοτήτων για τη διαχείριση των βασικών δραστηριοτήτων του δήμου
- Ανάλυση και μέτρηση της ικανότητας των βασικών δραστηριοτήτων
- Εστίαση σε συγκεκριμένους παράγοντες που μπορούν να βελτιώσουν τις βασικές δραστηριότητες του δήμου

⁶⁴ Τα εργαλεία που παρουσιάζονται είναι **ενδεικτικές και όχι περιοριστικές** και αποτελούν **αποτέλεσμα της αξιολόγησης** της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου ως Οργανισμού και συγκεκριμένα των οργανωτικών και διοικητικών περιθωρίων βελτίωσης που εντοπίστηκαν. Σε κάθε περίπτωση οι όποιες προτάσεις υιοθετηθούν στα πλαίσια της Β Φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος – Επιχειρησιακός Σχεδιασμός, θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους Στρατηγικούς Στόχους του νέου Δήμου, όπως αυτοί διαμορφώνονται παρακάτω.

⁶⁵ Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός προτύπων, το διεθνές πρότυπο ISO 9001 είναι το πλέον διαδεδομένο.

3. Διαρκής Βελτίωση: Ο δήμος θα πρέπει να αναγνωρίζει ως μόνιμο και αντικειμενικό σκοπό του, τη διαρκή βελτίωση της συνολικής του επίδοσης. Τα οφέλη από την υιοθέτηση της αρχής της διαρκούς βελτίωσης είναι:

- Καθιέρωση μηχανισμών παρακολούθησης και μέτρησης της βελτίωσης της απόδοσης του δήμου
- Αναγνώριση και επιβράβευση των βελτιώσεων
- Δημιουργία καταρτισμένου προσωπικού, προσανατολισμένου στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών του δήμου

4. Ηγεσία: Η δημοτική αρχή πρέπει να δημιουργεί και να διατηρεί ένα εργασιακό περιβάλλον εντός του οποίου τα άτομα να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στην επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών του δήμου. Ως αποτέλεσμα:

- Το προσωπικό κατανοεί τους σκοπούς και τους στόχους του δήμου και παρακινείται για την υλοποίησή τους
- Ενισχύεται η επικοινωνία εσωτερικά του δήμου
- Καθιερώνεται και μεταδίδεται ένα σαφές όραμα για το μέλλον του δήμου
- Καθορίζονται συγκεκριμένοι σκοποί και στόχοι
- Καθιέρωση και υποστήριξη κοινών αρχών

5. Εμπλοκή των Ατόμων: Το προσωπικό αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την επιτυχία του δήμου και για το λόγο αυτό πρέπει να αξιοποιούνται πλήρως οι γνώσεις και οι ικανότητές του. Ως αποτέλεσμα:

- Το προσωπικό κατανοεί τον ρόλο του και τη σημασία της συμβολής του στην επίτευξη των στόχων του δήμου
- Το προσωπικό εμπλέκεται ενεργά στη διατύπωση απόψεων και συνεισφέρει στην επίλυση προβλημάτων και την βελτίωση των διεργασιών του δήμου
- Βελτίωση της ικανοποίησης του προσωπικού από την εργασία του

6. Συστημική Προσέγγιση: Η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα του δήμου ενισχύονται από την κατανόηση και διαχείριση των αλληλεξαρτώμενων διεργασιών ως ένα ενιαίο σύστημα. Ως αποτέλεσμα:

- Οι στόχοι των μεμονωμένων διεργασιών ευθυγραμμίζονται με τους βασικούς στόχους του δήμου
- Κατανοούνται οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διεργασιών του συστήματος
- Κατανοούνται τα αίτια των προβλημάτων και εξασφαλίζονται έγκαιρες ενέργειες βελτίωσης
- Μειώνονται τα λειτουργικά εμπόδια και ενισχύεται η ομαδική εργασία

7. Λήψη Τεκμηριωμένων Διοικητικών Αποφάσεων: Οι αποτελεσματικές αποφάσεις λαμβάνονται ύστερα από ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών. Η υιοθέτηση της συγκεκριμένης αρχής από το Δήμο, προϋποθέτει:

- Χρήση συγκρίσιμων δεδομένων βάση των οποίων μπορούν να θεσπιστούν ρεαλιστικοί και δημιουργικοί στόχοι
- Εξασφάλιση της αξιοπιστίας των δεδομένων και πληροφοριών και ανάλυσή τους με τη χρήση έγκυρων μεθόδων
- Μέσα από τα δεδομένα και τις πληροφορίες αξιολογείται η επίδοση των διεργασιών και του συστήματος και λαμβάνονται ενέργειες για την αποτροπή μελλοντικών προβλημάτων

8.1.2. Ανασχεδιασμός⁶⁶ Διαδικασιών Λειτουργίας του Δήμου

Ο ανασχεδιασμός και η αυτοματοποίηση (σε δεύτερο στάδιο), των διαδικασιών λειτουργίας του Δήμου, αφορούν:

- Τον προσδιορισμός των διαδικασιών εκείνων που εν μέρει, ή στο σύνολό τους, ενεργοποιούνται, εκτελούνται ή ολοκληρώνονται, εντός των υπηρεσιών
- Τον προσδιορισμός των **διαδικασιών κρίσιμης σημασίας (οι πλέον συχνά ανακύπτουσες ή/και οι πλέον σημαντικές - κρίσιμες)**. Βασικό κριτήριο επιλογής είναι φυσικά η σημαντικότητα της κάθε διαδικασίας, ενώ άλλα κριτήρια που εξετάζονται, είναι η **μείωση του κόστους (cost reduction)**, η **μείωση του χρόνου ολοκλήρωσης (cycle time reduction)**, οι **δυνατότητες αξιοποίησης Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)** και η **διεθνής εμπειρία (benchmarking)**

Ο επιτυχής ανασχεδιασμός των διαδικασιών περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Διαμόρφωση μιας κοινής άποψης των εμπλεκόμενων διευθύνσεων, για την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων διαδικασιών λειτουργίας.** Η διαμόρφωση κοινής άποψης, αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση έργων βελτίωσης ή/και ανασχεδιασμού διαδικασιών.
- Διαμόρφωση μιας αρχικής εικόνας για τον βαθμό κατά τον οποίο τυχόν βελτιώσεις στις υφιστάμενες διαδικασίες είναι εφικτές (feasible) ή ακόμα και απαραίτητες.** Ορισμένες διαδικασίες δύναται να απαιτούν μικρές βελτιώσεις ενώ άλλες ριζικό ανασχεδιασμό (reengineering).
- Διαμόρφωση μιας κοινής άποψης των εμπλεκόμενων διευθύνσεων και υπηρεσιών, για τον μεταξύ τους βαθμό αλληλεπίδρασης, στο πλαίσιο της εκτέλεσης συγκεκριμένων διαδικασιών⁶⁷.**
- Διαμόρφωση μιας κοινής άποψης των εμπλεκόμενων διευθύνσεων και υπηρεσιών, αναφορικά με την τεκμηρίωση των διαδικασιών (πχ. καταγεγραμμένες διαδικασίες, τυποποιημένα έγγραφα, κλπ.), καθώς επίσης και των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της εκτέλεσης των διαδικασιών.**
- Συγκέντρωση δεδομένων αναφορικά με την απόδοση των διαδικασιών (process performance) όπως: κόστος, χρόνος ολοκλήρωσης και αποκλίσεις.**
- Αποτύπωση των υφιστάμενων διαδικασιών λειτουργίας⁶⁸ και το σχεδιασμό αναλυτικών διαγραμμάτων ροής εργασιών (process flowcharts). Με την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου σταδίου προκύπτουν οι Χάρτες των Υφιστάμενων Διαδικασιών (AS IS Process Maps)**

⁶⁶ Υπογραμμίζεται πως οι διαδικασίες λειτουργίας των ΟΤΑ καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Σε κάθε περίπτωση, η εμπειρία έχει δείξει πως υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας των ΟΤΑ, εντός του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου. Αυτό είναι και το αντικείμενο της συγκεκριμένης πρότασης.

⁶⁷ Τονίζεται πως ήδη στο πλαίσιο της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, οι Υπηρεσίες του Δήμου, αναγνώρισαν δραστηριότητες η εκτέλεση των οποίων απαιτεί την συνεργασία περισσότερων οργανωτικών μονάδων, καθώς επίσης και σχετικά προβλήματα – αδυναμίες.

⁶⁸ Όπου δεν υπάρχουν καταγεγραμμένες διαδικασίες

- vii. **Ανάλυση** του συνόλου των δεδομένων που έχουν συγκεντρωθεί, για τις υφιστάμενες διαδικασίες και λεπτομερής αποτύπωση των **πρωταρχικών αιτιών (root causes) αναποτελεσματικότητας** των υφιστάμενων διαδικασιών, ως βασικό προαπαιτούμενο για το στάδιο του σχεδιασμού προτάσεων βελτίωσης / ανασχεδιασμού.
- viii. Έχοντας ως εισερχόμενα, τα συμπεράσματα και τις προτάσεις βελτίωσης / ανασχεδιασμού, καθορίζονται εναλλακτικές **προτάσεις τροποποίησης των υφιστάμενων διαδικασιών**. Στόχος θα είναι η επίτευξη ενός ή περισσότερων από τα παρακάτω:
 - » Μείωση χρόνου ολοκλήρωσης των διαδικασιών
 - » Απλοποίηση - Μείωση πολυπλοκότητας - Μείωση απαιτούμενων ενεργειών
 - » Μείωση κόστους ολοκλήρωσης των διαδικασιών
 - » Τροποποίηση της αλληλουχίας των απαιτούμενων ενεργειών
 - » Χρήση / Αξιοποίηση ΤΠΕ
 - » Ανακατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων στις διαδικασίες

8.1.3. Διοίκηση Μέσω Στόχων (Management by Objective - MBO)

Στα πλαίσια της διεργασίας προγραμματισμού του Δήμου, οι διευθύνσεις αποτελούν **κέντρα ευθύνης** σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων. Ο προϊστάμενος της κάθε Οργανωτικής Μονάδας, κάθε έτος, πρέπει να προγραμματίζει το έργο που θα παραχθεί από την υπηρεσία του και να λαμβάνει ενέργειες για την ολοκλήρωση του έργου αυτού. Με τον τρόπο αυτό, ο προϋπολογισμός, εκτός από εργαλείο ελέγχου της νομιμότητας των δαπανών του Δήμου, καθίσταται και **εργαλείο διοίκησης**. Εφόσον οι δημοτικές Διευθύνσεις προγραμματίζουν συστηματικά τη δράση τους, τότε μπορεί στη συνέχεια να εφαρμοστεί το σύστημα διοίκησης μέσω στόχων που προβλέπεται από τον **Ν. 3230/2004**, καθώς και σύστημα κοστολόγησης των δημοτικών υπηρεσιών. Δεδομένης της **ύπαρξης του θεσμικού πλαισίου** και πλέον και της **εισαγωγής βασικών εργαλείων προγραμματισμού** (επιχειρησιακό πρόγραμμα και ετήσιο πρόγραμμα δράσης), υπάρχει η δυνατότητα έμμεσης αξιολόγησης και παροχής κινήτρων στους προϊστάμενους και το προσωπικό των τμημάτων και σε μελλοντικό στάδιο θα μπορούσε να συνδεθεί η κατανομή του προϋπολογισμού των εσόδων του δήμου με την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα στο βαθμό υλοποίησης των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης (ΕΠΔ).

8.1.4. Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης - ΚΠΑ

Το **Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης** (ΚΠΑ) είναι ένα μοντέλο αυτο-αξιολόγησης των επιδόσεων ενός Δημόσιου Οργανισμού, βάσει των τεχνικών Διοίκησης Ποιότητας. Το ΚΠΑ προέκυψε από την συνεργασία μεταξύ των υπουργείων Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην προσπάθεια να εισαχθούν οι αρχές Διοίκησης Ποιότητας στους δημόσιους οργανισμούς της **Ε.Ε.** και συνιστά ένα ιδιαίτερα ήπιο, αλλά ταυτόχρονα απλό και εύχρηστο εργαλείο. Η δομή του ΚΠΑ αποτελείται από εννέα κριτήρια τα οποία αναφέρονται στις βασικές πτυχές μιας οργάνωσης και εξετάζονται σε κάθε μορφή διοικητικής ανάλυσης: (Ηγεσία, Στρατηγική και Προγραμματισμός, Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού, Εξωτερικές Συνεργασίες και Πόροι, Διοίκηση Διαδικασιών και Αλλαγών, Αποτελέσματα προσανατολισμένα προς τον πελάτη-πολίτη, Αποτελέσματα για το ανθρώπινο δυναμικό, Αποτελέσματα σχετικά με την Κοινωνία, Κύρια Αποτελέσματα). Καθένα από τα εννέα κριτήρια υποδιαιρείται σε δέσμη υποκριτηρίων τα οποία προσδιορίζουν τα κύρια σημεία που θα πρέπει να εξετάζονται κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης μιας οργάνωσης. Βάση των εγκυκλίων **ΔΙΠΑ/Φ. 1/6-4-2005** και **ΔΙΠΑ/Φ.1/οικ. 6304/12-3-2007** του Υπουργείου Εσωτερικών οι υπηρεσίες και φορείς του Ελληνικού Δημοσίου υποχρεούνται να ενημερώνουν την ΔΙΠΑ για την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της εφαρμογής του ΚΠΑ. Στην Ελλάδα το ΚΠΑ έχει συνδεθεί με το **Εθνικό Βραβείο Ποιότητας για Υπηρεσίες του Δημοσίου** και αποτελεί το κριτήριο αξιολόγησης των υποψήφιων υπηρεσιών. Το ΚΠΑ δεν αφορά στην αξιολόγηση της ουσίας των δημόσιων πολιτικών που εφαρμόζει μια δημόσια οργάνωση αλλά αξιολογεί τη διοικητική της λειτουργία. Επίσης, δεν αξιολογεί το προσωπικό της δημόσιας οργάνωσης σε οποιοδήποτε ιεραρχικό επίπεδο ευθύνης.

8.2. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών

Η δρομολόγηση **e-local-government** βρίσκεται στο κέντρο ενός πολύπλοκου ιστού διοικητικών, κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων σε τοπικό επίπεδο. Αυτό που χαρακτηρίζει την ηλεκτρονική τοπική διακυβέρνηση είναι η χρήση της τεχνολογίας πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ, Information and Communication Technology, ICT), η οποία, σύμφωνα με ένα διαδεδομένο ορισμό, είναι⁶⁹:

«...κάθε εξοπλισμός (...) που χρησιμοποιείται στην αυτοματοποιημένη πρόσκτηση, αποθήκευση, χειρισμό, διαχείριση, μετακίνηση, έλεγχο, προβολή, διανομή, ανταλλαγή, μετάδοση ή λήψη δεδομένων ή πληροφορίας...»

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών αποτελούν ένα σύγχρονο εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής και διοίκησης, λόγω του ότι:

- ✓ είναι ευέλικτες, μπορούν να χρησιμεύσουν σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα
- ✓ επιτρέπουν την δημιουργία δικτύων, που πολλαπλασιάζουν τα οφέλη από την χρήση της με ρυθμό ταχύτερο από την αύξηση του αριθμού των χρηστών
- ✓ διαχέουν την γνώση, με τον χειραφέτηση της πληροφορίας από τον τόπο της αποθήκευσής της. Για τον ίδιο λόγο, η πληροφορία είναι θεωρητικά προσιτή στον καθένα
- ✓ επιτρέπουν την «αποδιαμεσολάβηση» (disintermediation) παραγωγού και καταναλωτή, γιατί επιτρέπει την άμεση λήψη από τον τελευταίο των προϊόντων
- ✓ ευνοούν την παγκοσμιότητα: επιτρέπει σε τοπικές κοινωνίες να υπερβούν τα γεωγραφικά ή πολιτιστικά τους όρια και να γίνουν τμήματα ευρύτερων δικτύων.

Οι παρεμβάσεις των ΤΠΕ (τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών) στην Τοπική Αυτοδιοίκηση χαρακτηρίζονται ως «οριζόντιες», δηλαδή επεκτείνονται και αγκαλιάζουν όλες τις υπηρεσίες του ΟΤΑ, υποστηρίζοντας ενεργά την αναβάθμιση της **εσωτερική λειτουργία** του Δήμου, συμπεριλαμβανομένων και των εποπτευόμενων φορέων του. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση μπορεί να συμπεριλαμβάνει ακόμα και έννοιες όπως την **ηλεκτρονική δημοκρατία** (e-democracy), την **ηλεκτρονική μάθηση** (e-learning), την **ηλεκτρονική διαδικασία λήψης αποφάσεων** (e-decision making), την **ηλεκτρονική επικοινωνία** (e-political communication).

Η χρήση των νέων τεχνολογιών σε επίπεδο Πολιτείας ή/και Αυτοδιοίκησης προσδιορίζεται στρατηγικά από τον τρόπο διακυβέρνησης, ήτοι:

- ✓ Από τη στρατηγική χρήσης των νέων τεχνολογιών για τις εσωτερικές σχέσεις του κράτους (οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές, κλπ) με την ονομασία **Intragov** (Intra- Government)
- ✓ Χρήση των νέων τεχνολογιών για τις εξωτερικές σχέσεις του κράτους (οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές κλπ) με την ονομασία **Extragov** (Extra- Government).

Ειδικότερα οι υπηρεσίες που παρέχονται στο **Intragov** μπορούν να ταξινομηθούν στις ακόλουθες:

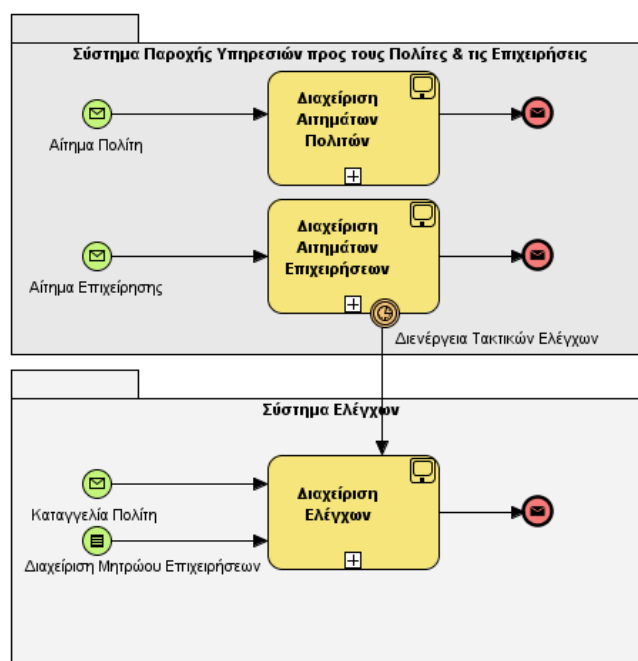
⁶⁹ Centre for Information Technology, Information Technology Management Reform Act of 1996 (ITMRA), Section 5002 (3), <http://irm.cit.nih.gov/itmra/>.

Πίνακας 52: Κατηγορίες eGovernment

1.0	G2C	Government to Citizen	Κυβέρνηση / Αυτοδιοίκηση προς Πολίτη, με τις παρακάτω ειδικότερες παραλλαγές.
1.1	G2IS	Government Delivering Services to Individuals	Από τη διοίκηση προς τον διοικούμενο . Στην περίπτωση αυτή, η διοίκηση δημιουργεί μία άμεση σχέση με τον διοικούμενο. Η διμερής επικοινωνία εμπλουτίζει ακόμη περισσότερο την σχέση αυτή, για παράδειγμα όταν ο διοικούμενος αναζητά κάποιο πιστοποιητικό μέσω του Διαδικτύου.
1.2	G2IP	Government to Individuals as Part of the Political Process	Από τη διοίκηση προς το πολίτη . Αυτή είναι η σχέση που ιδρύει η διοίκηση με πολίτες – ιδιώτες που συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία. Ένα παράδειγμα είναι η εγγραφή ψηφοφόρων ή υποβολή παρατηρήσεων από πολίτες κατά την διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.
2.0	G2E	Government to Employees	Από τη διοίκηση προς Εργαζόμενους / Υπαλλήλους . Η σχέση της διοίκησης με τους υπαλλήλους της δεν διαφέρει ριζικά από την σχέση μίας επιχείρησης με τους υπαλλήλους της. Εάν υπάρχει η κατάλληλη τεχνολογία και επαρκής πρόσβαση στο Διαδίκτυο, είναι δυνατή η παροχή μίας πλειάδας υπηρεσιών με σημαντικά οφέλη και για τα δύο μέρη. Αξίζει να σημειωθεί η ενδιαφέρουσα δυνατότητα της τριπλής σχέσης ενός ιδιώτη με ένα οργανισμό: ως πολίτη, ως διοικούμενου και ως υπαλλήλου.
3.0	G2B	Government to Business	Από τη διοίκηση προς Επιχειρήσεις
3.1	G2BC	Government to Business as a Citizen	Από τη διοίκηση προς την επιχείρηση ως διοικούμενο . Οι επιχειρήσεις δεν συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία. Ωστόσο, είναι διοικούμενοι με την ευρύτερη έννοια του όρου. Η μορφή αυτή του e-government έχει σημαντικές οικονομικές πτυχές. Για παράδειγμα, μειώνει τα «έξοδα συμμόρφωσης» μίας επιχείρησης με την υπάρχουσα νομοθεσία. Παράδειγμα τέτοιας υπηρεσίας είναι η πληρωμή φόρων on-line.
3.2	G2BMKT	Government to Business in the Marketplace,	Από τη διοίκηση προς την επιχείρηση στην αγορά . Το μεγαλύτερο μέρος των on-line συναλλαγών μεταξύ διοίκησης και επιχειρήσεων αφορά την προμήθεια αγαθών (e-procurement). Ο τομέας αυτός παρουσιάζει σημαντικά οφέλη για την διοίκηση. Παραδείγματα χρηματικού οφέλους είναι η μείωση των εξόδων των συνεχών πλειστηριασμών και οι οικονομίες κλίμακας που επιτυγχάνονται όταν διοικητικές υπηρεσίες συνενώνουν τις διαδικασίες προμηθειών τους. Παραδείγματα μη χρηματικού οφέλους είναι η μείωση των καθυστερήσεων και της γραφειοκρατίας, και τα κέρδη αποδοτικότητας, που μπορεί να είναι σημαντικά.
4.0	G2D	Government to Democratic Process	Κυβέρνηση / Αυτοδιοίκηση και Δημοκρατικές Διαδικασίες

Η συστηματοποίηση της διαλειτουργικότητας στην ελληνική πραγματικότητα προωθείται μέσω του Έργου «**Ελληνικό Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πρότυπα Διαλειτουργικότητας**» - eGIF

- Την υποβολή αιτήματος / καταγγελίας από τον πολίτη ή την επιχείρηση: Ο Πολίτης ή η επιχείρηση δηλαδή, θα μπορεί να υποβάλει μέσω του διαδικτύου αφού πιστοποιηθεί πρώτα, την αίτηση του μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, χωρίς να απαιτείται η φυσική του παρουσία στα αρμόδια γραφεία. Παράλληλα θα δημιουργείται φάκελος με όλα τα δικαιολογητικά που έχει υποβάλει (θυρίδα εγγράφων). Έτσι θα μπορεί να έχει πρόσβαση στα έγγραφα που έχει υποβάλει κατά καιρούς και να τα χρησιμοποιεί αναλόγως.
- Την επεξεργασία του παραπάνω αιτήματος/ καταγγελίας από τα αρμόδια στελέχη προκειμένου να δρολομολογηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες για την εξυπηρέτησή του (π.χ. έκδοση εγγράφων, ανάθεση και πραγματοποίηση ελέγχου κλπ
- Την ενημέρωση του πολίτη/επιχείρησης για την έκβαση του αιτήματος και την παροχή βεβαιώσεων και εγγράφων που δεν απαιτούν δια νόμου την φυσική του παρουσία

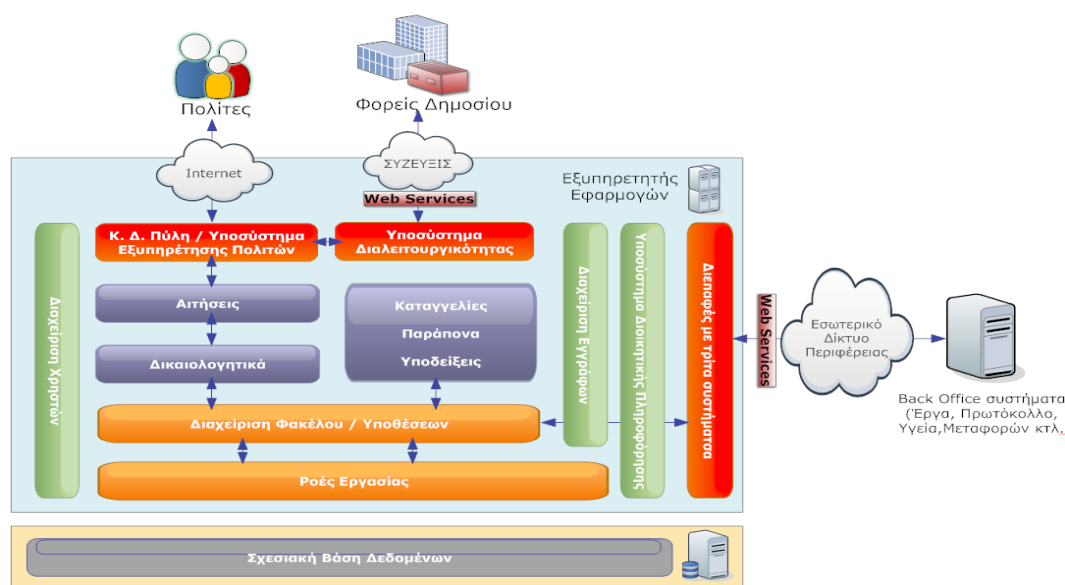

Εικόνα 9: Λειτουργίες του Συστήματος Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας & Εξυπηρέτησης Πολιτών

Η δημιουργία συστήματος ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης πολιτών θα πρέπει να στοχεύει στην πλήρη παραγωγική λειτουργία της Δημοτικής Πύλης, που έχει ως στόχο την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών επιπέδου 2 και 3 από το Δήμο προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη της Δημοτικής Πύλης πρέπει να είναι σύμφωνη με το Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Δια-λειτουργικότητας Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η Δημοτική Πύλη προσφέρει στους πολίτες που βρίσκονται μακριά από τα διοικητικά κέντρα, δημόσιες πληροφορίες και υπηρεσίες στο κοντινότερο σε αυτούς σημείο σε τοπικό επίπεδο σε προσιτή και ομοιογενή μορφή. Η χρήση των εργαλείων της Κοινωνίας της Πληροφορίας παρέχει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτημάτων και της καταγραφής τους. Για παράδειγμα, σχετικά με αίτημα που αφορά στη συντήρηση σχολικών κτιρίων, οι δημότες πληροφορούνται ότι πρέπει να αποταθούν στη Διεύθυνση Εξωτερικών Συνεργειών και συγκεκριμένα στο τμήμα συντήρησης οδών και κοινόχρηστων χώρων, ενώ παράλληλα ενημερώνονται για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και για τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν.

Το αυτοματοποιημένο σύστημα ελεγκτικών μηχανισμών θα μπορεί παρέχει τα παρακάτω:

- » Επιτόπια ηλεκτρονική καταγραφή ελέγχων με πολυκαναλική προσέγγιση μέσω εφαρμογών για έξυπνα κινητά τηλέφωνα (android κλπ), tablet, netbook, υπολογιστών παλάμης(πολυκαναλική προσέγγιση).
- » Κεντρική διαχείριση ελέγχων μέσω της Διαδικτυακή Πύλη.
- » Προγραμματισμός ελέγχων από αρμόδιους προϊσταμένους.
- » Καταγραφή και αποτύπωση ελέγχων σε Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών.
- » Ενημέρωση πολιτών με αποτελέσματα ελέγχων, στατιστικά και χάρτες μέσω Web map .services, προσβάσιμη από οποιονδήποτε υπολογιστή, έξυπνο κινητό τηλέφωνο, netbook, tablet, με σύνδεση στο internet (πολυκαναλική προσέγγιση).
- » Διαχείριση καταγγελιών (πολυκαναλική προσέγγιση) και σύνδεση με το ενιαίο πρωτόκολλο και το υποσύστημα προγραμματισμού ελέγχων.
- » Παρακολούθηση προστίμων και διοικητικών κυρώσεων.

Εικόνα 10: Αρχιτεκτονική του Συστήματος Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας & Εξυπηρέτησης Πολιτών

8.2.3. Σύστημα Εσωτερικής Επικοινωνίας

Εγκατάσταση συστήματος εσωτερικής επικοινωνίας. Κύριοι στόχοι είναι η ελαχιστοποίηση της διακίνησης έντυπου υλικού μεταξύ των υπηρεσιών και σταδιακά η μετάβαση σε μια μη έντυπη διοίκηση (paperless administration) με τη δημιουργία εσωτερικής δικτύωσης (intranet), καθώς και η αυτοματοποίηση της διακίνησης εγγράφων από την είσοδό τους στην υπηρεσία μέχρι την έξοδο – απάντηση στον αιτούντα (εισερχόμενα – εξερχόμενα).

8.2.4. Πληροφοριακό Σύστημα Διοίκησης Διαδικασιών

Αποτύπωση της Επιχειρησιακής Αρχιτεκτονικής⁷¹ του Δήμου ως Οργανισμού:

- » Αποτύπωσης της Επιχειρησιακής Αρχιτεκτονικής του Δήμου, η οποία θα αποτελεί βασικό σημείο αναφοράς, μοντέλο σχεδιασμού και πλάνο ανάπτυξης. Όλα τα στοιχεία αποθηκεύονται σε μια Ενιαία Βάση Δεδομένων («κοινή βιβλιοθήκη» των διαδικασιών και των υπόλοιπων δομικών συστατικών) με δυνατότητα διάθεσής της εσωτερικά μέσω μιας ενιαίας εσωτερικής πύλης ("Intranet portal"), βάσει κανονισμών διαβαθμισμένης πρόσβασης όπου απαιτείται, αλλά και προς τον πολίτη μέσω μιας ενιαίας διαδικτυακής πύλης ("Internet portal").
- » Άμεση και μεθοδική διακυβέρνηση των συνεχών αλλαγών (που επιβάλλονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες) του παραπάνω δομημένου πλαισίου.
- » Βελτιστοποίηση των υφιστάμενων διαδικασιών, όπου εντοπίζονται περιοχές που επιτρέπουν ή/και απαιτούν βελτίωση, τυποποίηση, αυτοματοποίηση, μείωση του κόστους κ.ο.κ με τη βοήθεια τεχνικών και μεθόδων για προσομοίωση και διαχείριση του λειτουργικού κόστους των διαδικασιών.

Αυτοματοποίηση Διαδικασιών

- » Αυτοματοποίηση των διαδικασιών, όπου είναι εφικτό, διασφαλίζοντας την αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ της «Επιχειρησιακής Αρχιτεκτονικής», με το περιβάλλον εκτέλεσης / αυτοματοποίησης των διαδικασιών.
- » «Ολοκλήρωση» των υφιστάμενων ετερογενών συστημάτων πληροφορικής

Μέτρησης και Παρακολούθησης της Απόδοσης των Διαδικασιών

- » Σχεδιασμό και αυτόματη παρακολούθηση δεικτών απόδοσης και αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας με στόχο τη συστηματική μέτρηση και παρακολούθηση της απόδοσης των διαδικασιών

Διαχείρισης Περιεχομένου (Content Management System)

- » Γρήγορη πρόσβαση σε περιεχόμενο (π.χ. φόρμες, έντυπα κλπ) που χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των διαδικασιών και βρίσκεται σε ετερογενείς πηγές (π.χ. e-mail servers, Document Management Systems, File Servers κλπ), ενδυναμώνοντας την καθημερινή δουλειά των χρηστών. Επιπλέον, διαθέτει λειτουργίες αρχειοθέτησης και ελέγχου των κύκλου ζωής των εντύπων, για την κάλυψη των εκάστοτε απαιτήσεων συμμόρφωσης.

8.2.5. Περαιτέρω Αξιοποίηση των Ηλεκτρονικών Προμηθειών

Το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα της Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Γ.Γ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού και μέσω αυτού πραγματοποιείται ηλεκτρονικά όλη η διαγωνιστική διαδικασία και η παρακολούθηση μίας δημόσιας σύμβασης με προϋπολογισμό **60.000 ευρώ και άνω άνευ ΦΠΑ. Μετά την έκδοση του Ν. 4281/2014 (ΦΕΚ 160/Α/2014), το θεσμικό πλαίσιο που διέπει πλέον τη λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ είναι τα άρθρα 134-138 του εν λόγω νόμου.**

⁷¹ Το σύνολο των στοιχείων που συνθέτουν το Δήμο ως οργανισμό, ήτοι πληροφορία σχετικά με τη δομή και τα πληροφοριακά της στοιχεία, τα οργανογράμματα τους ρόλους, τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τα υπάρχοντα πληροφοριακά συστήματα, τους κανονισμούς, τα έντυπα, τις διαδικασίες κ.ο.κ.

Πίνακας 53: Προθεσμίες Εφαρμογής των Ηλεκτρονικών Προμηθειών στη Δημόσια Διοίκηση

	Κεντρική Διοίκηση	Κεντρική Κυβέρνηση	Γενική Κυβέρνηση	Σύνολο Δημοσίου Τομέα
Προμήθειες	01/07/2014	01/10/2014	01/10/2014	01/10/2015
Υπηρεσίες	01/07/2014	01/10/2014	01/10/2014	01/10/2015
Μελέτες & συναφείς υπηρεσίες του ν.3316/2005	01/07/2015	01/07/2015	01/07/2015	01/10/2015
Δημόσια έργα	01/12/2015	01/12/2015	01/12/2015	01/12/2015

Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων - ΚΗΜΔΗΣ αποτελεί πληροφοριακό σύστημα καταχώρισης δεδομένων από τις αναθέτουσες αρχές και δημόσιους φορείς με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στοιχείων που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις στο σύνολο τους, ήτοι δημόσιες προμήθειες, υπηρεσίες και έργα **ανεξαρτήτως αξίας**. Συστάθηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης βάσει του άρθρου 11 του Ν.4013/2011 (ΦΕΚ 204/Α/15.09.2011) και ειδικότερα στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (ΓΓΕ).

Η περαιτέρω αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου των ηλεκτρονικών προμηθειών δύναται να μεγιστοποιήσει τα **πλεονεκτήματα**⁷² εφαρμογής των ηλεκτρονικών προμηθειών στο Δήμο:

- ✓ **Οφέλη σε επίπεδο διαδικασιών:** Συγκριτικά με τις υφιστάμενες διαδικασίες προμηθειών, η υιοθέτηση ηλεκτρονικών προμηθειών μπορεί να βοηθήσει σημαντικά, τόσο τις αναθέτουσες αρχές, όσο και τους υποψήφιους αναδόχους στη μείωση του διοικητικού κόστους και την επιτάχυνση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων (μείωση του απαιτούμενου χρόνου για την σύναψη των συμβάσεων). Στο τρέχον μάλιστα οικονομικό περιβάλλον, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας (μεγιστοποίηση αποτελεσμάτων με χρήση περιορισμένων πόρων) κρίνεται ιδιαίτερα κρίσιμη
- ✓ **Οφέλη από την αποτελεσματικότερη διαχείριση των προμηθειών:** Η ίδρυση και λειτουργία κεντρικών Φορέων για την Διαχείριση των προμηθειών - Central Purchasing Bodies (CPBs) - οι οποίοι να εφαρμόζουν σε μεγάλο βαθμό διαδικασίες ηλεκτρονικών προμηθειών, δύναται να βοηθήσει στη συγκέντρωση της διαχείριση δαπανηρών λειτουργιών (λειτουργίες back office) με αποτέλεσμα την επίτευξη οικονομιών κλίμακας στη διοίκηση των προμηθειών
- ✓ **Περισσότερη διαφάνεια και καλύτερη παρακολούθηση των συμβάσεων:** Με την αυτοματοποίηση και συγκέντρωση της ροής των πληροφοριών σε ένα σημείο, οι ηλεκτρονικές προμήθειες μπορούν να ενισχύσουν τη διαφάνεια και τη συνολική αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης και διαχείρισης δημοσίων συμβάσεων. Ως αποτέλεσμα, ενισχύουν τον ανταγωνισμό αυξάνοντας των αριθμό των δυνητικών προμηθευτών (ανταγωνιστών) ενώ την ίδια στιγμή βελτιώνουν τη διαχείριση των δαπανών και τον σχεδιασμό / προγραμματισμό των προμηθειών γενικότερα.

⁷² EUROPEAN COMMISSION, EVALUATION of the 2004 ACTION PLAN FOR ELECTRONIC PUBLIC PROCUREMENT, 2010, "Why eProcurement?" chapter.

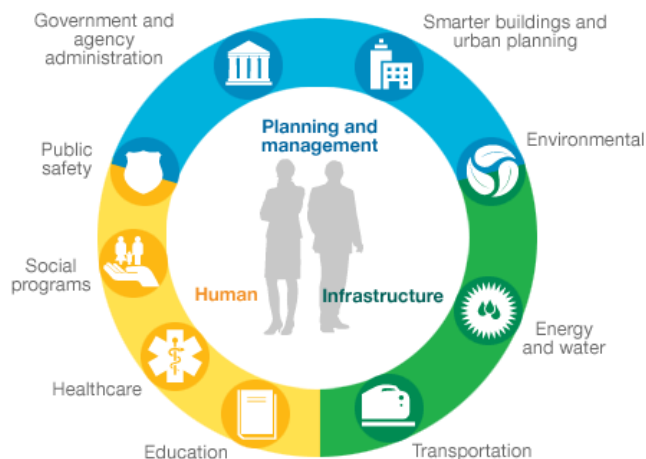
- ✓ **Δυνατότητες Ολοκλήρωσης των Αγορών Δημοσίων Προμηθειών σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο:** Οι ηλεκτρονικές προμήθειες μειώνουν τα εμπόδια απόστασης και έλλειψης πληροφοριών, εμπόδια που τείνουν να μειώνουν ή να αποθαρρύνουν τη διασυνοριακή συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, ενώ οι ηλεκτρονικές προμήθειες μπορούν να εξαλείψουν τα κόστη συμμετοχής που σχετίζονται με την απόσταση, δεν αλλάζουν τη σημασία της απόστασης ή της φυσικής εγγύτητας. Ένας αυξανόμενος αριθμός από κατηγορίες προμηθειών, όπως για παράδειγμα η παροχή υπηρεσιών ανάπτυξης λογισμικού, δύναται να παρέχονται από διαφορετική χώρα και οι ηλεκτρονικές προμήθειες προσφέρουν τις προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση και τελικά την αξιοποίηση τέτοιων ευκαιριών
- ✓ **Ο Διοικητικός εκσυγχρονισμός και η απλοποίηση,** ενθαρρύνουν την ολοκλήρωση των διαφόρων διοικητικών διαδικασιών, καθώς και τη διάδοση των ΤΠΕ στην κυβέρνηση και την κοινωνία. Ωστόσο, η υλοποίηση αυτών των παροχών εξαρτάται από την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων σε ολόκληρο το σύστημα των προμηθειών και η διαχείριση της αλλαγής ως περιοριστικός παράγοντας στον τομέα αυτό δεν πρέπει να υποτιμάται.

Τα μετρήσιμα οφέλη των Ηλεκτρονικών Προμηθειών διακρίνονται σε δύο (2) κυρίως διαστάσεις, οι οποίες με την σειρά τους αναλύονται σε περισσότερες:

- i. **Μείωση κόστους Αγοράς αγαθών και υπηρεσιών** (“hard savings” ή “competitive bidding savings”)
 - » Μειωμένο κόστος αγορών
 - » Τήρηση συμβολαίων
 - » Χαμηλότερο κόστος διαχείρισης προμηθευτών
 - » Δυνατότητα μελέτης και ανάλυσης των αγορών επομένως βελτιωμένος εφοδιασμός
 - » Διαχείριση μετρητών (πρόσθετες εκπτώσεις λόγω μείωσης του χρόνου εξυπηρέτησης των πληρωμών)
- ii. **Μείωση διαχειριστικού κόστους** (“soft savings” ή “operational savings”)
 - » Βελτίωση αποτελεσματικότητας προσωπικού & διαδικασιών
 - » Περιορισμός του χαμένου χρόνου του προσωπικού σε καθήκοντα που δεν προσθέτουν αξία στον οργανισμό
 - » Το προσωπικό συγκεντρώνεται στα σημαντικά καθήκοντα για τον οργανισμό

8.2.6. Από την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση προς μια «Έξυπνη» Πόλη

Ο χαρακτηρισμός αφορά τη δυνατότητα των πόλεων να αξιοποιούν πρωτοποριακές τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας προς όφελος των κατοίκων τους. «Έξυπνες» είναι εκείνες οι πόλεις οι οποίες αξιοποιούν πλήρως τις νέες τεχνολογίες, προκειμένου **(α)** να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των δημοτών τους, **(β)** να μειώσουν το κόστος λειτουργίας τους, **(γ)** να περιορίσουν τη χρήση πόρων στο πλαίσιο της λειτουργίας τους και **(δ)** να αλληλεπιδράσουν αποτελεσματικότερα και πιο ενεργά με τους πολίτες – δημότες τους. Πεδία εφαρμογής τέτοιων τεχνολογιών λύσεων αποτελεί το σύνολο των κύριων και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων των ΟΤΑ.

Εικόνα 11: Πεδία αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από «έξυπνες» πόλεις⁷³

Ενδεικτικά πεδία αξιοποίησης νέων τεχνολογιών στην κατεύθυνση της δημιουργίας μιας «έξυπνης» πόλης είναι:

- Περιβάλλον
- Ενέργεια & Διαχείριση Υδάτων
- Μεταφορές
- Παιδεία
- Υγεία
- Κοινωνικά Προγράμματα
- Δημόσια Ασφάλεια
- Κτιριακές Υποδομές
- Τοπική Διακυβέρνηση

Ο Δήμος, στην κατεύθυνση της δημιουργίας ενός σύγχρονου Δήμου, αναγνωρίζει την **ανάγκη εντοπισμού πεδίων αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο των δικών του ιδιαιτεροτήτων και στρατηγικών προτεραιοτήτων**, στην κατεύθυνση της δημιουργίας μιας «έξυπνης» πόλης.

⁷³ http://www.ibm.com/smarterplanet/us/en/smarter_cities/overview/

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

- I. ΟΕΥ ΔΗΜΟΥ ΗΛΙΔΑΣ
- II. ΦΕΚ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΝΠΔΔ

ΑΝΑΦΟΡΕΣ:

- Davvetas, G. Lolos, D. & Davvetas, V. (2012) **“Identifying Systemic Factors in the Strategic Process Leading to Ineffective Absorbance of EU Structural Funds from Greek Local Government Organizations”**, Presented at 8th Hellenic Society for Systemic Studies (HSSS) National & International Conference - Systems Approach to Strategic Management, Thessaloniki, Greece, 5 July - 7 July 2012
- Horngren, Datar, Foster, **Cost Accounting, A Managerial Perspective**, Pearson Prentice Hall, 2009, Twelfth Edition
- Parmenter David, **Key Performance Indicators, Developing, Implementing and Using Winning KPIs**, John Wiley & Sons Inc, New Jersey 2007
- Niven R. Paul, **Balanced Scorecard for Government and Nonprofit Agencies**, John Wiley & Sons Inc, New Jersey 2008, Second Edition
- Ralph Smith, **Business Process Management & the Balanced Scorecard – Using Processes as Strategic Drivers**, John Wiley & Sons Inc, New Jersey 2008, Second Edition
- Niven R. Paul, **Balanced Scorecard, Maximizing Performance and Maintaining Results**, John Wiley & Sons Inc, New Jersey 2008, Second Edition
- Wheelen L. Thomas, David J. Hunger, **Concepts in Strategic Management and Business Policy**, Pearson Prentice Hall, tenth edition
- Robert S Kaplan, David P. Norton, **Strategy Maps: Converting Intangible Assets Into Tangible Outcomes**, Harvard Business Press, 2004
- Γεωργόπουλος Β. Νικόλαος, **Στρατηγικό Μάνατζμεντ**, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα 2004
- Δαββέτας Γ. **Η Εφαρμογή της Θεωρίας Παιγνίων στη Στρατηγική των Επιχειρήσεων – Θεωρητική Προσέγγιση & Μελέτη Περίπτωσης από τη Βιομηχανία των Ηλεκτρονικών Παιχνιδιών**, Πειραιάς 2007
- Καραγιάννης Σ., **Ο Οικονομικός Προγραμματισμός των ΟΤΑ και ο Νέος Τύπος Προϋπολογισμού - ΚΥΑ 7028/04**, Εκδόσεις Καρανασάση, Αθήνα 2004
- Ken Black, **Business Statistics for Contemporary Decision Making**, John Wiley & Sons, Inc. 2007
- Richard Allen & Daniel Tommasi, **Managing Public Expenditures**, OECD, 2001
- Ανδρέας Κιντής, **Σύγχρονη Στατιστική Ανάλυση**, Gutenberg, 2000
- Καρβούνης Σ & Γεωργακέλλος, **Διαχείριση του Περιβάλλοντος**, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα, 2003
- Κεμάλης Κωνσταντίνος, **Ηλεκτρονική Δημοκρατία - Ζητήματα & Εφαρμογές**, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων, 2006
- Λυκογιάννη Βασιλική, **Ανασχεδιασμός Οργανωσιακών Διαδικασιών στη Τοπική Αυτοδιοίκηση**, Πειραιάς, 2003
- Βορριά Ευανθία, **Συστήματα Διοίκησης Απόδοσης σε Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς**, Πειραιάς, 2005
- Παπαδασκαλόπουλος Α. **Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης**, Εκδόσεις Παπαζήση, 2000
- ΕΕΤΑΑ, **Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ**, Σεπτέμβριος 2007
- ΕΕΤΑΑ, **Οδηγός για την κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων δράσης των Δήμων και των Νομικών Προσώπων τους, για το έτος 2009**, Φεβρουάριος 2009
- GUE/NGL, **Οδηγός χρηματοδότησης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά & Επενδυτικά Ταμεία για Περιφέρειες, Δήμους, ΜΚΟ και Επιχειρήσεις**, Ιούνιος 2015

- Α. Καραγιαννίδης, Α. Ξηρογιαννοπούλου, Ν. Μουσιόπουλος, **PAY AS YOU THROW – Ένα Καινοτόμο Σύστημα για τη Μεταβλητή Κοστολόγηση της Αποκομιδής Απορριμμάτων**
- Κ. Κaráσουλα, **Η Ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας στον Τουριστικό Τομέα, Η Περίπτωση του Νομού Αχαΐας και η Ανάπτυξη των Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού**, Πάτρα 2010
- Σ. Αδάμ, **Οδηγός Δημιουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων**, Θεσσαλονίκη 2014